

॥ अस्य पुस्तकस्यानुक्रमणिका ॥

- १ श्रीरूपजिन स्तवनमाप्रभु सार्थे प्रीति करवानु लक्षण दर्शाव्यु ठे १
- २ श्रीयजित नाथना स्तवनमा कारणकार्यजावनी साधनता देखाडी ठे ५
- ३ श्रीसजवजिनना स्तवनमध्ये सिद्धतारूप कार्यनु कारण केवारे प्र
गटे ठे ? इत्यादि अनेक वातोनी निर्णय कखो ठे १४
- ४ श्रीयजिनदनजिनना स्तवनमा ठ इव्यनु एक बीजा इव्यथी
निश्चय नयने मत्ते न मजबु इत्यादिलक्षण वताव्यां ठे १७
- ५ श्रीसुमतिजिनना स्तवनमध्ये नित्यता, एकता, अस्तित्तादिक ध
र्मोनु स्वरूप तथा सत्तजग्यादिनु स्वरूप कहु ठे २५
- ६ श्रीपद्मप्रजजिनना स्तवनमध्ये निमित्तकारणनी कारणता ठ
र्शावता नैगमादिक नये करी प्रभुदर्शननी सिद्धता दर्शावी ठे ३५
- ७ श्रीसुपार्श्वजिनना स्तवनमध्ये प्रभुना जूदा जूदा गुणोना लक्षण,
तथा कया गुणने कया गुणनु सहाय ठे इत्यादि वातो दर्शावी ठे ४०
- ८ श्रीचन्द्रप्रजजिनना स्तवनमध्ये जिनसेवनाना चार निक्षेपामा
इयनिक्षेपाना आगमथी तथा नोआगमथी वे जेद करी तेमा
नोआगम इयनिक्षेपाना इशरीरादि त्रण जेदनां लक्षण तेमज
जाव निक्षेपाना जेद, तथा नैगमादि सात नये करी थपवाद
जावसेवना, अने वल्लुष्ट जावसेवनानु स्वरूप कहु ठे ४८
- ९ श्री सुविदिनाथना स्तवनमध्ये प्रभुना आत्मसमागिआदिक
गुणना लक्षण, अनेक सुकियो सहित देसाडया ठे ५८
- १० श्रीदीतजनाथना स्तवनमध्ये सिद्धता अजिजाप्य, अनजिजाप्य
पर्याय तथा इय, इयना गुणादिकनु अत्पप्रदुत्वादि कहु ठे ६४
- ११ श्रीश्रेयासजिनना स्तवनमा ज्ञानादिक गुणानी त्रिजगीयो करी ठे ७२
- १२ श्रीरासुपूज्यस्वामीना स्तवनमध्ये इयपूजा ते जावनु कारण ठे,
ते जावनिक्षेपे पूजा प्रशस्त, तथा शुद्ध, ए रीते वे प्रचारनी वणे
वी ठे तेमां प्रशस्त रागना लक्षण पण दर्शाव्यां ठे ८९
- १३ श्रीविमलनाथना स्तवनमा अस्तित्ता नास्तिताना लक्षण कख्या ठे ८५

- ૧૪ શ્રીઅનતનાથજીના સ્તવનમા પ્રત્યુદ્યાદીતાથી જે રીત સાધક જીવની થાત્મા સમરાય છે, તેનુ સ્વરૂપ સચિસ્તર કહ્યુ છે ૫૯
- ૧૫ શ્રીઅર્મનાથજીના સ્તવનમધ્યે હ્યના સામાન્યસ્તનાવ તથા વિ' એવ સ્વનાવના લક્ષણ સહિત જેદ કહી દેલાડયા છે ૯૨
- ૧૬ શ્રીશાંતિનાથજીના સ્તવનમધ્યે શ્રીપ્રત્યુની સ્થાપનાને નૈગમાદિક સાત નવ પૂર્વક કહીને પઠી એ સ્થાપના મોહસાધનનુ નિમિત્ત કારણ છે, તે પણ નૈગમાદિક સાત નવે કરી દેલાડીને નામ અંને સ્થાપના એ વે નિદેશાનો ઉપકાર દર્શાવ્યો છે ૧૦૦
- ૧૭ શ્રીકૃષ્ણનાથજીના સ્તવનમા પ્રત્યુની દેશનાના વર્ણનને પ્રતગે અર્પિતાનર્પિત નયનુ સ્વરૂપ તથા સત્તજગીના સકૃજાદેશિ, વિકૃજાદેશિ જાગા સહિત અંનેક પ્રકારની સત્તજગીઝ કરી દેલાડી છે ૧૦૬
- ૧૮ શ્રીઅરનાથજીના સ્તવનમા ઉપાદાન તથા નિમિત્ત કારણના જેદ સહિત અંનેક પ્રકારે કરી લક્ષણ વતાવ્યા છે, તથા કારણ જે છે તે કર્તાનુ કહ્યુ થાય છે, એનું સમાધાન કહ્યુ છે તથા જૂદા જૂદા કાર્યને વિષે ઉપાદાનાદિક ચાર કારણ કરી દેલાડયા છે ૧૧૩
- ૧૯ શ્રીમદ્વિનાયકજીના સ્તવનમા કર્તાદિક ઠ કારકને સાધકતા ઘા ધરતાદિ જૂદા જૂદા કાર્યને વિષે કર્તાપિણે દેલાડયા છે ૧૨૨
- ૨૦ શ્રીમુનિસુવ્રતસ્વામીજીના સ્તવનમા નિમિત્ત કારણના પુષ્ટ તથા અપુષ્ટ મતી વે જેદના સ્વરૂપ કરીને પઠી પુષ્ટ નિમિત્તને ગ્રહણ કરનારો જીવ, પોતાનુ સિદ્ધતારૂપ કાર્ય નીપજાવવાને ક્રિયા કરે, તેવારે કર્તાદિક ઠ કારક કેવી રીતે હોય ? તે દેલાડયા છે ૧૩૦
- ૨૧ શ્રીનેમિનાથના સ્તવનમા પ્રત્યુસ્તેવનાને મેઘની ઉપમા આપી છે ૧૩૬
- ૨૨ શ્રીનેમિનાથજીના સ્તવનમા રાજિમતીજીયે પ્રત્યુ ઉપર કામરૂપ અશુદ્ધ રાગ ટાલી શ્રીઅરિહતપણારૂપ પ્રશસ્તરાગ કર્યો, તે કહ્યો છે ૧૪૦
- ૨૩ શ્રીપાર્શ્વનાથજીના સ્તવનમા પરિણતિ તથા પ્રવૃત્તિનુ એકપણુ દર્શાવી પઠી શુદ્ધતા, એકતા અંને તીવ્રતાના અર્થ કહ્યા છે ૧૪૪
- ૨૪ શ્રીમદ્દાવોર સ્વામીના સ્તવનમધ્યે સસાર પાર પામવાને વિનતિ કરી છે ૧૪૯
- ૨૫ કલશરૂપસ્તવનમધ્યે કર્તાયે પોતાની ગુરુપરપરાદિક કહી છે ૧૫૩
- ૨૬ શ્રીદેવચંડીઠત સીમધરાદિક વિહરમાનજિનના વીશ સ્તવનો છે ૧૫૬

॥ ॐ श्रीवर्द्धमानाय नमः ॥ श्रीगौतमाय नमः ॥

॥ अथ ॥

श्रीदेवचंजकीकृत श्रीआदिनाथप्रमुख चोवीश तीर्थकरनी
स्तवनागीत चोवीशनो बालावबोध सहित प्रारंभ करिये ठैये

तत्र प्रथम पीठिका

ए सत्तारी जीव, देवतत्त्व, गुरुतत्त्व, धर्मतत्त्वनी जूळें थनादिनो सत्तारचक्र
मांहे नमी रह्यो ठे, शरीर इडियसुख परिग्रह तेने हितकारी मान्या ठे, थने पो
तानु ध्यात्मस्वरूप, थनतानदमय वित्तारी मूर्खु ठे, ते सत्तारतोज नथी, पण
सद्दी पचेंडियपणु पामीने, जो पोतानो शुद्धधर्म तथा शुद्ध धर्मेना कारण सेवे
नहीं, तो ध्यात्मा स्यात् स्वसपदा केम पामे ? तेमाटे उपकारी, जगत्हितकारी,
श्रीवीतराग, परमात्मा, परमपुरुषोत्तम, एवा श्रीथरिहतनी स्तवना तथा सेवना
करवी, पण राग विना प्रभुनी सेवना थाय नहीं, ते कारणथी प्रथम श्रीरूपनठे
वजीनी स्तवना करता श्रीवीतराग उपर प्रीति करवी, ते रीत कहे ठे प्रथम धर्म
ना चार ध्याचरण कहा ठे १ प्रीति, २ जक्ति, ३ वचन, ४ थसग तेमा प्रथम
प्रीतिनु लक्षण, पोडशकटीकाथी जाणु ॥ “यत्रानुष्ठातु आदरप्रयत्नातिशयो
स्ति प्रीतिश्च अनिरुचिरुपाहित उद्योग्यम्या सा तथा नवति कर्तुं थनुष्ठातु ओ
पाणां त्यागेन च तत्काले यच्च करोति तदेकमात्रनिष्ठतया तत्प्रीत्यनुष्ठान द्वेय
मिति ” जिहा ध्याचरण करवा वाजानु थति आदर सहित उद्यमनु थतिशय
पणु होय, ते प्रीति जाणवी, ते प्रीतिना गिलास गिना चाले नहीं, माटे तेहना
रुचि थजिजापी जीवे बीजां सर्व कार्य तजीने तेहज करबु तथा तिहाज एक
निष्ठा प्रतीति करवी, तेने प्रीतिथनुष्ठान जाणु ॥ इति चावार्थ ॥ ते प्रीति स
सारी जावथी सर्व जीवोने ठे, पण ते पजटावीने गुणीथी करवी, ते कहे ठे

॥ अथ प्रथम श्रीरूपनजिन स्तवन ॥

॥ निड्डी वेरण दुइ रही ॥ ए देशी ॥

ऊपच जिणदशु प्रीनडी, किम कोजे दो कढो चतुर् विचार ॥ प्रभुजी
जइ अलगा वश्या, तिहा फिणे नवि हो कोइ वचन उच्चार ॥ १॥

अर्थ - श्रीनाचिकुजवरनी चार्या, श्रीमरुदेवी स्वामिणीनी कुह्निने त्रिपे उत्पन्न थईने जेणे थडार कोडा कोडी सागरोपम सुधी, निर्वाण मार्गनु विप्र हनु ते निवाद्यु, एवा श्री रूपनदेव प्रथम तीर्थेकर, रागद्वेष रहितताथी जिन कहिये, तथा उपकारसपदा, थने थतिशयसपदाये करि विराजमान ताथी जिणठ कहिये तेनाथी प्रीतिविलास करवानो अर्थी नव्य जीव, मोहान्जिजापी विचारे ठे जे, नीरागी रूपन पुरुषोत्तम साथे श्री रीतें प्रीति कीजें ? एवीतरागथी प्रीति, माहारा आत्माये पहेजा किवार अनुजवी नथी, ते परमेश्वरथी प्रीतिनो अर्थी प्रीतिनी चाज अजाणतो पूठे ठे जे हे चतुर माह्या ज्ञानी आचार्यादिक पुरुषो । अथवा पोतानो आत्मा ते जा तें चतुर ठे, तेहने पूठे ठे, के ते प्रीतिनो विचार कहो जे नजीक होय, तेथी प्रीति वने, पण प्रभुजी तो सर्व रीतें थलग्या रह्या ठे प्रथम इव्यथी हुं अशुद्धपरिणतिविनावकर्मानुयायी, पुज्जनावनोगी, तेथी अशुद्ध इव्य दु, थने श्रीनगवान तो शुद्धपरिणामी, सकल निरावर्णस्वजावी, नि कर्मा, अनत अकथज्ञानादिस्वगुणनोगी, तेथी शुद्धइव्य ठे बीजु क्षेत्रे करी दु स सार क्षेत्री, शरीरावगाही दु, थने श्रीरूपनप्रभु तो लोकातक्षेत्रे रह्या ठे, अशरीरी, स्वप्रदेशावगाही ठे, तेथी क्षेत्रे करी निन्न ठेयें तेमज त्रीजु काजें पण निन्न ठेयें थने जावथी दु रागी, द्वेषी, तथा थडार पापस्थानकें नखो दु, थने श्रीदेवाधिदेव तो नीरागी, सर्वपापस्थानरहित ठे, माटे श्रीप्रभुजी, हमणा तो सर्व रीतें मुखथी वेगला वसे ठे वजी थलगाने पण वचनादि के मजियें, पण श्रीरूपनदेव सिद्ध थया, तिहा सिद्ध थवस्यामां कोई वच ननु उचारयु नथी, त्यारें प्रीति केम कराय ? ॥ इति गायार्थ ॥ १ ॥

कागल पण पढोचे नहीं, नवि पढोचे हो तिहा को परधान ॥

जे पढोचे ते तुम समो, नवि जाखे हो कोडनु व्यवधान ॥ ऊ० ॥ ७ ॥

अर्थ - तथा एक बीजो पण प्रीतिकरवानो उपाय ठे, जे कागज बढे प्रीति थाय ठे, पण मिहने त्रिपे कागज पण पढोचे नहीं तथा कागल नहीं पढोचे तो कोई माणस मूकीये, पण तिहा सिद्धावस्थाने त्रिपे कोई प्रधान पण पढोचे नहीं, के जेनी साथे प्रीति कहावियें इहा कोई जीवने सशय वपजे के रत्नत्रयी थाराधीने थनेरु जीव, मोह जाय ठे, तो कोई न प

होंचे एम केम कहो ठो? ते उपर कहे ठे, जे तिहां सिद्धावस्थाने विपे जे पहो
चे ते तुम समो, तुम जेवो. प्रचुतामय, वीतराग, अयोगी, असंगी, सकलज्ञा
यक, पण वचनरहित, एटले अर्थात् ते पण परमपूज्य ते कोइनु व्यवधा
न कहेता आतरो जेद कहे नहों, माटे प्रीतिना अण उपाय माहेलो कोई
उपाय दोस्तो नथी, तेमाटे श्रीगुणादिदेव साथे प्रीति केम करियें?॥इति॥२॥

प्रीति करे ते रागीया, जिनवरजी हो तमें तो वीतराग ॥ प्री
तडी जेह अरागीथी, जेजवी ते हो लोकोत्तर मार्ग ॥३॥

अर्थ - हवे यली कहे ठे के सतारी जीव मुज सरिखा तथा सम्यग्दृष्टि
प्रमुख पण जे श्रीसर्वज्ञ त्रैलोक्यतिलकथो प्रीति करवा चाहे, तेतो रागी
राग सहित ठे, थने हे जिनवरजी! तुमे तो वीतराग ठो, रागरहित ठो, रा
गीने थनेक रीतें रीऊयें, पण जे पातें रागी नहों, ते केम रीऊ पामे?
इहा कोई जीव कहेठो जे ते वारें वीतरागथी प्रीति न करवी? तिहा कहे
ठे जे अरागी राग रहित तेहथी जे प्रीति जेजवी, तेतो लोकोत्तर मार्ग
ठे, एटले एम जाणवु जे रागीथी रागी थाय ते मले, पण कोई रागाश जे
मध्ये नथी तेहथी प्रीति करवी, ते लोकोत्तर मार्ग जाणवो, एटले अरागीथी
राग करवो, ते अति आश्चर्य जाणवु ॥ इति तृतीय गाथार्थ ॥ ३ ॥

प्रीति अनादिनी विप जरी, ते रीते हो करवा मुज जाव ॥
करवी निविप प्रीतडी, किण जातें हो कहे वने बनावा॥४॥

अर्थ - हवे सतारी जीव मध्ये प्रीतिनी परिणति अनादिनी ठे, परंतु ते
पुजना वर्य, गंध, रस, स्पर्श, मनोऽसंयोग उपर इष्टता ठे, ते प्रीति अ
प्रशस्त ठे नवा कर्मना वधनु कारण ठे, तेथी ए अनादिनी प्रीति, विप
जरी ठे, जेम ऐश्वर्यादिक देखीने पुज्य अष्टावृत्ता उपर जे इष्टता ते राग,
विषमय ठे, ते राग, स्वजन, कुडुव, परिग्रह उपर ठे, ते रीतें प्रचुजी तुम
उपर राग करवानो मारो जाव ठे, पण ते राग कामनो नहों ममकार
कुजाचारें जे अरिहत उपर राग, ते मोक्षमार्गमा नहों ज्यामाटे जे मम
कारे काण राग करतो नथी? एराग, ससारहेतु ठे ॥ उक्त च ॥ जो अक्षय
ठो रागो, वहुइ ससारजमण परिवाडी ॥ विषयाइसु सवणाइसु, इच्छा पुग

लाईसु ॥१॥ अने श्रीअरिहत्तथी जे राग करवो ते प्रशस्त करवो, तेजुं लक्षण कहे ठे नाणालसु गुणोसु, अरिहत्ताईसु धम्मरूवेसु ॥ धम्मोवगरणताद्धम्मी, एसु धम्मं जं य गुणरागो ॥२॥ सो सुपसवो रागो, धम्म सयोग कारणो गुणदो ॥ पढम कायवो सो, पत्तगुणोखवई तं सब ॥३॥ तेमाटे अरिहत्त उपर राग कर वो, ते निर्विप करवो, जेमा विषयानिलापपणुं नही, यणादिकनी रीऊ नही, तथा इह लोक, परलोक, इडियसुखानिलाप नही, प्रभुना ज्ञानादिक गुण ठे ते मने थापे, एवी अविजापा नही एक थरूपी, अज, अविनाशी, अरु त्रिम, सु-इ-ज्ञानादिक गुण सकुज व्यक्त थया, स्वरूपनांगी स्वरूपमणी, स्वरूपा श्रित, एवा गुणनो राग एकलो गुण प्रगट करवा वास्ते करवो तं राग, नि विप जाणवो, ते निर्विप प्रीति करवानी मुऊमा तो शक्ति नथी, तेमाटे हने एवनाव केम वने ? हे उपकारी पुरुषो ! ते तमे कहो ॥ इति चतुर्यगाथार्य ॥४॥

॥ प्रीति अनती परथकी, जे तोडे हो ते जोडे एह ॥

परम पुरुषथी रागता, एकत्वता हो दाखी गुणगेह ॥ऊ०॥५॥

अर्थ - हवे चतुर पुरुष, उपाय कहे ठे प्रीति केहता राग अनतो पर थकी एटले पुज्जनावथी अथवा शरीरी जीवथी ठे ते सर्व जे जीव तोडे कहे ता टाले, ते जीव ए गुण अरिहत्तादिकथी प्रीति जोडे, एटले सर्व परजावथी राग तजे, ते गुणी राग करी शके तिहा कोई पृथगे जे गुणी अरिहत्तादिकथी गुणे मले, पण राग तो पापस्थानक ठे, ते शामाटे करिये ? तिहा कहे ठे, जे परम पुरुष, बीतरागथी रागता कहेता रागीपणु ते पण गुणनु घर कसु ठे, अने श्रीअरिहत्तादिकथी गुणे एकत्वध्याने मजबु, ते पण गुणनु गेह कसु ठे, तेमाटे प्रथम श्री अरिहत्त ऊपर राग करवो, तेहीज बीतरागतानु कारण ठे ॥ इति पंचमगाथार्य ॥ ५ ॥

॥ प्रभुजीने अवलवतां, निज प्रभुता हो प्रगटे गुणरास ॥

देवचज्जनी सेवना, आपे मुज हो अविचल सुखवास ॥ऊ०॥६॥

अर्थ - ए रीते प्रभुजीने अवलवतां कहेता आश्रयता निज कहेता पो तानी प्रभुता अनतगुणपर्यायरूप प्रगटे, निरावरण थाए, गुणनो राशि समूह, सर्व व्यक्त थाय, तेमाटे देव जे चार निष्कायना देवता अथवा नरदेवादिक

માહે ચડ્મા સમાન શ્રીઅરિહત દેવ, તેહની સેવના નક્તિ, ક્વચ્ચથી તથા ના
વથી કરવી, તે આપે કહેતા દે, મુને અવિચજ સુખ, અબ્યાવાધ સુખ, તે
હનો વાસ કહેતા રહેવુ, એટલે નાવાર્ય એ જે, શ્રીપરમાત્મા, પરમપુરુષોત્તમ
અરિહંતની સેવના અસયમ આશ્રવલ્યાગ, સયમ સવરૂપપરિણમન, તે સે
વના કહિયે ॥ ઠક ચ ॥ આણાકારી નત્તો, આણા ઠેઈંઈ સો અનત્તોત્તી
॥ ઇતિ ॥ તથા અરિહંત પ્રહુ પોતેં તો પોતાની સેવનાના અર્થીં નથી, પણ
સર્વે જીવોને સ્વદિત કરવા વાસ્તે એહોજ કરવુ છે, અંને અરિહત આજ્ઞા તે
કોઈનો દુકમ મનાવવો નથી, પણ શ્રીઅરિહત દેવે કેવલ જ્ઞાને વીતુ, જે
સર્વે જીવોને પોતાનાં જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, તે પરમાનન્દહેતુ છે, તેમાટે જે
રીતે જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર નીપજે, તે માર્ગે ઉપદેશ્યો, તે પ્રમાણે વર્તેવુ તે
અરિહતની સેવના કરતાનિશ્ચય મોક્ષપદ, સર્વે યત્તમ જીવ પામે, માટે પ્રહુજીની
સેવા, તે અવિચજ સુખ આપે, તે કારણેં સર્વેનબ્ય જીવેં સકલ સત્સાર કાર્ય
તજી સર્વે પરનાવથી નિસ્પદ્ધી થઈને, એક પરમોપકારી, તત્ત્વોપદેશી, ધર્મના
યક, શ્રીઅરિહતદેવની સેવના કરવી ॥૬॥ ઇતિ શ્રીરૂપનજિનસ્તવનં સમાપ્ત ॥

॥ અથ દ્વિતીય શ્રીઅજિતજિનસ્તવન ॥

॥ દેલ્લો ગતિ દેવની રે ॥ એ દેશી ॥

જ્ઞાનાદિક ગુણસપદા રે, તુજ અનત અપાર ॥ તે સાનલતાં

ઠપની રે, રુચિ તેણે પાર ઠનાર ॥ અજિત જિન તારજો રે ॥

તારજો દીન દયાલ, અજિત જિન તારજો રે ॥ ૧ ॥

અર્થ - હવે શ્રીઅજિતનાથ સામીની સ્તવના કરે છે. કારણ કાર્યનાવની
સાધનતા દેલાહે છે, જે કારણ મજે, તે કાર્ય નીપજે, તે કારણના બે ખેદ
છે એક નિમિત્ત કારણ, વીહુ ઉપાદાન કારણ, પણ ઉપાદાન કારણની
કારણતા નિમિત્ત મર્યાં પ્રગટે, તે નિમિત્ત કારણની ઉપદ્રાપેં યાય, અંને
મોક્ષતુ નિમિત્ત કારણ, શ્રીદેવતત્ત્વ છે, તે કારણે કાર્ય નીપજે, તે પરિપાટી
દેલાહે છે, સકલ પચાસ્તિકાપ ગુણપર્યાયાદિ વિગ્રોપ ધર્મે, પ્રત્યક્ષ જ્ઞાતન,
ત્રિકાજ્ઞાવગ્રોપ, તે કેવલ જ્ઞાન તથા સકલ સામાન્યગ્રાહક તે કેવલ દર્શ
ન અંને સ્વરૂપ એકત્વ તે પરમ ચારિત્ર, વલી થરૂપી અબ્યાવાધ પ્રમુલ્લ ગુ
ણની સપદા, હે પ્રહુજી ' તુજ કહેતા તુમારે અનત છે, અપાર છે, જેયકી

અનેક જીવ આત્મા સાધ્યાવલગી તથા સાધનપરિણતિ થયા વિના મોક્ષકાર્ય નિપજાવ્યા વિના હજી સસારમા નમતા વીસે છે, તેમાટે કર્તા જે આત્મા તે જો મોક્ષસાધનરૂપ પ્રયોગ કહેતાં વ્યાપાર કરે, તો સિદ્ધતારૂપકાર્ય નિપજે ॥ ૬તિ ॥ દ્વિતીયગાથાર્થ ॥ ૨ ॥

કાર્ય સિદ્ધિ કર્તા વસુ રે, લહિ કારણ સયોગ ॥ નિજ

પદ કારક પ્રજ્ઞ મલ્યા રે, દોષ નિમિત્તહ નોગ ॥ અવ ॥ ૩ ॥

અર્થ -માટે કાર્યસિદ્ધતાની નિષ્પત્તિ તે કર્તાને હાથ છે, જેમ ઘનરૂપ કારણ તેને જો કર્તા ઘટરૂપ કાર્ય કરવાને પ્રવર્તાવે તો ઘટરૂપ કાર્ય કરે, અને તેજ ઘન જો ઘટધ્વસને પ્રવર્તાવે તો ઘટધ્વસ કરે, તે માટે નિમિત્તની પ્રવૃત્તિ તે કર્તા જો તે કાર્ય કરવાને પ્રવર્તાવે તો કાર્ય કરે, માટે કાર્યની સિદ્ધિ તે કર્તાને હાથ છે, પણ કારણનિમિત્તાદિક તેનો સયોગ મલ્યા કાર્ય નિપજે, એ પદ્ધતિ છે માટે કોઈ સસારી આત્મા નિજ કહેતા પોતાનું આત્મિક પદ પરમાનંદ મહોદયરૂપ તેહનો કારક કહેતા કરવાવત તેને મોક્ષના પુષ્ટકારણ પ્રજ્ઞા શ્રી અરિહત મલ્યા થકા અવશ્ય નિમિત્તનો નોગ થાય, એટલે જે જીવ સસારથી ઝનગ્યો મોક્ષાનિલાપી થયો, તે મોક્ષના નિમિત્ત શ્રી તીર્થંકર દેવ પામીને, હર્ષનો નોગ આસ્વાદન પામે ઘણો વિલાસ ડપજે કાર્યાર્થી કારણની પુષ્ટતા વાઝે, એ નીતિ છે ૬તિ ॥ ૩ ॥

અજકુલગત કેશરી લહે રે, નિજપદ સિદ્ધ નિહાલ ॥

તિમ પ્રજ્ઞજક્તે નવિ લહે રે, આતમશક્તિ સનાલ ॥ અવ ॥ ૪ ॥

અર્થ -તે ડપર દૃષ્ટાત કહે છે જેમ કોઈ કેસરી સિદ્ધ જન્મકાલથી વરુ રાના ટોલામાં વધ્યો છે તો તે એમ જાણે જે વકરાનો ટોલો તેજ માહેરુ કુટવ છે, ત્યાં કિવારે વીજો સિદ્ધ થાયે, તેવારે વકરા સર્વ નાસે, અને પોતે પણ નાસે, એમ કરતાં કિવારે સિદ્ધનો આકાર દેહીને પોતા સામુ છુએ, ત્યારે તે પોતાનો સમાન આકાર જોઈને વિચારે જે એહનુને મારુ તો તુલ્યપણુ વીસે છે, ને હુ પણ સિદ્ધ હુ, પઠી નિર્જય થાય એ રીતે અજ કેતા વકરાના કુજ કેતા ટોલામાહેં ગત કેતા રહ્યાં જે સિદ્ધ, તે સિદ્ધપણુ જૂલી ગયા, તે વીજાસિદ્ધને દેહીને પોતાનું સિદ્ધપણુ સનારે, તિમ કહેતા તે રીતે પ્રજ્ઞની નક્તિ કર

ता नव्यजीव लहे कहेता पामे पोतानी आत्मशक्तिनी सनाल कहेता उज
खाण पामे, जे रीतराग देव देखीने तेनी नक्ति करता तथा सेवता थकां उपजे,
जे उस्तुस्वरूपसत्ताधर्में हु पण बीतराग नि कर्मां शुद्धस्वरूपी हु, ए पण प
हेजा ससारी जीवइव्य हता, पठो सिद्ध थया तेम हु पण प्रथमथी स
नारी हु, पण जो साधु, तो सिद्धरूप थाव ए सर्व उजखाण, प्रभुसेवना
करता निपजे ॥ ४ ॥ इति चतुर्थ गायार्थ ॥

कारण पद कर्तापणे रे, करी आरोप अनेद ॥ निज
पदअर्थां प्रभुथकीरे, करे अनेक उमेद ॥ अ० ॥ ५ ॥

अर्थ - तेवार कोई केहेजे जे थरिहत देव तो अन्य जीवना मोक्षकर्ता
नथी, तो श्या वास्ते थरिहतादेव पासं मोक्ष मागो गो? तेने उत्तर कहे ठे,
के कारणपद जे थरिहतादिक ते अतिपुष्टालवन ठे, माटे जे कारण तेने
ज अनेदकर्तापणें आरोप करीने निज कहेता पोतानु पद जे शुद्ध सिद्धता,
तेहनो अर्थां जे नव्य जीव, ते प्रभु श्रीतीर्थकर देवथी अनेक सम्पत्त्वादिक
गुणनी उमेद कहेता आशा करे, जे हे प्रभुजी । मुण्जे मोक्षना कारण तथा
मोक्ष तमे आपो एटले निमित्त कारणने कर्तापणे आरोप करी स्तुति करी ॥ ५ ॥

एहवा परमात्म प्रभु रे, परमानंद स्वरूप ॥ स्यादा
दसत्ता रमी रे, अमल अखन अनूप ॥ अ० ॥ ६ ॥

अर्थ - हेजे जे निमित्त पामीने उपादान समरे, पलटण पामे, ते रीत
कहे ठे, थयवा प्रभु परमात्मा तेहनु स्वरूप कहे ठे आत्मा सर्व त्रण प्रका
रना ठे, एक बहिरात्मा, बीजो अंतरात्मा, बीजो परमात्मा, तिहा जे श
रीरादिक उदैकनावकर्मजनितने आत्मपणे गणे, ते बहिरात्मा कहिये,
अने जे शरीरादिक उदैकनावथी आत्मा अखख्यात प्रदेशी, चेतनालक्षण
ज्ञानादि अतनतगुण पर्याय सहित थरूपी निन्न एटले आत्मा थरूपी, श
रीर रूपी, आत्मा सहज अरुत्रिम, शरीर सयोगी रुत्रिम, तेमाटे कर्मयोगे
शरीरादिमध्ये रह्यो, पण निन्न ठे एहवो जेदज्ञानवत समकित गुणगणायी
मांमी क्षीणमोह गुणगणाना चरम समय पर्यंत अंतरात्मा जाणयो, तथा ज्ञा
नावरणी, दर्शनावरणी, मोहनो, अंतराय, ए चार कर्म दूष्य गया केवलज्ञानी ते

સયોગી અને અયોગી કેવળી તથા અષ્ટકર્મમુક્ત મિહાત્મા, તે પરમાત્મા જા
ળશે, એટલે શ્રીપ્રજિતનાથ અરિહત એજૂતનયે પરમાત્મા છે પ્રભુ છે, સર્વ
મિહ વસ્તુગતે પોતાના ગુણપર્યાયરૂપ સપદાના પ્રભુ છે કોઈ ક્ષ્ય અન્યક્ષ્ય
નુ સ્વામી હોયજ નહીં, જ્યાં સુધી જે ક્ષ્યના ચિતનમાહે પણ પરક્ષ્યનુસ્વા
મિપણુ ને ત્યાં સુધી તે ક્ષ્ય બુદ્ધ નહીં, તેમાટે શ્રીપ્રજિત અરિહત પોતા
ના સ્વનાયના પ્રભુ છે, અને વત્તમ જીવ પોતાને કર્મવશ પડ્યા માહ મુળ્યા
જાળી, પોતાને રક સમાન ગણે, અને અમોહી સ્વામીન થયા તેહને પ્રભુ
કહે, અને અમોહીને અવજ્ઞ્યા પોતે સ્વસપદાના વળી થાય, માટે જેહના
કારણવળાથી પોતાનુ પ્રભુત્વપણુ પામીય, તેહને પ્રભુ કહીય, સ્ત્રીયે, જ
ગત્માર પુન્નના સયામે જે સુખ કહેવાય ને તેતો આગવમાત્ર ને, એટલે
જાતે સુખ નથી ॥ એક ચ ત્રિગણાવશ્યકે ॥ જતોચિય પચ્ચક, સોમ્મ સુદ
નઠિ હુ મ્મમેય ॥ તપ્પહિયાર વિનત્ત, તા પુત્તપ્પજતિ હુમ્મતિ ॥ ૧ ॥ એ સૌમ્ય!
'પ્રનાસક્કાયાવજ્ઞાનેન' ॥ સર્વે દૃશ્યમાન ત સુખ નથી જે કાઠ એ સસાર
માહે, સ્વગચ્છનશ્રગા નયોગથી વપનાં જે સુખ, તે સર્વે ક્ષલ્લજ છે, વિપ
વની વન્નુસ્તાથી વપની જે અરતિ, તેહના એ પ્રતિકાર ને એટલે હુ મ્મ
તેનેજ તત્તના અવાળવળાથી, મુખહુ મ્મરૂપ જેદે પેદાપુ છે, પણ જાત એક
જ હુ મ્મરૂપ છે ॥ યયા ॥ ૬ નોર ॥ આન્મુસ્યમાત્રમગ્ગમાદવતિ પ્રતિષ્ઠા, કિરનાતિ
લગ્ગવગ્ગિપાનનટ્ટનિગ્ગે ॥ નાતિશ્રમાવગમનાય યયા અમાય, રાગ્યે સ્સરસ્ત
વૃત્તદનમિરાતપત્રમ્ ॥ ૧ ॥ જે પુણ્ણકન તે સર્વે તત્તથી હુ મ્મરૂપ ન ॥ એક ચ ॥
વિવપ્પસુદ્ધ હુ મ્મ ચિય, હુમ્મપટિઆમ્ ૩ નિગગ્ગ ॥ ત સુદ્ધમુરવાગ્ગ, ન વ
વારો વિણા ને ॥ ૧ ॥ વિવપ્પમુગ્ગ તે તત્તથી હુ મ્મજ ન નમ ગમીને કાથવાન
ઝેદન દાનાદિ વિરિન્નાની પર હિત જામે છે પણ હુ મ્મવળુ ઘન ન, માત્ર
વડવારે મુગ્ગ જામે ને, અને જે વડવાર તે તપ્પ પામ્માયિક સુખ નહીં
સુખ તે મુક્ક આમાને નિન્નપગ્ગિ મ્માનારિક નિવ્રવિરાર્ગ્ય આમિક
આનંદ છે, તેન સુખ છે, તથા જ્ઞાતાનો વડય, તે પણ હુ મ્મ, અજ્ઞાતાનો
વડય તે પણ હુ મ્મ, કારણ કે જ્ઞાતા તે કર્મને, અને કર્મના વિષાર તે ગુણ
રોધક છે, મગ્ગુત્તો રોધ તેજને મુગ્ગ કાળ રહે ૧ ॥ એક ચ ॥ માપામાવ
હુમ્મં, સગ્ગિન્નિય મુદ્ધ જ્ઞે તેણ ॥ નેન્દિય મુદ્ધક, મુદ્ધક નેન્દિયા જા
વા ॥ ૬ નિ ॥ ૧ ॥ તેમાટે સનાર સર્વે હુ મ્મરૂપ છે, અને સર્વે પરનાયના નં

गधी रहित, स्वानाविक जे आनद, तेने परमानद कहीये, ते परमानद, श्रीअजितनाथनु स्वरूप ठे, जीवादि पट् इव्य ठे तेमध्ये पचास्तिकाय ते प रमार्ये इव्य ठे तथा ठो काल ते उपचारइव्य ठे एचर्चा, विज्ञेपावश्यक तथा धर्मसग्रहणी मध्येथी जोवी तेमध्ये एक एक इव्यने विपे अनता गुण अनता पर्याय ठे, ते अनेकता जाणवी, अने एकइव्यने विपे एक समयें स्वान्नित्य स्यादनित्य म्यात् एक स्यात् अनेक, स्यात् थस्ति स्यात् नास्ति, स्यात् निन्न स्यात् अनिन्न, स्यात् वक्तव्य स्यात् अवक्तव्य ए सर्व स्वना य, समकालें वर्तता पामीये ठीये एटला धर्म समकालें जेमाहें वरते, ते धर्मनी अनत प्रवृत्तिने स्याद्वाढ कहियें ॥ म्यात् इति पद अनेकातोद्योतक ए हवी स्याद्वादमयी जे आत्मानी गुणपर्यायरूप सत्ता ठे, तेना रसी कहे ता रसीया ठो, एटले स्याद्वादमयी आत्मसत्ता, तेहेना नोगी ठो, तथा अम ल कहेता कर्ममज रहित ठो, अखम केहता किवारें खम न पामो, अनुप कहेता जेहनी उपमा नथी, एहवा प्रभु देखीने माहारे लाज थयो ॥ ६ ॥

आरोपित सुख भ्रम टट्यो रे, जास्यो अब्याबाध ॥

समरघु अनिलापीपणु रे, कर्ता साधन साध्य ॥ अ० ॥ ७ ॥

अर्थ - एहवा प्रभुजी आत्मानद नोगी, आत्मस्वरूप रमणी, तत्त्वविज्ञा सी तेमने जोडने माहरे अनादि काजनु इडियसुखने विपे जे सुखनु जासन ते आरोपितसुखभ्रम हतो, ते टट्यो अने अब्याबाध, आत्मिकआनद सुख ते जास्यु जिहा सुखि विषय सुख उपर सुखबुद्धि हतो, तिहा सुखि विषय सुखनो अजिज्ञाप हतो ते हवे तो सर्वविषय रहित, अब्याबाध सु खी श्री प्रभुजी दीठा तेथी ते जव्य जीवने पण सुख, ते अब्याबाध ठे एहवा निधार थया तेवारें अजिज्ञाप पण अव्यानाथ सुखनो थयो, माटे अनिलापीप णु समखु, तेवारें स्वरूपानुवायी थयो, एटला काल सुधी विषयसुखने अजिज्ञा पे, आत्मा विषयसुखनो कर्ता हतो ते जिवारें एहने अब्याबाध सुखनो अजि लाप थयो, तेवार कर्ता पण अब्याबाध सुखनो थयो, एटले कर्तापणु स मखु, जे जेहवा कार्यनो कर्ता थाय, ते साधन पण तेहवाज मेजवे, अने सा ध्य पण तेहाज होय, एटले थ्याज सुखि साध्य, विषयसुखनु हतु, तेथी साधन पण विषयसुखना मेजवतो हतो, हवे प्रभु श्री अजितनाथ निर्विकारी

दीडा, तेपां ते थव्यावाय सुख साध्य थयो, एटले साव्य सावन समखु॥३॥

ग्राहकता स्वामित्वता रे, व्यापक जोक्ताचाय ॥ कारणता
कारजदशा रे, सकल ग्रह्य निज जाव ॥ अ० ॥ ८ ॥

अर्थ—एटला काज सुत्रि ए जीव विषयसुखनो ग्राहक हतो, हवे
शुद्ध श्रव्याग्रह सुखी परमेश्वर देखीने ए जीव, श्रव्याग्रह सुखनो ग्राहक
थयो, एटला काज सुत्रि जूजनो वालो विषयसुखनां हेतु जे वन, स्त्री, व
स्त्र, आहारादिक परजाव, तेनु सामिपणु करतो होता, हवे ज्ञानादिक
अनंत गुण संपदाना स्वामी श्री वेगशिंदेव देखीने ए जीवने पण अनंत
ज्ञानादिक स्वसंपदानु स्वामिपणु थपु, एटले ग्राहकचाय तथा स्वामित्वचा
उपपत्ती एटला काज सुत्रि ए आत्मा विषयादिक परजावमध्ये व्यापक होता
ते हवे आत्मानंद मध्ये तथा तेना साधनमध्ये व्यापक थयो, तथा श्र
नादि कान सुत्री परजावनो जोक्ता हतो, हवे परमप्रभु स्वजावजोगी देखी
ने, ए पण स्वजावनो जोक्ता थयो, एटले व्यापकता तथा जोक्तापणु सम
खु, एटला काज सुत्रि हवे पट्टो ए आत्मा, सत्सारमां आठ कर्मरूप उपा
शितु उपादान कारण होता, हवे शुद्ध स्वरूपी, नि कर्मां, तत्त्वस्थेय देखीने पो
ताना शुद्ध स्वरूपनु उपादान कारण थया, एटला काज सुत्रि ए आत्मा आ
ठ कर्म रूप कार्यना कर्ता होता, हवे परमदेवनी श्रद्धा पामीने सररनिष्कंरा
रूप कार्यनो कर्ता थया, माटे हे परमेश्वर ! हे जगदाशर ! हे दीनययो ! तुमारे
अनुपायी मारी चेतना प्रवृत्ती, तेथी कारण तथा कार्य इत्यादि बीजी पण
अनंती आत्मगति, ते सर्वस्मरणा लागी, एटने सर्व आत्मानो शक आत्म
चाय ग्रहा थने परजाव तनया मोक्षदा ॥ ८ ॥ इति अष्टम गायार्थ ॥

श्रद्धा जामन रमणना रे, दानादिक परिणाम ॥ सकल

थया मत्ता रमी रे, जिनय दारिमण पाम ॥ अ० ॥ ९ ॥

अर्थ—एटला कान सुत्रि उदक पुष्प प्रभृति तेनो विषय जे ज्ञानावेद
नी प्रभुत गुणगोमर तन्त्रविमुख तेना ग्राह जीवने मीठा नागना दना,
तेथी ते पुष्पा उदयने मुख माननो रता, ते रजे पत्ती श्रद्धा अड ज श्र
व्याशर नि रमं द, तेगीत माद साध्य न, तथा जे रघुनी पथार्थनातु

ज्ञान धनु, ते जासन केतां जाणपणुं ते पण समसु, अने रमण जे पुज्जनता
 यणादिहमा दनु, ते सर्वस्वरूपनु रमण धनु, तथा १ दान, २ लान, ३ नो
 ग, ४ उपनोग, ५ वीर्य ६ पाचनो कृपापद्म ते, णट्ठा काज सुधि दान
 पुज्जननो दतो, लान पण पुज्जननो मानतो दतो, तथा जोगपण पुज्जनना,
 उपनोग पण संसारमा पुज्जननो दतो, अने वीर्य पण दानवीर्य ते पुज्जन
 घटण धधन प्रमुग्य धात करणपणे प्रवर्ततो दतो ते सर्व मन्नापण पाताना
 जीरद्वयना मृनयमे क्षानाति अनत गुणपर्याय रूप तेना रमीया यथा,
 णट्ठे पुज्जानानुयायिता तजीने, शुद्ध मरुपात्रुपायी यथा, णट्ठे मरुपात्रा
 ते मात्तारा धर्म, णट्ठोश्रद्धा यद, अने मरुगुण जे पाताना जागर्निद्वय त साग
 ठे, णट्ठु जासन धनु, तथा रमण ते, आत्मधर्म दमादिधर्मा धनु, अने
 मदपाररूप ते दानगुण, गुणप्रागुन्नायरूप ते लान, जाग मरुगुणना यथा
 उपजाग मरुपर्यायनो, वीर्य ते पणित वीर्य यद्दने, सवर देनु निर्द्वगम्य
 यथा ते सर्व ते वीतरागदेव । हे जिनवर ! तमार दर्शन पामोने णट्ठे प्र
 दीते मात्तारा णट्ठा गुण समसा ॥ ९ ॥ इति नवम माध्याय ॥

तेणे निषामक मादणो रे, येध गोप आधार ॥

दयचउ मुख मागरु रे, जाय धर्म दातार ॥ अ०॥ १० ॥

अर्थ - तेमाटे रे प्रभु ! तमे सत्कारसमुद्धानो पार पमादनाए एवु जे आ
 रिद्रर्मरूप फराज, तेने आवादाने निषामक समान दा तथा तत्त्वधर्म
 पणे पाने पणिलया तेथी इच्छाहिमा तथा जावहिमाची रहित हो, अने प
 रम अतिमह धर्मेना अपेक्षक हो, माटे मादण दा, तथा आत्मचरुद
 ता रूप जावरा तेनी नम्यरु हात, दर्शन, आग्निग्रह जावदिहिमा तेने
 दयादनात देव दा, तथा जावची क्षानदिगुण अने इच्छाची दयाय रूप
 जावनी रहा शर्याने परम माप दा, यजी जयददवीनारे जमना प्राणीना
 तेने प्रभु तमे दापर दा सर्वदयम जे इच्छा समान सोलना मरुना मरुना
 एतया रे श्री अजितनाथ परमेश्वर तमे दादधने जीरद्वयने निर प्यादररणे
 रया हो समदर हात, मरुदर दर्शन समदर आग्निग्रह जावधर्म तेना दाता
 रे दा णट्ठे रे प्रभु ! तुम हीने जावधर्म दा ना, तम दावधर्मेना परमेश्वर दा
 सर्वजीने जाव धर्मेना दाता दा ॥ १० ॥ इति श्री अजितजिनस्तव ॥

॥ અથ તૃતીય શ્રીસત્ત્વજિન સ્તવન પ્રાર્ત્ન ॥

॥ ધણરા ઢોલા ॥ એ દેશી ॥

શ્રીસત્ત્વ જિનરાજજીરે, તાઢરુ અકલ સ્વરૂપ ॥ જિનવર પૂજો ॥
સ્વપરપ્રકાશક દિનમણિરે, સમતા રસનો ચૂપ ॥ જિ૦ ॥ ૧ ॥ પૂજો
પૂજોરે નવિક જન પૂજો, ઢારે પ્રત્ન પૂજ્યા પરમાનંદ ॥ જિ૦ ॥

અર્થ - હવે શ્રીસત્ત્વનાથ જિન કહેતા શ્રુતકેવલી અવધિજ્ઞાની, મન પ
ર્યવજ્ઞાની પ્રમુખમાહે રાજા સમાન, એવા હે સત્ત્વ પ્રત્ન ! તાઢરુ કહેતા તમા
રુ અકલ કહેતા કોઈથી કલાય નહીં એહવુ સ્વરૂપ છે, એહવા જિનવરને પૂજો
અહો નબ્ધો ! તમે એહવા પરમ પૂજ્ય પરમેશ્વરને પૂજો, વજી પ્રત્ન કેહવા છે ? જે
સ્વ કેતા પોતાનો ધર્મ અને પર કેતા ધર્માસ્તિકાયાદિકનો ધર્મ, તેને પ્રકાશવાને
દિનમણિ કહેતા સૂર્ય જેવા છે ? તથા સમતા જે સર્વને વિષે રાગ દ્વેષ રહિતપણુ,
તેહના ચૂપ કેતા રાજા છે, એહવા તત્ત્વપ્રકાશક, અરિહતને પૂજો, વારવાર
પૂજો નવિક કેતા મોક્ષયોગ મોક્ષરુચિ જીવ, તમે પૂજો, એ સ્વરૂપનોગી, નિર્મ
લાનદમયી, અજ, અવિનાશી, અદ્ય, અણાહારી, અશરીરી, અનતજ્ઞાનમયી,
અનતદર્શનમયી, શુદ્ધસ્વરૂપી, દેવતત્ત્વને પૂજ્યા પરમાનંદ થાય જે પુરુષયોગથી
સુખ ડપજે, તે ડપચારસુખ માટે તે પરમાનંદ નહીં, અને જે આત્માનુ
સદ્ગજ અવિનાશી, અપ્રયાસી, સ્વરૂપનુ સુખ અવ્યાવાયરૂપ તેને પરમાન
ંદ કહીયે, તે સુખ, અરિહત દેવને પૂજ્યા પામીજ યદ્યપિ અરિહત દેવ, કોઈ
અન્ય જીવના અવ્યાયાવાદિ ગુણના કર્તા નથી, પણ જે નયજીવ, પોતા
નુ શુદ્ધપારિણામિક પરમસિદ્ધતા સ્વરૂપ સાધ્ય કરીને ગીતરાગ પરમાત્માને
સેવે, અવજને, તે નિયમા પોતાનુ તત્ત્વ પ્રગટ કરે, નિયામિક કારણ માટે, એ
હથી સ્વરૂપ પ્રગટ થાય એમજ વારુ ॥ ૧ ॥ ડતિ પ્રથમ ગાથાર્થ ॥

અવિસવાદ નિમિત્ત ડે રે, જગત જતુ સુખકાજ ॥ જિ૦ ॥

દેતુ સત્ય વહુમાનયીરે, જિન સેવ્યા શિવરાજ ॥ જિ૦ ॥ ૨ ॥

અર્થ - વજી હે પ્રત્નજી ! તમે અવિસવાદિ કેતા વિસવાદ જે નિર્ગર
નહીં તે, અને તમે નિશ્ચય નિર્ગર કાર્યને કરા, માટે અવિસવાદનિમિત્ત

तृतीय श्रीसन्नवजिन स्तवन

१५

कारण गो॥ निमित्त जहण ॥ कार्यानिवृत्तत्वे सति कर्तृत्वाऽप्यपारवत्त्वे सति हे
 तुर्निमित्तमिति ॥ माटे हे प्रभु ! तुम जगत्ना जीव तेना ध्यात्मिक सुखरूप
 कार्य निपजाववाने प्रधान निमित्त गोजी माटे हेतु केता कारण ते सत्य
 केता माझु तेने बहुमान केता माहामोहमण्ये संवता जे मुज सरिखो
 मोहवज पड्यो तृप्ताये ग्रन्यो, पुजजनो रागो, अतयममयी, मिथ्यात्व नू
 त्यो जाव, ते निराधार अगण एहवो हु, तेने श्रीतीर्थकर देव, परम तत्त्व
 मय, प्रजापत्योपकारी, जेना नामयी परम कऱ्याण धाय, एहवा परमेश्वर
 ना याग मऱ्या, माटे मारे ए वेजा ए घडी, धन्य एम अतयत्वात प्रवेर्ग नि
 कर्मा, निस्तगी स्वल्पजोगी देवतत्त्वतु बहुमान करतो थका जे जिन केता
 बीनरागने सेरे, ते जीव परम कऱ्याणमयी पातें याव इहा सत्य पड वेने
 जोडतु हेतु सत्य ते अरिहत देव धापणा मोहरूप कार्यना हेतु ठे, तेतु
 सत्य केता सात्र बहुमान करतु, एटले इह लोकर, परजाकर, इडिय सुखनी
 धागता टाजीने अजुत वर्ण, गर सत्स्थानातिशय, वचनातिशय, प्रातिहार्य
 प्रमुख सर्व शुद्ध बहुमान कारण माटे बहुमान करवा योग्य ठे, ते इयबहुमा
 न पण जे अरिहतना शुद्धज्ञानादि गुण अथनतातु तकरजपुजनातीतपणानु प
 रम अरुपी अतींद्रियपणानु बहुमान ते सत्यबहुमान कहिए एटले जिनशा
 मनमध्ये १ नाम, २ धापना, ३ इय, ए व्रण निदेषा ते कारण ठे अने चां
 था जावनिदेषा ते कार्यवस्तु ठे, माटे जिहा सुयी प्रभुना अनिशयादिकना
 योग निरूप तिहा सुधि इयबहुमान ठे, अने जे दर्शनगुण प्रभुनातु जान
 न थपायी तत्त्वप्राग्ज्ञावतु जे बहुमान, ते जावबहुमान कहिए अने नामा
 दिक व्रण निदेषा ते जावना कर्ता ठे, थपवा जावानिनायी ठे, ता ते पण
 सत्यबहुमान जाणतु ते मन्यबहुमानयी जे निनमेवना तेज प्रभुनी धादा
 ये परजाव त्याग सनाव ग्रहण करता शिवनिरूपय जे निरूपणु, ते
 राज पामीये एटले तातात्मिक शिव ते उपकारी अत्पराजी अने मान्यता
 रूप ठे, माटे जे नि र्मापणे सर्वस्वरूप प्राग्ज्ञाव, ते निरुपचरित, अरि
 नाशी शिव कहिए ॥ १ ॥ इति द्वितीय गायार्थ ॥

उपादान आतम महीरे. पुटालरन देव ॥ जि० ॥
 उपादान कारणपणे रे, प्रगट करे प्रभु मेव ॥ जि० ॥ ३ ॥

અર્થ -હવે આત્મનિષ્પત્તિવિષે ઉપાદાન કારણ તો મૂળ છે, તો પણ નિમિત્ત કારણ વિશેષ છે, તે ટેરપાડે છે જે કારણ, તેજ કાર્યપણે અન્નેદં પરિણમે તે ઉપાદાન કારણ જાણવું, અને જે કર્તાના વ્યાપારે કાર્યને નિપ જાવવાનું સહકારી થાય, તેને નિમિત્ત કારણ કહિયે. એ નિમિત્તકારણ, તે કાર્યથી નિર્ણય હોય. હા કોડ પૂછે જે ઉપાદાન કારણમાં તથા નિમિત્તકારણમાં જે કારણ ધર્મ છે, તે વસ્તુમાં ઠતો પર્યાય છે કે અઠતો ઉપજે છે? તેને ઠત્તર કહે છે જે કારણ પર્યાય વસ્તુમાં હોય તો સિદ્ધ જગવાનમાં પણ ઉપાદાન કારણ પામ્યો જોડ્યે? તેતો નથી દેખાતું, કેમ જે સિદ્ધમાં કારણપણુ હોય તો કાહોં કાર્યપણ નિપજાવ્યું જોડ્યે તે કાર્ય તો સપૂર્ણ નિપતું છે તથા નિગોદાવસ્યાવિષે પણ ઉપાદાન કારણ માનવું પડે, તે પણ સનવતું નથી, કેમ જે નિગોદાવસ્યામાં ઉપાદાન કારણ માનિયે, તો આત્મનિદિ રૂપ કાર્ય પણ થવું જોડ્યે તે કેમ? જે કારણ, તે નિયમા કાર્ય કરે, અને કારણકાલ, કાર્યકાલ, તે નિયમા અન્નેદ છે, તે વિશેષાવશ્યકમાં મતિજ્ઞા નાધિકારથી જોડે છેજો તેમાટે કારણપર્યાય તે ઉત્પન્ન છે, તે કાર્ય સપૂર્ણ થયે કારણતાનો અનાવ છે, અને જેની સાદિ હોય તેનોજ અત્ત થાય, માટે કારણ પર્યાય તે સાદિ સાત છે, હા કોડ કહેશે જે ઉત્પન્નપર્યાય તે કેવારે ઉપનો? ત્યાં કહે છે, કે જે વારે કર્તા કાર્યરુચિ થાય, તેવારે કારણતા ઉપજે, એટલે જન્ય તથા અન્ય સર્વે જીવ સપૂર્ણ સિદ્ધતાના ઉપાદાન છે, પણ સર્વે સિદ્ધતા નિપજાવતા નથી, શ્યા માટે? જે કારણપણુ નથી, જો કારણપણુ પ્રગટે, તો કાર્ય નિપજે, માટે સર્વે આત્મા પોત પોતાના ગુણપ્રાગ્જ્ઞા વ રૂપ સિદ્ધતા કાર્યના ઉપાદાન અવશ્ય છે, પણ શ્રી જિનચરદેવ શુદ્ધતત્ત્વને અવજનવને કારણતા નિપજાવે, માટે પુષ્ટ કહેતા નિયામકી મોટું આજ્ઞવન અરિહત દેવ છે, જેમાટે સાલવન વિના આત્મા અનાદિ દોષથી નિવૃત્તિને તત્ત્વને આશ્રી શકે નહિ, માટે અરિહત દેવનો તીર્થંકર નામકર્મનો વિપાક, તેહથી ઉપનાં સમવસરણાદિ જે આશ્ચર્ય, તેને આજ્ઞવ્યા સસારી જીવ પોતાનો આત્મધર્મ નજીરુ કરે, તો જગત્ જીવના આધાર શ્રી તીર્થંકરની સ્વરૂપસ પઢાને આજ્ઞવ્યા થકા આત્મધર્મ અવશ્ય નિપજે, માટે અરિહત દેવ, તે જન્ય જીવને પોતાની શુદ્ધસત્તા પ્રાગ્જ્ઞાને કરતા મુખ્ય આજ્ઞવન છે, હવે શ્રીગીતરાગદેવ પુષ્ટઆજ્ઞવન કેવી રીતે છે? તેનું કારણ કહે છે, જે આત્માને વિ

પે ઉપાદાનપણુ થનાદિનુ ઠે પણ તે આત્મતિલ્કારૂપ કાર્યને કરતું નથી
ના માટે ? જે ઉપાદાન કારણપણુ થયું નથી, તે શ્રી જિનર યોતરાગની જે
મેવના, તે ઉપાદાન કારણપણુ પ્રાટ કરે છે, એટલે ઘરિહત દેવની ઇચ્છ
નાવથી નક્તિ કરતા સતારી આત્મા, મોહનો સાધક થાય, તેમાટે શ્રીનગ
દયાજ, કર્મરાગના નાવવેચ, મિષ્ટાત્વરૂપ અધકાર ટાલવાને સૂરપતમાન,
મમસારરહિત, એવા ગુણી પ્રહુને સેવતા આત્મા મોહરૂપકાર્ય નિપજાવવાનુ
કારણપણુ પ્રગટ કરે, તેથી પ્રહુજી પુષ્ટાલંબન જાણવા ॥૩॥૬તિ તૃતીયગા॥

કાર્યગુણ કારણપણે રે, કારણ કાર્ય અનૂપ ॥ જિ૦ ॥ સરુ
લ સિદ્ધતા તાઢરી રે, માઢરે સાધન રૂપ ॥ જિ૦ ॥ ૪ ॥

ધર્મ - હવે થનાદિ મિષ્ટાદૃષ્ટિ જીવને શરીર, ઇન્દ્રિય, વિષય, કપાય
રૂપ કાર્ય કરતા થનતા કાલ ગયા. તે જેવારે સમ્યગ્દૃષ્ટિ ગુણ પ્રગટયો
તેવારે રત્નત્રયી જે સમ્યક્ દર્શન, સમ્યક્ જ્ઞાન સમ્યક્ ચારિત્ર, તે પોતાનુ
કાર્ય જાણુ પઠી શ્રીપ્રરિહત સેવના આગમશ્રવણાદિ કારણ સેવીને રત્ન
ત્રયીનો રૂપોપગમ પ્રગટ કર્યો, એટલે યથાર્થ તત્ત્વશ્રદ્ધાન, તત્ત્વરમણ, પ
રનાયતત્ત્વત્યાગરૂપ જેદરત્નત્રયી જેટલી પ્રગટી, તે પહેજા કાર્યગુણ થયી,
પઠી તેજ, જ્ઞાપિક થજેદ રત્નત્રયીરૂપ સ્વકાર્ય કરવાને કારણપણે પ્રવર્ત્તાવે,
તેવારે જે કાર્યપણે હતુ, તે કારણરૂપ થાય, પઠી તેહીજ કારણ રૂપ, જેદ ર
ત્નત્રયી તે જ્ઞાપિક નાવરૂપ કાર્યરૂપ પશ્ચિમે, માટે જે કારણ, તેહીજ કાર્ય
થાય એ ઉપાદાન કારણ કાર્યરૂપ પદ્ધતિ કહી, હવે નિમિત્તપણે કહે
છે હે પ્રહુજી ! તમારુ શુદ્ધ સ્વરૂપ તેહીજ તમારા કાર્યગુણ છે, પણ તે
નવ્ય માહરુચિ જીવન કારણપણે છે, કેમક જે ઉપાદાનને તમારા શુદ્ધ ગુ
ણ તેને કારણપણે થવજરી તમારા જેવી સત્તા પ્રગટ કરવી તે કાર્ય છે,
એટલે જે કારણ તેહીજ કરવાને સકટપે કાર્ય છે, માટે હે પ્રહુજી ! તુ
મારી સરુજ કતા સપૂર્ણતિલ્કતા સરુજ પ્રવેર્ગે નિરાવરણતા સર્વસ્વધર્મ
પ્રાણનાવતા તે માઢરે સાધનરૂપ છે, એટલે તુમારી શુદ્ધતાનુ જે સાધન
છે, તને જેવારે માઢરો આત્મા પ્રહુજીની પરમ પ્રહુતારૂપ સપદાન થવજવે,
તેવારે પરનાવત્યાગી થજ્ને, સ્વરૂપાવજરી થાય, તેવારે માઢારી તિલ્કતા નિ
પજે, માટે તમારી તિલ્કતા તે માઢરે સાધનરૂપ છે, તેથી હુ જે મા

હરુ સ્વરૂપ પ્રગટ કરું, તે ઉપકાર તમારો છે, તેથી માહારે તો આચાર, ગ્રા
ણ, શરણ, સર્વ હે દેવ ! તમેજ ઠો ॥ ૪ ॥ ઇતિ ચતુર્થ ગાથાર્થ ॥

એક વાર પ્રત્નુવદના રે, આગમ રીતે થાય ॥ જિ૦ ॥

કારણસત્યે કાર્યની રે, સિદ્ધિ પ્રતીત કરાય ॥ જિ૦ ॥ ૫ ॥

અર્થ - માટે શ્રીશ્રિહત્ત થનતજ્ઞાની, થનતદર્શની, શુદ્ધચારિત્રી, અપિ
કારી, અકપાયી, સ્વરૂપજોગી, સ્વરૂપરમણી, સ્વરૂપવિલાસી, ત્રૈલોક્યપૂજ્ય,
ત્રૈલોક્યઉપકારી, ચાલતા જાવસૂર્ય, કર્મરોગના માહાવૈદ્ય, પરમેશ્વર, પરમો
પકારી, તેને એકવાર પણ જે રીતે આગમ કહેતા નિઃકાતમા કહ્યું છે, તે રીતે જો
વદન થાય, એટલે અનુષ્ઠાન વર્જીને ગુણવદ્ધુમાને, અનુતતા આશ્ચર્યતા, તદ્વિર
હકાતરતાયે જો થાય, તો માહારુ મોહરૂપ કાર્ય નિપજે, એહવી પ્રતીત ક
રાય, શા માટે ? જે કારણસત્તે કહેતા ઠતે કારણે અથવા કારણ સત્યે કાર્યની
સિદ્ધિ એટલે નિષ્પત્તિની પ્રતીત કરાય, થને કાર્ય પણ નિપજે, એટલે શ્રીપ્ર
હ્ પરમાત્માને વિધિએ વદના કરતા ઉપાદાન જે આત્મા, તે ગુણાનુયાયી
થયો, તો નિમિત્ત તથા ઉપાદાન બેહુ કારણ સાચા મત્યાયકી કાર્ય પણ
સાચું નિપજે, જેમ સ્ત્રી, ધન, વિષયાદિક અશુદ્ધ નિમિત્ત મજે તેવારે આ
ત્મા અશુદ્ધ ઉપાદાની થાય તેથી સત્તાર અશુદ્ધતારૂપ, કાર્ય નિપજે છે,
તો શ્રીવીતરાગ શુદ્ધ નિમિત્ત મજેથી ઉપાદાન જે આત્મા તે શુદ્ધપરિણા
મી થાય તેથી શુદ્ધ સિદ્ધતારૂપ કાર્ય નિપજેજી, થનાદિકાલ સત્તારમાં જ
મતાં ન થાવ્યુ એહવુ અરિહત્ત વદ્ધુમાન તે જો એકવાર થાયે, તો કાર્ય નિપ
જવાની પ્રતીતિ થાય ॥ ૫ ॥ ઇતિ પચમ ગાથાર્થ ॥

પ્રત્નુપણે પ્રત્નુ ઝંલસી રે, અમલ વિમલ ગુણગેહ ॥ જિ૦ ॥

સાધ્યદૃષ્ટિ સાધકપણે રે, વડે ધન્ય નર તેહ ॥ જિ૦ ॥ ૬ ॥

અર્થ - હવે શુદ્ધસત્તા પરિણામિપણે સત્તાર તથા પરજીવની સિદ્ધિના
અર્ક્તા થને સેવ્યા સિદ્ધિ પ્રગટે, વજી અમલ કહેતા રાગ વેપાદિ આવર
ણાદિ મજથી ગૂંચ, વિમલ કહેતા જાવ અનુજતાવત, ગુણગેહ કહેતાં
જ્ઞાનાદિ ગુણના ઘર, એવી રીતે પ્રત્નુ જે રૂપ છે, તેને ઝંલસીને સાધ્યદૃષ્ટિ
એટલે પોતાનો આત્મા પરમાનંદ રૂપ છે, તેની સર્વ સંપદા પ્રગટાવવા રૂપ

साध्य नजरमां राखीने एटले तत्त्वकार्यं थाजवनी यइने साधकपणे कहे
ता पोते साधक यइने, जे पोताना ज्ञानादिक गुण कृपोपशमी ठे, ते सर्व
गुण निर्मज करवारूप कार्य करवापणे प्रवर्त्तावता जे छुद्धानदी, परम
ज्ञानी निर्मोही देवने वावे, नमस्कार करे, ते नर धन्य, कृतपुण्य जाणवा
॥ उक्त च ॥ जे गुण तिलोप नाहो, जतिघ्नर पुरिण ह्रीपेण ॥ वदति न
मसति, ते धन्या ते कथयाय ॥ ६ ॥ इति पष्ठगाथार्थ ॥

जन्म कृनारथ तेहनो रे, दिवस सफल पण तास ॥ जि० ॥

जगत शरण जिन चरणने रे, वढे धरीय उद्भास ॥ जि० ॥ ७ ॥

अर्थ - ते जीवनो जन्म कृतार्थ जाणवो, वजी ते दिवस पण तेहवोज स
फल जाणवा जगत्ना जीय, मोहे मुंज्याने. नव श्रवणीमध्ये पढ्याने, मिथ्याते
जुटाताने, परमशरण त्राण आधार जूत एहवा श्रीजिन कहेता वीतरागना
चरणने जे उद्भास केहता हर्ष धरीने वढे, कहेता वावे, तेनो जन्म कृतार्थ ॥ ७ ॥

निज सत्ता निज जावथी रे, गुण अन्नतनु ठाण ॥ जि० ॥

देवचंद्र जिनराजजी रे, शुद्ध सिद्ध सुखखाण ॥ जि० ॥ ८ ॥

अर्थ - ते प्रभु निज कहेता पोतानी सत्ता अन्नतगुण पर्याय रूप ते निज
जावथी कहेता पोताने जाव स्वजावथी थया ठे, एहवा जे गुणज्ञानादिक अन्नत
तेनु ठाण कहेता ठेकाणु ठे. सर्वदेवमां चइमा समान जिनराज, ते कहेया ठे?
शुद्ध सिद्ध कहेता निष्पन्न गुणनी खाण ठे ॥ ८ ॥ इति सप्तवजिनस्तवन ॥ ३ ॥

॥ अथ चतुर्थ श्रीअजिनंदनजिनस्तवन ॥

॥ ब्रह्मचर्यपद पूजिय ॥ ९ वेजी ॥

क्यु जाणु क्यु वनी आवगो, अजिनंदन रस रीति टो मित्त ॥

पुजल अनुजव त्यागथी, करवी जसु परतीन टो मित्त ॥ स्फुं० ॥ १ ॥

अर्थ - हवे श्रीअजिनंदन प्रभुनी स्तुति कहे ठे कोई जय्य जीने श्री
वीतरागदेवची एकत्वपणे मज्जपात्रु मन थपु पण प्रवृत्तीने मनगानी शक्ति
पोतामा अण देसतो विचारे ठे, जे एहवा परमोच्छेद दयतत्यची केम इ

लाय? तेनों विरहवत थको बोले थे जे एप्रभुजीथी शु जाणीये केम बनी
 आवशे? ते परम वल्लभजी मलवानु मन थे, पण मलबु दुर्जन देखीने बो
 ले थे, जे हे प्रभु! श्री अजिनदन देव! तुमथी मादरें शु जाणीयें केम बनी
 आवशे? अजिनदन कहेता सवर राजाना पुत्र, सिद्धार्थ राणीना कुट्टियें उ
 ह्यन्न, गनैं आव्याथी जिहा सुधी गनैं रह्या, तिहा सुधी नित्य इई आवी
 ने सुखप्रष्टा पूठी, तेथी अजिनदन एवु नाम थयु थयवा अति समस्त प
 णे आनदमयी तेथी अजिनदन नाम थाप्यु, ते प्रभुथी रस कहेता रसीजी
 एकत्वता रीति केम बने? पुज्जनना वर्ण, गद्य, रस, फरस्तनो अनुज्ज्वल कहेता
 नोगवबु, तेहना त्यागथी करवी, जेहनी प्रतीति एटले सर्वपुज्जननो अनादिना
 अष्टाक्षरनोग तजीने जेगारें जे वचें तेवारें तेने प्रभुथी मज्जि शकवानी प्रतीति
 थाय, पण पुज्जननोगीने ते शुद्धतत्त्वीथी एकत्वता न थाय, जे स्वरूपनोगी थ
 यो, तेहने एरसरित बनी, एवी प्रतीति थाय, माटे पोताना आत्माने कहे थे,
 जे हे मित्र! ए कार्य केम बनशे? ते तु विचारी जो ॥ १ ॥ इति प्रथमगाथायार्थ ॥

परमात्म परमेसरू, वस्तुगते ते अलिप्त हो मित्त ॥ ७४ ॥

७४ मले नहि, जाये ते अन्य अव्याप्त हो मित्त ॥ ७५ ॥ ॥ १ ॥

अर्थ - प्रभु तो नि कर्मा केवली परमात्मा थे, तथा परम कहेता उत
 कृष्टा ईश्वर थे, एटले असख्यात प्रदेशों पारिणामिकपणे रह्या जे अनता
 गुणपर्याय, तेहना ईश्वर थयवा सर्वप्रकार स्वाधीन, निर्दोषी तेथी परमे श्वर,
 केह्या थे? जे वस्तुगतें कहेता भूजवस्तुधर्म अलिप्त थे, एटले सर्व जी
 वद्वय शुद्धसग्रहनयें अलिप्त थे, पण कोइ अन्यद्वय तथा रागादि अष्टाक्ष
 परिणतिथी लेपाय नहि, अने अजिनदन प्रभु तो सर्वनयें प्रियुद्ध थया थे,
 टकोत्तरणन्यायें प्राग्जावधर्मा थया थे, ते सर्वरीतें परथी अलिप्त थे, ए
 टले जे लेपाय, ते मले, पण जे लेपाय नहि, ते केम मले? हवे उ द्य
 थे, तेना नाम कहे थे १ असख्यात प्रदेशी, लोकप्रमाण, अरूपी, अक्रिय,
 अचज, अचेतन, तथा जीर अने पुज्जा ए वे द्य, गतिपरिणामी थे ते
 ने गतिनो नहायी थाय, ते धर्मास्तिकाय द्य जाणु २ असख्यातप्र
 देशी, लोकप्रमाण, अरूपी, अचेतन, अक्रिय, स्थितिपरिणामी एटले जे
 जीवपुज्जनने स्थिर रहेवानु सहाय थापे, ते धर्मास्तिकाय, ३ अनतप्रदे

शी लोकालोकप्रमाण, अरूपी, अचेतन, अक्रिय, अने सर्व इच्छना पोतें अच
गाहक परिणामी, तेने अचगाहनानु हेतु, ते आकाशास्तिकायइव्य, ४ पु
ज्जपरमाणु, अचता रूपी, अचेतन, सक्रिय, पूर्णगलनधर्ममयी, १ वर्ण,
२ गंध, ३ रस, ४ स्पर्शपुन एक एक परमाणु, एहवा अचत परमाणु ते
सर्वलोकमाहे जाणवा, पण लोकथी बाहेर नहों, ते पुज्जास्तिकायइव्य,
५ चेतनारूप, १ ज्ञान, २ दर्शन ३ चारित्र, ४ तप, ५ वीर्य, ६ उप
योग, लक्षण तथा अरूपी, स्वभावानु कर्ता, असख्यात प्रदेशी, एहव
एक जीवइव्य, तेहवा अचता जीव, ते जीवास्तिकायइव्य कहिये, ए पांच
इच्छने प्रदेशानो सवध ठे, माटे अस्तिकाय कहिये ६ तथा ठहु अप्रदेशी,
अरूपी, वर्तनारूप, निश्चयनयथी पचास्तिकायनी वर्तनारूप अने व्यव
हारे उपचारथी ज्योतिश्चक्रे चारे ओजसाय, ते कालइव्य, ए ४ इच्छना
नाम कहा तेमा १ अर्मास्तिकाय, २ अधर्मास्तिकाय, ३ आकाशास्तिकाय,
४ काल, ए चार इव्य, अपरिणामी कोइथी मित्रे नहों अने १ जीव, २ पुज्ज,
ए वे इव्य परिणामी, एटले अन्वइव्यथी मले तेमाहे पुज्जइव्य माहोमा
हे सवधपण पामे, अने परानुयायी हेतुपणे परिणम्यो जे जीव, तेने प्रदेशो
कर्मपणे वज्जगे, पण एक जीवथी बीजो जीव मले नहों, अने पुज्जन तो
सत्तारी जीवथी मले, पण माहारा अग्निनंदन परमश्वर तो तिइ यथा ठे,
मिष्यात्वादिक हेतुथी मुक्त यथा ठे, तेने पुज्जन लागी शके नहों, ७ स्वरूप
ठे, माटे इव्यथी इव्य मले नहों, एटले शुद्ध जीव ते अशुद्ध जीवथी मले
नहों बीजु पण मृज्जनये कोइ इव्य कोइ इव्यथी मले नहों, ते इव्ये तो
मज्जु नथी तथापि रुदाचित् जावें मले तो पण जाव कहेंता वस्तुनी मूलपरि
णति प्रवृत्तिरप तेषी अन्यजीव तथा अन्य पुज्जननु अव्याप्तपण ठे, एट
ले व्यापे नहों जे परव्यापकता ते वपाविथी ठे, अने प्रभु श्रीअग्निनंदन
देवना नावधर्म ते परम निर्मज्ज यथो ठे, सर्वस्वभावने अनुयायी यथो ठे,
एटले कर्ता, जाना, ग्राहकता व्यापकता, आधारता, रमणता, अवरथा
नता, इत्यादिक सर्व स्वस्वरूपपणे निपना ठे, ते केम अन्वइव्यने व्यापे १ ते
थी प्रभुजीना १ इव्य २ हेतु, ३ कान ४ जाव, सर्व शुद्धधर्मी ठे, १ इ
व्यादि चारनु स्वरूप लागे ठे ॥ गाथा ॥ द्य गुणसमुदाय, रिक्त उगाह
वटणा काजो ॥ गुणपजाय परची, जावो निश्च वनुधम्मो तो ॥ १ ॥

इति आगमवचनात् ॥ गुणपर्यायनो समुदाय ते इव्य, तथा प्रदेशावगाहना ते क्षेत्र, अने उत्पाद, व्ययनी वर्तना, ते काल, तथा इव्यना पोतपोताना गुणपर्यायनी प्रवर्तते ते जाव, एम इव्यादि चारनी परिणति ते वस्तुधर्म ठे, माटे ते प्रचु केम मले ? ॥ २ ॥ इति द्वितीय गायार्थ ॥

शुद्ध मरूप सनातनो, निर्मल जे निस्सग हो मित्त ॥ आत्मा विनूति परिणम्यो, न करे ते परसग हो मित्त ॥ क्यु० ॥ ३ ॥

अर्थ - बली श्रीवीतरागदेव कहेवा ठे ? शुद्ध कहेता सर्वदोषरहित, एहवु स्वरूप जेहनु सनातनो कहेता नित्य ठे, यद्यपि पर्यायें अनित्य ठे, पण इहा कूटस्थ नित्यताये नित्य ठे, निर्मज्जानावरणादि मज्ज रहित, बली निस्सग कहेता सर्व सग रहित, जेहना अस्सख्यातप्रदेशमव्ये इव्यथी कोइ परमाणु मात्र रह्यो नथी, अने जावथी जेहनी परिणतिमाहे रागी द्वेषीपणे काइ अन्यनाव नथी, एहवो निस्सग ठे ते परमेश्वर, बली आत्मविनूति कहेता पोतानी सपदा शुद्धस्थादादरूप, अतत, अज, अविनाशी, अखन, स्वधर्म परिणम्यो ठे, एहवो जे परमेश्वर ते पर कहेता बीजा इव्यनो सग एटले सवध करे नहीं, एटले सत्ताये जीवइव्य परसगी नथी, विजावे परसगी थयो ठे, पण जे सम्यक् रत्नत्रयी रूप साधनपणे परिणमीने शुद्धरूप थया ते कोई रीते परना सग करे नहीं, तो एहगा प्रचुथी केम मज्जाशे ? माटे हे प्रचु ! तुमने मट्या विना सुजने सुख केम थाजे ? ॥ ३ ॥ इति तृतीय गायार्थ ॥

पण जाणु आगम बले, मिलवु तुम प्रचु साथ हो मित्त ॥ प्रचु तो स्वसपत्तिमयी, शुद्ध स्वरूपनो नाथ हो मित्त ॥ क्यु० ॥ ४ ॥

अर्थ - एम विचारता उपयोग आव्यो ते कहे ठे. के पणजाणु आगमवलें कहेता जे आगममाह कबु, ते गुरुमुख सानट्यु तेना वजयकी जाणु तु, जे हे जयजीर ! प्रचुथी वीतराग साथे आपणन मनबु ठे, जेहने गरज होय ते मले, एटले पातानी सपदा प्रगट करवाना रुचिव त मजे प्रचु तो स्व कहेता पोतानी सपत्ति जे स्वक्षेत्र अस्सख्यात स्व प्रदेशविषे व्यापकपणे रह्या जे अततज्ञानादिक गुण, ते सपदामयी ठे,

शुद्ध स्वर्गपतो नाथ केहेतां धणी ठे, माटे निष्पन्नपरमानन्दनोगी शुद्ध
स्वरूपी ते कोऽप्यी मझे नहीं ॥ ४ ॥ इति चतुर्थगाथायै ॥

परपरिणामिकता अत्रे, जे तुज पुजलयोग हो मित ॥ जड
चल जगनी एतनो, न घटे तुजने जाग हो मित ॥ क्यु० ॥ ७ ॥

अर्थ—हवे काई पुत्रो जे सर्वइष्यमांहे परपी मजगानी शक्ति नथी,
तो साधकनु जीरइष्य पण. वस्तुधर्म शुद्ध ठे, तेने प्रभुपी मजबु, ते प
७ तेनी सत्तामा ता नथी, नो हवे केवी रीतें मिले^१ त्यां कहे ठे जे अनादि
अतीतकाज ए सत्तारी जीरनु ध्यात्मिक सुख सर्व अवरणु अने जोगधर्म,
हृषोपशमी ठे, ते काईक जागव्यो जोइये. ते स्वरूपने अण पामवे. पुज्ज
ना वर्ण, गंध, रस. फरस. ते अजोग्य ठे, तेने जोगवतो अको परजोगी थ
यां परपरिणामी थया, ए परपरिणामिकतानी चाल ते अनादिनी टेव ठे
एटले कत्तां परनो, जोका परनो, रमण परने रिपे, ग्राहक परनो, एम त
र्व. परजावमवि थयो ठे इहा कोई पुत्रो जे शुद्ध इष्यधर्मा, ते परप
रिणामी बेम थाय^२ तेने कहे ठे जे पुज्जना योगें पुज्जनावजवी चेतना थइ,
एटले कहे ठे जे हे जीव^३ पुज्जने योगें जे तारी परपरिणामिकता ते
अनादिनी अशुद्धता विजातीयपणे ठे, दोषरूप ठे, अने आत्माने सर्व
अपटित ठे, केम जे पुज्ज ते जड ठे, तथा चज कहेतां विनाशी ठे
जगतनी एव ठे, न पुज्ज इय इव्ये ध्रुव ठे, अने पर्याये अध्रुव ठे,
वर्णादिक, रसादिक पर्याय सर्व पजटे ठे, अने सर्व सत्तारी एकेका
जीये एकेको पुज्जपरमाणु, तेने शरीरपणे. नायापणे, मनपणे, आहारपणे,
अनती बार लइ लइने मूक्यो ठे, ते माटे ए पुज्ज ते सर्व, जीवोनी एव ठे
अने जीरइष्य ते स्वरूपजागी ठे, माटे हे चेतन^४ तुने ए पुज्जनो जोग घटतो
नथी, केम जे दम केवारे कचरामा चाच घाले नहीं ॥ ५ ॥ इति पंचम गाथायै ॥

शुद्धनिमिती प्रभु ग्रहो, करी अशुद्ध पर हेय हो मित ॥

आत्मा लगी गुण लही, सहु साधकनो ध्येय हो मित ॥ क्यु० ॥ ६ ॥

अर्थ—माटे परजोगीपणु अशुद्ध निमित्त जे पुज्जादिक, तेने तजीने
शुद्ध, नि कर्मा, पूर्णानंदरूप प्रभुने अवजबो, एटले ए आत्माने रिपे परा

नुयायितापणु ठे, ते टालवाने माटे प्रथम अशुद्धालवन तजोने अरिहता लवनी यवु, तेथी शुद्धनिमित्ती जे निमित्त नियामकी कारण ठे, ते प्रचुने नजो, सेवो, पण सर्व परवस्तु अशुद्ध ते हेय कहेता तजगारूप करीने एटले सर्व परजाव त्याग करीने प्रचुने नजो ते प्रचु केहेवा ठे ? जे आत्मा लवी केहे तां सर्वपणे पोतानी आत्माने अवलंब्या ठे, एटले पोताना आत्मानं विपेज तन्मय थया ठे, वली श्रीगीतरागतत्त्व केहेवु ठे ? सर्वमोहने निपजावनारा साधक एहवा जे सम्यग्दृष्टि, देशविरति, सर्व गिरति, श्रेणिना वासी, ध्यानारु ढ जीवो तेने ध्येय ठे, एटले सर्व आत्माने ओ सिद्ध परमात्मा ध्येय ठे आन वे प्रकारनु ठे, एक सालवन, बीजु निराजवन तेमा जे अरिहतसिद्धनु तत्त्व स्वरूप अचलवीने ध्यान करवु, ते सालवन आन ठे तेणे श्रीअजिनदन प्रचु सर्वने ध्यायवा योग्य ठे ॥ ६ ॥ इति पष्ठ गाथार्थ ॥

जिम जिनवर आलवने, वधे सधे एक तान हो मित्त ॥
तेम तेम आत्मा लवनी, ग्रहे स्वरूप निदान हो मित्त ॥ क्यु० ॥ ७ ॥

अर्थ - इम करता जेम जेम साधक जे थापणो जीव, ते श्रीजिनवरदेव नी तत्त्वप्रचुताने आजवने वधे, केहेता सर्वदुषोपशमी चेतना वीर्य रमण अरिहतनी शुद्धतामा तन्मयपणे थाय, एकतान केहेता एकत्व पणु सग निपजे एटले सरुलपरजावथी टलीने एकनिष्पन्न परमात्माने स्वरूप चेत ना व्याप्त थाय, तेम तेम ए साधक जीव, पोतानो आत्मा कार्यरूप ते हेना स्वरूपनें थाजोने, उपादानस्मरण चित्तन ध्यानरूप थाय, तेंचारे ए क स्वरूपनु निदान केहेतां मूलकारण ग्रहे, अंगीकार करे ॥ इति ॥ ॥

स्वस्वरूप एकत्वता, साधे पूर्णानंद हो मित्त ॥ रमे जो
गवे आत्मा, रत्नत्रयी गुणवृद्ध हो मित्त ॥ क्यु० ॥ ८ ॥

अर्थ - ते जेवारे स्वस्वरूप एकाग्रता ज्ञान, दर्शन, चारित्र्यरूप ग्रहे, ते वारे परिणामिक परमतत्त्वने विपे एकत्तता शुद्धस्वरूपरमण, शुद्धस्वरूप जोगी थाय, तेथी सधे केहेता निपजे, पूर्णानंद केहेता सपूर्ण, आत्यंतिक, ऐकान्तिक, अततातिशय, अबाधक, केवलनिरायाव, स्वाधीन आत्ममुख निपजे, पठी ए आत्मा पोतानी रत्नत्रयी आदिक गुणवृद्धने विपे रमे, तेद

નેજ જોગવે, તન્મય તદ્વિલાસી, સ્વનાવધાનદી થકા રહે, સાદિ ધનતો
કાન સ્વપરિણામિક પ્રગટપણે વર્તે ॥ ૫ ॥ ઇતિ અષ્ટમ ગાથાર્થ ॥

અગ્નિનંદન અવલંબને, પરમાનંદ વિલાસ હો મિત્ત ॥ દેવચંદ્ર
પ્રજુ મેવના, કરી અનુજવ અન્યાસ હો મિત્ત ॥ ક્યુ ૭ ॥ ૯ ॥

અર્થ - એ રીતે શ્રીઅગ્નિનંદન પ્રજુને અવજવને પરમાનંદનો વિલાસ થા
ય સર્વદેવમાહે ચંદ્રમા સમાન જે અરિહત દેવ તેહની સેવના અથવા સ્તુ
તિકર્તાનું નામ પણ દેવચંદ્ર તેમણે પોતાને નજોધને હે દેવચંદ્રપ્રજુ ! તમારી
સેવના કરે, પણ અનુજવના અન્યાસથી એટલે અનુજવયુક્ત કરે એહીજ
ધ્યાન્મા નિપજાવવાનું પરમ કારણ છે, માટે એહને સેવો, આદરો ॥૯॥ ઇતિ ॥

॥ અથ પચમ શ્રી સુમતિજિન સ્તવન ॥

॥ કઢલાની દેશી ॥

અહો શ્રી સુમતિ જિન શુદ્ધતા તાહરી, સ્વગુણ પર્યાય
પરિણામરામી ॥ નિત્યતા એકતા અસ્તિતા ઇતર ચુત,
જોગ્યજોગી થકો પ્રજુ અકામી ॥ અ ૭ ॥ ૧ ॥

અર્થ - અહો ઇનિ ધ્યાન્યે હે શ્રી સુમતિજિન ! પાંચમા પરમેશ્વર ! તાહરી શુ
દ્ધતા આશ્ચર્ય રૂપ છે, ને શુદ્ધતા કેહરી છે ? સ્વ કેતા પાતાના ગુણ જ્ઞાનાદિરૂ
તયા પર્યાય તે ? ૧ દ્વ્યપર્યાય, ૨ ગુણપર્યાય, ૩ દ્વ્યવ્યજનપર્યાય ૪ ગુણ
વ્યજનપર્યાય, ૫ સ્વજાવપર્યાય ત્યા સ્વાજાગિરૂપર્મ ત ગુણ કહિય, અને
ક્રમજાવિ તે પર્યાય કહિયે તયા શ્રી ઇત્તરાધ્યયન સૂત્રે ॥ ગાથા ॥ ગુણ
ણામાસર્વે વધ એવડતિયા ગુણા ॥ લક્ષણ પચગણ તુ, ઇતર નિ
સ્તિયા ત્રે ॥ ૧ ॥ એહી સ્વગુણપર્યાયરૂપ સપન્નામધ્યે રમો રહ્યા હો, પર
જાવથી નિવર્ત્તાને પાતાને ધર્મે રમ્યા તા વગી તે શુદ્ધતા કેહરી છે ? જે
નિત્યતા, તદ્જાવ્ય નિત્ય તે નિત્યતા, તયા એકતા, તયા અસ્તિતા, ઇતર
કહેતા વીના જોડ અનિત્યતા, અનેકતા નાસ્તિતા એટલા ધર્મમયી છે જે
નિત્ય તેહીન અનિત્ય, જે એક તેહીન અનેક, જે અસ્તિ નેહીજ નાસ્તિ, માટે
આશ્ચર્ય રૂપ છે, વગી કેહ્યો છે ? જોગ્ય જે પાતાના ગુણ પર્યાય, તેહનો જો
ગી છે, તો પણ અકામી એટલે સ્વરૂપના જાગી થરા પણ કામના (વાઠ

ના) વિના જોગવે છે, માટે થકામી છે, એટલે સ્વદેવથી વેગજો જે પુજા લના પછી, ગય રસ, ફરમનો જોગ, તે ગાઠવો પડે, તેને કામના કહિયે, પણ તેનો જોગી આત્મા નથી, આત્મા તો જ્ઞાનાદિક ગુણ જે સ્વદેવથી પદ પળે પ્રગટજોગ તેજના જોગી છે, તે જોગવતા કામના ન જોડ્યે, માટે કામના વિના જોગી છે, એ અચરજ જાણવું ॥૨॥ ઇતિ પ્રથમ ગાયાર્થ ॥

ઠપજે વ્યય લહે તદ્દવિ તેદવો રહે, ગુણ પ્રમુખ વદ્
લતા તદ્દવિ પિંખી ॥ આત્મજાવે રહે અપરતા નવિ
ગ્રહે, લોક પ્રદેશ મિત પણ અસખી ॥ અ૦ ॥ ૭ ॥

અર્થ - રૂપે નિત્યતાદિક ધર્મે કરી સમજાવે છે સર્વેશ્વર છે, તેમણે પાજ તે ઉપચાર શ્વય છે, તથા ધર્માસ્તિકાયાદિ પાંચ શ્વય અસ્તિકાયા છે, તેમાં ૧ ધર્માસ્તિકાયા, ૨ અમાસ્તિકાયા, ૩ આકાશસ્તિકાયા એ પ્રણ ભરે શ્વય છે જીવ અનતા શ્વય છે, પુજા અનતા શ્વય છે, શ્વય તુ અશુભપુષ્પાંયનુ પદગુણ દાનિ વૃદ્ધિરૂપ ચક્ર ફરતુ જતાવર્તની પર ચર્તે, તે ભરેશ્વર, જેનું ચક્ર નિત્ય પડયું તે નિત્યશ્વય, તે સર્વેશ્વર, ઉત્પાદ, વ્યય, ધ્રુવયુક્ત છે, તેમાટે નિત્યાનિત્ય છે ॥ શ્વય ચ વિશેષાયશ્વકના પ્યે ॥ તે જહ જીવો નામો, તે નાસા હાથ સવમા નશ્તિ ॥ જ સો વપ્પાયશ્વય, ધ્રુવ ધર્માણત વક્ષાતે ॥ ૧ ॥ પુન ॥ સર્વેશ્વર પદ્મમય, ઉપ્પયશ્ નાસ એય નિશ્ચ ચ ॥ એ ચેશ્વર સુદૃઢ કવચ મારાશ્ સપ્તારા ॥ ૨ ॥ હર્દા પુ નિત્યો સમૃદ્ધ, માહાનાયથી જાણજા ભમ જીવના નિત્યાનિત્ય સ્વનાય છે તે કદ છે, અનિત્યપર્યાય વપજે છે, પુરેપર્યાય વ્યય થાય છે, તથા એક પ્રદેશે અશુભપુષ્પાંય અનત ગુણા છે, બીજે પ્રદેશે તેથી અનતના ગદીન છે, ત્રીજે પ્રદેશ અમર્યાત ગુણ વચ્ચે છે, ચાચે પ્રદેશ મર્યાત ગુણ વૃદ્ધિ છે, ભમ અમર્યાત વિનગ છે, તે પ્રતિમમય પરાવર્તરૂપ છે, તેનિર્દા અનતગુણ નિર્દા અમર્યાત ગુણ થાય, તેથી જે પ્રદેશે અનત ગુણપણુ ટડયુ, તે વ્યય થયો અનં અમર્યાતપણાનુ ટડયુ થયુ, તે ઉત્પાદ થયા, તથા અશુ ર જતુ ભન વળે રહ્યા, તે ધ્રુવ જાણવો તેના કવચ જાણવું, એ જ્ઞાનના શ મે છે, તે દેવને વનટો જા જ્ઞાન નિત્ય ગાય ના વળાય નશ્તિ જેમાટે વિવ દિત મમદન રિંધે કેવન જ્ઞાન અનત અનીત ધર્મ થયા, તેન જાણે, વર્તમાને

अनता धर्म ठे तेने जाणे तथा अनागत अनता याज्ञे ते पण जाणे, य
 यपि यथा ठे यज्ञे ए धर्म, हेयना ठे पण त सर्वने जाणमानो धर्म, ज्ञान
 मोहे ठे अने परहेयने जाणगणणे ज्ञान परानुयायी यातु नथी “ त्रिप
 यज्ञेदात् विपयिणोपि जेद हेयज्ञेदात् ज्ञानजेद , पुन ज्ञान यावतोहि हे
 यस्य पर्यायास्तावतस्तदवज्ञासकत्वेनाभ्याप्येष्टमिति बृहदनाप्ये ” तथा
 जे ज्ञान वर्तमानपणे जाणतो तेहने अतीतपणे जाणे, अने जे आनागत
 तेहने वर्तमान पणे जाणे, ए ज्ञानना पर्याय नासनवेत्तादिक ते सर्व ए
 वी रीतें पजटे, तेथी पूर्वपर्यायनो व्यय, उत्तरपर्यायनो उत्पाद, अने ज्ञा
 नपणे ध्रुव, एम दर्शन, चारित्र, सर्व गुण जाणवा, माटे हे श्रीमुमतिनाथ
 प्रभु ! तमारी बुद्धता केहवी ठे ? जे समय उपजे, ते समयेंज व्यय
 पामें ठे, अने तद्वि कहेता ता पण तेहवी रहे केता मूलध्रुवधर्म न
 मूके, एटले उपजे, त्रिणसे, ते अनित्यता, अने भुव रहे, ते नित्यता ए वे
 स्वभाव कदा तथा एरु आत्माने त्रिपे ज्ञानगुण, दर्शनगुण, चारित्र
 गुण, वीर्यगुण, दानगुण, लानगुण, भोगगुण, अरूपीगुण, अगुरुजघुगु
 ण, अव्यावायुगुण इत्यादिक अनता गुण ठे, ते सर्व गुण निन्न निन्न
 ठे, तेथी अनेकता ठे, तथा ते सर्वगुण समुदायरूप ठे, पण केगारें निन्नहेत्री
 न थाय, ते अनत गुणपर्यायनो एकार्पण एहम आत्मा ठे, माटे एकरूप
 ठा, वजी प्रभुजी तमे केहवा ठो ? जे स्वइय, स्वहेत्र, स्वकाज, स्वभाव
 पणे अस्ति ठा, ते अस्तिभाव काइ वारे टलतो नथी, तेणे हे प्रभु ! तमें
 आत्मनावें रहो ठा, पण कोइ वारे अपर केता बीजा इयना नाव केता
 धर्म लेता नथी, माटे स्यात्प्रतिपणे ठो, पाताना धर्म रहो ठो, पर
 इयना धर्म न्यात्नास्तिपणे ठे, ते कोइवारे तमें ते पणे परिणमता
 नथी, माटे स्यात्प्रतिनास्तिरूप ठो हवे इहा सप्तजगी उपजे, ते कहे ठे
 १ स्वइय ते पाताना गुण अने पर्यायना समुदाय तथा स्वहेत्र, ते
 पाताना अगुरुजघु स्वभाव, विनागीरुत २ सख्यातप्रदेशों, स्वकाज ते उ
 त्पाद व्ययरूप प्रवर्तना स्वभाव ते अनता ज्ञानना पर्याय, अनता दर्श
 नना पर्याय, अनता चारित्रना पर्याय, अनता अगुरुनघु पर्याय, तेणें स्या
 त् अस्ति ए पहेलो जागो यमो १ परइय, परहेत्र, परकाज, परभाव पणे
 न्यात्नास्ति ए बीजा जागा २ तथा अस्ति, नास्ति, ए वे वस्तुधर्म रहा ठे,

माटे स्यात् अस्ति, स्यात् नास्ति, ए त्रीनो जांगो ययो ॥ एहो धर्म एकर
 स्तुमा एक ममर ते अथवा वस्तुम ये अनता धर्म वचने गोचर नहीं ए
 ह्या अक्य ते तेथी स्यात् कयचित् पणे अक्य ए चाया जागा
 यया ॥ ते अक्य पणु अस्ति धर्मनु पण ते माटे स्यात् अस्ति अक्य
 ए पाचमो जांगो यया ६ ते अक्य पणु नास्ति धर्मनु पण ते, ते माटे
 स्यात् नास्ति अक्य ए ठो जांगो ७ एह्या अस्तु धर्म समुदाय पचापणे
 स्यात् अस्ति नास्ति युगपत् अक्य ए पदार्थ धर्म ते, ए सातमो जांगो यया
 ८ सामान्य सत्तजगी रुही, तेमज नित्य तथा अगित्यनी सत्तजगी, एकर थ
 नेहनी सत्तजगी, अक्य तथा अक्यनी सत्तजगी, तथा गुणपर्यायनी रा
 सत्तजगी तथा इत्यास्तिक पर्यायास्तिकनी सत्तजगी एम अनती सत्तजगी व
 शुभं न, ते सत्तजगीये सरे पदार्थ पोताना सनाउन पाटता नयी, ते
 सत्तजगी ये प्रजुनी । तुम अस्ति नास्ति पणे ठो, स्वधर्म पणे गहा ठो, परधर्म ग्रहण
 यत्ता नयी उनी हे प्रजु । तम केटेरा ना ? ताके चउद राजजोरुना जेटजा
 आरागप्रदेश ते, तेटजा तमारा आत्मप्रदेश ते, पण त असस्यातप्रदेश
 नु ते मरुद पटगुण अनिरुद्धरूप, अगम्यपुपर्यायना तत्तमवाग, रि
 तागरणे रहुनु अथवा अथवा पर ज्ञानादि गुणानु अगम्यान कत्र, ह्योपज
 म वाचें कायोन्याग तत्तमना, तटनु स्वरूप, कम्मपयडीरिय यागम्यान
 अरिना तथा वृत्तकपजायमये मयमश्रणिअरिनायी जाणजा, त
 या अरिनाये मरिगुणनी सामान्यता, परंतु अगम्यपुपर्यायनु तारतम्य
 उदा न तथा प्रत्यक्ष धर्म न, अथवा मरिगुण पर्याय तुयरिनाग अगम्यातप्रदेश
 पणे तेहेवाच पण माड वाग जुग मनाता नयी, माट अगम्य ना एट
 ते अगम्यता प्रदेश अथवा न, पण निन्न थाय नरी, ते आभय
 जाणु ॥ २ ॥ इति द्वितीय गायथी ॥

कार्यसंग्रहो प्रणमे तद्वी श्रुत, कार्यजेते कते पण अजेदी ॥ १ ॥
 तृता एगिमे नयना नवि रमे, मरुलयेता असे पण अजेदी ॥ ३ ॥

अर्थ - उनी असादयययय धर्म हटु ते जीरयने रिने जेटजा गु
 ए ते ते परे पोतानु सरे सरे ते, अथवा अगम्ययय कारण तेगेत का
 ये यय न उग हटु रदेश न पुगेतान कारण पञ्चानुमान सय, एता न

માત્રીનો મત છે, જા કારણકાજ. કાર્યકાજ નિવ્ર હોય, તો કારણકાજ
 વિનાજે તદનતર કાર્યકાજે કારણ વિના કાર્યોત્પત્તિ થાય, અને કારણ વિ
 ના કાર્ય માનતા અનેક હાય થાય. તેગર ઘટે પટ કાર્ય થાય, પટે ઘટકા
 ર્થ થાય, માટે કારણ વિના કાર્ય નથી એટલે કારણનાય, તથા કાર્યનાય, એ
 વે એક સમયે છે, એ જોનની શ્રદ્ધા છે, શ્રીગોપાલશ્વરુમધ્યે ઘણુ વચ્ચાણુ છે.
 જા વાલ્ય ઉત્પન્ન કારણ કાર્યપિંચે એક કાજતા છે, તો સહજ શ્રુત્રિમ
 કારણ કાર્યતા એકસમયેજ હાય. તેમાટે જીવનો કેવલજ્ઞાન ગુણ, તે ગિગો
 પ નાય સર્વે જાણે છે, તિહા સર્વેજુ જાણુ. તે કાર્ય છે, અને જ્ઞાનગુણ,
 જાણનારીતે પ્રયત્ને તે કારણ છે. તેહજ સમય કારણ કાર્યપણે પરિણમે છે
 અને જ્ઞાનગુણ પણે સદા ધ્રુવ છે, તેમ કેવલ દર્શનાદિ ગુણ થનતા છે, તે સર્વે
 એ રીત પરિણમે છે, કારણતા વ્યય, તિહાજ કાર્યતા ઉત્પાદ, કાર્યતાવ્યય
 તિહાજ કારણતાઉત્પાદ, એમ સર્વે ઇચ્છન રિપે ઉત્પાદવ્યયધર્મ છે. હા કોઈ
 ક્ષત છે જે ઉત્પાદવ્યય સ્વત નથી પરપ્રત્યયથી છે એમ કહે છે તેની નૃન છે, જે
 પરપ્રત્યયી ધર્મ તે જહુણ ન થાય જહુણ તે સ્વધર્મનુન થાય, તિહા શ્રીશ્વેતા
 વર ગણી તત્ત્વાર્થદીપાકારની સાથે લખે છે ॥ થય જે વ્યાવદપતે વ્યયોન્ના
 વા ન સતા વ્યામ ક્ષિતિ પરપ્રત્યયાક્ષાપેતેડેવાહકસન્નિધાનાયનાવુત્પાદવ્ય
 યાગિતિ તથા કથમગામાપાગડગાહકાનાયાત્થર્થવૈગત્ત ચ મતાનહુણ
 જહુણમ્ય સાધ્યાઽધ્યાપિતં ચેપ્યતે દ્વિયુત્પાદવ્યયત્રયમિતિ શ્રુતોચ્યતે ય એ
 ય મહાત્માતસ્તરંપતિ સચુદ્ધિરજ્ઞેન પદાર્થસ્વરૂપ તેડ્ર નિપુણતરમનુયોન
 યા રુપમેતત્ રપ નુ રિત્વસાપરિણામેન સર્વંસ્તૂનામુત્પાદાદિત્રયમિથા
 મ પ્રયોગપરિણત્યા જાગરુત્તનાનામિથ તાયદસ્મદર્શનમર્ચિદ્ધિદ્ધિતિમજ્ઞાર
 યસ્મદુનાર્પાતિગુણમેઝ ચ નાપ્યસારણાણુચ્યતે ॥ એ ગગન જોઈ શ્રદ્ધા ય
 પાર્વતરવી માટે હ પ્રતુની' તમારા ગુણ, કાર્યપણે પરિણમે છે, તેથી ઉત્પા
 દ વ્યય ન અને ગુણના થનાય પતા નથી તે ધ્રુવધર્મ છે. તેથી ગ્યાત્રિ
 ત્વ મ્યાત્થનિય એ સ્વરૂપ ન, તે અચરિત્ત જેહુ છે. યની જીરુદ્ધ્યમધ્યે
 જેટલા ગુણ છે તે સર્વજિનપણે પાતાનુ કાર્ય કર છે. તેનાં જ્ઞાન તે જાણ
 ચારુપ કાર્ય કરે છે, દર્શન તે દેવચારુપ કાર્ય કરે છે, સમયેન ન નિ
 ચારિત્ત તે પિરનામ્પ કાર્ય કરે છે, અમૃતગુણ અ
 યણે કાર્ય કરે છે એમ સર્વે ગુણ પાતાના કાર્યના કરતાં છે, એવો કાર્યન

હે કહેતા હુદા હુદા પળે કરે તે વસ્તુમા શ્યનેકતા સ્વનાય છે, તેથી જેદ સ્વનાય છે, પણ તે કાર્યવર્મનુ કારણ કોઈ હ્યે તથા કૈંત્રેજૂઝ થતુ નથી, તેથી શ્યનેદરૂપ છે જેમ સૂવર્ણમય્યે પીતતા, શુરુતા, સ્તિગ્યતા, એ કાર્યેજેદે ત્રણ ધર્મ પામીય છેયે, પરતુ કેગારે નિન્ન થાતા નથી, તિમ જીયના શ્યનત ગુણ નિન્ન નિન્ન કાર્ય કરે છે, પરતુ વસ્તુવર્મ નિન્ન નથી કાર્ય તો સર્વજેદ કહેતાં નિન્નપળે રૂં છે, પણ શ્યનેદી કહેતા જેદરહિત છે વગી પ્રતિસમય કર્તૃતાપળે પરિણમે છે, એટલે પચાસ્તિકાયમય્યે ચાર શ્યસ્તિકાય તે શ્યરૂતા છે, શ્યનેં એક જીયાસ્તિકાય સ્વતંત્રરૂતા છે, તે સ્વાધીનપળે કારણાગજી ચડ રાપેને નિપજાયે, તે કર્તા, તથા જેમ પરકાર્ય ઘટ, તેના કર્તા કુનકાર તેમ જ્ઞાનાદિ કાર્યના કર્તા જીય છે, માટે કર્તૃતાપળે પરિણમે છે પણ કાંઈ ન પ્યપળે નથી રમતા, એટલે જે પ્રતિસમય પચાવન કરે, પણ કાંઈ નવો નથી, પરતા શ્યસ્તિયર્મ છે, તમજ રહે છે, રજી સરૂજ કહેતા સર્વ હ્યે ઘ તેહના ગુણવર્ણ સ્વનાય, તેના ગુપ્તાદરૂપ, હ્યયરૂપ, ધુરૂપ, અતીત શ્યનાગત વર્તમાન કાળ તારે ત્રણે કાળના વેત્તા કહેતાં જાણ ઠા, એ સર્વને જાણા ઠા, પણ શ્યેદી કહેતા પુરૂપ, ત્રી, નપુમરૂપ વદ રહિત ઠા, માટે વેત્તા થતા પણ વચનવર્મે શ્યેદી ઠા, એ અચરિત જાણતુ ॥૨॥ ડતિ તૃતીય ગાયાર્યે ॥

શુદ્ધતા બુદ્ધતા દેવપરમાન્મતા, મહજ નિજ જાયજોગી અજોગી ॥ સ્વ પર વપયોગી તાદાન્મ્યમતા રમી, શક્તિ પ્રયુજતો ન પ્રયોગી ॥ અ૦ ॥ ૮

અર્થ - રજી શુદ્ધતા તે સર્વનપુરૂતરૂપ સર્વરતા રહિત, બુદ્ધતા કરેતાં જેના જ્ઞાનદર્શનરૂપ સપૂર્ણચારૂપ ઠા, દેવ કહેતા પાતાનુ દરૂપ તળે દિવ્યનિ કહેતા રમણજોન તે દેવ રહિય, પરમાન્મતા કહેતા પાતાના આત્મા જ્ઞાનાવળાદિર્મયી રહિત ન, માટે પરમાન્માપળુ સપૂર્ણ જાગરા ઠા, પરમાન્મનિષ્પત્ર ને આત્મા, તે જાય પામ્યા ઠા, રજી સર્વ જ કહેતાં સ્વનાય ના અરૂપિન એના નિન્ન કહેતા પાતાના જાય તે જ્ઞાનાદિ શ્યનતયર્મે તેજના જોગી વેહેતાં જાય આસ્વાદનવન ઠા, વગી કરેતા ઠા ? ક શ્યયોગી કરેતાં મ ન વચન કાપારૂપ યોગ તેથી રહિત ઠા, શ્યને જ્યાવગમી ચીય, તેજને ચ લતરળે વર્તે, તે યોગ કહિય, નિદ્રા નાનાયોગી, ગરીયોગી, તથા મના વાંદા, તે નિદ્રા અવગનહેતુ છે, તે હ્યયયોગ કહિય, શ્યને જ અવગન માદક

વીર્યપરિણામ તે પહેજો પરિણમન વીજો અવલગ્ન, ત્રીજો ગ્રહણરૂપ, એ ગ્રણ શક્તિને જાવયોગ કહિયે. એહુજે યોગપરિણમન, તેથી રહિત ઠો, કારણ કે યોગ જે ઢે તે આશ્રવ ઢે થને સિદ્ધ આત્મા તો સપૂર્ણ સગરમયી ઢે વલી પ્રજ્ઞી તમે કહેવા ઠો ? જે સ્વ કહેતા પોતાનુ આત્મતત્ત્વ પણ તેહના ઉપ યોગી કહેતા જાણ તથા પર આત્મા તે વીજા થનતા જીવ તથા સર્વ પુરૂજન. તથા ધર્મ, અધર્મ, આકાશ થને કાલ. તે સર્વના જાણ ઠો એટલે સ્વ તથા પર એ વેના જાણ પણ તાદાત્મ્ય કહેતા તન્મયપણે રહ્યો જે પોતાનો સત્તાધર્મ. તેહના રસી કહેતા રસીયા ઠો આસ્વાદી ઠો, એટલે જાણગ સ્વ પર વેના ઠા પણ જોગી એક આત્મધર્મનાજ ઠો, હા કોઈ કહેશે જે જાણગ વેના ઢે તો જોગી વેના કેમ નથી ? તેને કહેવું જે પરજાવમધ્યે જોગધર્મ ન થી. માટે આત્મા પરજાવનો જોગા નથી સ્વજોગીજ ઢે. પરકેત્ર રહ્યા જે ધર્મ તે જોગવાય નહીં સ્વકેત્રી ધર્મ જોગવાય વલી પ્રજ્ઞ તમારી થનતી શક્તિ ઢે, તે સર્કર્મા જીવની સર્વ શક્તિ દગાણી ઢે, થને તમે સાધ્ય સાધક જાવ કરીને સર્વ કર્મપમલને દલવે કરીને સર્વ શક્તિ પ્રગટ કરો ઠો થને તે સર્વ શક્તિની નિજ નિજ પ્રવૃત્તિ ઢે તે મર્વ શક્તિને પ્રપુજતા ઠો, એટલે સર્વ કર્તૃત્વ, જોગટ્વ, જ્ઞાયકત્વ પારિણામિકત્વ, ગ્રાહકત્વ, આધારત્વાદિ શક્તિ પ્રવર્તે ઢે. પણ કોઈ શક્તિ થણ પ્રવર્તી રહેતી નથી, તથાપિ ન પ્રયોગી કહેતા શક્તિ પ્રવર્તવિતાં કોઈ જાતિનો પ્રયોગ કહેતા પ્રયાસ ચયમવિકૃત્પ કરવો પડતો નથી. એટલે સર્વશક્તિ સદેજે પ્રવર્તે ઢે ॥ ૪ ॥ ડતિ ચતુર્થનાથાર્ય ॥

વસ્તુ નિજ પરિણતે સર્વપરિણામકી, એટલે કોઈ પ્રજ્ઞતા ન પામે ॥ કરે જાણે રમે અનુભવે તે પ્રજ્ઞ, તત્ત્વસામિત્વ શુચિ તત્ત્વ ધામે ॥ અળ ॥ ૫ ॥

અર્થ — હવે ૧ નિત્ય, ૨ અનિત્ય, ૩ એક ૪ અનેક, ૫ અસ્તિ, ૬ નાસ્તિ, ૭ જેદ, ૮ અજેદ ડત્યાદિક, થનતધર્મ પ્રજ્ઞર્મા ઢે તે માટે પરમે શ્વર પણ ઢે તેની ઝંજલાણ કરવાને કહે ઢે જે નિત્યાનિત્યાદિક ધર્મ તો સર્વ ઇથ્યર્મા ઢે એટલે વસ્તુ કેતા જીવાદિ પદાર્થ તે નિજ પરિણતિયે કેતા પોતાની મ્યાદાદ પરિણતિયે સર્વ કેતા સમસ્ત ઇથ્ય પરિણામિકી કેતા પરિણામી ઢે એટલે નિત્યાનિત્યાદિક ધર્મપણે સર્વ ઇથ્ય પરિણામી ઢે, પણ તેથી

કોઈ પરમેશ્વરપણુ ન પામે, સર્વે ડહ્ય સાગરણ ધર્મો માટે એમા શી અગ્રિકાડ ?
 એટલે કેતા એથી, કોઈ કેતા હરેક ડહ્ય, તે પ્રસુતા કેતા મોટાડ પણુ, ન પામે
 કેતા પામે નહી, તો કેમ પામે ? તે કહે છે કરે કેતા પોતાના ધર્મને ક
 કર્તાપણે કરે, એટલે વીજા અજીવાદિ પાચ ડહ્ય તે સર્વે ઉત્પાદ વ્યય ધુગપણે
 પરિણમે છે, પણ તે કર્તા નથી, અને જીવડહ્ય કર્તા છે, તે શા માટે ? જે વીજા
 સર્વે ડહ્યના ધર્મ પ્રતિપ્રદેશે છે, અને તે પ્રદેશે પ્રદેશે પ્રવતે છે પણ એક પ્રદેશને
 વીજા પ્રદેશનુ સહાય એમ એકતુ પ્રવર્તન નથી, અને જીવડહ્યને પ્રદેશે પ્રદેશે
 ધર્મ અનતા છે, અને તે તે પ્રદેશે રહ્યા પ્રવૃત્તિ કરે છે પણ તે સર્વે પ્રદેશ
 સમુદાય મલીને એકઠી પ્રવૃત્તિ છે, માટે જીવડહ્ય કર્તા છે, તેથી સ્વસ્વધર્મ
 ને કરે છે, એ કર્તાપણુ તે ઈશ્વરતા છે, તથા અજીવડહ્યમધ્યે પણ અનતા
 ગુણ અનતા પર્યાય છે, પણ તે ડહ્ય પોતાના ગુણને જાણતા નથી, અને
 આત્મા જ્ઞાનાદિક અનતા આત્મગુણ તથા અનતા પરડહ્ય તેથી અનતગુ
 ણા પરગુણ, તે સર્વેને જાણે છે, માટે જાણવણુ તે અસાધારણ ધર્મ છે તથા
 સ્વચારિત્રગુણે કરી આત્મા પોતાના ગુણનેગિપે રમે છે, અને અજીવડહ્ય તે
 સ્વધર્મે રમી શક્તા નથી, તથા આત્મા સ્વજાત્યધર્મને જોગ્યે છે, તેથી સ્વરૂપા
 નુનવી છે, માટે જે કર્તા હોય તે જાક્તા હોય, પણ જે કર્તા નથી, તે જો
 ક્તા નથી, તેથી અનુજવધર્મ, તે આત્માને ગિપેજ છે, માટે જે કર્તા, જે જ્ઞા
 તા, જે ચારિત્રી, જે જોક્તા તે પ્રસુ કેતા તેને પરમેશ્વર જાણવો એટલે દર્શના
 તરી પરમેશ્વરને અકર્તા કહે છે તે પણ મિથ્યા છે, કેમ જે પરમેશ્વર નિ ક
 મો તે સ્વજાતના કર્તા સ્વજાતના જાક્તા છે હરે એમ કહેતા સતારી તથા
 સિદ્ધ સર્વે જીવ પરમેશ્વરપણુ પામે ? તે ઉપર કહે છે તત્ત્વ કેતાં વસ્તુનો સૂ
 લધર્મ, સ્વામિત્વ કહેતા તેનુ સ્વામિપણુ તે પરમેશ્વર પણુ શુચિ કહેતા પ
 વિત્ર કર્મ રહિત નિર્મલ તત્ત્વ સિદ્ધતાનુ ધામ કહેતા ઘર તે નિષ્પન્ન સિદ્ધા
 વમ્થા તેજ પરમેશ્વર પણુ છે, વાકી સર્વસતારી જીવ, સત્તાયે પરમગુણી છે
 પણ જેના ગુણ પ્રગટ થયા, તે પૂજ્ય જાણવા માટે શ્રીયશાગિજયજી ઉપા
 ધ્યાયે કહ્યુ છે ॥ ગાથા ॥ જે જે અંગે ને નિરુપારિકપણુ તે તે કહીયે ને ધર્મ ॥
 સમ્યગ્દૃષ્ટિ ને ગુણગણાયકી, જાવ લહે શિવધર્મ ॥ ૧ ॥ માટે જે પરમ પુ
 જ્ય તે સિદ્ધ છે ॥ ૫ ॥ ઇતિ પચમ ગાથાર્થ ॥

પચમ શ્રીમુમતિજિન સ્તવન

જીવ નવિ પુગ્ગલી નેય પુગ્ગલ કદા, પુગ્ગલાધાર નહીં તામ રંગી ॥ પ
ર તણો ઇંગ નહિ અપર એશ્વર્યતા, વસ્તુધર્મે કદા ન પરમંગી ॥ અ૦ ॥ ૬

અર્થ - એ જીવનો જે મૂળ ધર્મ છે, તે શ્રીમુમતિનાચ અગ્નિતને નિપજ્યો
ઠે તે કરે છે જે જીવ નવિ પુગ્ગલી કહેતાં જીવ તકાડ ગરે પુજનો નયો
અનતો જ્ઞાન નસાગર સ્થાયે પુજનયો અમ્લો રહ્યા, પણ કેગરે પુજનરૂપ
યયો નહીં તથા જીવ તે પુજનનો આધાર નયો, કારણ જે ક્ષેત્રીક્ય તા આ
જ્ઞાન છે, ધર્મ અર્થ, જીવ, પુજન, ત સર્વ આકાશક્ય મધ્યે રહ્યા છે પણ
જીવના પ્રદેશે પુજનનુ રહેવું, તે જીવની જાગ્યશુદ્ધતાથી થયું છે, કેમ જે ન
વસતારી જીવાને જોગ તથા વપજોગ મુળનો સદા જ્ઞાન રૂપાપગમ પામીય
પણ સ્વજોગની પ્રગટતા નથી તેથી પરજોગી થયા છે ચીયાંતરાયના ક્યા
પશમ સદા પામીયે, તે ચીયે પણ પરાનુયાયી થયું, તથા કર્તા, ગ્રાહકતા,
વ્યાપરતા જોનાપણ સદા નિરાવરણ છે, અને કાર્ય, ગ્રાહ્ય, વ્યાપ્ય જોગ,
અચરાણાં છે, તથા પુજનમાહ્ય, પુજનાનુયાયી પ્રવૃત્તિ તે કાર્ય પુજનજોગપણે તેજ
ના વણાંદિકમાં વ્યાપક થયો, પુજનને ગ્રહે છે પઠી જેને જાગવ્યો, તેની ન હો
જા ઉપજે, તટલે પુજનનો રુચિ તે કરી પુજાને ગ્રહે, તથા જાગવે, તેથી આ
સ્મપ્રદેશે પુજન રહ્યા છે, આત્મપ્રદેશ તે સ્વગુણપયાયનું ક્ષેત્ર છે પણ પર
પુજનક્યનુ ક્ષેત્ર નથી, તથા મૂજવસ્તુધર્મે પુજનના રંગી નથી સ્વધર્મના આ
સાદન વિના એ પુજનનો રંગી થયો છે, પણ વસ્તુરીત વિચારતાં એને પુજાથી
થયો સંબધ છે? વલી આત્મા પરજાવના સામી નથી, પરજાવે એની અશ્વર્યતા
કહેતાં વકુરાડ નથી, તટલે વસ્તુધર્મે કદા કહેતાં કોઈ વેલા પરવસ્તુનો સંગી
નથી, જીવક્યનો સત્તાધર્મ અહ્યો છે, માટે માહારો મુમતિનાચ પરમેશ્વર
શુદ્ધ, તે પુજનનો આધાર તથા રંગી કેમ હોય? સર્વપુજજાતીત છે ॥ ૬ ॥

સમ્રદે નહીં આપે નહીં પરજણી, નવિ કરે આદરે ન પર રાસો ॥ શુદ્ધ
સ્પાઘાદ નિજજાવ જોગી જિકે, તેદ પરજાવને કેમ ચાસો ॥ અ૦ ॥ ૭

અર્થ - વલી મુમતિનાચ પરમાત્મા કહેવા છે? જે પરજણી કહેતાં પરવસ્તુ
જણી માહારાપણે સમ્રદે નહીં, તે પરવસ્તુ કાઝ વીનાને આપે નહીં, પરવસ્તુન
ને નહીં, પરવસ્તુને આદરે નહીં, પરવસ્તુને પરિગ્રહ ધનપણે રાસે નહીં, એ

शुद्धज्ञाना धर्म ठे तथा शुद्ध कहेता निदोष स्यादाद कहेता अनतधर्मा
त्मक निज कहेता पोतानो, नाव कहेता धर्म, अनत ज्ञान दर्शनादिक, तेहना
जे चांगी आस्थादी एतले स्वनाग्यना जे नोगी थया, ते परनात्र जे राग द्वेषा
कि थयया पुननगणादिक, तेहेने निष्पन्नपरमात्मा केम चावे कहेता आ
स्थादे? माटे परमात्मा ते परनात्रने चाखे नहीं, स्वरूपनोगीज होय ॥७॥ इति

तादृगीशदना जास आश्चर्यथी, उपजे रुचि तेणे तत्त्व ईहे ॥ तत्त्व
गती थयो दोषथी पुनग्या, दोषत्यागे दलें तत्त्व लीहे ॥ अ० ॥ ८॥

प्रश्न - जे साधन धर्म कहे ते तिहा श्रीसुमतिनाथ पोतें मुक्त करी कृत
तत्त्व थया ते परजीवनी मुक्तिना कर्ता नहीं, तो शा वास्ते सत्यो ठो? नमो
ठो? त्या केरे ते जे तादृगी कहेता हे प्रनु' तुमारी शुद्धता, नि कर्मता, अन
तगुणप्रगटना, ते प्रनु' जेगारें नामन कहेता जाणवणु थाय, ते जेम जेम
गळती पावणा करे, तेम तेम गुणनु जासन थाय तेथी आश्चर्यता उपजे,
त थया प्रनुनु द्वाव' त्रण तादृगत पदुष्य त्रण काव परावृत्ति सद्दिन
एक समये चाणे, तेमन थया प्रनुनु दर्शव' थया प्रनुनु चारित्र' सहज
हुज्ज आगामी' थया परमानंद' इत्यादिक आश्चर्यथी आश्चर्य उपज,
तेथी पोताने तेदृगी परमात्मा दगा निपत्तावगानी रुचि उपजे, ईहा उपजे
पत्री ते मोहकृति चीर विगार ने कृपार महारा आत्मा कर्मरहित थाय?
कृपार महारा शुद्ध पाणिनामिहनात्र प्रगटे? कृपारें मादरा गुण दु जोग
दु? थने अनता चीगानी एज जे पुनन वने तजी पाताना धर्म दु कृपार
नामदरा? एहवी रुचि वरने पत्री त रुचिरत जीव तराणी ईहा कृता हाव
माटे त नम जम तहानी ईहा कर, तेम तेम तराणा रग प्रगटे जम जे
म तराणा गी थाय, तेम नम गग, देव, अद्वय पापव्यानादि दावची व
नने कहेता निजने, तेम दने केदना ते पणे पणिम, तरा पीड, कहता तरा
मो एतज मनारद रणांनी थाय ए मने कार्य प्रनुप्रथे थरनर्या थाय ॥८॥

शुद्धमाने थयो मायमायन मायो, स्यामिप्रनिगडे
मना आगारे। आत्मनिष्पनि तेम मायना नवि
दके, वन्नु जमनं आत्मन समाये ॥ अ० ॥ ९॥

अर्थ - ए रीतें पारिणामिकपणे समखो ए आत्मा, शुद्ध मोक्षसाधनमा गे वध्यो साध्य जे पोतानो परमात्मनाय, तेदना साधननो उपाय सध्या थको स्वामी जे श्री सुमति जिन, तेदने प्रतिवर्षे केदेना तेदना जेवो पोतानी सत्ता ते तेने आराधे, कहेता निपजाये, प्रभुची जेरी सत्ता प्रगट करे, नि कर्मो निर्मज्ज शुद्धानंद पद नोगरे, पठी आत्मा जेम जेम निष्पत्ति केहेता नि पजे तेम तेम साधना केहेता कारणपणु टके नहो, एटले जेम कार्य निपजे, तेम कारणता टले, कार्यान्वयो कारण ठे, कारण काइ वस्तुधर्म नथी, जे वस्तु कार्यने तन्मुख थाय, ते कारणपणे परिणमे, जेम कार्य निपजे, तेम तेनी कारणता ध्यात पामे, एम आत्मनिर्द्ध साधनता नरि टके, जेयारें वस्तु कहेता जीवपदार्थ, वसंतरंगरोतें सपूर्ण आत्मा पोतानी समाधि परमानंद पामे, तेयारें कारणता रहे नही, सिद्धपणे वस्तुना मूलधर्म प्रगटे, तेयारें साधनपणु रहे नही ॥ ९ ॥ इति नवम गाथाय ॥

माहरी शुद्ध सत्तातणी पूर्णता, तेदना हेतु प्रभु
तुहीसाचो ॥ देवचडे स्तव्यो मुनि गुणें अनुज
व्यो, तत्त्वज्जके जविक सकलराच्यो ॥ अष्टा ॥ १० ॥

अर्थ - माटे हे प्रभुची ! माहरी शुद्ध निर्मज्ज आत्मगता, तेदनी पूर्णता कहेता सपूर्णता तेदना वस्तु कहेता निमित्त कारण हे प्रभु तुहीच साचो ठो, तमारा जेवा शुद्धदेवतु निमित्त पाव्या विना माहारा निर्मज्ज मोक्ष केम निपजे ? सर्व जीवनी एहीज परिणति ठे, जे निमित्तावजरी थइ, वपादा नावजबी थाय, देव जे चार निकायना, तेहमां चडमासमान वडेरा तेणे सध्या, तथा मुनि जे निर्मथ मोक्षानिज्ञापी तेणें थनुजव्यो, तेदना गुणजु आस्वादन कणु, एदवा जे अरिहत देव, तेनी तत्त्वरूप जे जकि, एटले वस्तुगत गुणनी बहुमानता, तेना वपर सर्वआत्मा अर्थी जीवो तमे राचा, मग थाउ ॥ १० ॥ इति दशम गाथाय ॥ इति श्री सुमतिजिन स्तवन ॥

॥ अथ पष्ठ श्री पद्मप्रज्जिन स्तवन ॥

॥ हु तुज थागल शीकडु केसरिया लाल ॥ ए देशी ॥
श्रीपद्मप्रज्ज जिन गुणनिधि रे लाल, जगतारक

જગદીશ રે ॥ વાલેસર ॥ જિન ડગારથી લહે
 રે લાલ, જિવિજન સિદ્ધિ જગીશ રે ॥ વા૦ ॥ ૧ ॥
 તુઝ દરિસણ મુઝ વાલ્હો રે લાલ, દરિસણ શુદ્ધ પ
 વિત્ત રે ॥ વા૦ ॥ દરિસણ શબ્દ નયે કરે રે લાલ,
 સગ્રહ એવનૂત રે ॥ વા૦ ॥ તુ૦ ॥ ૨ ॥ એ આકળી ॥

અર્થ - હવે શ્રી પદ્મપ્રજ્વળના નિમિત્ત કારણની કારણતા વચાચરૂપે સ્ત્રવે
 ઠે શ્રીપદ્મપ્રજ્વળ ગુણના નિધાન ઠે, જગત્તારક કહેતા જગત્તેવિપે મોહ્યાર્થી જીવ
 તેહના તારક ઠે, ગુણાધિક ઠે, તેમાટે જગત્ના ફેશ કહેતા સ્વામી વહેરા ઠે,
 જિન ડગારથી લહે કહેતા પામે, જિવિજીવ સિદ્ધિ કહેતા મોહ્યરૂપ જ
 ગીશ કહેતા સપદા પામે, હે પ્રજ્વળ ! તાહરા દર્શનમા કારણરૂપ તાહરી મુઝા
 નુ જે દેખવુ, તે વસ્તુ કારણરૂપે તાહારુ દર્શન કહેતા શાસન, વપાદાન
 કારણપણે દર્શન કેતા સમ્યક્ત્વ તે મુજને વાલ્હો કેતા ૬૫ ઠે, હે પ્રજ્વળ ! તા
 હરુ દર્શન જે સમ્યક્ત્વતસ્વરુચિરૂપ તે શુદ્ધ ઠે, પવિત્ર ઠે, જો આત્માને સ્વરૂપ
 નિર્ધાર, સ્વરૂપ રુચિરૂપ પ્રગટયો, તો આત્મા મોહમલ્લથી રહિત થાય, માટે
 પરમ પવિત્ર ઠે ॥ વક્ત્ર ચ ॥ સમ્મતેણ સુદો, સચ્ચસુ કિચ્ચો હવડ સિયહેક ॥
 સવરબુઝી તહ નિ, ઝજરાય ધમ્મમૂલ ચ સમ્મત ॥ ૧ ॥ મૂઝ દાર પશ્ચાણ,
 આહારો નાચણ નિહિ ॥ હસુક સાવિધમ્મસ્સ, સમ્મત પરિકિત્તિય ॥ ૨ ॥
 યજી દર્શન કહેતા હે પ્રજ્વળો ! તાહરુ દેખવુ અથવા શુદ્ધશ્રદ્ધા તે જે જી
 વ, શબ્દનયે કરે, તે જીવનો જે સગ્રહનય તે એવનૂત થાય એટલે જાવાચી
 એ ઠે જે સર્વજીવસગ્રહ નયે સિદ્ધ સમાન ઠે, તે જેવારે પાતાના સર્વ આ
 વરણદ્ય કરી સપૂર્ણસિદ્ધ થાય, તેવારે એવનૂતનય સિદ્ધ કહિયે તે માટે
 સગ્રહ તે એવનૂત થાય, હા નયનુ સ્વરૂપ સક્ષુપ્તે કહિયે ટૈયે “ સત્તાગ્રાહી
 સગ્રહ ” વસ્તુની સત્તાને ગ્રહે, તે સગ્રહનય કહિયે અને વસ્તુના નામપદનો જે
 અર્થ, તેપણે પરિણમ્યો, વેદ્ય સવેદ્યપદે જાવનિદ્દેષે તે શબ્દનય કહિયે ચલી
 સરૂપર્યાયપરિણામિકતારૂપ પ્રગટપણે સપૂર્ણ વસ્તુ, તે એવનૂત નય કહિયે
 એટલે તાહરુ દર્શન જે દેખવુ તે અતરંગ અરિહતના સ્વરૂપનાસન આસ્વા
 દન સહિત પ્રજ્વળાનુ અવજાકન તે શબ્દનયે પ્રજ્વળુ દેખવુ અથુ ? યાગની
 ચપલતા, તથા વપયોગ અન્યકાર્યના, માત્ર એકનુ ચક્રુદ્ધિયે કરી પશુમુઝા

તુ જોવું, તે નૈગમનય પ્રજ્ઞ દીગ ૩ વદન, નમન, આશાતના વર્જન પળે જે પ્રજ્ઞમુદ્રા તથા પ્રજ્ઞના શરીરનું દેહવુ, તે વ્યવહારનય પ્રજ્ઞ દીગ ૪ યોગ તથા વિકલ્પરૂપ વપયોગ પ્રજ્ઞના ગુણનો, ધ્યને સર્વફલિયે પ્રજ્ઞને જોવે, સ્તવે, એકાગ્ર કરે, ચપલતા મટાવે, તથા હર્ષસહિત પ્રશસ્તરાગની મુખ્યતાયે જોવે સ્તવે, તે ક્ષુદ્રસૂત્રનયે પ્રજ્ઞ દીગ ૫ અતરગ પરિણામ પરિણતિ ચેત નાનુ આકર્ષણ તથા શ્રીવીતરાગની વીતરાગતાયે યોગ સર્વ પ્રજ્ઞમુદ્રા, તથા પ્રજ્ઞતુ શરીર તિહા વલગા અતરગ આત્મસત્તા પ્રગટ કરવારૂપ સાધ્યરુચિ થયો પ્રજ્ઞ પ્રજ્ઞતાનુ તત્ત્વસપદારૂપ અવલોકન તે શબ્દનય પ્રજ્ઞજો દીગ ૬ એ રીતે થયો પ્રજ્ઞચીને દેહે, તે નિયમા સ્વસત્તા પ્રગટ કરે, માટે એ નિમિત્ત કારણરૂપ પ્રજ્ઞદર્શન જાણવું એમ સમ્યક્ત્વના પળ નય કરીને શબ્દનયે જે છુદ્ધ અધારૂપ સમક્રિત તે સત્તારી જોવની સત્તા પ્રાગ્નાવતુ કારણ છે ॥ ૧ ॥ ૨ ॥

વોજે વૃદ્ધ અનતતા રે લાલ, પસરે જૂજલ યોગ રે ॥વાળા ॥ તિમ મુઝા આતમ સપદા રે લાલ, પ્રગટે પ્રજ્ઞ સયોગ રે ॥વાળા ॥ તુ ॥ ૩ ॥

અર્થ - દેવે કારણકાર્ય નાવ કહે છે જેમ વીન હોય તેમા અનતા વૃદ્ધ વપજવાની ઠતી છે, પણ જુ કહેતા માટીમા નાલે, તથા જલ કહેતા પાણી સોંધે, એવો સયોગ મજે, તેગરેં ઝગે, એટલે માટી તથા પાણીના સયોગેં વધે, એ રીત છે, તેમ વપાદાનર્થ તે નિમિત્તકારણ વિના પ્રગટે નહીં એ રીતે માહારી આતમસપદા યદ્યપિ સત્તારૂપે ઠતી છે પણ જેગર પ્રજ્ઞ શ્રીગીતરા વેવ છુદ્ધસ્વરૂપીનો યાગ મલે, તેવારેં પ્રગટે, એટલે તે આજગી તત્ત્વને આ વધને વર્તે, તો તે નિપજે, એમ મહારે આત્માગિય સત્તા સર્વ છે પણ શ્રી રિહત રૂપ નિમિત્ત મજે, તેવારેં સિદ્ધિ નીપજે ॥૩॥ ૬તિ તૃતીય ગાથાથે ॥

ગતજતુ કારજ રુચિ રે લાલ, માધે ઝટ્યેં જાણ રે ॥વાળા ॥ ચિદાન સુવિલાસતા રે લાલ, વાધે જિનવર જાણ રે ॥વાળા ॥ તુ ॥ ૪ ॥

અર્થ - સર્વ જગત્વાસી જોગ આહાર, ગિપય, પરિગ્રહ, મેનરગરૂપ કા રુચિ કહેતાં અગિનાપી છે, તટને પોત પોતાના કાર્ય કરવા રૂપ પરિ સર્વ જોગને છે પણ સૂર્ય વદ્યોતરૂપ નિમિત્ત પામ્યા વિના કાર્ય કરે નહીં સૂર્ય વદ્યોતરૂપ નિમિત્તકારણ પામે, તેગરેં સર્વજાગ કાર્ય

કરવા લાગે, એરીત પ્રગટ દેશાય છે, તેમ માહારી આત્મા ચિદ્ કહેતા જ્ઞાન, આનંદ કહેતા અવ્યાવાધમુખ અથવા સરુજ્ઞેય જ્ઞાયકતા રૂપ જે જ્ઞાન તેહનો જે આનંદ, તેને ચિદાનંદ કહિયે, તેની સુવિજાસતા કહેતા શુદ્ધપણે વિજાસ એટલે જોગવડુ, તે આત્માનંદ જોગીપણુ તે યદ્યપિ સત્તાનેવિપે ઠહુ છે, તો પણ જેવારે શ્રીજિનરાજનો વર કહેતા પ્રધાન અનુષ્ઠાનદોષ, તથા એકા ત દોષ, તથા અર્થાપત્તિદોષ રહિત વ્યાન કરિયે, તેવારે આત્માનંદ પ્રગટે, ડ પાદાન છે પણ હે પ્રજુ! તમારા જેવુ નિમિત્ત મજે પ્રગટ થાય માટે માહારે પ્રજુસમાન ઉપકારી કોઈ નહીં, તે કારણે હે પરમેશ્વર! તાહરુ દર્શન મને વાલુ છે, જે અનતા જવ જમતા ન પામ્યો તે જો મજે, તો માહરુ અતરગનુ અનતુ અનતુ અનંતા કાલનુ ટરિઈ જાય ॥ ઠક્ત ચ ॥ નૂન ન મોહતિમિરાવૃત્તજોચનેન, પૂર્વ વિજો સરુદપિ પ્રવિજોક્તિતોઽસિ ॥ મર્માધિયો વિધુરયતિ હિ મામનર્થા પ્રોદ્યતુપ્રવધગતય કથમન્યથેતે ॥ ૧ ॥ એટલે પ્ર જુદુ દર્શન ડર્જન છે, તે તેહની પ્રાપ્તિના અર્થો જે જીવ, તેને ઇષ્ટ હોય ॥૪॥

લઙ્ઘિ સિદ્ધ મત્રાક્ષરે રે લાલ, ઉપજે સાધક સગ રે ॥વા૦॥ સહજ અધ્યાતમ તત્ત્વતા રે લાલ, પ્રગટે તત્ત્વીરગ રે ॥વા૦॥ તુ૦ ॥ ૫ ॥

અર્થ - ચણી દૃષ્ટાંત કહે છે જેમ આકાશગમન પ્રમુખ લઙ્ઘિયો તેની જે સિદ્ધિ તે વિદ્યાશક્તિ મત્રાક્ષરમા છે, પણ તે તેહરા ઉત્તર સાધક મજે, તેવા રે નીપજે, તેમ સહજ સ્વનાવરૂપ જે અધ્યાત્મ કહેતા આત્માયો તન્મયપ ણે રહી, જે સ્પાદાદરૂપ જ્ઞાનદર્શનાદિક આત્મિકપરિણતિરૂપ તત્ત્વતા, તે યદ્યપિ વસ્તુર્થે આત્માન વિપે ઠતી છે, પણ જેવારે નિષ્પન્નતત્ત્વી શુદ્ધ નિર્મજ, નિરાવરણ, આત્મસ્વરૂપજોગી, આત્મરમણો, આત્માશ્રયો અસંખ્યાત પ્રદેશ પુજ્જસશ્લેષરહિત, એવા શુદ્ધદેવને આજીવને એક રગ કરે, તેવારે જ્ઞાના વરણાદિ કર્મયો રહિત નિરાગરણરૂપ પ્રગટ જાવનુ ઠતાપણુ નીપજે ॥ ૫ ॥

લોહ ધાતુ કાચન હુયે રે લાલ, પારસ ફરસન પામિ રે ॥વા૦॥ પ્રગટે અધ્યાતમદશા રે લાલ, વ્યક્તગુણી ગુણગ્રામ રે ॥વા૦॥ તુ૦ ॥ ૬ ॥

અર્થ - ઝીજો દૃષ્ટાંત કહે છે લોહધાતુમધ્યે કાચન કહેતાં સુવર્ણ થવાની સત્તા છે, તો પણ પારસ પાયાણ પ્રમુખ વાહ્ય નિમિત્ત પામીને પોતાનું સોના

पण लहे ठे तेम नव्य जीरनी पण शुद्ध आत्मिकदशा यद्यपि सत्तारूपे
 ठे, पण व्यक्त कहेता प्रगट कर्मावरण रहित जे गुणी अरिहत तेहना गुणया
 म करतो, स्मरण करता आपणो आत्मा गुणानुयायी थई सपूर्ण गुणोप
 णुं पामे, तेवारे सत्ता प्रगटे इहा कोई पूठो जे निमित्त विनाज सिद्धपणु
 केम न पामे ? तेने उत्तर कहे ठे जे आत्मा आनादिनो पुञ्जरूप परनिमित्त
 पामीने वधपद्धति करे ठे ते जो पुञ्जरूप परनिमित्त मृके तो मुक्त थाय,
 ते पुञ्जरूप परनिमित्त तो अरिहतरूप शुद्ध निमित्तने अवलंब्या विना टले
 नहीं माटे श्री वीतरागदेवरूप शुद्ध निमित्त पामेथी, आपणु तत्त्व प्रगटे॥६॥
 आत्मसिद्धि कारज जणी रे लाल, सहज नियामक हेतु रे ॥वा०॥ना
 मादिक जिनराजना रे लाल, नवसागरमाहे सेतु रे ॥वा०॥तु०॥७॥
 अर्थ - तेमाटे आत्मसिद्धिरूप जे कार्य, ते करवाने सहज अकृत्रिम
 नियामक केता निर्धार हेतु केतां कारण जे श्री वीतराग देव तेने पामीने
 निर्भे नव्य जीरने मोक्ष नीपजे, ए निर्धार थयो नामादि केतां नामनिक्षेपा
 दि ते अरिहत एहबु नाम तेने अवर्ण, उच्चारणें, स्मरणें करी पण अनेक जीव
 गुणावजंबी थइ समकित प्रमुख गुण पामीने सिद्ध थया तथा श्री अरिहत
 नी स्थापना जे मुझ समतानी समझ, विषयविकार रहित, अतिशयसंपन्न,
 एवी जिनस्थापना देखी योग थनं गुणीने अवलंबें सगुणावलंबी थइ थ
 नेक जीव सिद्धि पाम्या, तथा श्रीपरम प्रभुनो इयनिक्षेपो ते प्रचरतां
 शरीरधारी जिनराज, तेहना बिहार उपदेश समवसरण देखी अजुतताने
 अवजंबी, गुणावनरी थइ अनेक जीव स्वधर्मसपदावरी सिद्धि पाम्या तथा
 अरिहतनो नावनिक्षेपो ते अरिहत इष्यना गुण जे केजज्ञानादि तथा प
 र्याय ते अयुरुजघुतादि तेहनी अतत परिणतिशु जे जासन, भक्षन तथा र
 मण केता पोतानु तत्त्व तेने अवलंबतां अनेक जीव मोक्षरूप लक्ष्मी पा
 या, माटे ए श्री अरिहतना जे नामादि चार निक्षेपा ठे, ते जरूप माहा
 मुझमध्ये सेतु केतां मोहोटी पाज समान ठे माटे प्रभुना नामादि चार
 निक्षेपाने अवलंबीने आत्मसिद्धि करवी ॥८॥ इति सप्तम गाथार्थ ॥
 प्रज्ञन इडिय यागनो रे लाल, रक्तवर्ण गुण राय रे ॥वा०॥ देव
 र वदे स्तव्यो रे लाल, आप अवर्ण अकाय रे ॥वा०॥तु०॥७॥

અર્થ -વલી શ્રીપદ્મપ્રજ સ્વામીનુ સ્તુત્વર્ણ શરીર તે સામા જીવનાં ફ
 દિય તથા યોગનુ સ્થાનન છે, એટલે ફિદિયો વર્ણાધિકને અગલગીને રહે
 માટે પ્રભુજી રાતે વર્ણે છે, ગુણગાનીર્ણાદિક તેહના રાજા છે, દેવ જે ધર્મે
 દેવ તે સાધુ, નરદેવ તે ચક્રવર્તી, જાવદેવ તે જવનપતિ પ્રમુખ, તેહમા ચંદ્રમા
 સમાન, વલી ફફ ગણધરાદિક તેહના વૃદ કહેતા સમૂહ, તેણે સ્ત્રીઆ, પણ
 પ્રભુ કેહવા છે ? અર્વર્ણ છે, અગધ, અરસ, અફરસ, એહવા અકાય છે શરીર
 રહિત છે, એટલે જાવકર્મ, ફવ્યકર્મ, નોકર્મરહિત છે સકલ પુજ્ઞાતીત છે,
 એહવા શ્રીપદ્મપ્રજ દેવ તે મને આધારજૂત છે, પરમશરણ છે, એના નિમિત્તે પરમ
 પદ નીપજે ॥૬॥ ઇતિ અષ્ટમ ગાથાર્થ ॥ ઇતિ પદ પદ્મપ્રજજિનસ્તવન સપૂર્ણ ॥

॥ અથ સત્તમ શ્રી સુપાર્શ્વજિનસ્તવન ॥

હવે શ્રીસુપાર્શ્વ પ્રભુને સહજધર્મરૂપ તત્ત્વ સપદાપણે સ્તવે છે જગત્ના
 જીવ પુજ્ઞજ્ઞાનદી છે, તે નવા પુજ્ઞને લેવે કરી આનંદ પામે છે, પણ ને પુજ્ઞ
 લસયોગજન્યસુખ, તથા હ સુ, તે આત્મહિત નહીં વિનાવ છે માટે અંને
 જે આત્માનુ સહજ સુખ તે આત્મધર્મ છે, એરીતેં આગમમધ્યે ઉપદેશ છે, તે
 કહે છે જે આત્માના અનતા ગુણ છે, તે ગુણગુણનુ સુખ જુહ જુહ છે, અંને
 એક અધ્યાવાધ સુખરૂપ આત્મધર્મ જુદો છે, એક એહવીઆત્મા છે તથા આ
 ત્માના જ્ઞાન દર્શનરૂપ ગુણ, તે મૂલગુણ છે, અંને ચોર્ણાદિક સર્વ તે ગુણની
 પ્રવૃત્તિરૂપ ધર્મ છે એક એવી પણ વ્યાખ્યા છે અંને ૧ જ્ઞાન, ૨ દર્શન,
 ૩ ચારિત્ર, ૪ ટાન, ૫ લાજ, ૬ જોગ, ૭ ઉપનોગ ઇત્યાદિક અનંત ગુણ
 આત્માને વિષે છે, તથા વિરોપાવશ્યકમાહે કહ્યુ છે

દ્વાયિક સમ્યક્ત્વ કેવલજ્ઞાન કેવલદર્શન સિદ્ધતાનિ પુન સિદ્ધાવસ્થા
 યામપિ જવતિ । અન્યે તુ દાનાદિલબ્ધિપજ્જક ચારિત્રસિદ્ધસ્યાપીઘ્વતિ ત
 દાવરણસ્ય સત્રાપ્યનાવાત્ આવરણાઽજાવેપિ ચ તદસત્ત્વે ક્ષીણ મોહાદિષ્વપિ
 તદસત્ત્વપ્રસંગાત્ તતસ્તન્મતે ચારિત્રાદીના સિદ્ધાવસ્થાયામપિ સન્નાવ પુનસ્ત
 ત્વાર્થે પુનરપ્યાદિગ્રહણ કુર્વેન્ જ્ઞાપયતિ ॥ અત્રાઽનન્તયર્માત્મકતયાઽશ્કયા
 પ્રસ્તારયિતુ સર્વે ધર્મા પ્રતિપદમપ્રવચનક્રેન તુ પુસા યથા સજવમાયોજની
 યા ક્રિયાવત્ત્વ પર્યાયોપયોગિતા પ્રદેશાઽકનિશ્ચલતા એવ પ્રકારા સન્તિ શુચા

त । अपि समुच्चये । एव प्रकारा अनादिपारिणामिका नवन्ति जीवस्य जावा ।
 इहां जीवने विपे अनता धर्म छुदा छुदा कथा, तथा रत्नाकरावतारिकामध्ये
 सत्तजग्यधिकारे । नन्वेकस्मिन् जीवादौ प्रतिवस्तुन्यनतधर्मात्मकत्वेनानतधर्म
 यत्त्वमेव । स्याद्वादरत्नाकरे । एकत्र वस्तुन्येकेकधर्मपर्यायानुयोगवशादविरो
 धेन व्यस्तयो समस्तयोअविधिनिषेधो स्यात्काराकित सप्तथा वाक्प्रयोग
 सत्तजगीति । नन्वेकस्मिन् जीवादिवस्तुन्यनताविधीयमाननिषिध्यमानानाना
 धर्मा स्याद्वादीनां नवेयु । वाच्येयता यत्तत्वाद्वाचकेयताया ततोविरुद्धैव
 सत्तजगीति ब्रुवाण निरस्यति । एकत्र वस्तुनि विधीयमाननिषिध्यमानानतध
 र्माऽन्नुपगमेनानतजगी प्रशातैव सत्तजगीति न चेतसि निधेयमिति अत्र
 हेतुमाह ॥ विधिनिषेधप्रकारापेक्षया प्रतिपर्यायवस्तुन्यनतानामपि सत्तज
 गीनामेव सत्तजग्यदिति तथाप्येकैकपर्यायमाश्रित्य विधिनिषेधविकटपान्या न्य
 स्तसमस्तान्या सप्तैव जग्य सत्तजवति न पुनरनतास्तत्कथमनतजगीप्रसंगा
 दिसगतत्व सत्तजग्या समुद्राव्यते कृतस्तस्तथैव जगा सत्तजवतीत्यत्राहु ।
 प्रतिपर्यायं प्रतिपद्य तु पर्यनुयोगाना सत्तानामेव सत्तजवादिति अनतधर्मापे
 क्षया सत्तजगीनामानत्य यदा याति तदनिमतमेव ॥
 एतले वस्तुविपे धर्म अनता ठे इहा कोइ कहे जे धर्म तथा गुणवस्तु
 छुदी ठे, ते थजाण ठे, केम के नाम जेद थशजेदपणु तो शब्दादिक नय
 सर्व माने ठे, यटकुजादिकोने विपे एक वस्तुना समयीपर्यायमा पण नाम
 जेद जेद कहे ठे, ए रीतें गुणशब्द तथा धर्मशब्दनो जेदार्य ठे, पण विशेष
 रीतें गुण थने धर्म ए वेहु एकज ठे, श्रीविशेषावश्यके “जह सो वितेस ध
 र्मो, चयण तह मया किरिया” इहा चेतनागुणने धर्म कही वोजाव्यो ठे
 मो, चयण तह मया किरिया” इहा चेतनागुणने धर्म कही वोजाव्यो ठे
 वली जायने विपे । आह ननु गुणस्वजावयोनेदएव तदजेदनिबधनधर्मेजे
 नावात् ॥ इत्यादि ॥ हवे जेद गुणना जाखीजें, तिहां अस्तिकता लहि
 जी ॥ ए पाठ इव्यगुणपर्यायना रासमा यशोविजयजी उपाध्यायें पण
 अस्तिकता धर्मेने गुण कही वोजाव्यो ठे वनी सिद्धातमा पण उपयोगादि
 थव्यावाध तथा थवन्नेयादिक थनेक गुण कहा ठे, तथा तत्त्वार्थमा
 न आत्मा निष्क्रिय तथा द्वायिकसम्यक्त्ववीर्यसिद्धत्वदर्शनज्ञानैरात्वंति
 सप्तकोनिर्द्वेनापि सुखेन तथाऽस्तिकायत्वगुणवत्त्वानादित्वासरूपेयप्र
 तत्त्वनित्यत्वादय सत्येव जीवस्य

યદ્યપિ જગત્તી સૂત્રમા સિદ્ધને અવીર્યાં તથા અચારિત્રીયા કહ્યા છે, તેતો કરણરૂપ ચલવીર્યની અપેક્ષાર્થે કહ્યા, પણ તેહીજ શ્રીઅનુયોગદ્વાર મા દ્વાયિકલદ્વિ અધિકારે તથા પન્નવણાસૂત્રમા વીર્ય તે જીવલક્ષણ છે, એમ કહ્યું છે તથા ચારિત્ર પ્રવૃત્તિરૂપની ના છે, પણ સ્થિરતારૂપચારિત્ર તે તો જીવનુ સ્વજલ્કણ છે, તે ઉત્તરાવ્યયનના અવચાવીગમા અવ્યયનથી જોવું, તથા વસુદેવર્હિમમધ્યે, વલી શ્રીપાલચરિત્રમધ્યે સિદ્ધસ્તુતિ અધિકારે કહ્યું છે ॥ ગાથા ॥ જેણત્ત ગુણા હુગુણા, ફગતીત્ત ગુણા ય અહ્ય અઠ ગુણા ॥ સિદ્ધાણત્ત ચચક્કા, તે સિદ્ધા દિત્તુ મે સિદ્ધિ ॥ ૧ ॥ તથા વૃહત્કરૂપનો પ્યે ॥ દ્વેણ જીવદ્વ, સસ્વાતીતપદે સમોગાદ ॥ કાલે અણાણિહણા, જાવેણાણાણ્યાણતા ॥ ૧ ॥

એમ ડ્વ્યાર્ણવ તથા આત્મમાત્તાદિક અનેક અર્થોમા કહ્યું છે, માટે અત્માની જેવારે જેદબ્યાલ્યા કરિયે, તેવારે ગુણ અનતા એક એક ગુણને વિષે અવિજાગ અનતા, એક એક અવિજાગને વિષે અનતા પર્યાય, એકમ્મપયડી ને વિષે બ્યાલ્યા દેશાય છે અને તેજ અવિજાગ તથા પર્યાયનુ એકપણ પણ શ્રીજગત્તીની ટીકામા દેશાય છે અને સક્ષેપ બ્યાલ્યાયે ગુણપર્યાય વેળે એક પર્યાયાત્તિક કહી બોજાચ્યા છે, એમ મતિવિવ્રમ ટાલીને શ્રદ્ધા રાખવી હજા શ્રીઅરિહત ડ્વ્યને વિજેપે જોલસાવવા નિમિત્તે ગુણગુણની જુદી જુદી બ્યાલ્યા જણાવવા માટે તથા પોતાની સત્તાની રુચિ પ્રગટ કરવા માટે ગુણ ગુણનો જુદો જુદો ધર્મ કહી સ્તવના કરિયે ટૈયે એ પ્રશસ્તિ થઈ

॥ હો સુદર તપ સરિહુ જગ કોઈ નહી ॥ એ દેશી ॥

શ્રી સુપાસ આનદમે, ગુણ અનતનો કદ હો ॥ જિન જી ॥

જ્ઞાનાનદે પૂરણો, પવિત્ર ચારિત્રાનદ હો ॥ જિનાશ્રીના ॥ ૧ ॥

અર્થ - શ્રી સુપાર્શ્વપ્રભુ આનદમયી છે શુદ્ધઆનદ તે એને વિષે છે, જેમાહે પરનો જેજ નથી, સરૂપ સુખ છે, વલી સુપાર્શ્વપ્રભુ કેહવા છે? કે ગુણ જે સહજાવી અથવા 'ડ્વ્યાશ્રિતા નિર્ગુણાગુણ' એટલે ડ્વ્ય જે સમુદાય તેહને આશ્રિ રહ્યા તે ગુણ, પણ તેમા અન્ય ગુણપણ નહીં, ગુણમધ્યે તો પર્યાય છે ॥ સવે સપક્કગ ગુણા ઇતિ કટ્પજાપ્યવચનાત્ ॥ તથા અપક્કવે જાણણા નહિ ઇતિ આવશ્યકનિર્ધુક્તિવચનાત્ ॥ માટે ગુણને વિષે પર્યાય છે, પણ ગુણને વિષે

अन्य गुण नहीं श्रीनयचक्रमा कहे थे जे गुणने विषे अन्यगुण पणुं होय तो गुण ते इध्यपणु पामे, तेमाटे गुण ते निर्गुण थे, एटले सुषाम प्रचुरूप इध्य थे ते ज्ञानादिक अनन्त गुणना कहे थे एटले मृज थे. तिहा ज्ञान जे आत्मानो विगोपावबोधरूप सकज विगोप धर्म गुणपर्याय, तेहनी अनती परिणति तेहनो ज्ञापक नित्यानित्यादिक अनन्त धर्मनु ज्ञायकत्व, वेनृत्व, अगुरुजघुत्व, अनन्तपर्यायनो पिम, ते ज्ञानगुण ते लोमाजोरु सकज प्रत्य कूरूप सर्वप्रदेगनिराकरणरूप तेहने आनंद करी पावनो रहेता पवित्र थे, पूर्ण थे बज्जी कपाय तथा पुनन फज आगारूप दोपरहित एवु सरूप स्थिरतारूप जे चारित्र, अनन्तपर्यायात्मक, अरुपायता, अवेदता, अनगता, परमहमा, परममार्दव, परमआर्यव, परमनिर्जोनतारूप, सरूप एकत्वरूप चारित्रधर्म, अस्तत्मातप्रदेगें ध्यापकपणे रह्यो थे, तेहनो आनंद, हे श्रीसु पास प्रभु! ताहारे विषे थे, एटले चारित्रानंदमयी ठा, ते माटे पवित्र निर्मज ठो ॥ १ ॥ इति प्रथम गाथाये ॥

सररूप विण नाथ ठो, अव्य विना धनवंत हो ॥ जि० ॥ कर्ता पद किरिया विना, सत अजेय अनन्त दो ॥ जि० ॥ श्री० ॥ २ ॥

अर्थ - बज्जी ते प्रभु! तमें सररूप विना नाथ रहेता थणी ठा, एटले शो ई अन्य जीवनी तथा अन्यइध्यनी गत्वबज्जी वगता नहीं, केम जे सररूप पणु करबु, ए तमारो धर्म नहीं, माटे शोईना तमें रहक नहीं, पण गर ए ग्राण आपाररूप ठो, मोहना हेनु ठो, तेथी नाथ ठो बनी इध्य जे धन, वजन, परिजन, गण, मक्षिादि, सर्व परिग्रह रहित ठा ता पण ज्ञानादि स्वगुण पर्यायरूप अनन्त धन, श्रीप्रभुनी पामे थे, माटे धनयत ठो, बनी हे प्रभु! तमारो विषे कर्ता पद, कहेना कर्ता पणु ठे, पण गम न परिसर्पणादिक क्रिया विना कर्ता ठो एटले बीजाने कर्तापणु ते मियाप को होय थे, अने तमें तां अक्रिय वतां गमनपरिसर्पणादिक क्रिया विना पण कर्ता ठो, मुक्तआत्मानि किय एम तत्कार्यटीहानी कहु ठे 'बनी हे प्रभुनी! तमें सत ठा उन्नम ठा, तनपरिणाम रहित ठो, अजेय कहेना रागद्वेष वरीतह वरीर वरी अजेय ठो, बज्जी एते कहे विज्या नहीं, माटे अनन्त ठो, अथवा अनन्तपर्याय माटे अनन्त ठा ॥ २ ॥ इति द्वितीय गाथाये ॥

અગમ અગોચર અમર તુ, અન્વય ક્ષદિ સમૂહ હો ॥ જિ૦ ॥
વર્ણ ગય રસ ફરસ વિણુ, નિજનોક્તા ગુણવ્યૂહ હો ॥ જિ૦ ॥ ૩ ॥

અર્થ—વજી હે પ્રભુ ! તમારુ સ્વરૂપ તુહા જ્ઞાની જાણી શકે નહીં, માટે અગમ તો વજી હે પ્રભુ ! તમે ક્ષદિઅગોચર નથી, માટે અગોચર તો વજી આપુ કર્મના ક્ષયયકી પ્રાણયિયોગ થાય, તેને મરણ કહિયે, તે તમ પ્રાણ તથા મરણ રહિત તો, માટે હે પ્રભુ ! તમે અમર તો, વજી હે પ્રભુ ! તમે અન્ય કહેતાં જે સહજના વ્યાપક પોતાના ક્ષાયકાદિક ગુણ, તેની પ્રવૃત્તિ સહિત જે જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, વીર્યાદિક ગુણ, તે અન્વયી ગુણ કહિયે, તેહીન ક્ષદિ કહેતાં સપદા તેહના સમૂહ તો, અને કપાયાદિ દોષને ટલવે કરી જે અરુપાયાદિક ગુણ ઉપના, તે વ્યતિરેક ગુણ કહિયે, તથા સતિ સદ્નાયો ણ્ટને જે ઠટે પામિયે, તે અન્વયી ગુણ કહિયે, તેહના સમૂહ તો વજી વર્ણ, ગય, રસ, ફરસ, તે પુજનયર્મ છે, તેથી તમે રહિત તો, અને નિજ કહેતાં પાતા નો જે સ્વરૂપધર્મ, તેહના નોક્તા તો, ગુણના વ્યૂહ કહેતાં સમૂહ તો ॥ ૩ ॥ ઇતિ ॥

અઢાય દાન અર્ધિતના, લાજ અયલે જોગ હો ॥ જિન૦ ॥ વીર્ય શક્તિ અપ્રયાસતા, શુદ્ધ સ્વગુણ ઉપજોગ હો ॥ જિ૦ ॥ શ્રી૦ ॥ ૪ ॥

અર્થ—વજી હ પ્રભુજી ! તમારા અનતા ગુણની પ્રવૃત્તિ કેવી રીતે છે ? તે કહ છે વીર્યગુણ તે સર્વગુણને સહાય દિયે છે તેમ જ્ઞાન ગુણના ઉપયોગ વિના વીર્ય કૃત્રી શકે નહીં, તેથી વીર્યને સહાય જ્ઞાનગુણનું છે, તથા જ્ઞાનના રમણ તે ચારિત્રનું સહાય છે, અને પરમણ ન કર, તે ચારિત્રને જ્ઞાનનું સહાય છે એમ એક ગુણને અનત ગુણનું સહાય છે કહે જે ગુણ સહાય દિયે છે, તેનો આત્માના ગુણમાં દાનધર્મ છે, એમ હે પ્રભુની ! તમ પ્રતિસમય અનત સ્વગુણસહાયરૂપ દાન ત અનતુ થો તો, પણ કમર ક્ષય પામી નહીં વીના જગત્રૂપા દાનના આપનાર કેટલે કાને ક્ષય થય જાય અન તમે માદિ અનંત કાજ સર્વાર્થીન પણે સ્વગુણરૂપ પાત્રન અનતુ દાન અદ્ય વપણે થો છે, પણ કેમકે ક્ષીણ ન થાઉં માટે અદ્ય ચલા દાન આપા તો એકરો દાનગુણ તમારે રિયે છે, અને જે ગુણને જ ગુણની સહાયરૂપ શક્તિ નો પ્રાપ્તિ ને પાત્ર છે, રીવાને જે અંતરે, ને લાજ થાય તે પણ નિર્વાં નર્મ,

थने हे प्रभुजी ! तमारे विषे चित्तना विक-परूप जे लानाथीपण ते नथी,ता पण लान अन्तों ठे, माटे अणचित्ता लानना धणी ठो, एहवो लानगुण ठे वली हे प्रभुजी ! तमें पोताना पर्यायने प्रतिसमयें जोगवो ठो, पण प्रयास विना जोगवो ठो, माटे तमें यत्नविना प्रयत्नविना जोगमयी ठो, जीवना सर्व गुणनो जे प्रवृत्ति तेनु सहाय जे वीर्य,ते अन्तनु अन्यसहाय विना फुरीरखु ठे,पण ते वीर्यनी फुरणा, विना प्रयासैं एटले उद्यम विना वीर्य फुरे ठे, वली शुद्ध स्वगुण केता स्वाभाविक जे स्वगुण तेहना उपजोग ठे,ए पांच अंतरायनी प्रकृतिना हूय थयाथी पांच गुण प्रगट्या ठे,एटले हे प्रभुजी ! तम ने स्वरूपतुं दान, स्वरूपनो लान, स्वपर्यायनो जोग, स्वगुणनो उपजोग, स्व सर्वपरिणति सहकार शक्ति, ते वीर्य, एरीतें धर्म प्रगट थया ठे ॥४॥इति॥

एकांतिक आत्यतिको, सहज अकृत स्वाधीन हो ॥ जि० ॥ निरुपचरित निर्वंद सुख, अन्य अहेतुक पीन हो ॥ जि० ॥ श्री० ॥ ५

धर्थ -वली हे प्रभुजी ! तमने जे सुख प्रगट्या ठे, ते सुख केहवां ठे ? जे एकांतिक केता एकजुं सुख, जे पाठो डख पामे नहीं, वली आत्यतिको केता जेथी वीहुं वधारे सुख कोइ नथी,एटले सर्वथी अधिक ते पण सहज केता स्वभावनु अकृत केता अणकीधु पण कोइनु करेलु नहीं, वली ते पोताने स्वाधीन पोतानें यश पण पराधीन नहीं. वली निरुपचरित केता जे उपचाररूप नहीं, अठता आरोपने उपचार कहियें, ते ए सुखमां काइ उपचारपणु नथी, सत्तारमां शातावेदनीनु सुख, ते उपचरित सुख ठे, केम के शातामथ्ये सुखपरम नथी पण अज्ञान नूलें,सत्तारी आत्मा, सुख माने ठे, पण वहेरा एने सुख कहेता नथी जे सत्ताराजिनदी मोहें मृद,परमार्थने अज्ञाणता विषयगृह थरा इडियदेहजनित त्रिषयसुखने सुख माने ठे, ते जातें सुख नहीं ॥ यत ॥ विसयसुह डसक चिय, डसक पडियारड ति गधव ॥ तं सुपमुग्धाराठ, न उवपारा विणा तव ॥ १ ॥ इति त्रिगोपार श्यके ॥ तथा शातानो उदय, ते पण स्वधर्मरोधक ठे, थने पुनन रम्यनो विपाक ठे माटे ते सुख नहीं ॥ सायासायं डसकं, तविरहमि य सुह जवनेण ॥ देहिदिपेतु डसक, सुख देहिदिया जावो ॥ इति ॥१॥ एम आदयिक सुख,ते सुख नहीं, थने जे तिरुनिरुपम अन्त आत्मस्वभाव प्राग्भाव नोवापण

तेज सुख जाणवु वली निर्द्वंद्व कहेता जेमाहे अन्य जीव तथा अजीव ५
अनो सयोग नही, एटले परवस्तुनो जेज नयी कदापि परवस्तुनु कारण
पामोने उपनु होय ? तिहा कहे ठे जे ते निद्वसुख कहेवु ठे, के अन्य केतां
बीजा इव्यनु हेतुपणुं जेमा नयी वली पीन केता पुष्ट ठे, प्रवज ठे, माटे
श्रीसुपार्थजिननु जे आत्मिक सुख ते माहानंद ठे ॥ ५ ॥ इति पचम० ॥

एक प्रदेशो ताहरे, अव्याबाध समाय हो ॥ जि० ॥ तसु पर्याय
अविनागता, सर्वाकाश न माय हो ॥ जि० ॥ श्री० ॥ ६ ॥

अर्थ - वली हे प्रभु ! तमारा आत्माना एक प्रदेशने विपे अनत गुण, अन
त पर्याय ठे, तेमाहे हे प्रभुजी ! ताहारे एकप्रदेश जे अव्याबाध गुण समाइ
रह्यो ठे, ते अनतो ठे, ते अव्याबाध सुखना पर्याय तेना अविनाग ते केय
लीनी बुद्धियें जेहना एक समना वे सम न थाय, तेने अविनाग कहिये, ते
अविनाग लोक तथा अजोकाकाशना एकेठा प्रदेशें एकेको सुखनो अवि
नाग राखिये, तो पण सर्वाकाश कहेता लोक अलोक रूप सर्व आकाशमां
समाय नही, एटले आकाशना प्रदेशयी पण तमारे एकप्रदेशें रह्यु जे अ
व्याबाध सुख, तेना अविनाग अनत गुणा ठे ॥ यत् ॥ सिताज जावयमा
अणतगुणा ॥ इति ॥ सदा क्षेत्रधर्मयी जावधर्म अनत गुणा ठे ॥ ६ ॥ इति ॥

एम अनत गुणनो धणी, गुण गुणनो आनंद हो ॥ जि० ॥ जोग
रमण आस्वादयुत, प्रभु तु परमानंद हो ॥ जि० ॥ श्री० ॥ ७ ॥

अर्थ - एम केता ए रीतें हे प्रभुजी ! तमे अनत गुणना धणी ठो, ज्ञान,
दर्शन, चारित्र, वीर्य, अत्याचार, अमूर्तता, अगुस्जघु, दान, लान, जोग,
उपजोग, कर्ता, जोक्ता, पारिणामिता, अचज, अविनाशी, अनत, अन,
अनाश्रयी, अशरीरी, अणाहारी, अयोगी, असेशी, अवेदी, अकषायी, अम
ख्यप्रदेशी, अचज, अक्रिय, शुद्धसत्ताप्राणरूप, नित्य, अनित्य, एक,
अनेक, सत्, असत्, जेद, अजेद, जय्यत्व, अनय्यत्व, सामान्य, विशेष
इत्यादि अनत गुण पर्यायरूप धर्मेना धणी ठो ते गुण गुणनो सुखो सुखो
आनंद ठे, तिहा दृष्टात कहे ठे जेम ससारी जीवने घननु सुख निन्न ठे,
रूपनु सुग निन्न, जोजननु सुग निन्न, देसवानु सुग निन्न, स्थानकनु

सुख निन्न ठे, तेम तिद्ध आत्माने पण गुण गुणतु सुख निन्न निन्न ठे, तेथी अनतो अनत रीतें आनंद ठे, एतजा सर्व गुणनो आनंद ठे, ते मर्वनो नोग पण ठे, केम के नोगया विना आनंद थतो नथी एतले अनता गुण ना आनदनो जाग अनता ठे, तेमज ते सर्व गुणने रिपे अनतु रमण पण ठे तेम अनतो आस्यद पण ठे, केम के अनता गुणने आस्वादीने नोगी थयो थसो आनदने विजते ठे, माटे अनतो आस्यद पण ठे, तेथी हे प्रभु ! तमें परमानंद ठो इहा गुणगुणीनो अनेद उपचार वोजाव्यो, जे परमानंदमयी तेहीज परमानंद, एहवा परम देव ठो ॥७॥ इति सप्तम गाथार्थ ॥

अव्याबाध रुचि थई, साधे अव्याबाध हो ॥ जि० ॥ देवचंद्र पद ते लहे, परमानंद समाध हो ॥ जि० ॥ श्री० ॥ ८ ॥

अर्थ—एहवा परमानंदरूप अव्याबाध सुख श्रीपरमात्मप्रभुने विपे ठे. ते में निर्धार करघो, तैवारें जाणुं के जेबु अव्याबाध सुख श्री सुपार्श्व प्रभुने विपे ठे, एहबुज सुख माहारे रिपे पण ठे, एहबु जाणपण प्रगट्ठ, तेथी नव्य जीउने उपयोग थाव्यो, जे हु पण ज्ञानादि अनत गुणी हु, हवे माहारो शुद्धानंद नोग केवारें प्रगटे ? एहवा उपयोगें जे जीव ज्येष्ठ महिनामां जेम वपैया तृपातुर थइने वरसादने अजिजाप वरते, तेनी परें जे जीव, अव्याबाध सुखनो रुचि अजिजापी थइने पुज्जसयोगजन्य जे सुख तेतो विपनरूप समान आत्मस्वरूपना घातक जाणीने तेथी वजग्यो थको एउ आत्मानंद केवार प्रगटे ? एवो थको वने, पढी तेहना साधक जे मुनिराज तेनां चरण सेवता वडासीन थइने साधे, केता निपजावे, आत्मिक अव्याबाध सुख प्रत्ये एतले वनम जीव म्यादाद आगम श्रवण करी, पाच था श्रवथी त्रिमी शुद्धसयमी थइ, देहनिष्ठही थको मोहने साधे ॥ उक्त च ॥ यत ॥ पचासव विरक्ता, विसय विजुता समाहि सपत्ता ॥ राग दोस विमुक्ता, मुणिलो साहति परमद्य ॥ १ ॥ आवस्स खीणमाण, सुप्पाणवियोगेरि जे समाहिपया ॥ मावय दहवयावि हु, मुणिलो साहति परमउ ॥ २ ॥ एह वा मुनिराज त्रिकाल विपवना शवाठक, तत्त्वगवेथी, तत्त्वसिधा, तत्त्वानंद रुचि, पोतातु तत्त्व, थनादिनु कर्मसगें दवाणु ते प्रगट करवा माटे सकज पुजनचावथी विरक्त थइने जे आत्मा निपजावे ठे, ते जीव, निमित्तावलज

ની થઈ સ્વરૂપાવત્તવન કરતા સ્વરૂપમધ્યે એકત્વ પામીને કૃપકથ્રેણિ થારો
 હળ કરી ઘનયાતિ કર્મ સપાવીને સયોગી કેવલી થઈ, પઠી શૈલેશીકરણ કરી
 નિ કર્મા થઈને દેવ જે ધર્મદેવ મુનિરાજ, તેમાહે ચડ્મા સમાન એહવુ થ
 રિહત પદ તેને તે જીવ પામે, જેમા પરમાનંદની સમાપ્તિ છે, થને સક્રમોરૂ
 પ થવસ્યા તે મહાચારિ છે, માટે નિરાવરણ નિ કર્માવસ્યા તે પરમ સમા
 પ્રિરૂપ છે, તે થવસ્યા શ્રીસુપાર્થ પરમાત્માને થવત્તવતા જીવ પામે, માટે
 શ્રીસુપાર્થ પ્રભુની સદા સેવના કરવી એહીજ આધાર, ત્રાણ, શરણ છે ॥ ૬ ॥

॥ અથ અષ્ટમ શ્રી ચડ્પ્રજનજિનસ્તવન ॥

॥ શ્રી શ્રેયાંસ જિન અતરજામી ॥ એ દેશી ॥

શ્રીચડ્પ્રજ જિનપદ સેરા, દેવાયે જે હલિયા જી ॥ આતમગુ
 ણ અનુજયથી મલિયા, તે જવજયથી ટલિયા જી ॥ શ્રી૦ ॥ ૧ ॥

અર્થ - હવે શ્રીચડ્પ્રજ નગવાનની સ્તવના કહે છે થને સેવના પણ
 ઝંનવાયે છે, તે શ્રીચડ્પ્રજનામા આતમા પ્રભુની પદ કેતા ચરણની સેવા
 થયયા અરિહત પદની સેવના તેહની જે દેરા કેતાં ચાજ રીત, તેહમાં જે
 હલિયા કેતા તેરી ટેરે પઢયા છે, તેહને પ્રભુમેવન રિના કાન જાય નહીં,
 જેહને અસર્યાત પ્રદેશ શ્રીપ્રભુ પરમાત્મા પરમપૂજ્યનુ આરાધ્યપણુ છે, તે
 જીવ આત્મા ચેતનાજહળ અસર્યાત પ્રદેશ સ્વધર્મના કર્તા, સ્વધર્મના
 નોન્ના, પોતાના ગુણ જ્ઞાનદર્શનાદિક, તેહના અનુજય કેતાં નોગયવુ, તેહ
 થી મદયા છે, એટલે આતમગુણનોગી થયા છે, તેજ જીવજય કેતા ચાર ગ
 તિરૂપ સમાર તેહના જે જય, જન્મ મરણ સ્વરૂપરોચક કર્માચીનતારૂપ,
 તેહથી ટદયા છે, એટલે થયાયે રીતે જે પરમાત્માને સેવે, તે થવસ્ય અસમારી
 પામ તેમાટે ટજગ યાગ્ય થયા તે ટદયા એ ન્યાયે, હવંતુ થયન છે, જા
 કારણ મજે, તો કાર્ય નીપજે તેમ ઝતમ જીવ અરિહત સયન પરિણમ્યા
 પ્રભુમર્યાના હવે સમાર સમુદ્ધને ગોપદસમાન માને છે ॥ ૧ ॥ ઇતિ પ્રથમ ॥

અવ્યમેવ વંદન નમનાટિક, અર્ચન વલી ગુણગ્રામો જી ॥ જાય

અનેદ યાગાની ઈદ્દા, પરનાયે નિ કામો જી ॥ શ્રી૦ ॥ ૭ ॥

અર્થ ॥ તે મેરના ચાર પ્રસારની છે ૧ નામમેરના, ૨ સ્થાપનામેરના,

३ इव्यसेवना, ४ जावसेवना तेमा नाम तथा स्थापना, ए वे सेवना तो सु
गम ठे अने इव्य निक्षेपाना वे जेद ठे एक आगमथी इव्यनिक्षेपो, अने
बीजो नोआगमथी इव्यनिक्षेपो, तिहां जे आगमथी इव्यनिक्षेपो, तेतो जे
सेवनापदनो अर्थे विधि जाणो, पण ते कालें ते अर्थेनो उपयोग नथी, ते
आगमथी इव्यनिक्षेपो कहिये । अणुवज्जो दब । इति अनुयोग द्वारवचनात्
हवे बीजो नोआगमथी इव्यनिक्षेपो, तेहना बली प्रण जेद ठे एक कश
रीर, बीजु नव्यशरीर, बीजु तद्व्यतिरिक्त शरीर तिहां जे जे सेवना ना
वरूपें परिणम्या हता, पण प्राणमुक्त थया, तेहना शरीर, ने कशरीर इव्य
निक्षेपे ठे, ए पहेजो जेद. तथा जे जीव ह्मणां तो सेवनापणे परिणम्या नथी.
पण अनागत कालें जावसेवनापणे परिणमजें, ते नव्यशरीर इव्यनिक्षेपो
कहिये, ए सर्व इव्यनिक्षेपो ते नैगमनयने मतें ठे, ते बीजो जेद तथा जे
सेवनानी प्रवृत्ति अतरग जावसेवनाने कारणपणे वरते, ते तद्व्यतिरिक्त
इव्यनिक्षेपे सेवना कहिये, ए बीजो जेद कहा

तेमाहे जे यागनी वदन नमनादिक प्रवृत्ति, ते व्यवहारनयें इव्यसेवना.
अने जे अतरग विकल्पें बहुमानादिक, ते कृत्स्नव्रनयें इव्यसेवना ए रीतें
इव्यसेवनानु स्वरूप कहु, एटले जे अरिहतना चार निक्षेपरूप कारण द
टिगाचर, श्रवणगोचर, स्मरणगोचरपण पामीने जे जीव वदन, करजोडन,
नमन, मस्तक नमावबु, स्थादिक अन्त्युष्ठान अजजि, आधीनतादिकरण,
चदन पुष्पादिक करीने, अर्चन, बली गुणग्राम जे मुखथी मधुर ध्वनियें गुण
कहेवा, ते इव्यसेवा जाणवी, अने जे आत्मा सत्ता पराङ्मुख अरिहतना
गुणनु अत्यंत बहुमान, असाख्यात प्रदेक्षें अरिहतनी अरिहततानु आश्च
र्य, अद्भुतता, तथा अरिहतनिमित्तना विरह अहमता, अने अरिहत ईहा
रूप परिणाम तेथी अजेदपणे थवानी जावपणे निपजाववानी ईहा, ते इव्य
सेवा लेखे ठे, परंतु जावरुचिपणा बिना इव्यप्रवृत्ति ते बालजोना समान
ठे, तेमाटे ईहा कह्यो जे जाव तेथी अजेद थवानी ईहा सहित जे सेवा
ते इव्यसेवा जाणवी, इव्यप्रवृत्ति बिना एरुता जावधर्मने पण तत्कार्यटीका
मा आचार्यें साधन कहु ठे तथा सम्मतिग्रये । चरण करण प्यहाणा,
सत्तमय परतमय मुक्कवावारा ॥ चरणकरणस्तसार, नडि य सुद्ध न या
एति ॥ १ ॥ नाणाहि उबरतर, दीणोवि हु पवपण पनावतो ॥ नयडुक

ર કરંતો, સુદુવિ અપ્પાગમો પુરિસો ॥ ૨ ॥ इत्यादिक वचनें नावधर्म ते मु
ख्य ठे इव्य पिना पण नाव ते गुणकारी ठे, पण नाव साव्यरुचि विना
एकजु इव्य ते कामनुं नथी, ए परपरा ठे वली परनाव जे आत्मधर्मथी
अन्य पुण्यबध शुनकर्मनो विपाक तेहनी कामना अनिलापा विना जे इव्य
सेवना, ते कामनी जाणवी ॥ २ ॥ इति द्वितीय गायार्थ ॥

नावसेव अपवादे नैगम, प्रज्जुगुणने संकटपें जी ॥ संग्रह
सत्ता तुल्यारोपे, जेदाज्जेद विकल्पे जी ॥ श्री० ॥ ३ ॥

अर्थ ॥ हवे नावनिहेपाना वे जेद ठे, ते कहे ठे एक आगम नावनिहे
पो, बीजो नोआगम नावनिहेपो तिहा नावसेवनाना पदना अर्थने जा
एतो थको तेवा उपयोगे प्रवृत्ते, ते पुरुषने आगमथी नावसेवना कहिए,
ए आधाराधेयनो अजेद ग्रही, निहेपो कखो, तथा जे जीव नावसेवना
ये परिणम्या, तेहनी जक्ति, साधना, परिणति, ते नोआगमथी नावसेवना
कहिये इहां मूज वस्तुधर्म विचारता आत्मइव्यने विपे सेव्यसेवक नाव
नथी, सत्ताये सर्वइव्य समान ठे, अने कोइ इव्य कोईनो धर्म लेता तथा
देता नथी, पण जे ससारी जीव ते अनादिनो अठार पापस्थानकें परिण
म्यो, विजावजावितथको कर्ममयी थईने, ससारी पुज्जननो निखारी तत्त्व
नो चूक्यो, मोहने बदीखाने दुखमयी थयो ठे, ते जेवारे स्वरूपने पामे,
तेवारें सिद्ध परमेश्वर थाय तेतो श्री अरिहत नि कर्मा तत्त्वजोगीने पूज्य
पणे अविलंबता नीपजे, माटे स्वकार्य करवाने जे परमात्मा निष्पन्न सि
द्ध तेहने निमित्त कारणपणे अवलंबीने अतरंगपरिणतिथी सेवे, ते जिहा
सुधी एनी शुद्धसत्ता सपूर्ण पदें न थाय, तिहा सुधी ए सेवक अने सपूर्ण
सुधानंदमयी थया, ते सेव्य जाणवा, ए निमित्तावलंबी सेवा, ते अपवाद
सेवा, अने ते सेवा करता पोतानु साध्य निपजावबु, ते उत्तर्ग सेवा कहि
यें ॥ उक्त च ॥ उक्कोसो उत्सग्गो, जस्स सपुष्प ममजसन्नावो ॥ अववाउ
तस्साहण, तबुद्धिकरो अणेगविहो ॥ इति ॥ १ ॥

जे जेहनो उत्કુટો સપૂર્ણ નિર્મજ નિર્દોષસ્વનાવ થયો, જેથી આગત
વીજી થવસ્યા કાહિ નહીં, તે વત્સર્ગ કહિયે, અને એ વત્સર્ગને નિપજાવવા
માટે કારણરૂપ જે માર્ગ અગીકાર કરવો, તે અપવાદ કહિયેં ઇહાં સેવા

મધ્યે જે આત્મસાધન થયુ, તે ઝલ્લુષ્ટ થને તે આત્મસાધન નિપજાવવા ને જે કારણ અગિજવ્યા જોડે, તે સર્વ અપવાદે જાણુ તેમા થરિહત ની સેવના તે આત્મસાધનનુ કારણ છે, તેથી એ અપવાદ સેવના છે, તે સાત નયે કરી સાત જેદે છે, તે સાત નયનુ સહેપે સ્વરૂપ बतावे છે.

૧ થનેકે ગમા સકલ્પારોપાશાશ્રયાદ્યા યત્ર સ નૈગમ । જિહા થનેક નામાદિક ગમા ગ્રહવાયે તથા સકલ્પે, આરોપે, થને અર્થે પણ વસ્તુને માને, તે નૈગમનય કહિયે.

૨ સગૃહ્ણતિ વસ્તુસત્તાત્મક સામાન્યં સ સમ્યહ । જે સર્વને સમ્યહે, સર્વેનુ ગ્રહણ કરે, વસ્તુની ઠતી સામાન્યપણે ગ્રહે, તે સમ્યહનય કહિયે

૩ સમ્યહગૃહીતં થયેવિગોપેણ વિનજતીતિ વ્યવહાર । સમ્યહનયે ગ્રહુ જે સામાન્ય, તેહને અશ અશજેદે જુડ જુડ વેદેચે, તે વ્યવહારનય કહિયે

૪ ક્ષુ થતીતાનાગતવક્તવપરિહારેણ ક્ષુ સરલ વર્તમાન સૂત્રયતી તિ ક્ષુસૂત્ર । જે ક્ષુ સરલ વર્તમાન થવસ્થાને ગ્રહે, થતીત થનાગત ની વક્તવ્યતાને લેખે નહિ, તે ક્ષુસૂત્રનય કહિયે

૫ શબ્દાર્થરૂપ તત્ત્વર્મરૂપપરિણતિ ઇતિ શબ્દ । પ્રરુતિ પ્રત્યયાદિ ક વ્યાકરણ વ્યુત્પત્તિએ સિદ્ધ થયેલો શબ્દ, તેહમા જે પર્યાયાર્થ બોલે, તે પ એ પરિણમે, વસ્તુને વસ્તુ માને તત્ત્વાર્થવૃત્તો શબ્દવશાદયેપ્રતિપત્તિરિતિ શબ્દનયઃ શબ્દાનુરૂપ અર્થમિદ્ધતિ । તે શબ્દનય કહિયે

૬ સમ્યક્ પ્રકારેણાર્થપર્યાયવચનપર્યાયતા સકલનિન્ન વચન નિન્નનિ ન્નાર્થત્વેન તત્સમુદાયયુકે ગ્રાહક ઇતિ સમનિરુદ્ધનય । જે વસ્તુના વિદ્ય માન પર્યાય તથા જે નામના યાવત્ વચનપર્યાય છે, તે સર્વ શબ્દે નિન્ન છે યથા ઘટ કુન ઇત્યાદિ. જે શબ્દે નિન્ન તેહનો અર્થ પણ તદ્નાવરૂપપણે નિન્ન છે, તે સર્વ વચનપર્યાયરૂપપરિણમતી વસ્તુને વસ્તુપણે ગ્રહે, તે સમ નિરુદ્ધનય કહિયે

૭ સર્વે અર્થપર્યાયે સ્વક્રિયાકાર્યપૂર્ણત્વેન એવ યથાર્થતયા જૂત એવ જૂત ॥ સર્વે અર્થપર્યાય થનતા તે સ્વધર્મે સપૂર્ણ પોતાની ક્રિયા કાર્યપૂર્ણ જે વસ્તુનો ધર્મ છે, તે તેમ સપૂર્ણપણે થયો, તે એવજૂત નય કહિયે

૮ હા શ્રીજિનજગ્ગણિદ્ધમાશ્રમણે ૧ નૈગમ, ૨ સમ્યહ, ૩ વ્યવહાર, ૪ ક્ષુ સૂત્ર એ ચાર નયને ડ્વ્યાર્થિકપણે ડ્વ્યનિદ્દેપે માન્યા છે, થને શબ્દાદિક ત્રણ

નયને પર્યાયાર્થરૂપણે જાવનિરૂપે માન્યા છે તથા સિદ્ધિને દિવાકરે શ્રા
દિના ત્રણ નયને દ્વિતીયાર્થરૂપણે કહ્યા છે, તથા ક્રુચ્છુસૂત્રાદિક ચાર નયને
જાવપણે કહ્યા છે, તેનો આશય કહે છે જે, વસ્તુની અવસ્થા ત્રણ છે,
૧ પ્રવૃત્તિ, ૨ સકટપ, ૩ પરિણતિ, એ ત્રણ જેદ છે તેમા જે યોગવ્યાપાર
સકટપ, તે ચેતનાના યોગ સહિત મનના વિકલ્પ, તેને શ્રીજિનનદ્વિગણિક
માશ્રમણ પ્રવૃત્તિધર્મે કહે છે તથા સકટપધર્મને ઝડેક મિશ્રપણા માટે દ્વિ
નિરૂપે કહે છે, અને માત્ર એક પરિણતિ ધર્મને જાવનિરૂપે કહ્યો છે

અને સિદ્ધિને દિવાકરે વિકલ્પ તે ચેતના માટે જાવનય ગવેયો છે, અને
પ્રવૃત્તિની સીમ, વ્યવહારનય છે, અને સકટપ તે ક્રુચ્છુસૂત્રનય છે, તથા એક
વચનપર્યાયરૂપ પરિણતિ તે શબ્દનય છે, અને સકલ વચન પર્યાયરૂપ પરિણતિ
તે સમનિરૂઢનય છે, તથા વચન પર્યાય અર્થ પર્યાય રૂપ સંપૂર્ણ તે એવજૂત
નય છે, માટે એ શબ્દાદિક ત્રણ તે વિચ્છેદનય છે, જાવધર્મમધ્યે મુખ્યજાવ
ને ઊત્તર ઊત્તર સૂક્ષ્મતાના ગ્રાહક છે, એ રીતે નયનો અધિકાર સદ્ધેષે ક
હ્યો હવે એ સાતે નયે કરી અપવાદ જાવસેવનાના સાત જેદ કહે છે

૧ શ્રીઅરિહતરૂપ સ્વજાતિ અન્યદ્વિ તેહના સ્વરૂપને ચિંતવે જે જે
તનાનો અશ પ્રજ્ઞાના ગુણને અનુયાયી સકટપ પહેજા કેવારે ન થયો હતો,
તે સકટપવિપયાદિકથી નિવારીને પ્રજ્ઞાગુણે જોડ્યો, એ નિમિત્તાવલંબી પણા
માટે અપવાદ અતરંગ પરિણામ તે જાવસેવના સકટપરૂપ એક ગમે માટે નૈ
ગમનયે અપવાદ જાવસેવના જાણવી એ આત્મસિદ્ધિ નીપજાવવાનું કારણ છે

૨ શ્રી અરિહતદેવની નિષ્પન્ન અસરવ્યાત પ્રદેશે નિરાવરણ સર્વ સ્વશ
ક્તિને ચિંતવે પોતાની સત્તા પણ તેહવી વિચારે, ઝનયનો તુચ્છારોપ કરે,
અને અણનિપનાનો પશ્ચાન્નાપ કરે, નિપનાનું પરમાત્મધર્મનું વદુ માન
કરે, તથા જેદ કહેતા દ્વિતીયી, ક્ષેત્રીયી, કાલથી, જાવથી, શ્રીપ્રજ્ઞા તથા
માહુ દ્વિતીય છે, અને સત્તાસાધર્મ અજેદ છે, એવા સાપેક્ષરૂપે જે
વદુમાન યુક્ત સત્તા પ્રગટ કરવાની રુચિવત એવો વિકલ્પ તે સમ્રહનય અપ
વાદ જાવ સેવના કહિયે ॥ ૩ ॥ इति तृतीयं गायार्थं

વ્યવહારે વદુમાન જ્ઞાન નિજ, ચરણે જિનગુણ રમણા જી ॥ પ્રજ્ઞ
ગુણઆલંબી પરિણામે, ઝનુપદ વ્યાનસ્મરણા જી ॥ શ્રી૦ ॥ ૪ ॥

३ अर्थ -पोताना कृपोपशमनावि जे ज्ञान,दर्शन, चारित्र, वीर्य,तेमध्यें प्रतिमये शासन श्रीअरिहत्तनी शुद्धस्वरूप सपदा, केवल ज्ञानादिक अने उपकारसपदा जे देशनायकथन. ते शुद्धउपकारीपणु ठे. तथा चोत्रीश अतिशय, पात्रीश वचनातिशय, यात प्रातिहार्यरूप सपदा, तिहाज उपयोग राखे, अने केवारे श्रीप्रभुजीनी प्रभुता विसारे नहीं बहुमानमध्यें श्रीजीतराग ते सर्वथी अधिक मोटापणे सहदे. वीर्य ते जिनजकिने विपे फोरये, तथा चरण कहेता चारित्र ते श्रीअरिहत्तना गुणने विपे रमण एकत्व तन्मयता पणु पामोने रहे, इहा जे कृपोपशमी आत्मगुणनी प्रवृत्ति नासनादिक ते सर्वे श्रीअरिहत्त अनुयायी ५६. ते माटे ए व्यवहार नये अपवाद नावसेवना रहिये.

४ प्रभु श्रीपरमात्मा अयोगी अलेखी, तेना गुणने अयजंत्रीने आदरीने परिणाम जे अतरंग आत्मइच्छनी कृपोपशमी परिणति सामान्यचक्रनाच रूप, तेमध्यें तन्मयपणे जे नहीं बीसरे, एवा स्मरणपणे तदुपयोगें रहे, ते जिहा सुखी धर्मध्यानरूपे आनंदी साधे, तिहा सुधी. इच्छुसुत्र नये अपवादनावसेवना रहिये ए पण आत्मसाधनरूप उत्तमनावसेवा तेनु कारणपणु ठे, तेथी ए अपवादसेवा कही ॥ ४ ॥ इति चतुर्थे गाथाय ॥

शब्दे शुद्ध ध्यानारोक्षण, समजिरुद्ध गुणदशमे जी ॥ वीथ
शुद्ध अविकल्प एकत्वे, एवजत ते अममे जी ॥ श्री० ॥ ५ ॥

५ अर्थ -हरे श्रीप्रभुरूप शुद्धइच्छने आलवीने जे जीव नारमुनितत्वरु वि ५६ दर्शन ज्ञान,चारित्र,ए रत्नत्रयीमयी परिणमोने जे प्रचक्षुप्रितरु मप्र विचाररूप शुद्ध ध्यानपणे परिणम्यो, तेवारे ए जीव शब्द नये नावसेवनायत पयो, णटले इच्छुसुत्रनयमी तो प्रगस्तत्रदेक मदिन अरिहत्त गुणनी इष्टतादिक परिणामने सहकारें दतां, अने जिग नदनय पयो, तिहा प्रगमानवनीनु कार्य पढे नहीं साधक जे जयजीव, तेदना गुण ते सर्वप्रभुगुणची एकत्व पद् स्वरूप एकवता पाम्या शुद्धध्याननी शुद्धताने परिणम्या तेवारे शब्दनय, अपवाद नाव सेवना रहिये इहा पण निमित्तपूर्वक ममाण ठे, तेमाटे अपवादें नावसेवना करी अपवाद साधनपणा माटे अपवाद रहि प्रोजाध्या

६ जेवारे साधक जीव दशमे सुखसदराय गुणगणे पदयो शुद्धया

नना प्रथम पायाने अंतें आब्यो, परमनिर्मलजाव बखो, ते वेलाए जेटली आत्मगुणनी साधना करतां योगवीर्यनी सहायें साधकता पाव, ते सर्व थ पवाडें ठे, थने उत्सर्गमार्गे तो योगधर्म पण आत्माने तजवा योग्य ठे, ते पण तेकालें साधनारूप ठे, तेमाटे इहा कारणिक ग्रह्यो, पण स्वरूपमध्ये नही थने जेटलु कारणरूप लहियें, ते सर्व अपवाद ठे, माटे दशमे गुणगणे समजिरूढनये अपवाद जावसेवना ठे, ए पण साधकनां आसन ठे

७ जेवारे शुक्लध्यानने बीजे पाये एकलवितर्क अप्रविचाररूपें चड्यो जावमुनिपणानी निर्विकल्प समाधि बखो, स्वरूपएकत्वे परिणम्यो, तेवा रे साधनानु पूर्णपण थयु ते माटे एवजूनतनय सेवना थइ तो कोइ पूढे जे अयोगी गुणगणा सुधी साधना ठे तो इहा ह्रीणमोहगुणगणे सेवनानो ए वजूनत केम कहो ठो ? तेने उत्तर कहे ठे जे अयोगी सुधी तो उत्सर्गसाधना ठे, थने इहा तो अपवादसाधनानो अपिकार ठे, तेथी अपवादसाधना इहा पूरी थइ वजी कोइ पूढे जे अमम निर्मोह अवस्थामा शु अपवादपण ठे ? तेहने उत्तर जे शुक्ल ध्याननो बीजो पायो पण हजी सेवनानु एक आत्मधर्म राखवु, ते प्रयोग ठे हजी सयोगवीर्य उदैकानुगतनु सहाय ठे, तथा श्रुतज्ञाननु आजवन ठे थने ह्योपगमी श्रुत ते उठरुष्ट उत्सर्ग मूल आत्मिक वस्तुधर्म नथी थने तेहनु आजवन ठे तिहा सुधी अपवाद ठे ते माटे निमांही वारमे गुणस्थानके एवजूनतनये अपवादें जावसेवा जाणवी ए अपवाद जाव सेवनाना सात नयें करी सात चेद कहा ॥५॥ इति पचम॥

उत्सर्गें समकितगुण प्रगट्यो, नैगमप्रजुता अशो जी ॥ सग्र
ह आत्म सतालवी, मुनिपद जाव प्रशसे जी ॥ श्री॥ ६ ॥

अर्थ - हजे उत्सर्गमार्गे जावसेनाना सात नयें करी सात चेद कहे ठे इहा जेटलु आत्मधर्मरूप स्वकार्य नीपजे ठे, ते उत्सर्गसेवा कहियें, एटने करवा योग्य जे कार्य ते उठरुष्ट करवु, पण तेमा जेटली कणता होय, तेमाटे नयफजाववा जोइये, ते फलागी देखावे ठे

१ जेवारे आत्मानो गकादिपांच अतिचार रहित ह्यायिक आत्मिक तत्व निर्याररूप शुद्धसमकितरूप गुण प्रगट्यो, तेगारे ए साधकआत्मानो एक अग्र प्रजुतानो गुण प्रगट्यो, तेथी आत्मानु एक अग्र कार्य थयु, तेमाटे नैग

मनय उत्सर्गनावसेवा थइ इहाकोइ पूठवो जे गुण निपन्यो तेने सेवा केम कहो ठो ? तेने उत्तर. जे तन्मयपणो थइ रेहवु एज सेवनानो अर्थ ठे ते इहां तन्मयपणुं थयु ठे, अथवा जो पण गुण तो प्रगटघो पण हजी आत्माना अन्नता गुणनो साधक ठे माटे अने सेवना कही ठे जेटलुं उपादानकारण पणुं तेदलु उत्सर्गसाधन ठे, तेमाटे एने उत्सर्गनावसेवा गवेपी ठे, उक्तं च ॥ आत्ममीमांसाया ॥ उवाण उत्सर्गो । निमित्तमववाय सुखदेवोति ॥ ए टीहामध्यें ठे, तेथी उपादाननिष्पत्ति ते उत्सर्ग सेवा जाएवी, इहां आत्माना अन्नत गुण ठे, तेमांथी एक समकित्त गुण प्रगटघो, ते आत्मानो एक अश प्रगटघो, तेथीज ए नैगमनयें उत्सर्ग नावसेवा थइ, अने एहीज उत्सर्ग आत्मगुणप्रभुता पण प्रगटी

१ जेवारें ते नावमुनियें यद्यपि पोतानी आत्मसत्ता आवरी ठे, तो पण जे ठती हती तेने निर्धार करीने जासनगत करी, ते हवे स्वसत्ताजबी शुद्ध धर्म मयी थया, तेहीज आत्मसत्ताजासन रमण, एकत्वसत्तासन्मुख थको रहे, एटले ए जीव आज सुधी स्वसत्ताजबी थयो हतो नही, ते थयो एटलु उपादान समख, माटे सयहनय उत्सर्गनाव सेवा कहियें

२ जेवारें ते साधक जीउ, अग्रमनमुनिराज अथवस्था पामीने उपादान कारणता सर्वस्वरूपाजबी करी, ते अथवस्था आत्मानी परिणामप्रवृत्ति माहकता व्यापकता, भोक्तता, कर्तृता आदिक सर्व स्वरूपें बलगी, तेवारें अतरंग वस्तुगत जे व्यवहार, ते वस्तुस्वरूपे थयो, ते व्यवहारनय उत्सर्ग नावसेवना कहियें ए मुनिपदनो जे नाव, तेहने प्रशस्त कहेंतां बत्थाये ॥६॥

ऋजुसूत्र जे श्रेणिपदस्थे, आत्मशक्ति प्रकासे जी ॥ यथा

स्थात पद शब्दस्वरूपे, शुद्धधर्म उल्लासे जी ॥ श्री० ॥७॥

॥ अर्थ - जे आत्मा रूपकश्रेणिपदें रह्यो चर्यो पोतानी आत्मिक शक्ति प्रकासे कता प्रगट करे, तेने ऋजुसूत्रनय उत्सर्गनाव सेवना कहीयें

५ जेवारें आत्मानें यथाख्यात श्वायिकचारित्र प्रगट थयु, तेवारें जे चारित्र सहकारी आत्मशक्ति प्रगटे शुद्ध थकयायी, थसगी, निस्पृहरूप शुद्ध धर्म उल्लास पामे, चारित्र सहकारी जे वीर्षादिक ते पण जे कयायानुयायी फरता हता, ते सर्व आत्मरमणी थया, ए धर्म जेटलो उल्लास पामे, ते

સર્વગદનયે ઇત્તમે જાવમેવના જાણરી ફહા સરૂપરમણી શ્વસહાયી થયો, તે જેટલુ શ્રમ્યથસહાયીયણુ નીવન્યુ, તેટલુ ઇત્તર્મમેવન જાણુ ॥૭॥ ઇતિ

જાવ સયોગી અયોગીશૈલેમં, અતિમ હગ નય જાણો જી ॥ સાધ
નનાં નિજગુણ વ્યક્તિ, તેદ સેવના વચાણો જી ॥ શ્રી૦ ॥ ૮ ॥

૬ અર્થ —જે વાર એ આત્માયે સારી ધનયાતિકર્મ ક્યુ કરીને અનત જ્ઞા
ન, અનત કરીન, અનંત ચારિત્ર, અનત વીર્ય, એ ચાર મોટી અનતરુ પ્રગટ
કરતાં ત્યાર ગુણને સરૂપ તથા સરૂપને જે બીજા વક્તવ્ય તથા અત્કવ્ય
મનનાં માર્મગુણ પ્રગટ થયા, આત્મિક અનદી થયા, તેવાર સમનિ
જ્ઞાનયે જ્ઞાનગંગામયે થઈ

૭ ૧ કાર્યે જોગીરણ કરે, આત્મપ્રવેશનો ધન કરે, અયોગીકેવરીય
ણુ પદ, તયાર જ્ઞાતતથા જ્ઞાતર્મનામયના જાણરી ફહા કોઈ પૂર્ણ
ને જ્ઞાત માદને રિયે કમ રહેતા નથી ૧ તને જ્ઞાત જે મુક્ત આત્મા તો
૧૬ ય, તેને નહુ કાંઈ નીજજાણુ નથી, અને અયોગીન તો ગિદતા નિજ
જ્ઞાતરી છે, માટે જ્ઞાતુ કાર્યે અધુરું, તેટલુ સાધન કરીય અને જે સાધ
ના તે મેરા છે, માટે સાધનાના અત અયોગીકેવરીય ગુણગણે છે, જ્ઞાતને
જ્ઞાતના અનત અયોગી કરીય છે, તથી અત્તર્મનામાયના તે અયોગી
કેવરીય ગુણગણે કરી, અને ગિદતા જ્ઞાતુ તે મુક્ત આત્મા ય એ રીતે
જ્ઞાતના જ્ઞાતરી ॥ અત્તર્મ મેરાના માત નય કદા

દેવે એનુમરૂપ રતારે છે, તે જ માયના કરતાં સાધના કરતાં જે વિગુણ
કેવરનાના આમાના ગુણ તેનું વ્યક્તિ કરતાં પ્રગટણુ તેજ મેરા કરતાં
અત્તર્મમેરા, વચાણા કરતાં રૂપ, જ્ઞાતને જેટલી સાધના તેટલી અત્તર્મમેરા
વા જાણરી અને તે માયના કરતાં કરતાં જ્ઞાતી જેટલી નરી આત્મસત્તિ
પ્રગટરૂપી કરણના મદિત જે આત્મસત્તિ પ્રગટે તે અત્તર્મ મેરાના જા
ણરી, અને ફહાનિયત્ર મિદ અત્તર્મના તે માય ય, અને જે પ્રગટરૂપ આ
ત્તર્મને વા અત્તર્મગુણનાને કારણગણે થતી મેરા, તે અત્તર્મનામાયના
જાણરી, જે અત્તર્મનામાયના તે કાર્ય ય, અને વિનિતારૂપી અત્તર્મ
જ્ઞાતના તે કારણ ય, એદ મેરા અત્તર્મનામાયના કારણ ય એ રીતે જ્ઞાતના
જ્ઞાત રહેરા ॥ ૮ ॥ ઇતિ અત્તર્મ મેરાયે ॥

कारणनाव तेह अपवादें, कार्यरूप उन्मर्गे जी ॥ आत्मनाव
ते नावडव्य पद, बाह्यप्रवृत्ति नि सर्गे जी ॥ श्री० ॥ ९ ॥

अर्थ - इहां जेटलो कारणनाव, ते सर्व अपवादें जाणवो, अने जेटलु
कार्य जे स्वगुणनिष्पत्ति, तेहलो वत्सर्ग जाणवो ए वत्सर्ग तथा अपवादना
लक्षण तथा फलावणी सर्व गृहत्कल्पनाप्यमायी तथा तेनी टीकायी विस्तार
पणो जोइ सेजो, अने जेटलो आत्मिकनावधर्म प्रगटवो, ते नावनिक्षेपो
जाणवो अने जेटलु बाह्यप्रवृत्ति ते इध्यनिक्षेपो जाणवो ए इध्यनावधर्मो
नि सर्गे फहेतां सहज जाणवो एहरी श्रीचडप्रनजामीनी सेवायें जे हजि
या, ते आत्मधर्म संपूर्ण वरे ॥ ९ ॥ इति नवम गाथार्थ ॥

कारण नाव परपर सेवन, प्रगटे कारजनावो जी ॥ कारज
सिद्ध कारणता व्यय, शुचि परिणामिक नावो जी ॥ श्री० ॥ १० ॥

अर्थ - हवे कारणनाव जे श्रीअरिहतदेव तेहनी परपरायें इध्यसेवना क
रता थका नावसेवा प्रगटे, अने नावसेवायी वत्सर्गधर्म प्रगटे, अने वत्स
धर्म प्रगटवा, तेवारे पोतानु कार्य शुद्धस्वरूप अनुनवरूप प्रगटे, अने कार्य जे
शुद्ध सिद्धतारूप ते सधे केता नीपजे, ते कार्य नीपने कारणता जे हती तेहनो
व्यय केता नाश थाय कम के कार्यनी कण्ठायें कारणता ठे, परंतु कार्य नी
पने कारणधर्म रटे नहीं, तेवारे शु रहे १ ते कहे ठे जे शुचि केता पवित्र जा
यकर्म, इध्यकर्म, नोकर्म रूप हेनुतदनावरूप भज रहित जे आत्मानो पारि
णामिक नाव ठे, जे पणो एनु मूल लक्षण ठे, साध्य, सहेत्र, स्वकाज, स्वजा
वरूप तेपणु रहे, परमानंद, अविनाशी अस्थायी वरे ॥ १० ॥ इति ॥

परमगुणी सेवन तन्मयता, निश्चय ध्याने ध्याये जी ॥ शुद्ध
तम अनुन्नय आस्वादि, देवचड पद पाये जी ॥ श्री० ॥ ११ ॥

अर्थ - ए रीतें परम केतां वरुष्ट गुणी जे श्रीअरिहत शुद्धदेव तेहनो
सेवा अति दुर्लभ ठे, ते पामीने तेहमाहे तन्मय धर्मे जे जीव निश्चय केता
निवारें, अथवा निश्चय केता पोताने स्वरूपध्याने एकत्वता रूपे जे ध्याये,
ते जीव, शुद्धनिष्कलरु जे आत्मा विदानंद घन, तेहनो जे अनुनय केता य
थार्थ ज्ञान वेद्य सवेद्य पद सहित तेहने आस्वादिने देव जे निर्धय अथवा

जवनपति प्रमुख चार निकायना, तेहमा चड्मा समान जाव उद्योत समता
 गीतजताना कारण जे थरिहत ते रूप पदस्थानक ते प्रत्ये पासे, एटले अहो
 जयजीयो ! जो तमें पोताना आत्मसुखना इच्छक थया ठो, अने शुद्धान
 देने गिजसो, एही अनिजापा जो तमने ठे, तो श्रीचड्प्रनस्यामी शुद्धदेव
 अशरणना शरण, जगदाधार, जगत्जीयना परमोपकारी, मोह तिमिरना
 धूस करवाने जावसूर्य जेहवा, कर्मरोगना परम वैद्य, माहा माहण, माहा
 गोप, माहानिर्यामक, माहासार्यग्राह, सम्यक् दृष्टिजीयना प्राण, वेशविरनि
 ने तो माहामन्ननी पर जपवा योग्य, साधु निर्धय जेहनी आहार्ये ब्राह्मे
 ठे, उपाध्यायना हृदयरूप सरोवरना हस, आचार्यजीना नाथ, गणरना
 साक्षात् मोक्षहेतु, अने म्यादादधर्मना उपवेशक, एहवा श्री थरिहंतदेव ते
 नी मेवा करो, एतज आधार ठे, ए श्रीचड्प्रननी सेवा जिहां सुखि अमारी
 सपूर्ण सिद्धता न थाप, तिहां सुखि अराम रहेजो, एहीज सार ठे ॥११॥

॥ अथ नवम श्री सुविधिनाथजिनस्तवनं ॥

धारा महेना उपर मेढ जरुसे बीजली हो लाज ॥ जरुगे० ॥ ए देशी ॥

दीप्ति सुविधि जिणढ, समाधिरसे जरघो हो लाल ॥ स०॥

जास्यो आत्मस्वरूप, अनादिनो बीमरघो हो लाल ॥ अ०॥

सरल विजाव उपारि, थकी मन उमरघो हो लाल ॥ थ०॥

मत्तामावन मार्ग, जणी एसचरघो हो लाल ॥ ज० ॥ १ ॥

अर्थ — ह्वे श्री सुविधिनाथ परमात्माना स्तुति करे ठे कोइक जय जीव
 अनादिमानना मिथ्यात्व असयम कथापयाग रूप इयनाथ हेतुपणे परि
 णम्यो, एवेंडिय सुद्ध वादर, तथा रेड्डी, तेंडी, चौरिंडी, पचेडीपणे अनता
 जर सुरी जयकरमा फरता अनेक कृदेवनी रासनायें समित यहा कुने
 देवगुहिएं मानता अथवा मुदेव जे श्रीरीतराग तेहने कर्तृत्व प्रमुख वा
 पे मानता यहा कोइ जाने श्रीरीतराग प्रनुनी प्रनुना दीप्ति नई, त केवा
 रेंर जयस्यतिना परिपार करो, काउक पुण्या उदय श्रीसुविधिनाथ पम्पे
 भरती मुझ दीप्ति, न पण अरुणी अनतगुण प्रनुना पणे अदान नामन
 गोचर यई ते श्रीअग्निननी प्रनुना देवने उजमिनचिते ते जयजीव श्री

वीतरागनी उपकारता पाप्मो, तेवारें ते प्रीतें हर्षथी बोले ठे, जे दीगो के ता जासनपणे प्रतीत सहित सुविधिनाथ प्रभुजी दीगो, पण ते केहवो दीगो ? जे समाधि केता आत्मगुणनु विपरीतप्रवर्त्तन, ते उपाधि अथवा विषय कपायने अनुयायि जे प्रवर्त्तन, ते पण उपाधि, तथा जे तप्त उद्धत वक्रता परिणामादिक, सर्वविनाश ते पण उपाधि तेने निवृत्ते सरलगुण स्वरूप परिणामी थये जे आत्मगुणनी वस्तुगतें स्थिरता ते समाधि तेहनो रस, तेणे करी जग्यो केता संपूर्ण एटसे परमसमाधि मयी श्रीसुविधिनाथ दीगो, ते दीगथी एक मोटो लान थयो, ते शु लान थयो ? तोके नास्यो केता जाणपणामा आव्यो, पोताना आत्मानु स्वरूप ते शुद्धिदानदलदण जाण्य, जे थनादि थतीत कालनो विसखो जूली गयो हतो, ते श्रीप्रभु दीगो नास्युं, तेथी सकल केतां सर्व जे विनाश दोष आत्मिक अशुद्धतारूप जे उपाधि तेहपकी मन केता चित्त उंसखो केतां पाठो हट्यो, जे ए विनाश परिणति हु नहीं, तथा विनाश परिणतिनो हु कर्चा पण नहीं, ए मुने कर बु जोगवबु परिणमबु पटे पण नहीं, ते जेटली क्योपशमी आत्मपरिणति ते सर्व राग द्वेष असयमथी निवृत्तवा लागी, थने सत्ता केतां जे थनं तगुणरूप आत्मानी सत्ता तेहना साधननी रीत केता चाल (मार्ग) ते सम्यक्ज्ञान, सम्यक्दर्शन, सम्यग्चारित्ररूप जे आत्मिक कार्य, ते मार्ग नणी ए नव्यजीव परिणम्या, एटसे जेथी आत्मसत्ता प्रगट थाय, ते मार्गनणी ए आत्मा सचखो केतां प्रवर्त्यो ॥ १ ॥ इति प्रथमगाथार्थ ॥

तुम प्रभु जाणंग रीति, सर्व जग देखता हो लाल ॥ स० ॥

निजसत्ताये शुद्ध, सद्गुने लेखता हो लाल ॥ स० ॥ पर

परिणति अद्वैत, पणे उदेखता हो लाल ॥ प० ॥ जोग्य

पणे निजशक्ति, अनंत गवेखता हो लाल ॥ अ० ॥ २ ॥

अर्थ - वजी हे प्रभुजी ! तुम जगत्प्रहात्मक तेने केवल ज्ञान, तथा के वज्रदर्शने करी देखो ठो. पण जाणंग रीतें एटसे राग द्वेष रहित जे एक आत्मानो जाणंग गुण ठे, तेथी सर्वनाश जाणो ठो, परंतु तेमो गुणपरिणामी वस्तुना ग्राहक नथी, थने अशुणपरिणामी वस्तुना द्वेषी नथी, यथा ये रीतें जगत्तना जाण ठो, कर्तापणु जोक्तापणु ग्राहकपणु स्वाभिपणु एट

લા વાના ટાલીને અહુધિ રહિત સર્વનાવના જાણગ ઠો, વજી હે પ્રહુજી !
 તુમે કેહવા ઠો ? જે સર્વેશ્વરને પોતાના સત્તાધર્મે શુદ્ધ, નિર્દોષ, નિ સગ સે
 સ્યો ઠો, એટલે પચાસ્તિકાયમા ત્રણ અસ્તિકાય તો પરસગ વિના છે, અંતે પુ
 જ્ઞાન સયોગીપણુ તે જેદસઘાતધર્મે છે, પણ કર્તાપણે નથી, જાતે સ્વસ
 તાને લોપતો નથી, અંતે જીવને યદ્યપિ અનાદિ વિનાવ છે, પરંતુ સત્તારૂપે
 મૂળધર્મેજ છે, તે પ્રહુજી ! તુમે જીવપણુ મૂલસત્તાયેજ લેલવો ઠો, તેમાં પર
 પરિણતિ જાવચુદ્ધતા, જ્ઞાનાવરણાદિ કર્મ, કામક્રોડાદિક સર્વને અદેષ
 ણે આત્મધર્મથી નિજ માટે ઝલેલો ઠો, તેનો આદર કરતા નથી દેવી પણ
 જે તજે, તેને ત્યાગ કહિયે, એ સમતા માટે ત્યાગ વર્ણવ્યો છે, કેમ કે દેવી
 પણ તો પરપરિણતિ છે વલી હે પ્રહુ ! તુમે જોગપણે પોતાનો જોગ જોગ્યો
 ઠો, નિજશક્તિ જે અનંતગુણપર્યાય રૂપ, પરમર્ચતન્યરૂપ, પરમાનંદરૂપ, સદ્
 જસુગરૂપ, એવી જે અનંતી તત્ત્વવિજ્ઞાસતા તેને જોગ્યપણે ગણો ઠો, સ્વધર્
 મનોજ જોગ્ય જાણો ઠો, માટે હે સુગિરિ પરમેશ્વર ! તમે પરમાત્મતારૂપ
 પરમ ધર્મેના જોગી ઠા જી ॥ ૧ ॥ ઇતિ દ્વિતીય ગાયાર્થ ॥

દાનાદિક નિજ જાવ, હતા જે પરવશા હો લાલ ॥ ૬૦ ॥

તે નિજસન્મુલ જાવ, ગ્રહી લહી તુજ દશા હો લાલ ॥ ૬૧ ॥

પ્રહુનો અનુત યોગ, સરૂપ તણી રસા હો લાલ ॥ ૬૨ ॥

સે જાસે તાસ, જાસ ગુણ તુજ જિસા હો લાલ ॥ ૬૩ ॥

અર્થ - દાનાદિક આત્મધર્મ જે ક્રિયાપશમી છે, તે સર્વે પરાનુયાયી છે,
 પુજ્ઞાનુયાયી છે, તે અનાદિ પરવશ ચર્ચે રહ્યા છે, તે સર્વે હે પ્રહુ ! તાહરી
 શુદ્ધ વીતરાગ દશા લહી કેતા પામીને તે ક્રિયાપશમીના સર્વે આત્મ
 સન્તાને સન્મુલ પણે ગ્રહે, આત્માવજગની થાય, એટલે અરિદતાવજગની
 થવા પછી એહીન સર્વગુણ તે સમ્યક્પાવજગની થાય, ગુણાવજગની થાય
 અંતે હે પ્રહુજી ! તાહરી યોગ કેના સ્વરૂપીના સ્વરૂપની રસા કેતા જૂમિકા
 તે અનુત છે નિર્ગમ્ય, નિ મહાય, નિ પ્રયત્ન, નિર્મજ, નિરતર, સકલાવશે
 ધરુ જાણવણુ તે જ્ઞાન અંત યયાર્ય સર્વસાપેક્ષ અદ્વિત પણે સકલ
 પદાર્થને નિર્ગમ્ય કરતો તે દર્શન તથા નીગમ, નિશ્ચય, નિરામય, તત્ત્વક
 વિરતાપરિણામ રૂપ તે ચારિત્ર ધર્મ, એ સ્વરૂપી તે અનંત સ્વાવ અનંત

नवम श्री सुविधिनाथजिन स्तवन

पर्याय उत्पाद, व्यय, ध्रुव चेदानेद, अस्ति नास्तिरूप स्वरूपने जीये वंते
 ठे, एहवी रत्तत्रयी, हे परमेश्वर ! ताहारे विषे परिणमी ठे, तेहनी प्रतीत ते
 वासना तथा उजखाण ते जासन ते तेहने थाय, जेहने तुज केता तुमा
 रा जेवा गुण प्रगट्या होय, एटले हे नाथ ! हे सर्वज्ञ ! हे त्रैलोक्यदीपक !
 ताहरी रत्तत्रयी ते तुज समान गुणी होय, तेहनाज जासनमां थावे ॥ २ ॥

मोहादिकनी धूमि, अनादिनी उनरे हो लाल ॥ अ० ॥ अ
 मल अखम अलिप्त, स्वभावज साजरे हो लाल ॥ स्व० ॥
 तत्त्वरमण शुचि ध्यान जणी जे आदरे हो लाल ॥ ज० ॥
 ते समतारस धाम, स्वामिमुखा वरे हो लाल ॥ स्वा० ॥ ४ ॥

अर्थ - हे प्रभु ! ताहरी मुझ ते परम समतानु धाम ठे, एवी बीजा
 कोझी न होय केम के एहवी सकज परभाव रहित परिणति, तो जेणें
 एम कयु होय, तेनेज निपजे, पण जे मोहें मुज्या परिणाम, तेहनी धूमि
 जे स्वरूप अघाहकता, परभावघाहकता, परभावमणतारूप विभावता ते
 अनादि कालनी आत्माने विषे ठे,

इहा प्रश्न जे ए विभावता अनादिनी ठे, ते आत्मानो स्वपरिणाम ठे
 किंवा परपरिणाम ठे ? जो स्वपरिणाम ठे, तो विभाव शा वास्ते कहो ठो ? अने
 ता परपरिणाम ठे तो अनादि केम कहियें ? तेहने उत्तर जे आदि केतां
 हेजो जीव अने पवीकर्म कहियें तो पहला सिद्ध पवीकर्म लागे, अथवा
 हला कर्म अने पवी जीव, एम कहियें ता कर्ता विना कर्म केम सजवे ?
 पक्ष उपजे, ते माटे अनादि सहजातसयोग ठे तिहां कोइ पूठे जे उजय
 योग एक्का कहा, तो कारण कार्यनो सजध केम रहे ? तेहने उत्तर जे उ
 दान धमें एक समयमां एकठीज कार्यकारणता ठे, जेमे सम्यग्दर्शन, स
 ज्ञानने ठे, तेनी परें इहां पण श्री विशेषावश्यकथी जाणु,

युक्त ॥ गाथा ॥ नय कम्मस्त य पुब, कत्तरनावे समुन्नवो जित्तो ॥
 कारणं साविय, तह छगवपुष्पति जावे य ॥ १ ॥ इत्यादि गाथायी जा
 काइ पूठगे जे अनादिनो मज्जेजो तेनो विभोग केम थाय ? तेहने
 ॥ गाथा ॥ जह चेह कचणोवज, सयोगो णाइ सतय गउवि ॥ बुध
 भावाय, तह जागा जीव कम्माण ॥ २ ॥ इति पूज्यवाक्यात् एटले ए वि

જાવપરિણામ યદ્યપિ અનાદિનો છે, પણ પ્રકૃતિક છે, સ્વરૂપ નથી, માટે
 એનો પ્રિયોગ તે કીધો થાય તેવારે કોઈ કહેશે જે એ વિજ્ઞાવનુ કર્તાપિ
 ણું કેમ છે? તેને કહે છે જે આત્મા સ્વરૂપકર્તા તેહને સ્વરૂપઆવર્ણે
 પરજાવસયોગે પરકર્તાપિણુ થયુ છે, તે વિજ્ઞાવમોહની ધૂમિ ઇતરે, મિથ્યાત્વ
 ની જૂલ ટલે, તેવારે અમલ કેતા રાગ દેપ રહિત અલ્પ કેતા કેવારે રા
 માય નહીં, અલિપ્ત કેતા પરસગના લેપરહિત એહવો પોતાનો સહજસ્વજાવ
 સાનરે, જાસન ગોચરમા આવે, યદ્યપિ કર્મે લેપાણો છે, તો પણ સ્વજાવે
 અલિપ્ત છે, નિરામય છે, કર્મસંબધ છે પણ કર્મથી ન્યારો છે, નિ સગ છે,
 એહવો આત્મા જેવારે ઝંતલાણમા આવે, પઠી તેહજ સાધક આત્મા પો
 તાનુ તત્ત્વ જે બુદ્ધનિશ્ચયનયથી વસ્તુસ્વજાવ તેહમા રમે, અનાદિ પૌજનિક
 અબુદ્ધવર્ણાદિરમણ તજિને, પોતાના જ્ઞાનાદિ અનતગુણમા રમે, એહજ તત્ત્વ
 ચારિત્રતા પ્રગટે, પઠી બુદ્ધિ કેતા પવિત્ર નિર્મલ ધ્યાન તે પ્રથમ અરિહતાદિ
 ક ગુણીના ગુણ સ્વરૂપમા તન્મયતા રૂપ ધર્મધ્યાન ધ્યાયીને પોતાના અ
 નતા પર્યાયની પરિણતિ પ્રાગ્જાવ અનુજનૈકત્વ સત્તાગત તિરોજાવીનુ જા
 સન એકત્વ બુદ્ધધ્યાન જણી જે પુરુષ આવરે, કેતા અર્મીકાર કરે, તે પુરુષ
 સર્વ વિજ્ઞાવ ક્ષય કરીને પરમ સમતારસના ધામ એહવા સ્વામી શ્રી જિનેશ્વ
 દેવ, તેહની મુદ્રા પામે, એટલે વીતરાગાવસ્થા પામે, નિર્મલ પૂર્ણાનંદી થાય॥૪॥

પ્રજુ બો ત્રિજુવન નાથ, દાસ હુ તાહરો હો લાલ ॥ દાસ ૦ ॥

કરુણાનિધિ અજિજાપ, અગે મુઝ એ સ્વરો હો લાલ ॥ અ ૦ ॥

આતમવસ્તુ સ્વજાવ, સદા મુઝ સાનરો હો લાલ ॥ સ ૦ ॥

જાસન વાસન એહ, ચરણ ધ્યાને ધરો હો લાલ ॥ ચ ૦ ॥ ૫ ॥

અર્થ - હવે પ્રજુથી વિનતિ કરી પોતાનો મનોરથ કહે છે, હે પ્રજુ !
 તમે ત્રિજુવનના નાથ બો, સમ્યગ્દર્શનાદિ ગુણ પમાડવાના તથા રાખવા
 લવાના પરમ કારણ બો, અને હુ તમારો દાસ હુ, હા શ્રી વીતરાગનુ
 દાસપણુ તો સમકેતી, દેશવિરતિ, તથા સર્વવિરતિને રિપે છે, પણ હા તો
 જડકપણાનુ ઉપચાર વચન છે, માટે હે કરુણાનિધિ ! હે કરુણાના સમુદ્ર !
 મુઝને એ સ્વરો અજિજાપ છે, તે કહુ હુ, જે માહરો આત્માનો વસ્તુસ્વજાવ
 “સેણ દીહેણ હસ્સેણ વટેણ વસેણ ચરસેણ પરિમનજેણ કિણ્હેણ ની

લેણ લોહીણ હાજિદેણ સુક્લેણ સુરહિણ ડુરહિણ તિત્તેણ કહુણ કસા
 ણ અવિલેણ મદુરેણ કઠકહેણ મદુણ ગુરુણ લહુણ સીણ વાદેણ
 ણિદેણ લુલેણ કાકણ રૂદેણ તપેણ ફઠીણ પુરિસેણ અનહાપરિણેસણે
 ઘવમાણવિઘતી અરૂવી સત્તા અપપસ્સ પપં નઠીસેણ સદેણ રૂવેણ ગપેણ
 પાસેણ ઇતિ આચારાગોક ' તથા શુદ્ધસ્વસત્તા સ્વરૂપી, ધનત જ્ઞાન, વર્ણન,
 ચારિત્ર, વીર્ય, ધનત સ્વરૂપકર્તા, સ્વરૂપ જોક્તા, સ્વરૂપપરિણામી, અસત્યપ્રવે
 શી, પ્રતિપ્રવેર્ગે અનતપર્યાયથી નિત્યાનિત્યાદિ અનતસ્વજાવી, સ્ત્રીકીર્તકાર
 ક ચક્રપરિણામીરૂપ માહારો સ્વજાવ, તે સદા નિરતર મને સાંજરો, જાસન
 માં રહો, જાસના, પ્રતીત, જાસન, જ્ઞાન, ધરણ, તેમાંહે રમણધ્યાન તેહજ
 સ્વજાવમાં તન્મયતા ધરો એ મનોરથ સદા માહારો ઠે, સાધકનારે સાધ્ય
 કરીને સિદ્ધાવસ્થાયે સિદ્ધરીતે સદા રહેજો એ અનિજાપ ઠે ॥ ૫ ॥ ઇતિ ॥

પ્રજ્ઞુમુદ્ધાને યોગ, પ્રજ્ઞુ પ્રજ્ઞતા લલે દો લાલ ॥ પ્ર૦ ॥

જલ્પતણે સાધમ્ય, સ્વસર્પતિ ઝંજલે દો લાલ ॥ સ્વ૦ ॥

ઝંજલતા વદુ માન, સહિત રૂચિ પળ વધે દો લાલ ॥ મ૦ ॥

રૂચિ અનુયાયી વીર્ય, ધરણ ધારા સધે દો લાલ ॥ ચ૦ ॥ ૬ ॥

અર્થ - કહો કોઈ પૂઠે જે તુ તાહારા આત્મધર્મનો રૂચિવત થયો, તેયારે
 પ્રવૃત્તીનુ શુ કામ ઠે ? તેને ઘર જે આત્મસત્તાવ વિસરી પરનાવરગી થ
 ઇ, એ માહારો આત્મા શરીરસંગી, ધ્યાતંગી અનંગી, કુર્જિંગી, તથા નિંગી
 પળે મમતાજિંગી પડે રહ્યો ઠે સ્વસત્તા ધર્મ વિસરી ગયા ઠે તે હરે અન
 તજાની, પરમ ધામોહી, પ્રભુની મુદ્ધા, પાપનાનિદેપરપ તેહનો યોગ મ
 લે, તેયારે અનતગુણ રૂપ, સર્વ જ્ઞાયક, શુદ્ધાત્મરૂપ છત્રી શ્રોપ્રજ્ઞની પ્ર
 મુત્તા તેને લાલે, કેતાં ઝંજલે, તે ઝંજલ્યા પઠી જીરડધ્વપાના સાધર્મ
 રેતાં સરસાપણે જે સિદ્ધ થયા, તે પળ જીર અને દુ પળ જીર માટે ત
 પાયે સરિયા ઠેયે, ગુણપર્યાય સત્તાવે તુ ય ઠેયે તો જેવી સપદા શ્રી સુવિ
 ધિનાથ પરમેશ્વરને પ્રગટ પડે ઠે, તેટલીજ સપદા માહારી મનામાં પળ
 ઠે, તેથી દુ પળ તે પરમેશ્વર જેટલી સપદાનો ધણી નુ, એમ ઝંજલ્યા પઠી
 તે સપદા ઘર વદુ માન થાયે, તેથી તે સપદાની રૂચિ પ્રગટે, જે છત્રી સ
 પદા માહારે રેયારે નીરજશે ? અને જેની રૂચિ દોષ, તેહનાં ઘડમ પાપ,

तेवारें वीर्यगुणनु स्फुरण ते पण रुचिने अनुपायी ठे,थने जे दिजें वीर्य स्फुरे, तेहमाज रमण थाय एटले तेहनुज निपजवानु थाचरण थाय, एटले प्रभु दीवे प्रभुनी प्रभुता नासे, ते प्रभुता पोतामा जाणे, पठी ते प्रगट करवानी रुचि उपजे,तेथी रुचिनु वीर्य तथा चारित्र जे रमण,ते पण ते दिजें सधे, तेवारें ते सिद्धता प्रगटे, तेथी जिनमुझानो योग ते बहु साधन ठे, ए मार्ग कह्यो ॥ ६ ॥ इति पद्यगाथार्थ ॥

ह्यायोपशमिक गुण सर्व, थया तुळ गुणरसी हो लाल॥थ०॥
सत्ता साधन शक्ति, व्यक्तता उल्लसी हो लाल ॥ व्य० ॥
हवे संपूरण सिद्ध, तणी शी वार ठे हो लाल ॥ त० ॥
देवचड जिनराज, जगत आधार ठे हो लाल ॥ ज० ॥ ७ ॥

अर्थ -पठी ह्यायोपशमिगुण चेतना वीर्य, दानादि सर्व, जेवारें तुजके ता तारा गुणना रसी थया, तेवारें ते निष्पन्नगुण रसी चेतना थवाथी अनतगुणरूप सत्ता तेहनु साधन निपजाववानी आत्मशक्ति ढकाणी होती, ते व्यक्त केता प्रगटपणे उल्लसी केता उल्लास पामो हवे निमित्त कारण मजे उपादान कारण प्रगटे, आत्मिक रुचि तात्त्विक, तत्वालंबी थाय, तो संपूर्ण अविनाशी सिद्धता निपजता शी वार ठे? एटले पुष्टकारणे नियमा कार्य निपजे, तेमाटे देवचड स्तुति कर्ता, अथवा सर्वदेवमाहे चडमा समान ते जिनराज, श्रीगीतराग, ते सर्वजीवना आधार ठे, एटले जिनमुझाने थालवने अनत जीव सिद्धि वखा, तेथी अरिहताजवने सिद्धता निपजे, ए नियामक ठे,वास्ते अरिहतस्मरण, वदन, नमन, स्तवन, ध्यान करा हे नव्य जीवो! तमने एहीज आधार ठे ॥ ७ ॥ इति श्रोतुविधि जिनस्त०॥

॥ अथ दशम श्रीशीतलनाथजिन स्तवन ॥

॥ आदर जीव ह्मागुण आदर ॥ ए देशी ॥

शीतल जिनपति प्रभुता प्रभुनी,मुळथी कट्टीय न जाय जी ॥
अनतता निर्मलता पूर्णता, ज्ञान विना न जणाय जी ॥शी० १

અર્થ —હવે દશમા પરમેશ્વર શ્રીશીતજનાથજાની સ્તવના કરે છે શ્રી શીતજનાથની થનત અવિનીશ્વર આત્મિક પ્રજ્વતા તે પ્રત્યક્ષ તો કેવળોને ગમ્ય છે, અને સમ્પન્નદૃષ્ટિ તત્ત્વરુચિને તો શ્રદ્ધામાં છે, તે કહે છે હે શીતલ નિનપતિ ! તુમને કપાય, તૃષ્ણા, નોરુપાય, તાપરહિત પરમ વીતરાગતા, નિરુદ્ધતા, પરમ પરનાવ અજાગ્યતા રૂપ, શીતજતા પ્રગટી છે અને પતિ કેતાં હ્રીણમોહી પ્રમુખના પતિ તેની પ્રજ્વતા ઠકુરાઈ થનત સહજ સપદા તે મુજ અપજ્ઞાનીથી તો કહી ન જાય, કેમ જે સિદ્ધના અનિજાપ્ય, અનિજાપ્ય, સર્વપર્યાય નિરાવરણ પ્રગટ થયા છે, તેમાં અનિજાપ્ય પર્યાય શ્રીકે વજી જાણે, પણ વચને અગાવર છે, માટે કહિ શકે નહીં અને અનિજાપ્ય પર્યાય અનતા છે, તે પણ વચનનો ક્રમ પ્રગર્ભન છે માટે, મિત આવશે કહેગાય નહીં તિહાં અનતા જીવિષ્ય, તે એકેકા ઇચ્છના પ્રદેશ અસહ્યા તા છે, તે વજી એકેકા પ્રદેશ જ્ઞાનાદિ ગુણ અનતા છે, તે વજી એકેકા ગુણ ના પર્યાય અનતા છે, તેમધ્યે સ્વનાવ અનતા છે ॥ વક્ર ચ ॥ જીવાપુગ્ગલ રા મયા, દવપણા ય પયરા ચેવ ॥ યોગણતાણતા, ત્રિસેસમહિયા હવેણતા ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ તથા નિર્મજતા તે એ સર્વપર્યાય નિરાવરણ, નિ સગ, નિ સ્ત હાય છે અને પૂર્ણતા કેતાં સર્વ શક્તિ પ્રગટ જાવે પૂર્ણ છે, તે સર્વ કેવળ જ્ઞાન વિના જણાય નહીં ॥ ૧ ॥ ઇતિ પ્રથમ ગાયાર્થ ॥

ચરમ જલધિ જલમિણે અજલિ, ગતિ જીપે અતિવાય જી ॥

સર્વ આકાશ ઇંડવે ચરણે, પણ પ્રજ્વતા ન ગણાય જી ॥ શી ૦ ॥ ૨ ॥

અર્થ —ત્યાં દૃષ્ટાંત જેમ ચરમ કેતા છેલો જેની સાગ્રિક ત્રીન રક્ત, વાહ્ય પરિચિત્રે એહવો જલધિ કેતાં દગપનૂરમણ સમુદ્ધ તેહનુ પ્રયજ્ઞ જજ, તેન કોઈ અજનિયે માપી શકે અથવા કોઈ એહવો પણ હોય જે અત્યંત પ્રજ્વ કાગ ના મોહોટા વાયરાની ગતે ચાલે, તથા કોઈ અનતા લોકાજ્ઞોક મજી સર્વ આકાશ તેને ચરણે કેતા પમે કરી ઇંડવે એહવો તો કોઈ હોય નહીં, પરતુ દૃષ્ટાંત માત્ર દીધા છે, જે એહવા શક્તિમતથી પણ નિષ્પન્ન શ્રીનિરુપરમેશ્વરની જે પ્રજ્વતા તે જ્ઞાપોપશમ શક્તિવાજાથી ગણી જાય નહીં, અને શ્રીશીત રાગ સર્વજ્ઞની પ્રજ્વતા સપૂર્ણ જ્ઞાની જાણે, પરતુ તે પણ વચનયોગ કહિ શકે નહીં, તેમાટે અનત છે ॥ ૨ ॥ ઇતિ દ્વિતીય ગાયાર્થ ॥

સર્વેશ્વર પ્રદેશ અનતા, તેહથી ગુણપર્યાય જી ॥ તાસ વર્ગ
થી અનત ગુણ પ્રજુ, કેવલ જ્ઞાન કહાય જી ॥ શી૦ ॥ ૩ ॥

અર્થ - રૂપે તે અનતતા કહે છે સર્વ જીવેશ્વર તથા અજીવેશ્વર
અનતા છે, તેથી સર્વેશ્વરના પ્રદેશ અનતા છે, તેમાં આકાશ પ્રદેશની અન
તતા અતિ મોટી છે, તેહથી વજી ગુણની અનતતા ઘણીજ મોટી છે, તેહથી
વજી પર્યાય અનત ગુણ છે, એ અગ્રિકાર અત્ત્વ બહુલપદથી જોઈ ક્ષેત્રો,
ઘડિ પર્યાય જે છે, તે મૂળધર્મે ગુણથી નિર્મળ નથી, વસ્તુમાં પર્યાય પરિ
પાટી છે, તે પર્યાયનો સમૂહ મત્તી એક કાર્ય કરે, તે પ્રવૃત્તિને ગુણ કહે
છે, પરંતુ પર્યાયનીજ પ્રવૃત્તિ છે, અને દેશ્ય તે આધાર છે, પરંતુ સંજ્ઞા, સભ્યા,
લક્ષણ, સ્વર્ણનેદે પર્યાયથી ગુણ નિર્મળ છે, તે માટે ગુણની નિર્મળ વ્યાખ્યા
જગદાધ્યક્ષનાદિ મુદ્રે છે ॥ ડક ચ ॥ વશાણ ચ ગુણાણ ચ, પક્ષગાણ નાણે
ચ ॥ તાણે નાણેદિ દર્શિયે ॥ ઇતિ ॥ પુન ॥ ગુણાણામાસંજ વશ, એવદશ
મિયા ગુણા ॥ લક્ષણ પક્ષગાણ તુ, યનં નિસ્તિયા જયે ॥ ૧ ॥ દેશ્યા
દિક્ષી નિર્મળ વ્યાખ્યા છે, તિહા પક્ષગાણાસૂત્રે કહ્યું છે એ સેણ જતે જીગ
ણ પુગ્ગાણ સવદશાણ સવપણસાણ સવપક્ષગાણય કયરે કયરે દિતો
દેશ્યા ગા વટુવા વા તુલ્યા વા રિસેસાદિયા વા સવ થોરા જીગ પુગ્ગા
અણતગુણા અહા સમયા અણતગુણા સવદશા રિસેસાદિયા સવપણમા અણ
તગુણા સવપક્ષગા અણતગુણા ॥ ઇતિ ગણ મર્યાપ્યાત્ ॥ એટલે શ્રીવ્રજી
નો કેવલજ્ઞાનગુણ તેની અનતતા તે આરીરીતે છે કે જે દેશ્યના ગુણ પ
ર્યાય મર્યા અભિવણે રદ્યા છે, તે સર્વને જાણે, તથા તેની પરસ્પરતી અપે
દાયે નાભિવણુ અનતુ રહ્યું છે, તે સર્વને પણ શ્રીવ્રજનો કેવલજ્ઞાનગુણ
જાણ, તથા એ સર્વથી અનત ગુણા વજી જીગા જાય રાય, તો તને પણ જાણે,
એમ અનતી શક્તિ છે, તેમ દર્શનની પણ તેટલીજ શક્તિ છે, તેમાં દેશ્ય
ના પ્રદેશ પર્યાય તેના વર્ગે કર્યે, તેટલે રતી અનતગુણો ગુણાસાર કરિ
યે, એટલું હે પ્રજુ' હે પરમગુણી' તમારું કેવલજ્ઞાન કરેગાય છે તે શ્રીન
મદીનું ॥ અભિવ નામ કેવલિમ્મ ॥ એમ કહ્યું છે ॥ ૩ ॥ ઇતિ તૃતીય ગાયાર્ય ॥

કેવલ દર્શન એમ અનતુ, ગ્રહે સામાન્ય સ્વજાય જી ॥ સ્વપર
અનતથી વર્ગ અનતુ, મનરણ સવર જાય જી ॥ શી૦ ॥ ૪ ॥

અર્થ - એટલા સર્વ વિશેષ જાવ તે સર્વસામાન્ય શુભ છે. તે સર્વ કેવલ જ્ઞાનગમ્ય છે, અથવા સામાન્યાશ્રયી છે, જે વિશેષ તે સામાન્ય વિના નહિ, અને સામાન્ય તે વિશેષ વિના નહિ સર્વપદાર્થ સામાન્યવિશેષ રૂપ છે ॥ ન સામગ્ર તરૂં નહિ, વિસેસો સ્વપુષ્પ યા ॥ તથાચા ॥ સમતો ॥ દશ પક્ષર વિગ્રહ, દશ વિચિત્રા ય પક્ષવા નહિ ॥ ગ્રંથાયત્તિઃ જગા, હવઃ દવિષ લક્ષણ એવ ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ તેમાટે સર્વેષ્વને વિષે સામાન્ય ધર્મ અનતા છે, તે સર્વ કેવલ દર્શનગુણેં દેશે છે તેથી પણ અનત ગુણ સામાન્ય ધર્મને દેણી શકે એવી શક્તિ છે, તેથી એટલા પર્યાયમયો કેવલ દર્શન ગુણ છે

તત્ત્વ ચ વિશેષાવશ્યકે ॥ યાવતોદિ દ્વેષસ્ય પર્યાયા સ્તાવતસ્તદવનાસ્ત કલ્પેન જ્ઞાનસ્યાપ્યેષ્ટવ્યા ॥ તથા જગત્પત્તયે ॥ અણતા દસણપક્ષવા ઇતિ ॥ યાસ્તે કેવલ દર્શન પણ અનતુ છે, એ દર્શન, સર્વ પદાર્થના અસ્તિત્વ સત્ત્વ વસ્તુત્વ પ્રમેયત્વાદિ સામાન્ય ઇચ્છાસ્તિકને દેશે છે એમ ચારિત્ર ગુણ તે પણ અનતપર્યાયી છે, પોતાના આત્માના સર્વ પર્યાય તે સર્વસ્વ ધર્મ છે, તથા પોતાથી નિજ અનતા જીવ ઇચ્છ તથા સર્વ અજીવ ઇચ્છ તેહના ધર્મ તે પરધર્મ છે, એટલે સર્વસ્વધર્મમાં રમણ, પરધર્મમાં અરમણ, એ સર્વ પર્યાય ચારિત્રના છે, એટલે સ્વરૂપરમણ, પરનાવનિવૃત્તિ, એ ચારિત્રની પરિણતિ છે, અને અનાદિતુ જે પરરમણીય પણ જૂલથી થયુ હતુ, તે નિવારણે સ્વશક્તિ ચેતનાવીર્યાદિકની પરિણતિ, તે પરનાવથી રોકીને સ્વરૂપ વિષે ગવેયો છે, એ સવરનાય તે ચારિત્રની અનતતા છે તે સયમધેણી શ્રી ધ્યવહારનામ્ને કહી છે જે સર્વજીવથી અનત ગુણ ચારિત્રના વધાડા વિજાગની એકવર્ગણા કરિયે, તેવી અસંખ્યાતીવર્ગણાય એક સ્પર્શક થાય તેહવા અસંખ્યાત સ્પર્શકેં એક સયમસ્થાનક થાય તે સર્વજગત્ત્વ સયમસ્થાન તે વલી અસંખ્ય પદ્મગુણરીતે અસંખ્યપદ્મગુણ કરતાં સર્વોત્કૃષ્ટ અસંખ્યા તમુ સયમસ્થાન થાય એ ચારિત્રની અવિજાગિની અનતતા દેસાડી, તે સર્વ ચારિત્રગુણ દે પ્રત્યુ ॥ તમારો નિરાવરણ છે, તેમાટે ચારિત્ર અનતુ છે ॥ ઇતિ ॥

હવ્ય ક્ષેત્ર ને કાલ જાવ ગુણ, રાજનીતિ એ ચાર જી ॥ ત્રાસ વિના જડ ચેતન પ્રજુનો, કોઈ ન લોપે કાર જી ॥ શી ૦ ॥ ૫ ॥

અર્થ - એમ વીર્યાદિક ગુણની સ્વધર્મે અનતતા જાણવી, એવી અનત

સ્વગુણ સપદામયી ઠો, વલી હે નાથ ! હે પરમેશ્વર ! તમે જગત્મા જીવ તથા અજીવ તેહના જે ગુણ, સ્વજાવ, પર્યાય, તે સર્વ ૧ ઇચ્છ, ૨ ક્ષેત્ર, ૩ કાલ, ૪ જાવ, એ રીતે ચાર પરિણમનપણે છે, અને તમારા જ્ઞાનાદિક ગુણ, તે પણ ઇચ્છાદિક ચાર પરિણમને પરિણમે છે, અને સર્વ સ્વપરરૂપધર્મનું જાણપણુ કરે છે, તે પણ ચાર પ્રકારે પરિહેદન કરે છે તે ચાર પ્રકાર કહે છે ૧ સમુદાય, તે ઇચ્છધર્મ જાણવો ૨ આધારતા તે ક્ષેત્રધર્મ જાણવો ૩ વર્તના ઇરાદાદ્યયરૂપજાવ, તે કાલધર્મ જાણવો, નિશ્ચે વિચારતા તો કાલ ઇચ્છ નિવ્ર નથી, કેમ કે પચાસ્તિકાયનો વર્તના તે કાલધર્મ છે, એ તત્ત્વાર્થ તથા ધર્મસમૂહથી અને વિશેષાવશ્યકમધ્યે ઘણી ચર્ચા છે અને પેદ્ધિત ઇચ્છા સ્તિકનયે એહને ઇચ્છ કહ્યું છે, પરતુ જાતે ઇચ્છાસ્તિકરૂપણુ એમા નથી, તેથી ઇચ્છની વર્તના તે કાલ, ૪ તથા ઇચ્છનો મૂલધર્મ તે જાવ, એ રીતે સર્વપરિણમન છે, એ શ્રી વીતરાગ નિષ્પન્નતત્ત્વી પ્રજ્ઞની રાજનીતિ ચાર પ્રકારની છે, વલી શ્રીપ્રજ્ઞની આજ્ઞા સર્વ ઇચ્છ માને છે, એટલે સ્તવનાપદે આરોપમાટે કહે છે, જે અન્ય રાજાની આજ્ઞા કોઈક માને, કોઈ ન માને, પણ હે પ્રજ્ઞ ! જે રીતે તમો તમારા જ્ઞાનમા જાણો ઠો તે રીતે તમારું જ્ઞાન પરિણમે છે, તે રીતે સર્વ ઇચ્છ પરિણમે છે, જે રીતે તમે પ્રરૂપણા કરો ઠો, તેજ રીતે સર્વ ઇચ્છની પરિણતિ છે, માટે તમે કોઈને કહેતા નથી, તથા કોઈને ગ્રાસ કરતા નથી, નય પમાડતા નથી, પરતુ તે તમારા જ્ઞાનની પરિણતિ લોપી ચાલતા નથી, આજ્ઞા લોપતા નથી, એહી સહજ આજ્ઞા સમ્યગ્દૃષ્ટિ, દેશચિરતિ, સર્વવિરતિને દૃષ્ટ છે, માટે નિ પ્રયાસ અસન આજ્ઞા છે ॥ ૬ ॥

શુદ્ધાયશ ધિર પ્રજ્ઞ ઉપયોગે, જે સમરે તુજ નામ જી ॥ અચ્છા
વાધ અનતુ પામે, પરમ અમૃતસુખ ધામ જી ॥ શી૦ ॥ ૬ ॥

અર્થ—હવે પ્રજ્ઞસેવાનું ફલ કહે છે જે સાધક જીવ, શુદ્ધ નિર્દૂષણ આજ્ઞા કરીને ક્રુદ્ધાદિક આઠ દોષને ટાળીને એટલે ક્રુદ્ધાદિક દાષ સહિત જે કરે, તે કાર્યનો સાધક થાય નહીં, શ્રીહરિનિઃસૂરિયે કહ્યું છે ॥ શ્લોક ॥ ક્રુદ્ધો લોનરતિર્દોના, મત્સરી નયવાન શર ॥ અજ્ઞો નવાનિનદો ચ, નિષ્ફલા રનસાધક ॥૧॥ તથા દગ્ધાદિક દોષ રહિત તથા પ્રિયયાનુષ્ઠાન જે સ્વલોક ફલની આજ્ઞા, અને ગરલાનુષ્ઠાન જે પરજવે સ્વિયસુખની વાંછા, વલી અન્યો

અન્ય અનુષ્ઠાન તે સાધ્ય ગુન્યસાપેક્ષતા વિના જે કરવું, શ્યાદિ દોષ ટાળી જિન
આજ્ઞા પ્રમાણે. વિધિ સહિત, પ્રીતિ, નક્તિ, વચન, અસગરીતે તદ્દેતુ તથા
અમૃત અનુષ્ઠાને તિહો તદ્દેતુ તે, જે એક તેહોજ સાચુ કરવાને થયે મોહ
નિષ્કાવગ માટે સાધન અને અમૃત તે પ્રિકરણ યોગની એકતા હર્ષસહિત ત
ન્મયપણે નિરામય સાધન એ રીતે ચિર યજ્ઞે શકાદિ ચપલતા રહિત શ્રીપ્રહુ
જીના સ્વજાતિ સ્વના પ્રિકરણે કરી ઉપયોગ પ્રહુણે જોડોને જે નબ્યજીવ
આત્માર્થો યજ્ઞે શ્રીશીતલનાથ પરમસમતામયી પ્રહુનુ ધ્યાન કરવાને તેહ
જુ નામ સમરે કેતાં સનારે, તે જીવ અનુરૂમે ગુણીને આલવને આત્મોપા
દાની યજ્ઞે નિષ્કર્મા પાય, તેગરે તે અનતુ આધ્યાવાધ સુલ પરસગ રહિ
ત અધ્યાત્મિક સુલ પામે તે સુલ કેહવું છે ? તોરે પરમ ઝલ્લુષ અમૃત
અવિનાશી સદ્ગ જ્ઞાનનદાદિક અનત સુલનુ પામ છે ॥ ઝલ્લુ ચ ॥ સિવ
મયલ મરુપ મળત મરુકય મઘાવાહ મપુણરાગિતિ સિદ્ધગ્ નામધેપ તા
ણ સપનાણ ॥ તથા સમતિગ્રથે ॥ અહ સુષ્પ સપલ જગતિહર મરુકય નિ
રુવમ સદ્વાય સિદ્ધિસુહ ॥ અનિહણ મઘાવાહ તિરિયણસાર અણુહવતિ ॥ ૧ ॥
એહવો સુલ પામે ॥ ૬ ॥ ઇતિ પદ્ય ગાથાર્થે ॥

આણા ઈશ્વરતા નિર્નયતા, નિર્વાઠકતારૂપ જી ॥ નાવસ્વાધી
ન તે અવ્યય રીતે, એમ અનતગુણ ખૂપ જી ॥ શી૦ ॥ ૭ ॥

અર્થ - તથા પ્રહુતાના લિંગ આણાદિક છે, તે કહે છે બીજાની આજ્ઞા
તો સ્વાયે તથા નયથી કોઈ માને, અને પ્રહુ શ્રીઅરિહતની આજ્ઞા તો સદેજે
કોઈ હ્ય જોષતુ નથી, તથા જે જૈનિક પ્રહુનાના ધણી, તેતો પૌજનિક
માનોપેત સપદાના ધણી છે, અને શ્રીતીર્થંકર તો જગદુપકારી અનત સદ્
જ સપદાના ઈશ્વર છે, તેથી ઈશ્વરતા અજુત છે બીજા રાજાદિક તો માત્ર પો
તાના સેવકોથી ન જય પામે નહીં, પરતુ પરચક્ર તથા મરણાદિ નય સહિત
છે અને માહારા પરમેશ્વર નિર્મજાનદ કારણ શુદ્ધ દેવ તો સર્વકાલ સર્વન
ય રહિત છે, સ્વ અસંમ અવિનાશી સપદા પરમનિર્નયતાવત છે, તથા જ
ગત્ત્માં ૬૬, ૭૬, ૮૬, ૯૬, તે તુષ્ણાને યદયે ૬૬ાદોષમયી છે, ૬૬ાથી
સપદા અપૂર્ણ છે, અને શ્રીગીતરાગ તો સ્વસપદાપૂર્ણ પ્રાગ્નાયના જોગી છે,
તેથી સમસ્ત પરસપદાને અવાંઝે, માટે નિર્વઠકતામયી છે વજી શ્રીપ્રહુ પ

रमात्मा तेहना जे जाव केता जावयर्मे छुद्दिदानदादिक, ते सर्वस्वाधीन ठे पराधीन नथी बली ते अव्यय केतां अविनाशीपणे ध्वस्त रहित ठे एरी तें अनतगुण जे पूर्वे कहा तेना राजा ठे ॥ ४ ॥ इति सप्तम गायार्थ ॥

अव्याबाध सुख निर्मल ते तो, करणझानें न जणाय जी ॥ ते हज एहनो जाणग जोक्ता, जे तुम समगुण राय जी ॥ शी० ॥ ७ ॥

अर्थ - हे प्रभुजी ! जे अव्याबाध अतींद्रिय सुख ते अनंतु स्वनोणीषे तमे जोगवो ठो, ते अव्याबाध सुखनु ज्ञान केतां जाणपणु ते करण के तां इंद्रियोने आधीन जे मतिज्ञान तथा श्रुतज्ञान ठे, तेणें करी जणाय न हीं तथा अवधि मन पर्यवज्ञान ते यद्यपि इंद्रियोने आधीन नथी, तो पण ते रूपीजावना जाणग ठे, पण जीवस्वरूपने जाणी शके नहीं, जे माटे ह्यो पशम ज्ञानें अव्याबाधनु स्वरूप जाणु न जाय, पण जे जीव तुज समान गुणना राय केतां स्वामी थया, तेहज परमात्मा, ए अव्याबाध गुणनु स्वरूप जाणे, तथा जोगवे, बीजाने प्रगट नथी, केम के आत्मधर्म अतींद्रिय ठे माटे तेहना जोगी सिद्ध जगवत ठे, बीजाथी ए जोगवाय नहीं ॥ ७ ॥ इति ॥

एम अनत दानादिक निजगुण, वचनातीत पमूर जी ॥ वासन जासन जावें डुर्लभ, प्रापति तो अति दूर जी ॥ शी० ॥ ८ ॥

अर्थ - एम अनता दानादिक केतां दान, लान, जोग, उपजोग, वीर्य, सिद्धत्व प्रमुखगुण, हे प्रभुजी ! ताहरे प्रगट ठे, ते वचनने गम्य नथी, पंदूर केतां मोहोटा ठे, एहवा आत्मगुणनी वासन केतां श्रद्धा, जासन केतां जाणपणु, ते पामबु डुर्लभ ठे, तो प्रगटपणे एहवी सिद्धता पामवी सिद्धतानी प्राप्ति थवी तेतो पणीज वेगली ठे ॥ ८ ॥ इति नवम गायार्थ ॥

सकल प्रत्यक्षपणे त्रिभुवनगुरु, जाणु तुज गुण ग्राम जी ॥ बीजु काहिं न मागु स्वामी, एहिज ठे मुज काम जी ॥ शी० ॥ ९ ॥

अर्थ - हे त्रिभुवनगुरो ! ताहरी गुणसपदा अनती ते सर्व हु प्रत्यक्षपणे जाणु एहीज मागु तु, एहीज इच्छा ठे, माहरे एहीज काम ठे, जे ताहरी सपदा ते केवजीने प्रत्यक्ष ठे, माटे केवल ज्ञान मागु तु परंतु हे प्रभुजी ! हु बीजु काहिं पण मागतो नथी ॥ ९ ॥ इति दशम गायार्थ ॥

એમ અનંત પ્રજ્ઞતા સર્વદેહતા, અર્ચે જે પ્રજ્ઞ રૂપ જી ॥ દેવચંડ
પ્રજ્ઞતા તે પામે, પરમાનંદ સ્વરૂપ જી ॥ શી૦ ॥ ૧૧ ॥

અર્થ - એમ અનંતી પ્રજ્ઞની પ્રજ્ઞતા, પરમાત્મતા, સર્વપ્રદેશ નિરાવરણતા, અનંત પર્યાય, નિરાવરણતા સકલજ્ઞાનાદિ ગુણ નિરાવરણતા, તેને સર્વદેહ તો સમક્ષિત ગુણ પ્રગટે, તે પ્રજ્ઞના ગુણની વદ્ધ માન સહિત પ્રતીત કરતાં જે જીવ શ્રીશીતલનાથના ગુણને યોગે પ્રજ્ઞને અર્ચે, તે પ્રજ્ઞને અર્ચવાનો અધિકાર શ્રીરાયપ્પતેણી સૂત્રમધ્યે કહ્યું છે.

॥ અથેગદ્યા વદણવતિયાએ પૂયણવતિયાએ સક્કારવતિયાએ સમ્માણવ તિયાએ સુચ સુણિસ્તામો વાગરણ પુણિસ્તામો અથે ગદ્યા જિણનતિએ પ મોતિ અથેગદ્યા જીય મેપંતિ ॥ એ આજ્ઞાવાની ટીકામાં અર્થ કહ્યો છે, તથા પ્રજ્ઞજીનો યોગ ન મળે તો પ્રજ્ઞની સ્થાપના તે પણ પ્રજ્ઞ સમાન છે જે શ્રીઅર્ચિતને વાંદવાનું ફક્ત સૂત્રે કહ્યું છે ॥ દિવાએ સુદાએ નિસ્મેતાએ અણુગમિયતાએ ॥ અંતે જિનપ્રતિમાને વાંદવાનું ફલ પણ એહીજ આજ્ઞાએ કહ્યું છે, તથા સાધુને અધિકારે માહાવત પાઝવાનું ફલ પણ એહીજ કહ્યું, એમ સૂત્રે અંતેક અધિકાર કહ્યા છે, તેમાટે પ્રજ્ઞતા રૂપને પૂજવાનો મોટો જાન છે, કોઈ હ્યહિસા દેહીને નય પામે, તેણે ઇપયોગ દેવો જે સૂત્રે પરજીયની વધાનું ફક્ત શાતાવેદની કહ્યું છે, અંતે આપણો આત્મા જ્ઞાનાદિકગુણે જોડીયે, તો નાયવદયા થાય તે મોઠ્ઠહેતુ છે, અંતે નાયવહિસા તે હિસા છે, તથા હ્યહિસા તે નાયવહિસાનું કારણ છે, પરંતુ હિસા નહીં હ્યાં શ્રીનાથકારનું વચન લખે છે ॥

એવમહિસા નાયો, જીય ધણતિ નયતજિઠંનિહિપં ॥ સથોયદય મજીય, ન ધજીય ધણતિતો હિસા ॥ ૧ ॥ નન્વેવ સતિ લોકસ્યાતોવ પૃથિધ્યાદિજીય ધનત્વાત્ હિસાઽનાય સયતૈરપિ અહિસાવ્રતમિતિ નિર્વાહયિતુમશક્યમિતિ માટે પાંચ ધાયર ધાવરની વહુલતાયે સાધુને પણ આહાર, વદન, વિનય, ધયા વજ્ઞાદિક કરતાં, અહિસાવ્રત કેમ રહે ? ત્યાં કહે છે જોગકુત્રે લોકે અવ અપમેવ જીવપાત સંનામ્યતે જીરાંશ્વ પ્રન્ કપહિસકાં ન સ્યાદિતિ ? ઇત્તર, નય ધાયવત્તિ હિસો, ધાયતોવિ નિશ્ચય મહિસો ॥ નવિરલજીવમહિસો, નય જીવ ધણતિ તો હિસો ॥ ૧ ॥ અદ્યપતોવિ ડુ હિસા, હ્યહિસાનું મરૂ અહિમરો

ઘ ॥ વાહિંતો નવિ હિસો, સુદત્તણુડં જહાં વિહ્લો ॥ ૧ ॥ નહિ યાતક સ
ત્યેતાવતા હિસ નવા ધ્રન્નપિ નિશ્ચયમતેન હિસ, નાપિ વિરલજીવમિત્યેત
ચન્માત્રેણાહિસ પુન ॥ અસુનો જો પરિણામો.સા હિસા સોડં વાયરનિમિત્ત
કોવિ અવેલિ ક્કનવા, ક્કમ્હાણે ગિતિયા વક્ક ॥ ૧ ॥ અસુન પરિણામ હેજ,
જોવાવાહો તિતો મયા હિસા ॥ જસ્સ ડ નસો નિમિત્ત, સતોવિન તસ્સ
સા હિસા ॥ ૨ ॥ જીય વયા અશુનપરિણામ હેતુ તદા હિસા યદિ અશુનપ
રિણામહેતુર્ન તદા હિસા ન ઇતિ ॥ સદાદડં રડફજા, નગિય મોહસ્સ જાવ
સુદાડં ॥ જહ તહ જીગાનાયો, ન સુદમણસોગિહિસા ॥ ઇતિ ॥

એમ આગમપ્રમાણેં ઇચ્છાહિસા તે કારણરૂપ છે, તે પ્રિયયકયાયના અ
ર્થીને હિસા છે, પરતુ જિન ગુણનુ વહુમાન કરનારને જિનપૂજા કાજેં પુ
ષ્પાદિકની હિસા તે હિસાનુ કારણ નથી, શ્રીજગવતીસૂત્રે પણ ક્રિયાને
અગિકારે એમજ કહ્યું છે, વનસ્પતિ હળવાના પચ્ચકાણીને પૃથ્વી સ્વોદતી થઈ
વનસ્પતિ હળાય તો પચ્ચકાણ નાંમે નહોં, તો જિનપૂજાએ જિનસ્વરૂપ અ
વલગ્ગન કરતા આત્મગુણ નિર્મજ કરે, ગુણીને સ્મરણે અંતેરુ ગુણી થયા
છે, તેમાટે મુનિને અનુમોદવા યોગ્ય જિનજકિ, રાયપ્પસેણીસૂત્રે સૂર્યાંને ના
ટક કહ્યું પરતુ ગૌતમાદિક શ્રમણગણે દીધું, તે સક્કાય જેટલો લાન
હતો, તો તે સ્થાનકેં વેઠા રહ્યા, તેથી જિનજકિ તે મોહસાધન છે, એમ જે
પ્રાણી જિનના રૂપને થર્ચે, પૂજે, તે સર્વદેયમા ચડમા સમાન શ્રીશ્રિહત દેવ
તેહની પ્રચુતા પૂર્ણાનંદમય સપદા પામે, એવું પરમાનંદનુ કારણ શ્રીશીતજ
નાય પ્રચુનુ સેવન છે, તે સર્વજીય કરો, થને સ્તુતિકર્તા પણ દેવચડ છે,
તેણે પોતાનું નામ પણ સૂચવ્યું, એ શીતજ પ્રચુ થનત ગુણી છે, પરતુ નડક
પણાયેં જે જે ગુણ જાણ્યા, તે તે ગુણની સ્તવના કરવી ॥૧૧॥ ઇતિ શીત૦

॥ અથ એકાદશ શ્રી શ્રેયાસજિન સ્તવન ॥

॥ પ્રાણી વાણી જિનતણી, તુમેં ધારો ચિત્ત મજાર રે ॥ એ દેશો ॥
શ્રીશ્રેયાસ પ્રચુતણો, અતિ અન્નુત સહજાનદ રે ॥ ગુણ એક
વિધ ત્રિક પરિણમ્યો, એમ ગુણ અનતનો રુંદ રે ॥ મુનિ ચ
ટજિણદ અમદ ટિણદ પરેં, નિત્ય ટીપતો સુખકદ રે ॥૧॥

एकादश श्री श्रेयांसजिन स्तवन

૭૩

અર્થ - શ્રીશ્રેયાસ પ્રભુ પરમેશ્વર નિષ્પન્ન નિરાવરણ સત્સરૂપનોગીનો અતિ કેતાં અત્યંત ઘટ્ટ અનુત કેતાં આશ્ચર્યકારી સહજાનંદ કેતાં અઠત્રિ

મસહજ સ્વાવનો આનંદ છે શ્રીશ્રેયાસપ્રભુજી તે જીગ્ઞસ્ય છે, સાધનરત્ન પ્રપી પરિણમીને સિદ્ધ થયા છે, તે સિદ્ધપણે અસંખ્યાત પ્રવેશી છે, અનંત ગુણી છે, અનંતપદાર્થી છે, તે પ્રભુનો એક એક ગુણ તે ત્રણ ત્રણ પરિણતિરૂપ છે, સર્વેદ્યનુ અર્થ ક્રિયાકારીપણુ તે ગુણપરિણતિથી છે, તેમધ્યે અસાધારણપણુ વિજેષગુણની મુખ્યતાયે છે અને સાધારણ ગુણની પરિણતિ પણ

કર્તાદ્યની કર્તાને હાથ છે, કર્તા કરે તો પ્રવૃત્તે, કર્તા ન કરે, તો ન પ્રવૃત્તે પાંચ અકર્તા દ્યની ગુણપરિણતિ સદા પરિણમે છે, એ રીત છે, અને જીવેદ્યની ગુણપરિણતિ, સિદ્ધ અવસ્થાયે સદા પ્રવર્તે છે, પણ કારક ચક્ષુ ના વર્તનથી પ્રવૃત્તે છે, તેમાટે આત્મદ્યના જ્ઞાનાદિક જે ગુણ છે, તે ત્રિવિધે પરિણમે છે એ રીતે ત્રિવિધતા તે કરણ, કાર્ય, અને ક્રિયા, તે ગુણની તેહીજ ગુણમાં છે. એ ત્રણ પરિણામનો કર્તા તે આત્મા છે, તિહા ઘટના પાદાનપણે પ્રકૃષ્ટ કારણ તે કરણ અને તે કરણનુ ફલ સાધ્ય તે કાર્ય તથા તે પરચારૂપ પ્રવૃત્તિ તે ક્રિયા, કર્તાનો વ્યાપાર તે સિદ્ધ અવસ્થાયે અનિવર્ય છે, જેમ જ્ઞાનગુણ તે કરણ જાણવું, અને તે જ્ઞાનગુણથી જે જ્ઞેય મદાર્થોનુ જ્ઞાન થાય તે એનુ સાધ્ય ફલ છે માટે એ કાર્ય જાણવું તથા તે કાર્ય જાણવાને જે જ્ઞાનની સ્ફુરણા ઇટલે પ્રવૃત્તિ તે ક્રિયા જાણવી, એ ત્રણે અનિવર્ય છે, એ ત્રિવિધપરિણામે પરિણમ્યા, એવા અનંતગુણના વૃદ્ધ છે, એ શ્રીશ્રેયાસ પ્રભુના સર્વગુણ વ્યક્તપણે સ્વકાર્યતાને કરે છે ॥ વક્ત્ર ચ વિશેષા વશ્યકે ॥ જ કલ્પ કારણાઈ, પદાર્થા વધુણા જઈ તેણ ॥ અન્નેણન્નેણ મયા, તો કારણ કલ્પ નયણેક ॥ ૧ ॥ ઈતિ વચનાત્ ॥

એમ કારણ કાર્ય ક્રિયાની અનિવર્યતા પણ છે, તથા નિવેદતા પણ છે, કારણે અનિવેદતા છે સત્ત્વ, પ્રમેયત્વે અનિવેદતા છે, અને સજ્ઞા સરખ્યા તદ્દરૂપે નિવેદતા છે, માટે એવી વ્યાખ્યા છે ॥ મુનિચંદ કેતાં મુનિ જે ત્રિકાલ અવિષયી તત્ત્વરમણી તેમાહે ચંદ્રમાસમાન અથવા મુનિચંદ જિણંદ તે જિન સામાન્યકેવલીમાં ચંદ્રમા સમાન, વજી અમદ કેતાં દેવીપ્યમાન વિણંદ કેતાં સૂર્ય તેની પરે દીપતું છે, તેજ જેનુ તથા મુલકંદ કેતાં મુલકનો સમૂહ છે જેને એહવા શ્રીશ્રેયાસ પ્રભુ તેહના સર્વ ગુણવ્યક્તપણે સ્વકાર્યતાને કરે છે ॥૧॥

હવે આત્માના અનતા ગુણ છે, તેમાહે મુખ્યગુણ તે ઉપયોગ છે ॥ સદ્વાચ
જહિઉતાગરોવ યત્તસ્ત ઓવવહ્ન ડતો અણગારો વચ્ચસ્ત ઇતિ ॥ તે ઉપયોગમાં
પ્રથમ જ્ઞાન ગુણ છે. માટે પ્રથમ જ્ઞાનગુણની ત્રિવિધતા કહે છે ॥ ઇતિ ॥

નિજજ્ઞાનેં કરી જ્ઞેયનો, જ્ઞાયકજ્ઞાતાપદ ઈશ રે ॥ ટેરે નિ
જદર્શન કરી, નિજ દૃઢયસામાન્ય જગીશ રે ॥ મુ૦ ॥ ૬ ॥

અર્થ - જોકાજોકમા જે વર્તમાન છે, તથા અતીતકાલે હતુ, અને આગ
મિકકાલે આગે, તે સર્વ પોતાના તથા પરના જાવપ્રમેયત્વપણા માટે તે જ્ઞે
ય છે, એટલે જાણવા યોગ્ય છે, તેહનુ જાણવુ તે આત્માના અસંખ્યાત પ્રદે
શ નિષ્ઠિત જ્ઞાનગુણ છે, તે જ્ઞાન, આત્માનો સ્વર્મ છે, સર્વવિજ્ઞેયનો જાણ
ગ છે, તેથી નિજ કેતા પોતાના જ્ઞાનગુણે કરીને જાણે એટલે જ્ઞાન તે જાણ
વારૂપ કાર્યનુ કારણ થયુ, ઉપાદાનકારણ કાર્યતા એક સમય છે, અને તે
જાણવારૂપ કાર્યની પ્રવૃત્તિ, તે વીર્યને સહકારે ક્રિયા થાય છે, જો ગુણની
પ્રવૃત્તિ વિના જાણવા રૂપ કાર્ય માનીયે, તો દર્શનોપયોગ કાલે જ્ઞાનગુણનુ
નિરાવરણપણુ ઠતુ છે, પણ ક્રિયા વિના ઉપયોગ નથી, તેમાટે કારણજૂત જ્ઞા
નેં કરી સર્વજ્ઞેયને જાણો ઠો, પોતાના જ્ઞાનગુણે કરી સર્વજ્ઞેયના જ્ઞાયક કે
તા જાણનાર ઠો, તેથી હે પ્રભુ ! તમે જાણવપણા માટે જ્ઞાતાપદના ઈશ
ઠો, સ્વામી ઠો, જ્ઞાનમયી ઠો, સર્વ જાણ ઠો, તેથી જ્ઞાતા ઠો

હવે દર્શનગુણની ત્રિવિધતા કહે છે હે પ્રભુજી ! તમે પોતાના દર્શનગુ
ણે કરીને નિજ કેતા પોતાના દૃશ્ય કેતા દેશવા યોગ્ય જે સર્વ અસ્તિકાય
ની સામાન્યતા, અસ્તિત્વ, યસ્તુત્વ, ઇચ્છ્યત્વ, પ્રમેયત્વાદિ, નિત્યત્વાનિત્યત્વા
દિ, સામાન્યપણે જે જગીશ કેતા સપદા એટલે આત્માને વિષે અનતી સત્ત્વ
ઇચ્છ્યત્વાદિ સામાન્યસપદા છે, તેને દર્શનગુણે દેશે, તે “દર્શનેન દૃશ્યજ્ઞા
વાનાં દર્શન કરોતિ આત્મા” ઇહા આત્મા તે દેશવણહારો દર્શનગુણે કરણ
જૂતે દેશવા યોગ્ય જે પદાર્થ, તે સર્વને દેરો છે, એટલે દેશવુ તે કાર્ય, દર્શ
નગુણ તે કારણ, દર્શનગુણની પ્રવૃત્તિ તે ક્રિયા, દેશવણહારો આત્મા તે ક
ર્તા, એ દર્શનગુણનુ ત્રિવિધ પરિણમન જાણવુ ॥ ૧ ॥ ઇતિ દ્વિતીય ગાયાર્થ ॥

નિજરમ્યે રમણ કરો, પ્રજ્ઞ ચારિત્રે રમતા રામ રે ॥ જોગ્ય
અનતને જોગવો, જોગે તેણે જોક્તા સ્વામ રે ॥ મુ૦ ॥ ૩ ॥

અર્થ -હવે ચારિત્રગુણની ત્રિવિધ પરિણતિ કહે છે હે પ્રજુજી ! હે પરમેશ્વર ! હે પરમાનંદ પૂર્ણાનંદી ! તારો અનંત આત્મધર્મ તે તમને રમ્ય છે, રમવા યોગ્ય છે, તે શુદ્ધાત્મપરિણતિરૂપ નિઃસ્વરમ્યવિષે તમે રમણ કરો તો ચારિત્રગુણે કરીને એટલે ચારિત્ર ગુણ કરણે સ્વરમ્યને વિષે જે રમણ તે રૂપ કાર્ય અને ચરણગુણ પ્રવૃત્તિરૂપ ક્રિયા તેને કરો તો, તેમાટે હે પ્રજુજી ! તમે રમતા રામ તો, પોતાના સ્વરૂપમા રમતા તો, તેથી સ્વરૂપરમણી સ્વરૂપાનુભવી સ્વરૂપવિધામી તોજી ॥

હવે જોગગુણની ત્રિવિધતા કહે છે જોગ્ય કહેતાં જોગવવા યોગ્ય જે પ્રગટ આત્મસ્વરૂપ અનંતજ્ઞાનાદિ ગુણ, તેહને તમ જોગગુણે કરી જોગવો તો, તે કેમ ? જે જોગાતરાય કર્મનો કૃપ્ય તમને પ્રગટ થયો, તે જોગગુણ તેણે કરીને તમે પોતાની જોગ્યયોગ્ય જે અનંતાત્મ સપદા તેહને જોગવો તો, માટે હે સ્વામી ! તમે જોગા તો, જે વીજા જીવહ્યયોગમ જોગી પુજાદિ અશુદ્ધ પરિણતિને જોગવે છે તેતો અશુદ્ધજોગા છે. અને તમે શુદ્ધ જોગા તો, એટલે જોગગુણ કરણે કરીને નિઃજનોક્ષાપણારૂપ કાર્યને કરો તો, જોગગુણની પ્રવૃત્તિ, તે ક્રિયાને કરવે કરીને છે અત્તા સદાવનાઈ, તે અસદાગાઈ અત્તપરિણામા ॥ ઇતિ વાક્યાત્ ॥ માટે જોગા ગુણના સ્વામી તો ॥૩॥ ઇતિ તૃતીયા ॥

દેય દાન નીન દીજતે, અતિદાતા પ્રજુ સ્વયમેવ રે ॥ પાત્ર
તુમે નિજ શક્તિના, ગ્રાહક વ્યાપકમય દેવ રે ॥ મુઠા ૪ ॥

અર્થ -હવે દાનગુણ, જે દાનાંતરાય કર્મના કૃપ્યથી પ્રગટયો છે માટે તે દાન ગુણ તથા લાનગુણની ત્રિવિધપરિણતિ કહે છે હે દાન તે સિદ્ધતામાં સ્વગુણના પ્રવૃત્તનને સ્વકીય ક્ષાપિક વીર્યની સદ્કારતાનુ દેવ, તે દાન અને સદ્કારતાની પ્રાપ્તિ જે ગુણને ઘડે તે લાન, એ રીતે દાન તથા લાન ગુણ પ્રવૃત્ત છે, દેય કહેતા દેવા યોગ્ય જે ગુણ તેહને સદ્કાર તે દાન, તે દાન નિત્ય કેતા સદા દીજે, તેથી હે પરમેશ્વર ! તુમે અતિ દાતા તો, અનંતગુણને સદ્કારારૂપ અનંત દાન દીયો તો, સ્વયમેવ રહેતા પાતાથી ન પાતાને આપા તો એટલે દાનગુણ તે સ્વરૂપ, અને દાનગુણની પ્રવૃત્તિ તે ક્રિયા તથા સદ્કારારૂપ દાન દીયું તે કાર્ય, એ કર્મનો સ્વામી આત્મા તે દાતા છે, આત્માને એ શુદ્ધ દાન છે, તથા શુદ્ધ જ્ઞાન છે, અને જે પરજાવતું

દેવુ તથા લેવુ તેતો વિનાવ છે, તે આત્માને ઘટતો નથી, વલી હે સ્વામી ! તુ મે નિજ કહેતાં પોતાની શક્તિ અનતગુણપર્યાયરૂપ તેહના પાત્ર કેતા થા ધાર ઠો, તથા તે આત્મશક્તિના ગ્રાહક તુમે ઠો, અને એ આત્મશક્તિના વ્યાપક તન્મયતા રૂપ અવસ્થાવત પણ તમેજ ઠો ॥ ૪ ॥ ઇતિ ચતુર્થ ગાયાર્થ

પરિણામી કારજ તણો, કર્તા ગુણ કરણે નાથ રે ॥ અક્રિય
અક્ત્ય સ્થિતિમયી, નિકલક અનતી આથ રે ॥ મુખ ॥ ૫ ॥

અર્થ - વલી હે દેવ ! હે પરમેશ્વર ! તમારા અનેક અનિલાપ્ય તથા અનિલાપ્ય ગુણ સર્વે પ્રાગ્જાવ થયા, તેહની ત્રણ પરિણતિ કહે છે પારિણામિક પણે જે અવ્યાવાધાદિક અનતુ કાર્ય, તેહના કર્તા ઠો, ગુણરૂપકરણે કરીને એલે ગુણ તે કરણ અને તે કરણતુ જે ફલ તે કાર્ય, તથા ગુણની પ્રવૃત્તિ તે ક્રિયા, એ કરણ, કાર્ય, ક્રિયાના કર્તા હે નાથ ! તમે ઠો, જે તુમારુ સર્વે પારિણામિકપણુ તેહના તુમેજ કર્તા ઠો, બીજા હ્યમા કર્તાપણુ નથી, વલી હે પ્રહુજી ! તમે અક્રિય ઠો, ક્રિયા તે ચલયોગી પણે છે, અને સિદ્ધ તો અચલ છે તેથી અક્રિય ઠો, વલી હે પ્રહુજી ! તમે અક્ત્ય સ્થિતિમયી ઠો, જે આઠણાની સ્થિતિ તેતો સયોગીનાવની છે, અને શ્રીસિદ્ધજગત તેતો સહજગુણી છે, તેથી અવિનાશી સ્થિતિ તુમારી છે વલી નિકલક કેતાં સર્વ કર્મરુજક રહિત ઠો, તથા નિરાચરણી એવી જે અનતી આથ કેતાં સપદા તેના તમે ધણી ઠો ॥ ૫ ॥ ઇતિ પચમ ગાયાર્થ ॥

પરિણામિક સત્તા તણો, આવિર્નાવ વિલાસ નિવાસ રે ॥ સહજ
અરુત્રિમ અપરાશ્રયી, નિર્વિકલ્પને નિ પ્રયાસ રે ॥ મુખ ॥ ૬ ॥

અર્થ - હવે કદાચિત્ કોઈ કહેશે જે કોઈ ગુણ અધુરો હશે ? માટે તેને પૂર્ણ તા કહી દેસાદે છે પરિણામિકપણુ તે સત્તા કહેતા ઠતો તેહનો આવિર્નાવ કહેતા પ્રગટપણુ એટલે પ્રાગ્જાવ તે અનતગુણપર્યાય નિરાચરણ સમ્પન્ન પુરુષતત્ત્વ રહિત થયે સપૂર્ણમતા નિરોનાવી હતી, તે પ્રગટ થઈ છે, તે પ્રાગ્જાવી સત્તાના વિજ્ઞાસના અનુનયનો હે પ્રહુજી ! તુ નિવાસ કેતાં ઘર ઠો સગુણનોગી ઠો, સ્વસ્વનાવના અનુનવી ઠો, વલી હે પ્રહુ ! તુમે સહજ કેતાં સ્વનાવનો જે મૂજપર્મ તેના અરુત્રિમ તે પણ અપરાશ્રયી કેતા પરવસ્તુના

आधार बिना, ते बली निर्विकल्प केतां मनोचितना बिना, ते बली नि प्रयास केतां प्रयास उद्यम बिना जे आत्मधर्म, तेहनो अनुभव ते तमें नोगवो ठो ॥ ६ ॥

प्रभु प्रभुता संचारता, गाता करतां गुणग्राम रे ॥ सेवक साधनता वरे, निजसवर परिणति पाम रे ॥ मु० ॥ ७ ॥

अर्थ—एहवा प्रभुनी सेवनानु जे फल पाय, ते कहे ठे प्रभु जे श्री श्रेयांसना निष्पन्नतत्त्वो, निरामयी, निरावरणी, तेहनी प्रभुता अनतज्ञान मयी, सर्वसवरी अनतानंदरूप परमेश्वरता, असहायता, सर्वशक्ति निरावर एता, अनतपर्याय स्वकीयकार्य कर्त्तापणारूप नि कर्मता, नि सगता, प्रभुत्व, विभुत्व, आदकत्व, व्यापकत्व, आधारत्व, कारकत्व, कारणत्व, कार्यत्व, इत्यादि प्रभुता एक एक प्रदेजें अनतगुण पर्याय प्राग्जाव परिणमन रूप स्वरूपसपदाने संचारता, चित्तमां स्मरण करता, तथा गाता केता, स्वरयोगें गावता गुणनो ग्राम समूह करता थकां, सेवक तत्त्वरुचि आत्मसिद्धता नो अर्थो ते निष्पन्न परमेश्वरना बहुमानयो जीव अनादिनो बाधक, स्वरूपपराङ्मुख थइ रह्यो ठे, ते जीव साधनता ते आत्मस्वरूप निरावरण करया रूप साधन अवरूपा, उत्तमं थपवाद समर्पितथी मानी थपोगी चमै समर्थ रूप गुणस्थानारोहण, बोधत्याग, गुणप्राग्जाव अधिक गुणनी रुचि, पूर्ण तत्त्वनी ईद्वारूप साधनापणु पामे, ते निज कहेता पोतानी सवरपरिणति ने पामी करीने एदले प्रभुगुणवपयोगे वर्त्ततो थको चेतना गुणीना गुणने अनुपायी पाय, तेवारें स्वरूपईद्वारूप दर्शनगुण परिणमे, तेथी पोतानी सवरपरिणतिने पामे, ते जीव तत्त्वताने साथे, अने साध्यरसीनी जे साथ कता ते परमानंदनु कारण ठे ॥ ७ ॥ इति सप्तम गाथायें ॥

प्रगटतत्त्वता ध्यावता, निजतत्त्वनो ध्याता थाय रे ॥ तत्त्व रमण एकाग्रता, पूरणतत्त्वं एद समाय रे ॥ मु० ॥ ८ ॥

अर्थ—तेहीज जावना कहे ठे वे आत्माने पोतानी जे सपदा तेता कर्म आवृत ठे, ते जासनमा थावरी दुर्जन ठे अने निष्पन्न परमेश्वरनी तत्त्वता तो प्रगट ठे, ते श्रुतांपयोगे जासनमां थावे, तेनाटे प्रगटतत्त्वरी जे श्रीअरिहत निह, तेनी निरावरण आत्मसंपदा तेने ध्यावता थकां, जीव पो

તાની સત્તાગત ઇચ્છાર્થિક પર્યાયાર્થિક તત્ત્વતાનો ધ્યાતા થાય છે, ઇચ્છા
 તુલ્યતા માટે ઇતિ ॥ એમ સ્વતત્ત્વને ધ્યાવતો તત્ત્વરમણ તથા તત્ત્વની
 અનુભૂતિ કરે, તત્ત્વ જે સ્વગુણપર્યાયરૂપ તે મધ્યે એકાગ્રતા તન્મયતા
 થાય, તેવારે એ સેવક જે શ્રેયાસ પ્રભુનો ગુણાવલંબી, તેહજ પૂર્ણતત્ત્વરૂપ
 તત્ત્વની થઈ, પૂર્ણાનંદનિરાવરણ સ્વસ્વજાવની પૂર્ણતાને પામે, પોતાની પૂર્ણપ્રા
 ગ્જાત્રી તત્ત્વતામા સિદ્ધ બુદ્ધ થાય એહજ મોક્ષનો ઉપાય છે. આજાવના
 કહે છે, કે અનાદિ મિષ્ટાત્વ અસયમ કપાયયોગહેતુપરિણતિ ગૃહીતકર્મ
 પ્રિપાક ક્ષાયમાન ત્રિસસ્યૂજાત્મગતિમતને અનેકાત શુદ્ધાત્મસ્વરૂપનુ શ્રવ
 ણ કરવું તે પણ દુર્જન છે, તે જીવને શ્રીજિનસેવનથી, જિનનુ સ્વરૂપ ઈન
 સ્વાય, તેથી સ્વરૂપરુચિ વપજે પઠો સ્વધર્મપણા માટે રુચિવત્ત જીવ તે
 ઇધર્મ વર્તતો આત્મધર્મ નિપજાવે, અનુક્રમે નિર્વિકલ્પ સમાપ્તિ નજી, શુ
 દ્ધાત્મ પૂર્ણતા પામે એહીજ મોક્ષમાર્ગ છે ॥ ૬ ॥ ઇતિ અષ્ટમ ગાયાર્થ ॥

પ્રભુ ઢીંઠે મુજ સાંજે, પરમાત્મ પૂર્ણાનંદ રે ॥ દેવચંડ
 જિનરાજના, નિત્ય વદો પય અરવિંદ રે ॥ સુ ॥ ૯ ॥

અર્થ - તે માટે પ્રભુ ઢીંઠે એટલે પ્રભુનો સ્થાપનાનિદેષો ઢીંઠે મુને
 સાંજે કેતા સ્મરણમા આવે, શુ સ્મરણમા આવે? તો કે પરમાત્મા, નિદ્ધ,
 નગવાન, અચ્ચજ, અસગી, અનાગી, અયોગી, તેહનો પૂર્ણ અનતપર્યાયી
 ત્રિજ્ઞાજઅપિનાશી આનંદ કેતા ગુણાનંદાદિક તે સાંજે, અને જે પ્રભુ સ્વરૂ
 પાશ્રિત ચેતના કરવી, તેહજ પોતાની આત્મા સાધવાનો પરમ ઉપાય છે,
 તે માટે દેવ જે નિર્ઘયાદિક તેમા ચડમાસમાન જે જિનરાજ વીતરાગ શ્રી
 શ્રેયાસ પરમેશ્વર, તેના પદરૂપ અરવિંદ કેતા કમજ તેને નિત્ય વદો, સદા
 પ્રણમો, તથા સ્તુતિરુક્તાંનુ નામ પણ વ્યવહર છે, તે પોતાને પણ કહે છે,
 જે શ્રીઅરિહતના ચરણ નિત્ય સેવો, અરિહતસેવન તેહજ સસાર મહાસમુ
 દ્ધ મોહાવર્ત અજ્ઞાનાપ્રકાર મિષ્ટાત્વકર્દમમગ્ર જીવને નિસ્તાર પાર કરવા
 નો પુટ ઉપાય છે, અરિહત આજવને અરિહત પ્રતિમાને આજવને અનત
 જીવ પૂર્ણાનંદી થયા, વજો જે યયાયે ઈજગ્વાણે પુજાગત્તા રહિતપણે
 શ્રી અગ્નિહાનુ સેવન કરગો, તે પરમસુખ પામગે એહજ ગરણ ગ્રાણ
 આપાર છે ॥ ૯ ॥ ઇતિ એકાદશ શ્રીશ્રેયાસજિન સ્તવન મણિ ॥ ૧૧ ॥

॥ પથિડો નિહાણું રે વીજા જિન તણો રે ॥ એ દેશી ॥

પૂજના તો કીજે રે વારમા જિન તણીરે, જસુ પ્રગટયો પૂજ્ય સ્વનાવ ॥
પરકૃતપૂજા રે જે ફઠે નહીરે, સાધક કારજ ઢાવ ॥ પૂ૦ ॥ ૧ ॥

અર્થ - હવે વારમા શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામીની સ્તવના કરે છે હે નવ્ય જીવો ! તમારે જો આત્માને સુખી કરવાનું મન છે, તો વારમા નિન વીતરાગ શ્રીવાસપૂજ્ય પુરુષોત્તમની પૂજના કીજે, એટલે સકલગુણનિરાવરણ, પરમચારિત્રી, પરમજ્ઞાની, અયોગી, અનોગી, અલેશી, અસહાયી, અકપાયી, અરૂપી, શુદ્ધસ્વરૂપી જે સિદ્ધ, સકલપરનાવ અનોગી, પુન્ર લોપચારરહિત એવો પૂજ્યસ્વનાવ જેહનો પ્રગટયો છે, તેહની પૂજા કીજે, જે નક્તિના રાગી નહીં, અને દેષી નહીં, એવા સર્વજ્ઞ તેહીજ પૂજવા યોગ્ય છે ॥ ઠક ચ આસમીમાસાયાં ॥ દેવાગમ નનોયાન, ચામરાદિવિનૂતય ॥ માયાવિષ્વપિ દૃશ્યંતે, અત સ્ત્વમસિ નો મહાન્ ॥ ૧ ॥ સૂદર્માત રિતદૂરાથ, પ્રત્યક્ષા કસ્યચિત્ યથા ॥ અનુ મે તત્ત્વતોજ્ઞાન, મિતિ સર્વજ્ઞશ સિતં ॥ ૨ ॥ અસ્તય પાઙિહેરા, સઘ કમ્મ ઇદયસનૂદ્યા ॥ તેણ ન વિમ્હ ઇ મે, વિમ્હઈ ધીયરાગત્તે ॥ ૧ ॥ ઇત્યાદિ ॥

વલી પ્રચ્છનુ પૂજ્યપણુ કહે છે જે પરકૃત દેવતા મનુષ્ય ગુણરાગી યકા અનેક પ્રકારની નક્તિ, પૂજા કરે છે, પરંતુ પરમેશ્વર, કોઈની પૂજા વડતા વાઠતા નથી, ઇષ્ટાદોષ રહિત છે, માટે પરનાવના સગ, તથા પરકૃતપૂજાને વાઠતા નથી, તે પૂજ્ય જાણવા અને સાધક જે મોહના અર્થો, માર્ગાનુસારી, સમકેતી, વેશવિરતિ, સર્વેગપક્ષી મુનિરાજ, તેહનું કાર્ય, જે સપૂર્ણસિદ્ધતા, તેહના ઢાવ કેતા ડપાય છે, તેહીજ નિમિત્ત યોગે અનત સિદ્ધ નિપિના, માટે પોતે પૂજાના અવાઠક, અને પૂજે તેહને પરમાનંદ પૂર્ણતા નિપજે ॥ ૧ ॥ ઇતિ

હવ્યથી પૂજા રે કારણ જાવનુ રે, જાવ પ્રશસ્તને શુદ્ધ ॥ પરમ
ઇષ્ટ વલ્લજન ત્રિન્નુવન ધણી રે, વાસુપૂજ્ય સ્વયં બુદ્ધ ॥ પૂ૦ ॥ ૨ ॥

અર્થ - તે પૂજાના વે જોડ છે, એક હવ્યપૂજા, વીજી જાવપૂજા, તિહાં ન્હવણ વિલેપનાદિક જે વાહ્ય ડપચાર, યોગ સમારવાને કરિયે, તે હવ્ય પૂજા જાણવી તિહા અઢાર પાપસ્થાનક છે, તે સર્વ આત્માને હુ સ્વહેતુ છે, તે

सर्वे पलटाववाने पूजामां प्रशस्त राग करिष्ये, ते आत्माने तद्धातीयतजयायोग्य
 जे कर्म ते कर्म निर्द्वैतवानी नीति ठे, माटे जिनपूजा ते सवर ठे, तेथी अवश्य
 करा योग्य ठे, तेमां बाह्यथी जे फुज. वेंसर प्रमुखनी पूजा, ते इव्यरूप ठे,
 ते नावपूजा जे गुणगुणी एकत्वता रूप तेहनु कारण ठे, माटे इव्यनिक्षेपो
 ते तेहनेज कहिये, के जे नावनु कारण होय हवे नावनिक्षेपे पूजा ते वे प्र
 कारनी ठे प्रथमप्रशस्तनावनिक्षेपे पूजन, बीजु शु-६ नावनिक्षेपे पूजन, ते
 हमां जाय ते आत्मानो परिणति, अने पशस्त ते गुणी कपर राग जाणवो
 ॥ उक्त च ॥ गाथा ॥ अरिहते सुयरागो, रागो सुगुणीसु पवयणोसु य ॥ ए सुप
 सद्यो रागो, इति वचनात् ॥ तथा च वसरणपयन्नामां कह्यु ठे ॥ सुरुयाण रा
 य ससुप्पन्न, पुन्न पुन्नपं कुरु करालो ॥ इति वचनात् ॥ हवे प्रशस्तनु स्वरूप
 निखे ठे तेमां जे विषय परियह उपर राग ठे, तेथी तो कर्मवध उपजे,
 अने अनुपपा ते शातावेदनीनी हेतु ठे, तेतो सर्वनिर्गुणी जीव उपर पण
 ठे, तथा गुणी उपर अनुकपा करवी, ते निवामा रहेवा योग्य ठे ॥ उक्त च
 आवश्यकते ॥ सुहिएसु अ इहिएसु अ, जा मे अस्तजएसु अणुकपा ॥ रागेण
 य दोसेण य, तं निदे तं च गिरिहामि ॥ १ ॥ इति वाक्यात् ॥ तथा जे अ
 रिहतादि पंच परमेष्ठी अने आगम, सार्धार्थिक उपर पक्षपात विना गुणीप
 णा माटे जे राग, ते प्रशस्त राग जाणवो ते यद्यपि गुण्यपन्नो हेतु ठे, त
 थापि ठता आत्मगुणने स्थिर पवानो तथा नया प्रगट करवानो हेतु ठे
 गुण्यनुबधी गुण्यनो हेतु ठे, ए श्री हरिनइ पूज्ये पंच वस्तुयथमां कह्यु ठे ॥
 गाथा ॥ नाणाइ गुणरुइ खलु, तारसीय गुणसपपं सपत्तो ॥ पन्नो गुणसपत्तो
 पसधराग तिहि कुणई ॥ १ ॥ गुणरुइ मूल एयं, तेण गुणबुद्धिहेतव्य न
 णिपं ॥ जह इलाइपुत्तो, पसधरागेण गुणपत्तो ॥ २ ॥ इति वचनात् ॥ इ,
 हां कोइ पुठे जे, श्री गौतमस्वामीने त्रिचुवन दयाल, त्रिशजानदन, श्रीवीर
 परमात्मा उपर राग हतो, ते केवलज्ञाननेरोधक केम थयो ? तेहने उ
 नर फहे ठे जे श्रीगौतमनो प्रशस्त राग, ह्यापशम रत्नत्रयानो तो दीपक
 हतो, पण श्रीवीर विद्यमान ठतां, रागनी मदता थइ नही, केम के ठते का
 रणे राग टलवो इ कर ठे, पण जेवां कारण मटपु तेथी रागनी अवस्था
 अटफी, तेवार अणी थई, तेम प्रशस्त राग सर्व जीवोने ह्यापशमी रत्न
 त्रयानो विरोधी नथी, ह्यापकतानी ईहायुक, ह्यापकताने नजीक करे, पर

તુ ક્ષાયકરત્ત્રયી થવા દીધે નહીં ॥ ઠકં ચ શ્રીસંવિક્ષમુખ્યે શ્રીજિનેશ્વર
સૂરિપૂજ્યે સવેગરગસાલાયા ॥ સિદ્ધે રત્નો તમ્બુળ, ફાદા લપ્પાણે ગુણે સભે ॥
નેણ અરિહતાઈ, સુગુણ સુરાગ સમાહિત ॥ ૧ ॥ તે માટે પ્રશસ્ત જાણ
જા તે પણ સાધકતામાં ઠે હવે શુદ્ધનાવપૂજા તે, જે આત્માનુ સામાન્ય
ચક્ર, વિરોપચક્ર, ક્યોપશમી ચેતનાવીર્ય, તે સર્વ, શ્રીઅરિહતપરમાત્માના
ક્ષાયકસિદ્ધતાદિગુણાનુયાયી પ્રવૃત્તે, તે શુદ્ધનાવપૂજા જાણી, એટલે ગુણ
રાગી થઈને ગુણવદ્ધુમાની થવું પઠી સ્વસ્વરૂપમા તન્મયથયે થકે સ્વરૂપપૂર્ણ
તા નિપજે, એ મોહનો માર્ગ ઠે હવે પ્રશસ્ત જાવ પૂજાનુ સ્વરૂપ કહે ઠે શ્રી
અરિહત વાસુપૂજ્ય સ્વામી, સ્વયં કેતાં પોતાથી બુદ્ધ થયા, એવા ત્રિહુવન
નાથ તે પરમ કેતાં અત્યંત ઇષ્ટ કેતાં રજિયામણા વદ્ધન કેતા વાહ્યા જાગે,
તે પ્રશસ્તરાગરૂપ જાવ પૂજા જાણવી ॥ ૨ ॥ ઇતિ દ્વિતીય ગાથાર્થ ॥

અતિશય મહિમા રે અતિ ઉપગારતા રે, નિર્મલ પ્રજ્ઞુ ગુણરાગ ॥
સુરમણિ સુરઘટ સુરતરુ તુ ઠતે રે, જિનરાગી મહાજાગ ॥ પૂ૦ ૥ ૩ ॥

અર્થ - વલી પ્રશસ્તરાગીપણુ ઝંલસાવે ઠે જે શ્રી અરિહતઅતિશયના
મહિમા ઉપર અદ્ભુતતા આશ્ચર્યતા તથા આવ પ્રાતિહાર્યની વિસ્મયતા
ઇત્યાદિ દેખીને અથવા સાનલિને જે રાગ ડપજે, તે સર્વ, પ્રશસ્તરાગ
જાણવો, તથા જગતના જીવોને માહામોહાધકાર નિવારવારૂપ ધર્મદે
શના દેઈને વિતરી ગણો જે આત્મધર્મ, તેને દેખાડે સર્વ સદેહ ટાલે ૫
ઉપગાર, જાવઅજીવિકાના વાતાર, તત્ત્વથી નૂલે પડ્યા જીવોને તત્ત્વ
ના દેખાડનાર, એવું ઉપકારી પણ શ્રીઅરિહતનુ ઠે, તે ઉપકારીપણા ઉપ
ર જે ઇષ્ટતા, તથા નિર્મલ કર્મ આવરણે રહિત કેવલ જ્ઞાન, કેવલ દર્શન, વી
તરાગતા, અસંગતા, સ્વરૂપ જોગી પ્રમુખ ગુણ ઉપર રાગ તે પણ પ્રશસ્ત રાગ
કહિયે વલી સુરમણિ કેતા ચિતામણિ રત્ન અને સુરઘટ કેતાં કામકુન તે
થા સુરતરુ કેતાં કટપવૃદ્ધ તે સર્વ તુષ્ટ નાસે કેમકે એતો રૂહલોકસુખના
હેતુ, તથા જાવઅશુદ્ધતાના વધારવા વાલા ઠે, તેહને અસાર જાણીને તુષ્ટ
ગણે, અને શ્રીઅરિહતનો રાગ તે પરપરાયે આત્મસુખનો હેતુ ઠે, આત્મા
ના ગુણની વૃદ્ધિ કરવાનું પુષ્ટ નિમિત્ત ઠે, તે માટે શ્રી જિનરાજ, પરમદયાલ,
સ્વગુણજોગી, માહાગોપ, પરમોપકારી, માહારી, તત્ત્વ સપાદના ઉપદેશક,

તે ઘર જે જીવને સાર્વત્રી ઇન્દ્રિયોં રાગ પ્રગટે, તે જીવ માહાનામ્પવાન્, તથા પરિત્ર જાણવા, જે જીવ કામરાગ, દષ્ટિરાગ, સ્નેહ રાગનો નોડ ટાલીને, શ્રીકૃષ્ણપોત્તમ, પરમાનંદી શ્રીવાસુપૂજ્ય પ્રભુ ઘર રાગી થયો, તેને ધન્ય છે તે મહત્ જીવ, મોહોટા નામ્પનો પછી જાણવો, એ સર્વ પ્રશસ્ત રાગનાવ પૂજા કહી ॥ ૬૩ ॥

દર્શન જ્ઞાનાદિકગુણ આત્મના રે, પ્રભુ પ્રભુતા લયલીન ॥

શુદ્ધ સ્વરૂપી રૂપે તન્મયીરે, તસુ આસ્વાદન પીન ॥ પૂ૦ ॥ ૪ ॥

અર્થ - હવે શુદ્ધનાવપૂજા કહે છે તિહા જે આત્માના કૃપોપશમનાવી દર્શનગુણ, તથા જ્ઞાનાદિગુણ, તે સર્વ પ્રભુની પ્રભુતાથી લયલીન થયા છે, બહુમાન શ્રીઅરિહંતનું છે, નાસન પણ અરિહંત ગુણની અનતતાનું છે રમણ શ્રી અરિહંત ગુણનાં સ્વરૂપ નાસનનું છે, અનુનવ પણ અરિહંત ગુણના નામનનો છે, એમ જેટલી આત્મશક્તિ પ્રગટી છે, તે સર્વઅરિહંત ગુણને અનુપાયી કરીને, તન્મયતારૂપ કરે, તે શુદ્ધનાવ પૂજા જાણવી તે આવીરીતે - પ્રભુતાનો નિરધારનાસનનું આસ્વાદન, તે આનંદતાયે મગ્ન રહેવું, શુદ્ધસ્વરૂપી પરમાત્મા તેહનુસ્વરૂપ જે વસ્તુધર્મ, તેમધ્યે તન્મયી થઈને, તેના આસ્વાદને અનુનવે, પીન કેતા પુટ રહે, તે નાવથી નક્તિ જાણવી, તથા વદન નમનાદિકતે યોગનક્તિ જાણવી તથા પ્રભુ ઘરે ઇષ્ટતા તે રાગ નક્તિ જાણવી, તથા હું સહુથી મોટા માહરે અરિહંત પરમેશ્વર જેવો થઈ છે, હું મોહના માર્ગને પામ્યા, અંતે પોતાના આત્મગુણને પ્રભુની પ્રભુતાને અનુપાયીપણે યજ્ઞાવે, એહવો લીન થકો રહે, તેહને તત્ત્વનક્તિવત કહિએ એહવા સમ કેનિ, વેશવિરતિ, સર્વવિરતિ, જેણે પોતાનો મૂઝપરિણતિ પ્રભુતાથી મેજયી છે, આત્મપરિણતિરૂપવત્સર્ગે પ્રભુની પ્રભુતાને રમાવી રહ્યા છે, માહાનુનાવ છે, તે શુદ્ધનાવપૂજા જાણવી ॥ ૪ ॥

શુદ્ધતત્ત્વ રસ રમી ચેતના રે, પામે આત્મસ્વનાવ ॥ આત્મા
લવી નિજગુણ સાધતોરે, પ્રગટે પૂજ્યસ્વનાવ ॥ પૂ૦ ॥ ૫ ॥

અર્થ - એમ શુદ્ધનિર્મલ તત્ત્વી શ્રીઅરિહંતદેવ સિદ્ધ જગવાન્ તેહનારસે રંગાણી થકો તેહના ગુણની નોગીજવારે ચેતના થયી, અન્ય વિકલપ ટાળી

अनुनवजावना सहित प्रहस्वरूपे रसीनी यह तेवारे ते चेतना पोताना आत्मस्वजावने पामे, आत्मस्वजावरुचि, आत्मस्वजावोपयोगी, आत्मस्वजावरमणी, आत्मानुनवी थयो, एटले उपादानावजवी अवस्था पामे, अने जे वारें एनव्यजीव आत्मावजवी थाय, तेवारे पोताना गुणने साधतो निज जावतो, सम्यक् दर्शनादिक गुणने प्रगट करतो; गुणस्थान क्रमें बोझनी हाणी गुणप्राग्जाय स्वरूपएकत्व स्वरूपानुनव थतो थको तद्धीनताने नि पजायवे पोतानो अनादिकाजनो सत्तागतपूज्य स्वजावने प्रगट करे, एटले पहेला हू परमपूज्य अनंतगुणी हु, ए निर्धाररूप सम्यक् दर्शन प्रगटे, त्या द्वादसत्ताहु नासन थाये, पठी जे सत्ता प्रगटी, तेहनो रमण अनुनवरूप चारित्र्यगुण प्रगटे, पठी शुक्ल-यान प्रगटे, पठी निरावरण केवजज्ञान नीपजे, ए परमपूज्य श्रीअरिहतने पूजवाथी पोतानो पूज्यस्वजाव प्रगटे ॥ ५ ॥

आप अकर्ता सेवाथी हूवे रे, सवक पूरणसिद्धि ॥ निजधन न दीए पण आश्रित लहे रे, अक्षय अक्षर रुद्धि ॥ पू० ॥ ६ ॥

अर्थ — श्री बीतराग पोते परजीवना मोहना अकर्ता ठे, केम जे परकर्ता पणुं जीउड्यनो धर्म नथी, तेमाटे पोते परजीवनी सिद्धिना अकर्ता ठे, पण श्रीप्रभुजीनी सेवाथी सेवक जे नक, तेहने हूवे केता थाय छु थाय तो केसपूर्ण सिद्धता निपजे निज केता पोतानो धन जे अनंत ज्ञानादिकगुण ते प्रभु कोइ बीजाने थापता नथी, एटले कोइ पोतानो गुण बीजाने आपे नहीं, अने ते गुण पण पोतानी ड्यने सूकी बीजामां वत्ते नहीं अने कोइ ड्य कोइ ड्यनो गुण ग्रहे पण नहीं, सर्व ड्य पोते पोतानी सत्ताना स्वामी ठे, तेमाटे अरिहत पोते कोइ थापताज नथी परंतु जे अरिहतने आश्रित सेवे, ते निधे अक्षय केता जेहना क्षय न थाय तथा जे विनाश नपामे, तथा अक्षर केता खरबु जरबु जेहमा नथी, एवो अविनाशी अक्षर अनंत आत्मसपदा पूर्णानंदादिक रुद्धि लहे केता पामे, माटे जिननकि तेहीन सिद्धता नीपजववाना पूर्ण उपाय ठे ॥ ६ ॥ इति पष्ठ गायार्थ ॥

जिनवर पूजा रे ते निजपूजना रे, प्रगटे अन्वयशक्ति ॥ पर मानद विलासी अनुनवे रे, देवचंद्र पद व्यक्ति ॥ पू० ॥ ७ ॥

ત્રયોદશ શ્રી વિમલજિન સ્તવન.

૬૮

અર્થ - જે જિનરાજની પૂજા નકિ કરવી, તે પોતાના આત્માની પૂજા ના કરવી છે, આત્મગુણ વધારવા છે, આત્મસપ્દાની ઘટિ કરવી છે, કેમ જે જિનસેવનાથકો પોતાના અન્વયી ગુણ જે સદ્જ્ઞાનાનવાદિક થનત શકિ તે પોપે, વધે, પ્રગટે, નિરાવર્ણ થાય, તે જીવપરમાનવનો વિજાતી પદ, અનુનવે કેતા ઞોગવે, સર્વદેવમાં વડ્ડમા સમાન જે પદ પરમાત્મતા, પૂર્ણતા, નિરાવર્ણતા, નિરામયતા, તત્ત્વજોગતા, સ્વરૂપાનવતારૂપ, તેહની વ્યકિ કેતા પ્રગટતા જે કર્માવર્ણે થનાદિની આવૃત્ત છે, તે સર્વ કર્મદ્યુયે વધે થક્રિય, થનવધિનતા, શકિ પ્રગટે, છુદ્ધ થાયે, તેમાટે નિષ્પન્ન જિ નની નકિ તે પરમાત્મતા રૂપ આત્મસિદ્ધતાનુ કારણ છે, તેમાટે હે મા કાર્યો જીવો તમે શ્રીચીતરાગ થરિદાનોપૂજના તે ત્રિધિ સહિત નિરનિજા પે તત્ત્વસાધ્યતાયે કરો, એહજ વ્રતમવધાય છે ॥ ઇતિ શ્રીવાસપૂજ્યનિનૃ

॥ અથ ત્રયોદશ શ્રીવિમલજિન સ્તવન ॥

॥ વાસથરવાસ સીપરે કરે જી એ દેશી ॥

વિમલ જિન વિમલતા તાદરી જી, ધ્વર વીજે ન કદાય ॥ લઘુ નદીજિમ તિમ લઘીયે જી, સ્વયંનુરમણ ન તરાય ॥ વિ ૦ ॥ ૧ ॥

અર્થ - હવે શ્રી વિમલનાથ પ્રવૃત્તીની સ્તુતિ કહે છે હે વિમલજિન ! પરમેશ્વર ! તાદરી વિમલતા કેતાં તમારી નિર્મલતા કહેવી છે ? જે નમ્તદ્ધ્યકર્મ નાવકર્મપરાનુજાપીતાદિ વાપ રહિત પણેએ એહવી નિર્મલતા તે ધ્વર કેતાં ઘીજા કોઈ વસ્તુસ્ય જીવને ન કદાય કેતાં કદિ નહીં, તેનવનુનશક્યતે કેન ઇતિનાપ્યવચનાત્ તેમાટે કહેવાય નદી તે પર દૃષ્ટાત કહેતે જેમ લઘુનદી કેતાં નાન્દીનદી તેને જેમ તેમ તથોયે, થતરિયે, પણ ઘસર્યાતા કોઈ જોનનનો સ્વયંનુરમણ નામા સ તે કોઈ પામર જનથી તણો જાય નહીં, ઘને પ્રવૃત્તના ગુણનો સ્વયંનુરમણ પુદયી ગિરિ જલ તરુ જી, કોઈ નોલે એક દાય ॥ તેદ તુજ ગુણગણ નણી જી જાત્તવા નહીં સમરથ ॥ વિ ૦ ॥ ૨ ॥

અર્થે—તથા સચલ કેતાં સર્વે દૃઢવી, ગિરિ તે પર્વત, જલે તે પાણી, તરુતે વનસ્પતિ, એ સર્વને કોઈ એક હાર્યે તોલે કેતાં ઠપાડે એહવો બલવત પણ તે બાલે વીર્યવત હોય તેથી તેપણ પ્રજુજી તાહરા ગુણના ગણ કેતાં સમૂહ તેને જાણવા કેતા કેહવાને સમર્થ નહીં, કારણ તેહમા બાલવીર્યની શક્તિ છે, અને તમારું નિર્મલ સ્વરૂપ તે કેવલજ્ઞાની ક્ષાયકવીર્યવતને ગમ્ય છે, તેને પણ સર્વવચને ગોચર થાયેજ નહીં, તો બાલવીર્યવતથી કેમ કેહે વાય ॥ ૬૩ ॥

સર્વ પુજ્જલ નજ ધર્મના જી, તેમ અધર્મ પ્રદેશ ॥ તાસ ગુણ ધર્મ પચવ સદુજી, તુઝ ગુણ એક તણો લેશ ॥ વિ૦ ॥ ૩ ॥

અર્થ—સર્વ પુજ્જલ હૃદય તથા નજ કેતા આકાશ હૃદય, ધર્મ કેતા ધર્માસ્તિ કાય હૃદય, તેમજ અધર્માસ્તિકાયના પ્રવેશ, એટલે એ પચાસ્તિકાયના પ્રવેશ અનતા તેહના ગુણ અનતા તે ગુણધર્મ નિત્યત્વાદિ તે પણ અનતા તેહના પર્યાય બલી તેહથી અનત ગુણ છે, તે સર્વ મંત્રી પણ હે પ્રજુજી તાહરો એક ગુણ જે કેવલજ્ઞાનરૂપ તેહનો હેશમાત્ર છે, કેમ જે એ સર્વ પચાસ્તિકાયના જાવ વર્તમાન કાલે છે, અને કેવળીતો એ સર્વના અતીત, અનાગત, અને વર્તમાન, એ ત્રણે કાલના પર્યાય ઉત્પાદ, વ્યય, ધુરુપ તેહને એક સમયમા જાણે, તથા એથી અનંતગુણા બીજા ધર્મને પણ એક સમયમાં જાણે, તેમાટે કેવલ જ્ઞાનની શક્તિ અનંતગુણી છે ॥ ઠકે જાણે વિશેષાવશ્યકે ॥ એ હિ કેવલસ્ય નિ શેષજેયગતા વિષયજૂતા પર્યાયાસ્તે જ્ઞાનાદિતવાદિનયમતેન જ્ઞાનરૂપત્વાદર્યાપત્યૈવ સ્વપર્યાયા પ્રોક્તા નતુ પરપર્યાયાપેક્ષ્યા હત્યવિશેષકેવલત્વવિરોધો નાશકનીય ઇતિ ॥ ૬૪ ॥

એમ નિજજાવ અનતની જી, અસ્તિતા કેટલી થાય ॥ નાસ્તિતા સ્વપરપદ અસ્તિતાજી, તુઝ સમ કાલ સમાય ॥ વિ૦ ॥ ૪ ॥

અર્થ—એ રીતે જેમ કેવલ જ્ઞાનગુણ અનંતપર્યાયી છે, તેમ જે કેવલ દર્શનાદિક નિજકેતા પોતાના જાવ ગુણ પર્યાય અનતા છે, તેહની અનંતતા કેટલી પાપે છે જે સ્વહૃદય ક્ષેત્ર કાજ જાવ રૂપ અસ્તિપણ તે અનંત છે, તેમ પરપર્યાય જે બીજા જીવહૃદય તથા પુજ્જાદિ અજીવ હૃદય તેહના પ્ર

देश तेहना स्वभाव तेहना गुण पर्यायिनी जे. अथनतता ते सर्वहु नास्तिपणु
तमारामां ठे, ते पण अथनहु ठे. ते तस्सत्तपज्जाया, सेसा परपज्जवा सब्बे
॥ इतिश्री पूज्यपादा तथा च हेम सूरि ये यम्य समवेता स्ते तस्य स्व
पर्याया प्रोच्यते. अस्तित्वेन सत्त्व-दास्ते च अथनंता येच घटादिगता भ्रास्य
पर्यायास्तेन्यो व्यावृत्तित्वेन नास्तित्वे सत्त्व-दा इति ॥ ए नास्तिपर्याय ते
पण इव्यनिष्ठित ठे. तेपामपि व्यावृत्तिरूपतया परमार्थिक स्वपर्यायित्वेन
विरुद्धपते एटले नास्तिपणु ते पण वस्तुना पर्याय ठे, एम नास्तितानी प
ण अथनतता ठे, ते स्वपदें केतां पोताने पदें ज्ञानगुणना अमूर्तत्व, चेतन
त्व, सर्ववेदुत्वाप्रतिपातित्व निरावर्णत्वादय केवज ज्ञानस्यस्वपर्याय एम के
वज ज्ञानना स्वपर्यायें अस्तिरूप अथनंता ठे, हरे केवल दर्शनावि अथनंत गु
णना जे पर्याय ठे, ते सर्व केवजज्ञानमां नास्तिपणे रक्षा ठे, ते जेम केव
ज ज्ञान अस्तिनास्तिपणे ठे, तेमज केवल दर्शन तथा चारित्र सुख, अरू
पता, अयुरुलघुता, परमदानादि अथनतगुण, ते सर्व पोतानी जाति एक
जीवइव्य मिश्रित अथनंतगुणनी नास्तिताने जीपायका रक्षा ठे, तेमज बी
जा जीवइव्य तथा पुज्जादिक अजीवइव्य, ते सर्वना गुणपर्यायिनी पण ना
स्तिताने जीपायका रक्षा ठे, एम स्वपदें नास्तिता तथा परपदेपण नास्तिता
ठे, ते सर्वनास्तितापणु ते इव्यमांहेज अस्तितापणे रह्यो ठे, नास्तिधर्मेनी
अस्तिता ते इव्यमांज ठे, तिहां जावना कहेठे जे जीवने विपे ज्ञानादिक
गुणनी अस्तिता तेम वर्णादिकनी नास्तिता ठे, ते वर्णादिकपणु जीवमां
नयी पण तेनी नास्तिता जीवमांरही ठे, एम तरवार्येमां कहु ठे ॥ “यदि
परनास्तिस्वाजीवादिषु न स्यात् तदा जीवादीनां परत्वपरिणति स्यात्
इति” भाटे जीवमां अस्तिपणु तथा नास्तिपणु ते घेहु अस्तिपणे रक्षा
ठे, उक्त च विशेषावश्यके

“द्विविध हि वस्तुन सरूप अस्तित्व च नास्तित्व च तनां ये यत्रास्ति
त्वेन प्रतिबद्धा स्ते तस्य स्वपर्याया येतु नास्तित्वेन सत्त्व-दास्ते तस्य परप
र्याया प्रतिपाद्यते इति निमित्तनेदृश्यापनपरावेव स्वपरजदौ नस्येकेषां तत्र
सर्वथा संयन्तिराकरणपरी अतो अस्तित्वेन सत्त्व-दा इति परपर्याया यच्यंते
न पुन सर्वथा ते तत्र न संयद्धा नास्तित्वेन तत्र सत्त्व-दा इति यचनात्”

तेभाटे नास्तिपणानां वस्तुघी सत्त्व-दा ठे, ते स्वपद केतां स्वइव्यना

ગુણાંતરેની વિવક્ષિતગુણમાં નાસ્તિતા તથા પરપદ કેતાં પરદ્વ્યના ગુણની નાસ્તિતા એ નાસ્તિતા, સર્વ વસ્તુધર્મે પારિણામિક નાવે રહી છે, તે સર્વેનિ રાવર્ણપણે હે શ્રીવિમલ પ્રજ્ઞ ! તમારી પરિણામિકતામધ્યે તથા કર્તૃતામધ્યે નોકૃત્તામધ્યે સમકાલે કેતાં પ્રતિસમયે સમાયે છે, એટલી ધ્યનતતા તમારે વિષે છે, હે પ્રજ્ઞજી તમારી નિર્મલતા તે સમકેતિ જીવને શ્રદ્ધાગોચર છે, તથા પૂર્વધરને પરીક્ષનાસન ગાચર છે, ધ્યને કેવલીને પ્રત્યક્ષ છે, એ રીતે ધ્યનિલાપ્ય તથા ધ્યનનિલાપ્યની ધ્યનતતા છે, તે વીજા કોડથી કહા ય નહીં, માટે હે નાથ તાહરૂ જ્ઞાન, દર્શન, સુખધર્મની ધ્યનતતા તે જે ન વ્યજીવને સ્યાદાદોષેત જાસન પ્રતીત ગોચર થડ, તે જીવને પણ ધન્ય છે, તો હે પ્રજ્ઞજી ! તમારી શીવાત્ત કહુ તમે તો માહાપૂજ્ય ઠો, મોહોટા ઠો॥૪

તાહરા શુદ્ધસ્વનાવને જી, આદરે ધરી બહુમાન ॥ તેહને
તેહિજ નીપજે જી, એ કોઈ અદ્રુત તાન ॥ વિ૦ ॥ ૫ ॥

અર્થ - હે પ્રજ્ઞજી તાહરો જે શુદ્ધનિર્દોષ સ્વનાવ, ધ્યનતાનવાદિ રૂપ થક્રિય, થક્રુપ, તેહને જે આદરે કેતાં અંગીકાર કરે, વદન, સેવન, સ્મરણ, ધ્યાનાદિકપણે આદરે, વલી બહુમાન કેતાં અત્યાદરપણે જે પ્રહે, તે સાધ્યાર્થી સેવકનો તેહવોજ પોતાનો સ્વનાવ શુદ્ધ થાય, નિ કર્મતા નીપજે પ્રજ્ઞના જેહવો સ્વનાવ નિર્મલ થાય, માટે હે પ્રજ્ઞ ! એ કોઈ અદ્રુતતાન કે કેતાં તંત્રે જે અરિહંત પ્રજ્ઞુ શુદ્ધસ્વરૂપ ચિતવતાં ધ્યાન કરતાં, પોતાનું સ્વરૂપ નીપજે, એહિજ આશ્ચર્ય છે ॥ ૫ ॥ ઇતિ પચમ ગાથાર્થ ॥

તુમ પ્રજ્ઞુ તુમ તારક વિજ્ઞૂજી, તુમ સમો અવર ન કોય ॥ તુમ
દરિસણાયકી હું તરગોજી, શુદ્ધ આલબન હોય ॥ વિ૦ ॥ ૬ ॥

અર્થ - માટે હે શ્રીવિમલનાથ ! માહરા પ્રજ્ઞ અધિપતિ તુમેજ ઠો, ઘજીમુજને સસારમાથી તારવા વાજા પરમનિર્યામક પરમસામર્થ્યવત તુમે ઠો, દેદવ ! હે નાથ ! હે રૂપાસિધુ ! હે જ્ઞાનજાનુ તુમસમાન માહરે વીજો કોઈ નથી ત્રિચુવનમાંહે તમેજ દયાજ ઠો, હે જગત્વત્સલ તાહરો દર્શન કેતાં દેસવુ થયવા દર્શન તે સમકિત તેને પામે થકે હુ તરો, સસાર સમુદ્રને ઝંજગી પાર થયો ઇહાં કારણ પામે થકે જનકિના હરપે અપચાર

चतुर्दश श्री अनंतजिन स्तवनं.

७९

वचन कसु, एम बुद्धनिर्मज्ज स्वरूपनो ध्यालवी थपो थको हे नाथ' ता हरा स्वरूपने थवज्जंवे, में माहारु स्वरूप उज्जखु, ते उज्जख्याथी स्वरूप रुचिउपनी, पठी स्वरूपविश्रामी थनुनवध्यानी थये तखो ए नावी कार्य नो वर्तमानरोप नैगमनयनु वचन ठे ॥ ६ ॥ इति पद्य गाथार्य ॥

प्रभुतणीविमलता उलखी जी, जे करे थिरमन सेव ॥ देव चड पद ते लहे जी, विमल आनंद स्वयमेव ॥ वि० ॥ ७ ॥

अर्थ - ए रीतें प्रभुजीनी विमलता केता निर्मज्जता तेने उज्जखीने जे प्राणी थिरमन केता इठमने सेवा जकि करे, ते समकेति, देशविरति सर्व विरति जीउ, सर्वदेयमा चडमा समान पद परमात्मपद लहे केता पामे थनादि सततिसपोगी नावकर्म उपाधीने क्षय करीने, निर्मल सिद्ध बुद्ध ध्यात्मतत्त्वनी पूर्णता ते पामे, इहा स्तुतिकर्ताउ नाम पण देवचड ठे, ते सुवथु ए पद कहेवु ठे जे मध्ये विमज्ज केता निर्मल आनंद ते स्वय मेव केता पोतेज ठे. ते पोतानो थानद पोते जोगवे एहवा थनंत धर्म प्राग्जाव रूप श्रीविमलनाथनी सेवना करो, मोक्षार्थी जीवने श्रीअरिहत सेवना तेहिज मोट्टुकारण ठे, थनादिनी प्राति टालवानु पूएनिमित्त ठे, ॥ ७ ॥ इति प्रयोदशम श्री विमल जिन स्तवन सपूर्ण ॥

॥ अथ चतुर्दश श्री अनंत जिन स्तवनं ॥

॥ दीडीहा प्रधु दीडी जग गुरु तुज ॥ ए देशी ॥

मूरति हो प्रभु मूरति अनंत जिणद, ताहरी हो प्रभु ता हरी मुज नयणे वसी जी ॥ समता हो प्रभु समता रस नो कद, सहेजे हो प्रभु सहेजे अनुभव रस लसी जी ॥ १ ॥

अर्थ - हवे चौदमा प्रधु श्री अनंतनाथजीनी स्तवना करे ठे हे थ नंतनाथजिणद ताहरी केता तुमारी मूरति केता मुझ एठले थाकार ते माहारा नयणे केता नेत्रने विषे वसी ठे? ते मुझ कहेवी ठे ता के समता जे राग द्वेष रहितपणु ते रूप जे रस तेनो कद ठे बजो सहेजे प्रयास बिना थनुनव स्वजोगीपणु तेहना रसथी लीन ठे तन्मय ठे ॥ १ ॥

गुण अनत हो प्रभु गुण अनंतनो वृंद ॥ नाथ हो प्रभु
नाथ अनतने आदरे जी ॥ देवचंद्र हो प्रभुदेवचंद्रने
आणद ॥ परम हो प्रभु परम महोदय ते वरे जी ॥ ७ ॥

अर्थ — एम ज्ञानादिक अनत गुणना वृंद केतां समूह एहवा नाथके
तां श्रीअनतनाथ स्वामी तेने जे आदरे, उपादेय करे, ते प्राणी देवचंद्र जे
स्तुतिकर्ता अथवा देवचंद्रते चोसत इह तेहने थानंद केता परमानंदमयी
एवो जे परममहोदयवत भोक्तरूप स्थानक ते नकिवत जीव वरे केता पामे
ए नियामक ठे ए प्रभुजीने सेवता कर्म क्लेशथी रहित थाय ॥ ७ ॥ इति चतु
र्विंश श्रीअनत जिन स्तवन संपूरण ॥ १४ ॥

॥ अथ पचदश श्री धर्मनाथजिन स्तवन ॥

सफल संसार अवनतार ए हु गणु एवेशी ॥

धर्म जगनाथनो धर्म शुचि गाईये, आपणो आत
मा तेहवो जाविये ॥ जाति जसु एकता तेह पलटे
नहीं, शुद्ध गुणपङ्कवा वस्तु सत्तामयी ॥ १ ॥

अर्थ — हवे श्रीधर्मनाथ जगवाननी स्तुति करेवे अने आत्मइव्यने सा
धनताना बाधरुतानो उपयोग थाणे ठे तहा धर्म एहने नामें पन्नरमाती
थंकर जगदुपगारी परमतत्त्वी जगत्ना नाथ, तेहने परमहितकारी धर्म प्र
गटवो ठे, ते आत्मस्वजावी धर्म ठे ॥ उक्त च ॥ धर्मसग्रहणो ॥ जो पुण
थाय सहावो, धम्मोपगिरस इत्यादि अथवा वजयस्कयहेक इत्यादि पुन
जावधर्माधिकारे ॥ जीयाण जावधम्मो, कम्मजावेण जो खनु सहावो ॥ इत्या
दि ॥ कम्मग्गिमुक्कसरूवो, अण्हिदियत्ता अण्हित्तनेत्ताउ ॥ रुग्गादि विरहत्तो
वा, अण्णाइ परिणाम जावाउ ॥ १ ॥ इत्यादिधर्मस्य स्वरूप उक्त ॥

एहवो श्रीधर्मनाथ स्वामीनो धर्म शुचि केतां पवित्र निरावरण परानुवा
यी पणारहित तेने गाईये, बारबार सजारीये, तत्प्रगटरूप ते स्तविये, अने
पोतानो आत्मापण तेहगोज जायीये, केता निचारीये, एटले जेहवो धर्म
नाथस्वामीनो धर्म ठे, तेहवोज अमारो आत्मानो धर्म ठे तथा च निश्चय

पंचदश श्री धर्मनाथजिन स्तवन

नृत्तटीकाया ॥ जारित्तिसिद्धसहायो, तारित्तिजावो दु सव जीवाण ॥ ते
 क्षतरूइ, कायवा नवजीवोहि ॥ १ ॥ तथा च तत्त्वार्थटीकाया ॥ जीवो
 तावस्योसिद्ध इति तेमाटे सिद्धपणुते जीवनी पोतानी थवस्था ठे,
 कोइ पूठे जे सिद्ध तथा सत्तारी सकर्मा, समोही, मिथ्यात्वी, थत्तय
 वुच केम कहो ठो तेहने कहे ठे जे वस्तुनी जातो एकता पणे ठे, ते
 वारें पजटे नही माटे जीव इत्थनु, एहिज धर्मजे जे थनादिनो कर्मावर्त्त
 यो तो पण पलटे नही स्वजाति मुके नही, तो मारी तथा श्रीधर्मनाथ
 मोनी जीवनीजाति एकजे, श्रीगणगमा कसु ठे, एगेयाया इत्यादि तेमाटे
 यपि थत्तपत मोहतीय थवोधमा पढ्यो तो पण जीवत्वपणु सम्हन
 तेवाज ठे जे शुद्ध निर्मज गुणपर्यायमयी वस्तुनी सत्ता ठे, केमके सर्व
 थार्थ गुणपर्याय सयुक्त ठे, उक्तच तत्त्वार्थे "गुणपर्याय च इत्थ ॥ इति ॥"
 थ पङ्कवविकथ, दवविउत्ता य पञ्चवा नठी ॥ वप्पाय छिन्नगाई, दयोप
 कण एय ॥ १ ॥ इति समतित गाथा ॥ वप्पकृति चपनि, परिणम
 गुणाण दवाए ॥ दव प्पसवाय गुणा, न गुणप्पकृवाएदवाए ॥ १ ॥ थ
 करे जाणणा नठी तथा थायस्यकनिर्युक्ता ॥ गुणाण्णामासवदव ॥ एगदव
 या गुणा ॥ लक्खण पञ्चराण वु, वनठ निस्तिया जवे ॥ १ ॥ इति उत्तराभ्यय
 ते माटे जीवादिक वस्तुनी सत्ता, शुद्धगुणपर्यायमयी ठे, ययपि जीव थ
 परिणामी ठे, थन ज्ञानादिक गुणसर्वे, कर्मे थायवर्त्त ठे, ता पण सत्तायें
 ठे, निरामय ठे माटे थापणो थात्मानु सत्तप, ते श्रीधर्मनाथसामो
 सामान विचारवु एहज तत्त्वज्ञवनी थवानो भग्गे ठे ॥ १ ॥ इति प्रथम ॥

नित्य निरवय व वलीएक अक्रियपणे, सर्वगत ते
 ह मामान्यजावे नणे ॥ तेदयी इतर मावयववि
 शेषना, व्यक्तिजेठे पडे जेदनी जेदता ॥ ७ ॥

अर्थ - हवे सामान्य विना वस्तुनी ठनी थाधारता नही, थने विगोरवि
 ना कार्य नही, पर्यायप्रवृत्ति नही, तेमाटे पञ्चानिस्तय ते सामान्यन्यनार
 थने विगोरस्वभावमयी ठे तिहां सामान्य स्वभावतु जहण कहे ठ जे
 नित्य अविनाशी हाय पण थाकाउनो परें सावयव हाय, थने जे निर
 वयव जेहने विनाग थग नयो, तेंपो अक्रिय ते पण एहन पण जेमा ठे

નહીં સ્વજ્ઞાતિમાં દિધાજાવ નહીં, તે એકપણે જાણવારૂપ, અથવા પરસ્પર રૂપ ક્રિયા કરે નહીં, તેથી અક્રિય તે પણ કોઈપર્યાયમાં વ્યાપે, કોઈ પર્યાયમાં ન વ્યાપે, તેહવા નહીં પણ સર્વપર્યાયમાં વ્યાપે એ લક્ષણ જેહમાં છે, તેહને સર્વજ્ઞ દેવે સામાન્યસ્વજ્ઞાવ કહ્યો છે એ સામાન્યલક્ષણ શ્રીવિજોષાવચ્ચકે કહ્યું છે એમ નિષ્ક નિરવયવ, મક્ષિય સત્ત્વગ્ગ ચ સામન્ન ॥ એ ગાથાના વ્યાખ્યાનથી જાણવો તિહા જાવના જે નિત્યપણુ સામાન્ય ધર્મ છે તે પદાર્થમાં નિત્યપણુ સદા છે, તે નિત્યપણાને પર્યાયપ્રદેશરૂપ અવયવ નથી, તે નિત્ય પણ સર્વ એકજ છે, અને જાણવાટિક કોઈ ક્રિયા કરતો નથી, તેથી અક્રિય છે, તે નિત્યપણુ પ્રદેશમાં, ગુણમાં, પર્યાયમાં, મર્વમાં વ્યાપક છે, તેથી સર્વગત છે, એટલા લક્ષણને પહોંચે, તેમાટે નિત્યપણુ તે સામાન્ય છે, એમ અનિત્યત્વાદિક પણ સર્વ સામાન્ય સ્વજ્ઞાવમાં જાણવું હવે વિશેષ સ્વજ્ઞાવનું લક્ષણ કહે છે તે સામાન્યથી ઇતર કેતા વીજા જે સાવયવ કેતા સપ્રવેશી અવિજાગપર્યાય સચુક અનેક અનિત્ય સાવયવ, સક્રિય, તે વિશેષ સ્વજ્ઞાવ જાણવો, પણ વ્યક્તિ જે પદાર્થ તથા ગુણાતર તેહના જેદે જેહની જેદતા કેતા જુદાપણુ પહે, એટલે સર્વવ્યક્તિને વિષે વિશેષપણુ જુડ જુડ છે માટે વિશેષની સર્વત્ર જુદાથી છે, તે વિશેષ સ્વજ્ઞાવમાં જ્ઞાનાદિકગુણના જેદ જાણવા એ સામાન્યવિશેષનું લક્ષણ કહ્યું એ સામાન્યવિશેષસત્તામયી ઇચ્છે

એકતા પિન્નને નિત્ય અવિનાશતા, અસ્તિ નિજ
રુદ્ધિથી કાર્યગત જેદતા, જાવશ્રુત ગમ્ય અન્નિ
લાપ્ય અનતતા, નવ્યપર્યાયની જે પરાવર્તિતા ॥ ૩ ॥

અર્થ - એ સર્વ ધર્મનાથ પ્રજ્ઞનો ધર્મ છે હવે સામાન્યસ્વજ્ઞાવના લક્ષણ કહે છે ૧ પ્રથમ એકતા કેતાં એક સ્વજ્ઞાવ તે જે પિન્ન કેતા પિન્નપણુ તેજ વ્યના સર્વપ્રદેશ, ગુણ, પર્યાય, તેહનો સમુદાય તે એક પિન્નરૂપ છે, પણ, નિર્નરૂપ વર્તતો નથી, તેને એકસ્વજ્ઞાવ કહિયે

૨ વીજો નિત્ય અવિનાશતા કેતા અજગુરતાપણુ ધ્રુવપણુ તજાવાવ્યય નિત્ય ઇતિ ત્વાર્થવચનાત્ તે ઇચ્છના વીજો નિત્યસ્વજ્ઞાવ કહિયે

૩ ત્રીજા સર્વેચ્છાપોતાને સ્વજ્ઞાવેતતા છે, પણ કોઈ કાલે પોતાની રુદ્ધિને મૂકતા નથી, તે ઇચ્છમાં પોતાની રુદ્ધિથી ત્રીજા અસ્તિસ્વજ્ઞાવ કહિયે

पचदश श्री धर्मनाथजिन स्तवन

ए

४ चौथो जेदस्वभाव ते कार्यगत ठे, एटले जे ज्ञानादिक गुण ते सर्व पोता पोताना कार्यने करे ठे परंतु एकगुण ते बीजा गुणना कार्यने करतो नथी, ज्ञान ते जाणवारूप कार्यने करे ठे, दर्शन, ते देखवारूप कार्यने करे ठे, तथा चारित्र ते रमणतारूप कार्यने करे ठे जांगगुण ते जांगपने करे ठे, इत्यादिक कार्यना जेदें इव्यमां चौथो जेदस्वभावपणु ठे ॥ ५ ॥ पांचमो अनिनाप्य स्वभाव ठे, ते वचनथी कहि शक्या तेंहवा पण आत्मइव्यमा अनता धर्म ठे, जे जाव श्रुतज्ञाने करी जणाय माटे श्रुतज्ञाननी शक्तिपण अनिनाप्य जाव सीम ठे, ते पांचमो स्वभाव ठे ६ षष्ठो सर्वइव्यमा पर्यायनी परावर्तिता केता पजटणता ठे, ते जव्य स्वभावकहियें ए ठ स्वभाव. इव्यमा, गुणमा, पर्यायमा ठे, माटे ए ठ ने सा मान्यस्वभाव कहियें ॥ ३ ॥ इति तृतीय गायार्थ ॥

क्षेत्र गुणजाव अविनाग अनेकना, नाशउत्पाद अनित्य परनास्तिता ॥ क्षेत्र व्याप्यत्व अनेक अ व्यक्ता, वस्तुते रूपथी नियत अजव्यता ॥ ४ ॥

अर्थ - हवे विगोप स्वभाव कहेते त्यां पेहेनो अनरु स्वभाव ते जे क्षेत्र अविनाग प्रदेश तेथी पदार्थ अनेक स्वभावी ठे तथा गुणाविनाग कहेता, वीर्यना अविनाग योगस्थान अधिकार कम्मपयडीमा कहेता माटे गुणाविनागपणे पण अनेक स्वभाव ठे एरु एक इव्यमां अ गुण ठे, ते बली एकरा गुणमा अनता गुणाविनाग ठे, ते अनेक यता ठे, तथा जावाविनागे जे पर्याय धर्म ते ज्ञानादिक गुणना अ पर्यायनी सूक्ष्मता गहन ठे, ते पण अनेक स्वभाव ठे, एटले क्षेत्रे एणें थने पर्याये सर्व रीतें इव्यमां अनेकता ठे ॥ १ ॥ नाश केता व्यय तथा उत्पाद केता उत्पाद ए परिणति ते यमां अनित्य केता अनित्यस्वभाव ठे ॥ २ ॥ बीजा पर कता आपणथी बीजा जे इव्य तेंदना धर्म ते अन्यइव्य एटले एक इव्यना जे धर्म ते बीजा इव्यमां नपानीयें, ते इव्य ता केता नास्तिस्वभाव ठे ॥

૪ ચોથો આત્માના સર્વ ગુણપર્યાય તે નિન્નાનિન્નાકાર્ય કરે છે, પરંતુ કેતા કેતા નાજન તે સર્વનો આત્મા છે, માટે ગુણપર્યાયની અનતતા છે, પણ કો મૂલદ્રવ્યને તજી શકતો નથી, એકદેત્રે એકાધારપણે વ્યાપત્ત કેતાં શ્રવણ હી રહ્યા છે તે દ્રવ્યમા અજેદતા કેતા અજેદસ્વજાવ છે

૫ પાંચમો વજી વસ્તુને સ્વરૂપે કેવલ જ્ઞાનગમ્યપણે વચને અગોચર અનતધર્માત્મક પણે દ્રવ્યનુ અનનિલાપ્યપણું તે અવક્તવ્યસ્વજાવ છે, વક્ત્ર ચ ॥ શ્રીધિગોપાવશ્યકે ॥ અનિલાપ્યે જાવેચ્ય અનનિજાપ્યા અનતગુણાં ઇતિ

૬ ઠાઠો અનેક પર્યાયનોપરાવર્ત છે, પણ વસ્તુના મૂજરૂપથી પડતે નહીં, તે રૂપેજ રહે છે, એ નિયતપણા માટે વસ્તુમા અજવ્યસ્વજાવ છે

એ સર્વ સ્વજાવ સમ્મતિતર્કે તથા ધર્મસમૂહણીના વ્યાખ્યાનથી જોવા, એ સામાન્યસ્વજાવ છે તે પદાર્થનો દ્રવ્યાસ્તિકમૂજધર્મ છે, એવા પરિણમન પણાથી સર્વ પદાર્થ સ્યાદાદિ કહેવાય છે, જે સમયે એક તે સમયે અનેક જે સમયે નિત્ય તે સમયે અનિત્ય, જે સમયે અસ્તિ, તે સમયે નાસ્તિ, જે સમયે નિન્ના તે સમયે અનિન્ના, જે સમયે વક્ત્ર, તે સમયે અવક્ત્ર, જે સમયે જવ્યત્વ તે સમયે અજવ્યત્વ, સ્ત્યાદિક એમ વજી એક અનેક નિત્યાનિત્યાદિક એક એક સ્વજાવની સત્તજગી થાયે તેવા અનતા સ્વજાવે અનતીસત્તજગીયો દ્રવ્યનેવિપે થાય, તે સ્યાદાદરત્ત્વાકરાવતારિકામા કહ્યું છે જે “નિત્યાનિત્યાઅનતસ્વજાવજેદતૌ પ્રતિધર્મે નિન્નાનિન્ના સત્તજગી એવ મનતા સત્તજગ્યો જવતિ ઇતિ ॥” તથા ચ શ્રીજિનવલ્લજસૂરિવાક્ય ॥ બહુ વિદ્ નયજગ, વહુણિચ્ચ યણિચ્ચ ॥ સદસદનનિલાપ્યા, લાપ્યમેગ અરોગા ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ એ સ્વજાવ મહોપાખ્યાય શ્રીયશો વિજયજી સ્વરૂતદ્રવ્યગુણપર્યાયના રાસમધ્યે સમર્પ્યા છે, તિહાથી જોઈ લેવા ॥ ૪ ॥ ઇતિ ચતુર્થ ગાથાર્થે ॥

ધર્મ પ્રાગ્જાવતા સકલ ગુણ શુદ્ધતા, જોગ્યતા કર્તૃ તારમણ પરિણામતા ॥ શુદ્ધ સ્વપ્રદેશતા તત્ત્વચૈતન્ય તા, વ્યાપ્ય વ્યાપક તથા ગ્રાહ્ય ગ્રાહકગતા ॥ ૫ ॥

અર્થ - હવે વિશેષસ્વજાવ કહે છે દ્રવ્યનો ધર્મ જે જ્ઞાનાદિક તેહની પ્રાગ્જાવતા કેતા પ્રગટપણુ તે આધિર્જાવધર્મ, વીજો જ્ઞાનદર્શન, ચારિત્રાદિ, સર્વ ગુણની શુદ્ધતાયે સર્વ સ્વગુણનુ જોગીપણુ તે જોગ્યતા ધર્મ તથા

कर्तृता केता कर्त्तापणु सर्व प्रदेशकार्यानुगत समुदायप्रवृत्ति कार्योत्पादकक
 र्वत्वं ते धर्मास्तिकायादि इव्यने प्रदेशे प्रदेशे चज्जनावित्तहायरूप कार्य
 नो धावो, ते निजनिज प्रदेशेने आश्रये ठे. अने जीवइव्यनु जाणवा
 देवया रूपकार्य, ते सर्व, अस्तव्यप्रदेशना मज्जवाथी ठे, तेमाटे जीव इव्यने
 विपे कर्त्तापणु ठे ते कर्त्तापणु विगेष स्वजाव ठे बली रमण जे कोईकने
 विपे रमवु तथा परिणामिकता जे परिणामिकपणु ते शुद्ध स्वप्रदेशीपणु ते
 पण विगेष स्वजाव ठे तथा तत्त्व केता वस्तुमा मूलधर्मे जे चैतन्यता ते
 पण विगेष स्वजाव ठे, व्याप्य व्यापकपणु तथा ग्राह्य ग्राहकपणु तथा आ
 धाराधेयपणु सरक्षणपणु स्वस्वामिजावादिक ए सर्व विगेष स्वजाव जाण
 वा ए रीते सामान्य स्वजाव तथा विगेषस्वजाव, ते सर्व श्रीधर्मनाथ परमे
 श्वरना विगेष धया, तेहमा पण सामान्यस्वजाव तो निर्दोष सदा
 हता, परतु पर सयोगे विगेष स्वजावनो विधानाव थयो हतो, ते हे श्री
 धर्मनाथ प्रभुजी तुमे स्वरूपालवनी थई करणगुणें जे ज्ञान, दर्शन, चा
 रित्र, ध्यने वीर्य, तेहने स्वरूपथी एकत्व करी, स्वरूप प्राग्जाव करी, स्व
 रुपें वस्या ठो, माटे निरामय थया ठो ॥५॥ इति पंचम गाथाय ॥

सग परिहाथी स्वामिनिज पढ जह्यु, शुद्धआत्मिक
 आनंदपद संग्रह्य ॥ जहवि पर जावथी हुं जवोद
 धि वस्यो, परतणो सग सत्सारतायें अस्यो ॥ ६ ॥

अर्थ - हवे एहवी अनंत गुण निर्मलता प्रभुजीने जे रीते नीपनी,
 ते रीत कहे ठे हे देव, हे परमेश्वर। तुमे पुज्जनादिकनो सग सर्वथा परि
 हार केता त्याग कसो, तेहथी निज केता पोतानु परमपद अव्यावाधानद
 रूप चिड्पावस्थानरूप जह्यु केता पाम्यो माटे तमे शुद्ध केता निर्मज
 आत्मिक केता जे आत्म इव्यनो आनंद अव्यावाधादिकते संग्रह्य केता
 लाधो अने हे प्रभुजी। जहवि केता जो पण हुं परजावथी केता परजाव
 निमित्त पामीने परजावरूप परिणामीने, वर्त्तमानपरानुपायी जवोदधि
 केता जवत्समुद्ने विपे वस्यो हुं, जवनिवासी थयो वु, तथा पुज्जनादिकने
 सगे सत्सारता जावथी नवु नवु अभ्यवसायीपणु पामीने इव्यथी चारगतिरूप
 सत्सारमां जावपणे करीने ए माहारो आत्मा अस्यो ठे एरजे ए सत्तारें

મુજને ગ્રામ કરી લીજો જે માટે હે દેવ ! તુમે અસગી, હું સગી, તુમે મુક, હું વદ, તુમે અરુમાં હુ કર્માશ્રિત તુમે સરૂપનોગી, હુ પુજાનોગી, તુમે સ્વગુણપરિણામિ, હુ પુજનાશ્રિત રાગદેવ પરિણામિ, તેથી હે પ્રભુ ! માદારે તો માદારી જાણથી કોડક નવુ જે સત્તામા, કર્તાપણામા, પરિણામિકતામા ન હતો તે નીચનો. ૯ અશુદ્ધકર્તાપણુ મે રહ્યુ, તેહથી સ્વગુણ આપરી ને પુન્નનો ગ્રાહક થયો, તે પુજાને લેગથી માદારે આત્મા પુજાનોગી થયો, છડે તારે મારે અતર પડીગયો, તેથી હુ મમારી હુ અને તમ નિહ ધેવ ઠો ઇતિ પદ્ય ગાથાર્થે ॥ ૬ ॥

તદપિ મત્તાગુણે જીવ ૯ નિર્મલો, અન્યમલેવ જિ
મ કિટક નારિ મામલો ॥ જે પરોપાધિથી હુટપરિ
ણિ ગ્રહી, જાય તાદાન્મ્યમા માદેરૂ તે નહી ॥૭ ॥

અર્થ - તા પા ગત્તાગુણે ઇચ્છાસ્તિ સમગ્ર નય ૯ માદારે જીવ નિર્મલ
જે, નિર્મલ ન, અસગી જે, અરૂપીને, કાળ દૃષ્ટાતે ? જેમ ઇચ્છામાદિક પુ
સવાગે કટિર રક્તના રૂપ સ્યામ દીકામાં આપે જે પરંતુ કટિર કાઠ ઇચ્છામ
થયા નથી, પણ અપરીટર તારુ નેન ઇચ્છામ જાણ જે, પણ જાતે જ
દરો હતો તેહવાન જે, તમ રમેમગ આત્મા અશુદ્ધરૂપ દયાય જે, પરંતુ ત
ત્વજ્ઞાની અને જાતે નિર્મલ જાણ ન તમ શ્વેતરૂપણ નિર્મલ જાણે ન
અને ને પરોપાધિથી હુટપરિણિ રમેમતા પળારૂપ ગ્રહીને તદાત્મરૂપના
માતાદાન્મ્યમરૂપે કરી ન, તે મારે ઉપાધિરૂપના મારા નથી, સવાગ મ
વર મારો જે પરંતુ નમગમરૂપે નથી જરિનાપતેનહુવનિગમરૂપ પરંતુ ત
દાન્મ્યમરૂપે નથી અને નારુ ॥ ઇતિ મતમગાથાર્થે ॥ ૭ ॥

નિર્મલ પરમામપ્રજ જલ્પિ રૂપી થઈ, શુદ્ધકારણ રમે
તપ પશ્વિનિ મયી ॥ આન્મગ્રાહકઅર્થે તજે પર
ગ્રહાત્મા, તત્વનોગી અર્થે દલે પરજાગ્યના ॥ ૮ ॥

અર્થ - માટે ૯ વિતપરિણિ તેમાદાર મૂન રમે નથી, નથી અને વિતાર્થ, તો
જાયે તેવા ૯ માદારે આત્મા રૂપપારમ્યન થાય, અને વિતારી તે
નો વધાય વિતરે જે ૯ સમાગી આત્મા પગનુગન થઈ રહ્યા ન, તેન

જો હમણા સ્વરૂપથી લોડોળ, તો ટકી શકે નહીં. અને પરિજ્ઞાતિથી જો
 દયા થઈ ધધને ચગારે ઝે, માટ પરસ્પ્રજાતી જીવ જે શ્રમોદી, શુદ્ધજ્ઞાની તેથી
 જાહોયે, તો સ્વજ્ઞાની સ્વરૂપ રંગી થાય અને શ્રદ્ધિતત્ત્વ સ્વરૂપ તથા શ્રા
 વણા આત્માત્મ સ્વરૂપ તુલ્ય બ. તેથી તેહના સ્વરૂપે રતિક ધાપ. તો
 પત્રો કમ્મે આપણા પણ, આત્મસ્વરૂપનો રુચિ ઘપન, તે સચિથી પોતાના
 સ્વરૂપન મહેર. જાણે રમે, ઝયમ કર, પરનાથ તજે ન શ્રુતક્રમથી સંપૂર્ણ
 સ્વરૂપ પામ, તેમાટ પરનાત્મા પ્રત્યુ શ્રી ધર્મનાથજીની નક્તિના રંગી થઈને શુ
 ક્ષ ફારણને રત આત્મા તત્ત્વપરિણતિમાં મગ્ન થાય, પાતાના આત્મસ્વરૂપ
 જાણે ધ્યાન મનાર તથા તેહનજ પ્રાટ કરાના યજ્ઞ કર. ત્યાં મીત
 નગારે આત્માનો પ્રાદર થાય તેગર શ્રનાશિની પરમાશ્રિતા તજ, એમ
 જે આત્મસ્વરૂપના પ્રાદર થયા, તે પરનાથન મત મર્ડા નટાં આત્મસરિ
 નતિ આત્મસરમે પ્રાદર થઈ તે સમાદિશન ટાકે તેર પરસ્પ્રિણતિ રતિ
 પે રત્તીનતરનાગી થયા, પરનાગોશણ ટકે, તયાર આત્માન જાગરે ॥ ૬ ॥

ગૃહ નિ પ્રયામ નિજનાથ જાંગી યદા, આત્મદેવે
 નેહી અન્યરક્ષણ તદા ॥ એક અમતાય નિન્મગ નિર્ઘ
 ઠના ગતિ ઉન્મર્ગની તાય મતુ વ્યનતા ॥ ૭ ॥

અર્થ - જોગરે શુદ્ધ પુણ્ય નારતિન નિ પ્રયામ નિજનાથ જેના આત્મ
 નારતા જાગો થયા, તેયાર આત્મપ્રજ્ઞ અન્ય જેતાં પુણ્યકર્મ તથા રાગ
 દિશ્નુ રક્ષણ જેતાં શાવણ તથો દેહજે સ્વરૂપ પ્રાદર થતનાટુ ચોર
 પાપ તયાર શુદ્ધ થયે આત્મપ્રજ્ઞ નયનારણ રત મર્ડા, મર્ડાપુણ્યપ્રજ્ઞ
 આત્મા નિ રત્તી થાય, પત્રો મર્ડનગ મર્તિન, પ્રતલાયો નિર્ઘઠ અન્યર્ગની રતિ
 મર્તિન, અન્યતા જેતાં પ્રાદરના નિપરણવણુ પામ ॥ ૬ નિ રત્તન માધાર્ય ૯

તરો મુઝ આત્મા મુઝઅલી મીતવે, નાદરો નરદા
 મરજી મુઝ મપવે ॥ નેલે મન મદિરે ધર્મ પ્રજ્ઞા
 ફવે પરમેશ્વરવદનિજ નિર્ઘ મુઝ પાદરે ॥ ૧૦ ॥

અર્થ - તેથી ર ર ર મનાથાગી હમણે રિચિત નારાગો તત્ત્વ
 મોરવે, પ્રાત્ન શાક નવાય તેરનાં નયા નારાગી પ્રાત્નપ્રજ્ઞ નિર્ઘ મુઝ ને

ताहारा स्वरूपने श्रवजंवे नोपजे, माहरो अनतगुणपर्यायरूप स्वरुत्तौप
 पु स्वनोक्तापणु स्वरूप ऐश्वर्यता सर्व कर्मावर्त ठे, ते मुने सपजे, एट
 से दु माहारी श्ररूपी सत्तागत तत्त्वसपदानो धणी तथा नोगी, श्रि
 नाशीपणे थाऊ, ए प्रभुजीनो परम उपकार जाणु, ते कारणे मनमदिरने
 रिपे श्री र्मनाथ प्रभुने ध्याइए पण बीजी उपाश्रितिए नही, ए प्रभुना
 गुण तथा उपगारनु बहुमाने ध्यान करिये, नवा सायकने एहिज आधार
 ठे, तेवारे परम उच्छ्रष्ट वेज जे स्वरूपरमणी मुनि तेहमा चइमा समान
 जे परमात्मपदरूप निज केता पोताना निद्रि केता निष्पन्नसुख, श्रव्यावाया
 दिर तेन पाइये केता पामिये, एहीज मोहूनो उपाय ठे, तेमाटे श्रीश्रि
 राननुं मंगन निरनुष्ठानपणे करनु ॥ १० ॥ इति श्रीधर्म जिनस्तवन संपूर्ण ॥

॥ अथ पौडग श्री शांति जिनस्तवन ॥

॥ आगडोये में आज सेतुंजो दीठो रे ॥ ए देगो ॥

जगतदियाकर जगतरूपानिधि, वाढाला मारा समवसर
 लमां येठा रे ॥ चतुमुख चतुर्विह धर्म प्रकाशे, ते मे नयण दीठा
 रे ॥ जरिक जिन हरयो रे ॥ निरसी शांति जिणद ॥ ज० ॥
 उपशम रसनो कद ॥ नही डणे सरसो रे ॥ ए आरुणी ॥ १ ॥

अर्थ - हवे मानमा जिन श्रीशान्तिनाथ प्रभुनी स्तवना करे ठे ते प्र
 वेहसा ठे ? जगत्तुनेरिपे श्रिवाकर कतां सूर्यनी पर ज्ञानकरीव्यातना करन
 र तथा श्राना निधि एहसा प्रभुने मुऊने परमउन्न ठे समउमरणम
 विरानमान चका चार मुपे कगी चार प्रसागना धर्मेने प्रसाशरेतां उपदश
 करना चका, एसा तीर्थकर देव श्रीशान्तिनाथ प्रभु त म नयण केता श्र
 म्म श्रवण रूप चकृण दीठा माटे कनरिस्त्रीया ! तुम निणद रतां मा
 मान्यवेउनीमां इइममान एहसा श्रीशान्तिप्रभुने निग्याने दरवारत चार
 उपदशम जे परमइमा नदरूप जे रम तेनु ए कदने एना तुप्य योता काइ
 नयो ए प्रभु परम शान्तममयी न ॥ इति प्रथम गायार्थ ॥ १ ॥

प्रानिदार्थ अनिगम गोना ॥ ३० ॥ ने तो कदिय न जाये रे ॥

चक्रवालरूपी गिरिहरजरनुं, वगन केणी परे थाये रे ॥ ज० ॥ ७ ॥

અર્થ - વલો પ્રભુનો જે આઠ પ્રાતિહાર્યનો તથા ચોત્રીશ અતિશયની ઘોના તે મુજ સરિલા વ્યામોહિ જીવથી કહો જાય નહોં, દૃષ્ટાંત જેમ ધૂંકવાલકથી કેતાં ધૂંકડના ઘાલકથી રચિકર કેતાં સૂર્યના કિરણોનો નર કેતાં સમૂહ તેહનુ વર્ણન કેવી રીતે થાય ? અર્થાત્ નહોંજ થાય તેમ મુજ સરલાથી પણ પ્રાતિહાર્યાદિકની ઘોના કહો જાયે નહોંં ઇતિ ॥ ૨ ॥

વાણી ગુણ પાત્રીશ અનોપમ ॥ વાળ ॥ અવિસવાદ સરૂપે રે ॥
નવહસવારણ શિવસુખકારણ, સૂધો ધર્મ પ્રરૂપે રે ॥ જાળ ॥ ૩ ॥

અર્થ - વલો પ્રભુનો જે વાણી તેહને વિષે ડપમા રહિત પાત્રીશ ગુણ રહ્યા છે, તે વાણી વિસ્તવાદપણથી રહિત અવિસ્તવાદ સ્વરૂપમયી છે, તે વાણીય કરીને નબ્બજીવોના નવ કેતા સતારના હુવ નિવારવાને અર્થે અને શિવ કેતા માહસુખના પ્રવજકારણને અર્થે સૂધો કેતા યથાર્થ ધર્મ નીપ્રરૂપણા શ્રીપ્રજૂજી સમવત્તરણમા કરે છે ॥ ઇતિ તૃતીય ગાથાર્થ ॥ ૩ ॥

દક્ષિણ પશ્ચિમ ઉત્તર દિસિમુખ ॥ વાળ ॥ ઠવણાજિન ડપગારી રે ॥ નસુ
આલવન લલિય અનેકે, તિહાં થયા સમકિત ધારી રે ॥ જાળ ॥ ૪ ॥

અર્થ - તે સમવત્તરણમા પૂર્વદિશિ સન્મુખના વારણે તો શ્રીતીર્યકર પોતે મૂલગે રૂપે વેસે, અને દક્ષિણ પશ્ચિમ તથા ઉત્તરદિશિને વારણે શ્રી અરિહતના પ્રતિવિંચ વેસે, તે પ્રતિમારૂપ ઠવણાજિન કેતાં થાપના જિનઠે તે ડપગારી છે, તેહનુ પણ આલવન પામીને અનેક જન તિહા સમવત્તરણને વિષે સમકેત ધારી થયા, એટલે વ્રતના લેનાર તે પૂર્વદિશિના વારણે વેસે, અને લીજો પરિપદામધ્યે જિનસેવનથી સમકિતનો જ્ઞાન છે, તેથી એ પત્યતા છે તે થાપનાનિરૂપાનો ડપગાર છે ॥ ઇતિ ચતુર્થ ગાથાર્થ ॥ ૪ ॥

પટ્ નયકારજ રૂપે ઠવણા ॥ વાળ ॥ સગ નયકારણ ઠાણી રે ॥ નિમિત્ત
સમાન થાપના જિનજી, એ આગમની વાણી રે ॥ જાળ ॥ ૫ ॥

અર્થ - હવે વજીવિશેષ થાપનાનુ ડપગારોપણુ તથા સત્યપણુ કહે છે, તેમધ્યે શ્રીઅરિહત તથા સિદ્ધજી પણ થાપણા આત્મના નિમિત્ત કારણ છે, અને શ્રીજિનપ્રતિમા તે પણ થાપણા તત્ત્વસાધનનુ નિમિત્ત કારણ

ઠે, તેહમાં યાપના જિનને પ્રિયે અરિહતમિહપણુ ઇ નયે ઠે, હા
 કોઈ પૂઠે જે અરિહત થયા અથવા સિદ્ધ થયા તેહનો યાપના ઠે, તા
 સાત નય મૂકીને, ઇ નય કેમ કહો ઠો ? તેહને ઉત્તર કહે ઠે જે મૂલ તા
 યાપનાનિદ્દેષામધ્યે યાપના તે ત્રણ નયે ઠે “નામ સ્થાપનાદ્વ્યનિદ્દેષપત્રપ
 નૈગમાદિનયવર્તિ” ઇતિ ॥ ” અતઃ યચ્યતે ॥ હવે હા નામાદિ એકેક નિદ્દે
 પાના ચાર ચાર જોડ થાય ઠે ॥ યુક્ત ચ જાણ્યે ॥ નામાદિ પ્રત્યેકચતુરૂપ
 ઇતિ ॥૧॥ તેથી પ્રથમ એ સ્થાપના એહુ નામ સ્થાપનામાંઠે તે સ્થાપનાનો
 નામ નિદ્દેષો ઠે ઘોજો એ સ્થાપના ગ્રહણ હેતુ થાય ઠે, તે સ્થાપનાનો સ્થાપ
 ના નિદ્દેષો જાણવો ઘોજો સમુદાયતા અનુપયાગતા તે સ્થાપનાના દ્વ્ય
 નિદ્દેષો જાણવો ચોથો આગારોનિષ્પાઠ એ ધર્મને કારણિક થાયે તે યાપના
 નો જાવ નિદ્દેષો ઠે એમ યાપના ચાર નિદ્દેષે ઠે અથવા નઘિએહિ વિદુણ,
 સુતોઅઘોયજિણમએ ફિંચિ ॥ યાસસસસસાર, નયનયસિસારઠ વૂઝા ॥૧॥
 ઇતિ તેથી શ્રીઅરિહત તથા સિદ્ધજીની સ્થાપના ઠે, તેમાટે તેહના નય કહેઠે

૧ જે સ્થાપના ઘોઠે અરિહત સિદ્ધનો સકલ્પ સ્થાપનામા થાય ઠે, ત
 થયા અસંગાદિ તદાકારતા રૂપ અશ એ સ્થાપનામા ઠે, તે નૈગમનય યાપના
 ૨ અરિહત તથા સિદ્ધના સર્વગુણનો સગ્રહ કલ્પનાબુદ્ધિ ધરીને યાપ
 નાકરી ઠે, તેમાટે એ સગ્રહનય અરિહત સિદ્ધરૂપ સ્થાપના ઠે

૩ અરિહતના આકારને વદન નમનાદિ સર્વ વ્યવહાર શ્રો અરિહતનો
 થાય ઠે, તેહનું કારણપણુ એ યાપનામા ઠે તે વ્યવહારનય યાપના કહોયે

૪ એપ્રતિમારૂપયાપના દેહી, સર્વજન્યને બુદ્ધિનો વિકલ્પ એહરો ઘપ
 જે ઠે, કે એ શ્રીઅરિહતજીઠે તે વિકલ્પેજ સ્થાપનાકરો ઠે તે ક્ષુદ્રસૂત્રન
 ય સ્થાપના ઠે

૫ અરિહતસિદ્ધ એહવો શબ્દ “સદ્પ્રકૃતિપ્રત્યયસિદ્ધ” હા પ્રવૃત્તે ઠે,
 તે શબ્દનય સ્થાપના જાણવી

૬ અરિહતના પર્યાય વીતરાગ સર્વજ્ઞ તીર્થંકર તારક જિન પારગત ડ્યા
 દિક સર્વપર્યાયની પ્રવૃત્તિ પણ સ્થાપના મધ્યે ઠે, તે સમજિરૂટનય સ્થાપના
 અઠ પરતુ કેવલજ્ઞાન કેવલદર્શનાદિગુણ, ડપવશકતા તે ધર્મ, સ્થાપનામા
 નથી માટે એવજૂતનયના ધર્મ, તે એ સ્થાપનામા નથી તેથી એ ઘડા કેતા યા
 પના તે કાર્ય કેતા નિષ્પન્નતા, અરિહત, મિહતારૂપ તે પદ્ધતે ઇ નયે ઠે,

એક પવનત નયે નથી કેમ કે પવનતનય તે શ્રીપ્રસ્થિત સિદ્ધને વિદેજ છે તેમાટે કાર્યપણે પ્રસ્થિત મધ્યે પણ ઠ નય છે હજી સ્થાપના નિદેશમા શ્રી વિગેષાયશ્વક ધ્યાનિ પ્રણનય કહ્યા છે ધ્યને હજી ઠ નય કહ્યા તે ઉપચાર જાપનાયે કહ્યા છે નમનિરુદ્ધુ લક્ષણ, વચનપચાંચવર્તિ છે, તે લક્ષણ હજી પાહોયે છે, તેમાટે એ ઠ નય કહ્યા

હવે એ શ્રી જિનપ્રતિમારૂપ સ્થાપના તે નમનિનિ વેસવિરતિ, સર્ગવિરતિને મોક્ષમાધનનુ નિમિત્ત કારણ છે તે નિમિત્ત કારણ માતનયે ઠ તે કારણના ધર્મે વર્તતે થય છે તે નિમિત્તકારણપણુ માત નયે છે, તે કહે છે,

૧ પહેલો સત્તારાનુચાવી જીરને ૭ જિનપ્રતિમા ઢોલે પ્રસ્થિતનુ સ્મરણ થાય છે, ત્રયયા જિનપ્રતિમાને જીવની સન્મુખતા થાય છે તેમારે સન્મુક્તિના જ નિમિત્ત તે નૈવમનય નિમિત્ત કારણ પણ છે

૨ જિન પ્રતિમા ઢોલે સર્વગુણના અપ્રહયાય છે સાધકતાની પંતરાદિ સર્વના સમગ્ર તે તત્ત્વની અદ્વિતતાન સન્મુખ થાય છે તે સમગ્રનય નિમિત્ત

૩ ઘટન નમનાદિક સાધકવ્યવહારનુ નિમિત્ત તે વ્યવહારનય નિમિત્ત,

૪ તત્ત્વરૂપ ઉપયોગ સમાગવાના નિમિત્ત તે અદ્વિતનય નિમિત્ત

૫ સપૂર્ણ અર્થિદિન વપાના ઉપયોગે જ ઉપાદાન ૭ નિમિત્તે તત્ત્વતા ધનને પરિણમ્યા તે અદ્વનય, વાપનાના નિમિત્ત છે, સમસ્તિ પ્રમુગ્રને અર્થોત્તે

૬ ધ્યનેશ રીતે પતનાના ચીરની પરિણતિ સર્વમાધનતાને સન્મુખ થઈ તે સમનિરુદ્ધાય સ્થાપનાનુ નિમિત્ત કારણ પણ જાણવું,

૭ ૭ સ્થાપનાનુ કારણ પામી તત્ત્વરૂપ તત્ત્વરૂપની ધ્યને જે શુદ્ધ અભ્યાસમા પરિણમે તે સપૂર્ણ નિમિત્ત કારણના પામીને, ઉપાદાનની પૂર્ણ સમગ્રતા નીરની તે અવનૂત નયનિમિત્ત કારણ પણ છે, અદ્વિત નિમિત્ત કારણના ૭ ધર્મે છે જ ઉપાદાનન સમગ્રપણે સમાટે, ધ્યને ઉપાગનકારણ તે કાર્યપણે નીર ૭ રીત છે

તેથી જિનપ્રતિમા તે મોક્ષ નિમિત્ત કારણ છે, તે નિમિત્ત માત નયે ઠ તેમા સ્થાપનાદિને અધ્યન માત કારણ પણ અનુભવ નરિને વ્યવહારનય તે નિમિત્ત કારણ પણ થાય નહીં માત્રાનુચાવી સમસ્તિની પ્રાપ્તિ તે પાંચદહી સન્મુખતા રહી છે, તેમાની દ્યારિ

ની ચાર દૃષ્ટિ વાલાને ક્ષુદ્રસૂત્ર નય સીમ, નિમિત્ત કારણપણ થાય છે અને પુણ્યાદ્યાદિકને એ જિનપ્રતિમા સંપૂર્ણ એવજૂતનયે કારણ રૂપ થઈ દેશાય છે તેવારે હા જાવનાયે એ થયું જે થાપનાને વિષે તો સંપૂર્ણ સાત નયરૂપ નિમિત્ત કારણતા છે પછી કાર્યનો કર્તા જિહા સુચી એહને ની પજાવે, તેટલો નીપજે, તેથી એ સ્થાપના તે સગનય કેતા સાતે નયે કરી કારણવાળી કેતા નિમિત્તકારણપણાનું સ્થાનક છે, તે થાપના શ્રીઅરિહત પદના મૂલ તો હ્ય અને જાવ એ વે નિદેષાવત છે, પરંતુ નિમિત્તકારણના ચાર નિદેષા સાતનય સંયુક્ત છે ઠીક ચ ॥ નિમિત્તસ્થાપિ સત્પ્રકારત્વનય પ્રકારેણ નિમિત્તસ્ય દ્વિવિધ હ્ય જાવાત્ ॥ તથોપાદાનસ્થાપિ સત્પ્રકારત્વ નયોપદેશાત્ “નો અનિદ્ધાણમણય” ઇતિ વચનાત્ ॥ નદિ એહિ વિદુણ, સુત્ત અદ્વયો જિણમ એ કિંચિ ॥ આસક્કાસોયાર, નયે નયવિસારઠંઠુયા ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ માટેનિમિત્તપણે સ્થાપના કેતા જિનપ્રતિમા અને જિનજી કેતા શ્રીઅરિહત એ વેદુ સમાન કેતા તુલ્ય છે એટલે વિચરતા અરિહત તથા તેમની સ્થાપના જે મૂર્તિ, તે વેદુ સમાન કેતા વરોવર છે, તેથી વિચરતા અરિહત તથા તેહની સ્થાપના એ વે સાધક જીવને નિમિત્ત કારણ છે, પણ ઉપાદાન નથી સર્વમાં નિમિત્તતા છે, એ આગમ કેતા સિદ્ધાંતની વાળી છે, જે અરિહતને વાંચાનું તથા અરિહતની પ્રતિમાને વાદવાનું ફક્ત સિદ્ધાંતમા સરખું કહ્યું છે, માટે સમાન છે ॥ ઇતિ પચમ ગાયાર્થ ॥ ૫ ॥

સાધક ત્રિનિદેષા મુખ્ય ॥ વા૦ ॥ જેવિણ જાવ ન લહિયે રે ॥

ઉપગારી હગ જાપ્યે જાણ્યા, જાવવડકનો ગ્રહિયે રે ॥ ખ૦ ॥ ૬ ॥

અર્થ - અને, ૧ નામ, ૨ સ્થાપના ૩ હ્ય એ ત્રણ નિદેષા તે જાવના કારણ છે ઠીક ચ જાપ્યે ॥ અહવા નામઠવણા, દવાડ જાવમગલ ગાએ ॥ પાણ જાવમગલ, પરિણામનિમિત્ત જાવાઠ ॥ ૧ ॥ માટે એ ત્રણ નિદેષા સાધક કેતા કારણ છે, એ ત્રણ નિદેષા વિના જાવનિદેષો થાયજ નહીં, અને નામ તથા સ્થાપના એ વે નિદેષા જાપ્યને વિષે ઉપગારી કહ્યા છે, તે કહે છે, જે હ્યનિદેષો છે, તે પિમરૂપ છે, માટે ગ્રહવાય નહીં, અને જાવનિદેષો તો અરૂપી છે, તે યાચના નામ તથા સ્થાપના એ વે નિદેષા વિના ગ્રહવાયે, સેવાયે, નહીં. તેમાટે આદિના વે નિદેષા તે ઉપગારી

ઠે ઠક ચ ॥ વનુસ્તરૂવ નામં, તપ્પચ્ચય હેઠ ઠં સધમ્મહ ॥ વનુ નાણા
વિહાણા હોહા જાવોવિવહાસો ॥ ૧ ॥ વનુસ્ત લક્ષણત, વવહારો
વિરોહસદ્ધાઠં ॥ અનિહાણાહિણાઠં, બુદ્ધિસદ્ધો થકિરિયાય ॥ ૨ ॥ ઇતિ
વાક્ક્યાત્ નામ પ્રધાનત્વ ॥ ગાથા ॥ આગારોનિપ્પાઠં બુદ્ધીકિરિયાફલ ચ પા
ણ ॥ જહ્ દીમિહ્ ઠવણા, ન તહા નામે ન દર્શિદો ॥ ૧ ॥ આગારોચ્ચિ
યમર્ઠ, સદ્વત્તુકિરિયાનિહાણા ॥ આગારમય સવ, જમણાગારા તયા
નઠિ ॥ ૨ ॥ ઇત્યાદિ તેમાટે નામ તથા થાપના એ વે નિદ્દેપા ડપગારી
ઠે, અને મોહમાધવામા સવર નિદ્ધરા કરવાને તો વટકનો જાવ જે ઠે તે ય
હ્યો કેમ જે શ્રીચરિહતનો જાવનિદ્દેપો તો શ્રીચરિહતને વિપેજ ઠે, તે
જો પરજીવને સારે. તો કોઈ જીવને સસારમા રહેવું પડેનહીં, તેતા થાતો
નથી પરતુ થાપણો જાવ ચરિહતાજવનો યા, તો મોહમાર્ગ લક્ષિયેં,
તેમાટે પ્રજુની થાપના તથા નામના નિમિત્તથી પણ સાધકનો જાવ સમરે
તેથી નામ તથા થાપના એવેજ ડપગારી ઠે વજીસમવસરણામા વિરા
જમાન શ્રીચરિહત તેહતુ પણ નામ તથા આકાર, સર્વ જીવને ડપગારી
ધાય ઠે, તેહીજ ઠગ્ગચ્ચને ગ્રાહ્ય ઠે, થવજીવીયેં તેમાટે નામ તથા થાપના
પ્રમાણ ઠે, નિમિત્તાજવી રૂપી ગ્રાહકને શ્રીજિન થાપના તે પુષ્ઠ
નિમિત્ત ઠે ॥ ઇતિ પઠ ગાથાર્થે ॥ ૬ ॥

ઠવણા સમોસરણે જિનસેતિ ॥ વા૦ ॥ જો અન્નેદતા વાધીરે ॥

એ આત્મના સ્વસ્વજાવગુણ, વ્યક્તયોગ્યતા સાધીરે ॥ જ૦ ॥ ૭ ॥

અર્થ - તે માટે ઠવણા સમોસરણે એટલે મૂજગો સમોસરણ તો શ્રી
નિનરાજ વિચરતા હતા તે કાજેં તો એ માહરો જીવ, કોઈ ગત્યાતરમા
હતો, તે હમણા થા જવમા સમોસરણની થાપના કરી, તિહા નિનમુડા
દેશીને, જિનરાજના ગુણાવજંત્રી ચેતના કરી પછી તે સેવના કરતા પ્ર
જુની નિદ્ધાવસ્થારૂપ પરમ અનતગુણીના સ્વરૂપથી જે માહરા ચેતનાની
અન્નેદતા એકત્વપરિણામતા તે વાપિકેતા વધી, તેવારે એ આત્માને એહ્યો
અનુમાન સધ્યો, જે તસ્વીદેવથી અન્નેદપણુ વહુમાનપણે જન્નુ તો એમ
જાણુ વું જે એ માહરો આત્મ સ્વસ્વજાવ અનત જ્ઞાનાદિપૂર્ણાનંદ ગુણની
વ્યક્ત કેતા પ્રગટતાનુ થવું તેહની યોગ્યતા સાજિ, એમ અનુમાને નિસ્થારી,

एटले ए जीव सदा सर्वदा विपर्ययी हतो, ते तत्त्वी प्रभु निर्विपर्ययीने रंगें रम्यो, तो कोइक अवसरे स्वरूपरमणी थाइये एहवु अनुमानययु जो कारणथी अजेद थयो, तो कारज नीपजावइये ए पलटवा पणु थनते काले न थयु हतु ते थयु, तो ए इव्यमा पलटवानी योग्यता ठे, थनादिनी चालथी पलटवु ए जव्यतापणाना लिंगनु अनुमान तो थाय ठे, एटले न व्यपणु जणाय ठे, ए जक्तिनी बहुलतायें हरपनु वचन ठे ॥ ७ ॥

जलुं थयु मे प्रभुगुण गाया ॥ बा० ॥ रसनानो फल लीधो रे ॥
देवचक्र कहें माहारा मननो, सकल मनोरथ सीधोरे ॥ ज० ॥ ८ ॥

अर्थ - माटे हेप्रभु थाज मुजने जलु केता अत्यंत रूढु थयु जेमे प्रभु श्रीसोलमा शातिनाथ परमात्मा परम शातरसमयी तेना गुणनी स्त वना करी, तेथी में माहरी रसना केता रसेइ जे जिह्वा तेनु रूढूफल लीधु एटले रसनानु सार्थकपणु थयु एहवा हर्षसहित देवचक्रनामा मुनि कहें ठे, जे माहारा मननो जे मनोरथहतो, ते सकल केता सपूर्ण पणै सीधो केता सिद्ध थयो ॥ ८ ॥ इति षोडश श्री शातिजिन स्तवन सपूर्ण ॥

॥ अथ सप्तदश श्री क्युजिन स्तवनं ॥

॥ चरम जिणैसरू ॥ ए देशी ॥

समवसरण वेसी करी रे, वारह परपद माहे ॥ वस्तुस्व
रूप प्रकाशता रे, करुणाकर जगनाहोरे, क्यु जिने
सरू ॥ १ ॥ निर्मल तुज मुख वाणी रे, जे श्रवणे सुणे ॥
तेहिज गुणमणिखाणी रे ॥ कु० ॥ २ ॥ ए आकणी ॥

अर्थ - हवे सत्तरमा श्रीकुशुनाथजीनीस्तवना करे ठे, जे श्रीकुशुनाथ जी समवसरणमां त्रिगडे वेसीने वारह पर्यदा मध्यें वस्तु जे व इव्य तेह नां मूलस्वरूपने प्रकाशता, एटले जीवस्वरूप जीवपणे, अजीवस्वरूपने अजीवपणे, उपादानकारणने उपादानपणे, निमित्तकारणने निमित्तपणे, शुद्धकार्यने शुद्धकार्यपणे, उपदेशदेता तथा इव्यथी श्रुनपरिणति ते कारण रूप तथा जावथी श्रुनपरिणति ते कार्यरूप थनेनाथ साधन परिणति ते

कारणरूप तथा जायतिश्च परिणति ते कार्यरूप वषादेय तेहिज करवो. ते हनी रुचिं रेहेवु एहन साधन ठे, एहवो वषादेशकरता तथा करुणाकर केतां कृपाना करणहार जगवचना नाथ, एहवा श्रीकृष्णनाथ स्वामी, तेहना सुखनी निर्मज याणी, वषादेशचनि, ते जे प्राणी श्रवणे सुणे. तेहिज प्राणी, गुणरूपमणि रत्ननी खाण ठे, एहवा कृष्णनाथस्वामीने नमो ॥ इति ॥ २ ॥

गुणपर्याय अनतता रे, बलिय स्वभाव अगाढ ॥ नय
गम जंग निक्षेपना रे, देयादेय प्रवादो रे ॥ कु० ॥ ३ ॥

अर्थ - गुण ते जे वस्तुना सहजावि धर्म “इष्टार्थेषानिगुणागुणा इतितत्वायै वक्तृत्वात्” ते तथा क्रमनाहि वनयाधितत्व ते पर्याय अने इष्ट, गुण, पर्याय, ए सर्वमां वनें, तेने स्वभाव, कहीये एहने गुणनी अनतता, तथा पर्यायनी अनतता, अने स्वभावनी धन तता, ए सर्व अगाढ केतां अगाध ठे, जे अगाधहयाने दाहजी ठे वज्रि नय केतां अनेक धर्मात्मक वस्तुने विषे एकधर्मावलम्बन ते नय कहिये ॥ यक च तत्त्वायै ॥ अनेकधर्मवदवरोपेतस्य वस्तुन एकेन धर्मेण वनयन व्यवधारणारमक निष्पद्य अन्वित्यएव एवविधनयव्यपदेशमास्कादिति ॥ एहवा मूल नय सात, अने उत्तर नयसात सय पढी विस्तार बहुत ते, तथागमा गम्य ते, इति गमा अंशजेदेन अन्यधर्मअनेदेन वस्तुनिरूपणान्मवदास्य गमात्मक ध्यते तथा जगा नस्यादादोपदेशा अस्तित्वादय जग म्यादा सापेक्ष स्यात् ए अस्तिप्रमुख तथा निक्षेपानानादिक तेहनी अनेक प्रवाह अनेक जातिना वस्तुधर्म वषाचारधर्म कारणधर्म स्वरूपे वषादेशे ते वनि हे धर्मना नय निक्षेप जागा ते देयरूप वहेतां अने वषादेय धर्मना नय निक्षेप. ते वषादेयरूप अरूपता, एहवी श्रीकृष्णनाथनीनी देवता ठे, यनी एक इष्टमां गुण अनता, पर्याय अनता, स्वभाव अनता, वषादेशे इहा जायना जे गुणपर्यायने आरप ठे, स्वभावने आरप नपी, अन्वित निस्त्वत्वादिक जे ठे ते मध्ये निजोपस्वभाव विगटे एण गामान्यस्वभाव शिष सेनही. तथा सर्वधर्म नय तथा जगा अने निक्षेप सज्जि वषादेशे ठे, एहवी श्री कृष्णजिननी देवता ठे ॥ ३ ॥ इति द्वितीय गाथाये ॥

કુચુનાથ પ્રજ્ઞદેશના રે, સાધન સાધક સિદ્ધ ॥ ગૌણ મુર્ય
તા વચનમા રે, ગ્યાન તે સકલ મમૃદ્ધો રે ॥ કુળ ॥ ૪ ॥

અર્થ - વલી શ્રીકુચુનાથ પ્રજ્ઞની દેશના કેહેરી છે જેમધ્યે સાધન
કેતા રત્નત્રયી પૂર્ણ અજેદતારૂપ નિપજાવવાના ઉપાય તે જિનમુદ્ધાસેવન
મુનિવદન અનુકપાદિકથી લઈ શુદ્ધધ્યાન પર્યંત કહ્યા છે, તથા માર્ગાનુ
સારીથી લઈ દ્વિષમોહી પર્યંત અપવાદે અને વસ્તુને અયોગી લગે સ
ધક જીવ જાણવા તેહનુ તારતમ્ય યોગ કહે છે, પહેજો માર્ગાનુમારી તે સમ
કેતને સાથે, અને સમકેતિતે ગિરિતિને સાથે, વિરતિતે શુદ્ધધ્યાનને સાથે તથા
શુદ્ધધ્યાની ક્ષાયકગુણને સાથે, ક્ષાયકગુણી સિદ્ધને સાથે, એ સાધકનો
રૂમ છે તે સર્વ પ્રજ્ઞદેશનામા કહે, તથા સિદ્ધપણુ સપૂર્ણ નિષ્પન્નનિરાવ
ર્ણતા પણ કહે વલી કુચુનાથજીની દેશનામા વચન જે બોલાય તે, અનતા
ગૌણ ધર્મ રાખીને જે વચનમાં ગ્રાહ્ય તે ધર્મને મુખ્ય કરી કહે એટલે એક
વસ્તુમા અનતા ધર્મ એકસમયમા પરિણમે છે, તે સર્વ એકસમયમાં જાણે,
પરંતુ વચનેકરી જે ધર્મ મુખ્ય કરી કહેવાય, તેને મુખ્ય કરી કહે બીજા
સર્વજ્ઞાનમા ગૌણપણે જાણે, એમ વચનમા ગૌણપણુ તથા મુખ્યપણુ છે,
પણ શ્રીકુચુનાથ સ્વામીનુ કેવલ જ્ઞાન તે સકલ જ્ઞેયને જાણવે કરી સમૃ
દ્ધિવાનુ છે, એટલે જ્ઞાનમા એક હમણા જાણે બીજા પઠી જાણજો એમ નથી,
સર્વ જાણે તે સમયે જ જાણે છે, તેથી જ્ઞાનમા ગૌણતા મુખ્યતા નથી,
અને વચનનુ ધર્મક્રમ પ્રવર્તન છે, તે એક કહ્યા પઠી બીજો કહેવાય, માટે
વચનમાં ગૌણતા અને મુખ્યતા છે ॥ ઇતિ ચતુર્થ ગાયાર્થ ॥ ૪ ॥

વસ્તુ અનત સ્વજાવશે રે, અનત કથક તસુ નામ ॥ ગ્રાહક
અવસર વોધથી રે, કહેવે અર્પિત કામો રે ॥ કુળ ॥ ૫ ॥

અર્થ - વસ્તુ જે જીગદિષ્ય તે અનતસ્વજાવમયી છે. સર્વ વસ્તુ અન
તતા પુક છે, તથા વસ્તુનો જીવ અથવા પુજ્જ એહુ જે નામ છે, તે પણ
અનતતાને કહેતો છે, એટલે જીવ એવો શબ્દ ઉચ્ચાર કરતા જીવના અનતા
ધર્મ છે, તે સર્વ બોલાણા એમ સર્વ સ્થાનકે સમજવો માટે જે વસ્તુનુ નામ તે
તે વસ્તુના સર્વધર્મના ગ્રાહક છે, તેથી જ નામનિદેષામા સગ્રહ તથા વ્યવહાર
એ વેદુ નય મુખ્ય છે, અને નૈગમ કારણ છે, એ રીત છે, પરંતુ ગ્રાહક જે

श्रोता तेहनो जेहवो अक्षर होये. तथा श्रोतानो जेहवो बोध केता जाणपणु होये तेहवो वचनमां अर्पित करीने उपदेशो, एटले ज्ञान तो सर्वने एक समपमा लाणे ठे, परंतु उपदेशकाले केवली जगवान् जेहवा श्रोता होय, तेहलो कहे, तेथी केहेवामा अर्पित नय आगज करवानो कामपदे ठे. ते अर्पित तथा अनर्पितनु स्वरूप तत्त्वार्थमा कसु ठे, “अनेक धर्माच धर्मातत्र प्रयोजनवशात्कदाचित् कश्चिद्धर्मोवचनेनार्पिते विवक्षिते तत्तुअर्पिते सन्नपि वचनविवक्षिते प्रयोजनान्नावात् तत् अनर्पितं इति” जे धर्मोपदार्थ, तेहना अनेक धर्म ठे, तेहने विषे जे अक्षरे जे धर्म, केहेवानु प्रयोजन उपजे, ते अक्षरें ते धर्मेने वचननेविषे अर्पित करीए, विवक्षा करीने ग्रहियं, ते अर्पित जाणवो अने जे धर्म सत् केता ठतोठे तो पण प्रयोजन बिना तेने गवेपे नहो, अक्षामा अपेक्षामाठे, ते अनर्पित कहिये, उदाहरणुं ज्ञान, तथा बोधवो ते अर्पित अनर्पित वे मद्याज शुद्ध थाये, अने केवलीनु ज्ञान तो सर्व एक समयें ठे, परंतु वचन ते अर्पित मव्या शुद्ध ठे ॥ इति पंचम गाथायें ॥ ५ ॥

शेष अनर्पित धर्मेने रे, सापेक्ष श्रद्धा बोध ॥ उजय रहित

जासन होवे रे, प्रगटे केवल बोधो रे ॥ कुण्ड ॥ ६ ॥

अर्थ - जे वचन बोझगथी शेष रह्या, ते अनर्पित धर्म रह्या, तेहने सापेक्ष श्रद्धा, सम्यक्सद्बहणा राखवी, बोधज्ञान पण राखनु ए उग्रस्थ समकेती, देशविरति, सर्वविरति, क्लीणमोहिपर्यंत एम जाणनु अने उजय केता ए अर्पित अनर्पित वेदुथी रहित जे जासन होवे ते बोध केता के वलीनु ज्ञान ते सर्वो ज्ञायक समकाले ठे, तेथी तेहमा अर्पित अनर्पित पणु नथी, वचनमां अर्पितानर्पित ठे, परंतु जाणवामा नथी ॥ इति ॥ ६ ॥

वति परिणति गुणवर्तना रे, जासन जोग आणव ॥ समका

ले प्रभु तादरे रे, रम्यरमण गुणवृद्धो रे ॥ कुण्ड ॥ ७ ॥

अर्थ - वती हे प्रभुजी तमारामा ज्ञाननी, दर्शननी, चारित्रनी, वीर्यनी, सुखनी, श्रुपतानी, इत्यादिक अनता तमारा गुणरूप धर्म, तेहनी ठती ठ, तेमच अनत पर्यायनी पण ठती ठे, ते स्वभाव्यादिक पणे सदा

સર્વદા ઠતી ઠે, તેમ સ્વનાવિ ગુણપર્યાયની પરિણતિ પરિણામિકતા ઇચ્છને
 ત્રિપે પરિણમતુ, તે ઉત્પાદ, વ્યય, ધ્રુવપણે તથા પદ્મગુણ હાણી વૃદ્ધિપ
 ણે પરિણમે ઠે, તથા તેહિજ જ્ઞાનાદિ ગુણપર્યાયની વર્તના, તે જે સ્વસ્થકા
 યંનો કરવાપણુ તે જ્ઞાને જાણે, વર્ણને દેશે, ચારિત્રે રમે, કર્તાપણાથી
 કરે, જોક્તાપણાથી જોગવે, એમ સર્વગુણ પોતપોતાની વર્તનાએ વર્તતા
 પોતપોતાના કાર્યને કરે ઠે, તે વર્તના જાણવી એ સર્વ હે પ્રહુજી તમારા
 માં ઠે થને તે સર્વગુણ પર્યાયતુ જાસન કેતા જાણતુ તે તમારામાં ઠે
 તે સર્વગુણને જોગવો ઠો, તે થનતા ગુણના જોગનો થાનદ હે પ્રહુજી તમારા
 માં ઠે એટલે થનત ગુણ પર્યાયની ઠતિ પરિણતિ થને વર્તના તથા જાત
 ન જોગ થને થાનદ તે સમકાલે કેતા એક સમયમા એ સર્વપરિણમન
 ઠે, માટે એહવા થાનતા પરમાનદના જોગી ઠો, માહા સુખી ઠો વજી હે
 પ્રહુ હે સર્વજ્ઞ ! હે સર્વાનંદમયી ! હે નાય ! હે સુધોપગારી ! તુમે કેહેવા
 ઠો ? જે રમ્ય કેતાં રમવા યોગ્ય જે થનતાત્મસ્વરૂપ તેહમા રમણ કેતાં
 રમતુ તે ગુણના તુમે વૃદ્ધ કેતા સમૂહ ઠો ॥ ૭ ॥ ઇતિ સત્તમ ગાથાયે ॥

નિજનાવે સી અસ્તિતા રે, પર નાસ્તિત્વ સ્વજાવ ॥ અસ્તિપ
 ણે તે નાસ્તિતા રે, સીય તે ઝનય સ્વજાવો રે ॥ કુ૦ ॥ ૮ ॥

અર્થ - હવે સત્તત્ત્વગીરૂપે પ્રહુતા કહે ઠે તિહાં કોઈક તો સત્તત્ત્વગી એ
 જ્ઞા પર્યાયાસ્તિક નયનીજ કહે ઠે, તેતો ઘટે નહીં, ઇચ્છાસ્તિક પર્યાયાસ્તિક
 ક નય ઇયમાત્ર વસ્તુ ઠે, તિહાં સ્યાત્ થસ્તિ, સ્યાત્ નાસ્તિ, સ્યાત્ અવક
 વ્ય, એ ત્રણ જાંગા સકલાદેશી ઠે, તે ઇચ્છાસ્તિકનયી ઠે, “એવ એતે ત્રય
 સજ્ઞાદેશા જાપ્યાનુસારી એ સમ્યક્વ્યવહારાનુસારીણ થાત્મઇચ્છે વિરજા
 દેશા ઘત્વારિ પર્યાયનયાશ્રયા ઇતિ તત્ત્વાયે” એવ ચાર તે વિકલાદેશી ઠે,
 તેહનો પરમાયે એમ ઠે જે સ્યાત્ થસ્તિ એ જાંગામાં થસ્તિપણુ વધુ અર્પિત ઠે,
 વીજો નાસ્તિયમે, અવકચ્ચપમે, તે સ્યાત્ પણામા થાયો, એટલે સ્યાત્ થ
 ન્તિ કહ્યાથી વધુ ઇચ્છ્ય ગ્રહવાય ઠે, તેમજ સ્યાત્ નાસ્તિ તથા સ્યાત્ અવક
 વ્ય એ જાંગામાં પણ વધુ ઇચ્છ્ય ગ્રહવાય ઠે, થને ૧ સ્યાત્ થન્તિ નાસ્તિ,
 ૨ સ્યાત્ અન્તિ અવકચ્ચ, ૩ સ્યાત્ નાસ્તિ અવકચ્ચ, ૪ સ્યાત્ અન્તિ ના
 ન્તિ ગુણપત્ અવકચ્ચ, એ ચાર જગતે વસ્તુના થશને એટલે પર્યાયને ગ્રહ

૭ કરે છે તેહનો નાવાર્થ એ છે જે પ્રથમ સ્યાત્ થતિ સ્યાત્નાતિ એ
 ચોયોજંગ છે, તેમાં અવકલ્પ્ય એ ધર્મ નાવ્યો, તો કોઈ કહેજો જે સ્યાત્પદે અ
 વકલ્પ્ય ધર્મ લહીશુ તેને ઘર જે સ્યાત્પદ તે થતિ તથા નાતિ એ ધર્મની
 અનેકાંતતાનો ગ્રાહક છે, પરતુ અવકલ્પનો ગ્રાહક નથી અને સ્યાત્
 થતિ અવકલ્પ, એ પાંચમો જગો છે, તેહમાં વસ્તુનો અસ્તિધર્મ એકતમ
 થી છે, તેવચનમાં કહ્યા ચકા ઇપયોગમાં લાવતાં અસંખ્યાતા સમય લાગે
 છે, તેમાટે એ અસ્તિપણ અનેકાંતપણે છે, પરતુ વચને ગોચર નથી એમજ
 સ્યાત્ નાતિ અવકલ્પ, એ ઇતો જગો પણ નાવ્યો, તથા સ્યાત્ થતિ નાતિ
 યુગપત્ અવકલ્પ, એ જગામાં સ્યાત્ કેતાં અનેકાંતે થતિ કેહેતા અસ
 ળ્યાતા સમય લાગે, નાતિ કેહેતા પણ અસંખ્યાતા સમય લાગે, તેમાટે
 અવકલ્પ છે, ખેલા છે, પણ જે રીતે વસ્તુમાં પરિણમે છે, તે રીતે કેહવાતા
 નથી, તેથી એ ચાર જગામાં સર્વ ધર્મનું ગ્રહણ ન થયું તેમાટે એ ચાર જંગા
 વિરુદ્ધાદેશી છે, પણ સફળાદેશી નથી હવે એ સાતે જગાનું સ્વરૂપ કહે છે.

૧ એ આત્માવર્તમાન સમયે જ્ઞાન દર્શનાદિ સ્વર્ણપની પરિણતિપણે
 થતિ છે, એટલે અતીતપર્ણાંય તો વિનષ્ટ છે, અનાગતપર્ણાંય અનુત્પન્ન
 છે, માટે વર્તમાનપર્ણાંય ગ્રહણ કર્યો, હાં સ્યાત્ તે નાતિ અવકલ્પ
 ધર્મનો અનર્પિતતાનો યોતક છે, એ રીતે સ્યાત્ થતિ એ પદજા જગા પયો

૨ તથા સ્યાત્ તે કષયિત્ પણે ગતિસ્થિતિઅવગાહોપકારી વર્ણાદિ અ
 પેતનાદિ પરિણામધર્મ તથા પોતાના અનાગત પર્ણાંય તે. સાંપ્રતિક વર્તમા
 ન પણે નથી, એ નાતિ જગા હ્યને હ્યપણે રાસ્યવારૂપ છે, નહીં તો કાઈ
 કાલે જીવ તે અજીગતાને પામે, એ સ્યાત્નાતિ ધીનો જગો પયો

૩ તથા અસ્તિધર્મ પણ વચને અગોચર છે, અને નાતિધર્મ પણ વચને
 અગોચર છે, તે વચનગોચર ધર્મથી વચન અગોચરધર્મ અનતગુણ છે,
 તેમાટે સ્યાત્કષયિત્પણે હ્યમાં અવકલ્પપણે છે, એટલે અનય નય યુ
 ગપત્ અર્પણ કરતાં સર્વેપદાર્થ અવકલ્પપણે છે, માટે એ પ્રણ જગા સ્વ
 લાદેશી તે હ્ય્યાન્તિક નયપણે જાણવા, એપણે જગાનાં સમગ્ર તથા વ્ય
 વહારનયની પ્રવૃત્તિ છે, એ સ્યાત્ અવકલ્પનામા પ્રીતો નાંગો પયો

૪ તથા ધોષો જા સ્યાત્ અભિનાતિ છે, તે સમુદયપ્રયો નહ્યાર્થે
 પર્ણાંયના અસ્તિત્વારૂપે તથા તેરિજ નિર્જોરપોત્પણે તે અતીત અના

ગત પરિણામિકપણે નાસ્તિતા છે, એ વે ધર્મ પોતાનાજ ગણેણા છે
 ૫ તથા જે પ્રિવક્તિત વચનગોચર ઇચ્છાર્થે મુખ્ય આત્મધર્મને અપેક્ષા
 યે અસ્તિ છે, તેહિજ આત્મઇચ્છાનો સામાન્યવિગેષ ઇચ્છાની નિન્નપ્રવૃત્તિ ધર્મ
 સમકાલે અગીકાર કરતા સ્યાત્યસ્તિ અચક્ત્વ્ય એ પાંચમો જગા થયો

૬ ઠઠો સ્યાત્નાસ્તિઅચક્ત્વ્ય એ એમજ પાંચમાની પર જાવવો, એ પર્યા
 યની સૂક્ષ્મતા અનતતાગ્રહીને કહ્યો એ ઠઠો જગ થયો

૭ સાતમો સ્યાત્યસ્તિ સ્યાત્નાસ્તિ યુગપત્ અચક્ત્વ્ય નામે જગો છે તે
 કોઈકુઇચ્છાર્થેવિગેષ આશ્રી અસ્તિપર્યાયવિગેષઆશ્રી જે નાસ્તિ તેહીજ સ્વે
 જો નિન્નપણે અચક્ત્વ્ય એ સર્વપર્યાય તે નયની પ્રવૃત્તિ છે એ સાતમો જગ

એ સત્તજંગી તે નિત્ય અનિત્ય જેદ અજેદાદિક ધર્મની તથા જ્ઞાનદર્શના
 દિક ગુણની સત્તજંગી થાય તે જાવે છે જ્ઞાન જેઠે તે જ્ઞાયક પરિઠેદકાદિ
 સ્વપર્યાયે અસ્તિઠે, તથા દર્શનચારિત્રાદિ તે સ્વપર્યાયે અસ્તિ ઠે, અને જડતાદિ
 પરપર્યાયે નાસ્તિ ઠે, એમ અનતી સત્તજંગી સજાયે, તે બુદ્ધિવતે જાવવી,
 તથા તત્ત્વાર્થે વૃત્તિને પ્રિયે વલીસમ્મતિવૃત્તિને વિષે વિસ્તારથી કહી ઠે,
 અને સ્યાદાદરજ્ઞાકરે એહનુ સ્વરૂપ તથા ઉપપત્તિ, પ્રવૃત્તિ, પરિણતિ, નય
 સર્વે વચાણા ઠે તિહાંથી જોઈ લેજો હવે ગાથાનો અર્થે જલે ઠે

નિજ કેતા પોતાને જાવે, સ્વઇચ્છ, સ્વદેત્ર, સ્વકાજ, સ્વજાવપણે સીપ
 કેતાં સ્યાત્ કયચિત્પણે અસ્તિ ઠે, અને તેહીજ ઇચ્છ, પરઇચ્છ, પરદેત્ર,
 પરકાજ, પરજાવ પણે નાસ્તિ ઠે, તે નાસ્તિપણુ ઇચ્છમાં અસ્તિ કેતાં
 ઠતા પણે રહ્યો ઠે, વલીસીય કેતા સ્યાત્ કયચિત્ ઇચ્છ કેતા અચક્ત્વ્ય
 સ્વજાવ એટલે આદિ જાંગો તથા અતનો જાંગો સજારતાં સાતે જગા કેહે
 વાણા, એહવી સ્યાદાદપરિણતિ તે હે પરમેશ્વર તુમે પ્રત્યક્ષ જ્ઞાને સર્વઇચ્છ
 ની જાણીને ઉપદેશ કહ્યો, એહવી તાહરી વાણી ઠે, એ રીતે બુદ્ધ અનતતા,
 એકતા, અનેકતા, સત્ત્વતા, સાધકતાયુક્ત શ્રી અરિહતનો ઉપદેશ ઠે ॥૭॥

અસ્તિસ્વજાવ જે આપણો રે, રુચિ વૈરાગ્યસમેત ॥ પ્રજ્ઞ સન્મુ
 ખ વંદન કરી રે, માર્ગીસ આત્મ હેતો રે ॥ કુ૦ ॥ ૯ ॥

અર્થ - હવે પોતાનો મનોરથ કહે ઠે એહવો જે અસ્તિસ્વજાવ અનત જ્ઞા
 ન, દર્શન, ચારિત્ર, અધ્યાવાધ, પૂર્ણનિદતારૂપ, જે માહારો સજાગત સ્યા

झाट उपयोगे ग्रहो तेहनी मचि पीपासा करीने. बैराग जे तसारथी वदा सी पणु ए ससारोनाव विनावोपाधि माहरे अघटती ठे. तेहन कवारें सर्वथी तल्लु. एम विपन्नहण तथा तत्तजोह पदधृति समान जाणीने उ दासीन थयो. मोहानिजापी केवजज्ञानानदने अनिजापे हे प्रभुजी ताह रे सन्मुख उनी रहीने वदना करीने मागु तु, जे हे तारक ' मुजने तार तार नात्रमणथी उगार, ए ससारजनित दुख मुकथी ह्वे ग्यमाता नथी जे माहरो अन्नता स्वाधीन ध्यानद ते पराधीन थयो अने दु पुन लयाही थयो तेथी तत्त्वजोगी तु, पण तत्त्वने जाणी शकतो नथो. उदै कनारूप अशुद्धपर्यायनी श्रेणिमां पडोरह्यो तुं, अने हरे ह नाथ ताहरे सरणे धाव्यो तुं माटे मुजने माहरो अस्तिस्वनाव प्रगटे एहवो आत्मानो हित समकैत दर्शनयुक्त, चारित्र्यनो प्रसाद करो, एहवो तु जेवार मागीश तेहीज दिन धन्य मानीश एहवो मनोरथ करवो ॥ ९ ॥ इति नवम गाथाय ॥

अस्ति स्वभावसुचि थयी रे, ध्यातो अस्तिस्वभाव ॥ देव चछ पढ ते लहे रे, परमानन्द जमावो रे ॥ कु० ॥ १० ॥

अर्थ - माटे थहो नव्यजीवो तुमैं जो सर्वजीव सुखना अर्थीतो तो जे सत्तागत अस्तित्वमे तेहना रुचि अनिलापी थयीने जे अस्तिस्वभावनी अ नतता तेहनेज ध्याता ध्यान करता थका सर्व देवमा चइमासमान जे सि ऋपरमात्मपद ते लहे केतां पामे, अशरीरता, निर्मलानदता, नि सगता रूप परमानन्द स्वाधीन आत्मपतिक अविबाध सुख तेहनोज जहमा जमा व ठे, सधन केता एकीपणु ठे, एहबुपद श्रीप्रभुनी सेवाथी पामे तमाटे तत्त्वस्वरूपी, शरीरूपी, ज्ञानस्वरूपी, एहवा श्रीकुशुनाथना चरणजु सवन करा, हे नव्यजीवो ! एहीज परम सुखना हेतु ठे, ॥ १० ॥ इति कुशुनाथ ॥

॥ अथ अष्टादश श्रीअरनाथजिनस्तवन ॥

॥ रामचंदके वाग चांपो मोरी रह्यो री ॥ एदेशी ॥

प्रणमो श्रीअरनाथ, शिवपुर साथ खरोरी ॥

त्रिजुवन जन आधार, जवनिस्तार करोरी ॥ १ ॥

અર્થ - હવે અઢારમા શ્રીઅરનાથ જિનની સ્તવના કારણતા પણે કરેઠે પ્રણમો કેતાં વારવાર નમસ્કાર કરો, શ્રીઅરનાથ સ્વામીને, એહીજ અમો હી પરમેશ્વર વાદવા યોગ્ય ઠે, શિવ કેતા નિરુપડ્વ જે સિદ્ધતા, તેહીજ ડપમાયે પુર કેતાં નગર તિહા પોહોચાઢવાને સ્વરો સાથ ઠે, તેથી સાર્ય વાહની ડપમા શ્રીઅરિહતનેજ ઠે, જે નિ સ્વાયં જવચ્ચટવીમાથી પાર કરી ને મોહનગરને વિપે પરમાનંદપદે પહોચાઢે એહવા કારણપણે શ્રીઅરિહત જી ઠે, વલી ત્રણ હુવનના જનને આધાર ઠે, મિપ્યાત્વ અસયમ વ્યચાયે પીડિતને આધાર ડવજારૂપ ઠે વલી ચારગતિરૂપ જવ કેતા સસાર તંહમા થી હ્યે તથા જાવે નિસ્તારના કરણહાર ઠે ॥ ૧ ॥ ઇતિ પ્રથમગાથાર્ય ॥

કર્તા કારણ યોગ , કારજ સિદ્ધિલહે રી ॥
કારણ ચાર અનૂપ, કાર્યાર્યો તેહ ગ્રહે રી ॥ ૨ ॥

અર્થ - હવે મોહકાર્ય નિપજાવવા માટે કારણ કાર્યની નીતિ કહે ઠે સર્વ કાર્ય ઠે, તે કર્તાના કીયા થાયે ઠે, તેમા નિન્નકાર્યનો કર્તા પણ નિન્ન, જેમ ઘટનો કર્તા કુજકાર નિન્ન ઠે, અને અનિન્નકાર્યનો કર્તા પણ અનિન્ન ઠે, જેમ જ્ઞાનનો કર્તા આત્મા ઠે, તેમ સપૂર્ણ સિદ્ધત્વનો કર્તા પણ આત્માજ ઠે, તે કર્તા જેવારે કારણની યોગવાયી પામે, તેવારે કાર્યની સિદ્ધિ નીપજવાપણુ લહે, એટલે એકલો કર્તા તે કારણ સામગ્રી વિના કાર્ય કરી શકે નહીં, કારણ સામગ્રી મલેજ, કાર્ય નીપજાવે તે કારણના ચાર જેદ ઠે, જે કાર્ય નીપજાવવાનો અર્થો થાય, તે ચાર કારણને ગ્રહે ઇહા ઘણા શાસ્ત્રોમાં તો કારણના વે જેદ કહ્યા ઠે, એકડપાદાનકારણ, વીજો નિમિત્ત કારણ, અને વિજોપાવડયકને વિપે સમવાયકારણ એ નામ કહ્યા ઠે, તથા આત્મમીમાસામા કારણ ત્રણ કહ્યા ઠે, “સમવાયસમવાયી નિમિત્તજેદાત્” તેમા સમવાય કારણ તે ડપાદાન કારણ અને અસમવાય કારણ તે નામાતર અસાધારણ કારણ કહેવાય ઠે, તથા નિમિત્ત કારણ ના વે જેદ કરીયે તેમા એક તો નિમિત્ત કારણ વીજુઅપેક્ષાકારણ તે ત ત્વાયી ટીકામા વચ્ચાણુ ઠે, “તથા અપેક્ષાકારણ પૂર્વમિત્યનેન ડચ્ચતે યથા ઘટસ્યોત્પત્તાવપેક્ષાકારણ વ્યોમાદિ ડપેક્ષતે ઇતિ ડપેક્ષા” તેમાટે યદપિ કારણ, વે મા ચારે અતર્જત ઠે, તોપણ વિસ્તારરુચિને નિન્નોપયોગી

अष्टादश श्री अरनाथजिन स्तवनं.

११७

करवाने चार कारण कहां ठे एक उपादान, बीछूं असाधारण, बीछुनिमित्त, चौथो अपेक्षा ए चारे कारण जेवारें कार्यरुचि कर्ता भहे, थने जगारें ए चार कारणने कार्यरुचि कर्ता प्रवर्त्तावे, तेवारें ते कारण समजवा पण कर्त्ताना प्रयोजन बिना कारणता नहीं एम नाचना करवी ॥ ५ ॥ २ ॥

जे कारण ते कार्य, थाये पूर्ण पढे री ॥ ३ ॥
पादान ते हेतु, माटी घट ते बढे री ॥ ५ ॥

अर्थ - हये प्रथम उपादान कारणनु स्वरूप कहे ठे जे कर्त्ताना कार्यने मनुष्य थाय तथा जे कारण तेहीन पूर्णपदें केता पूर्णता ना अथवा कार्य रूप थाय तेने उपादान हेतुकेता कारण कहीयें उक्त मन्त्रानाप्य ॥ तद्व्यकरण तं, तरोपदस्तेहजेण तम्मइया ॥ बिजरीय मन्त्रारण मित्र योमादउ तस्त ॥ १ ॥ ए गाथाने व्याख्यान येदात्मक थाय दृश्यत तदि ह तद्व्यकरण उपादानकारण यथा संतव पटस्य इति एटसे नम न तुहता ते कर्त्ताने प्रयोगें पट यथा, ते उपादान कारण जेम पटरूप काय तेहने माटी ते उपादान कारण ठे, पढी माटी तेहन पटपणु पामी, ए जे व्याख्यान ठे, ते पण उपादान कारणनु ठे एम मदानाप्ये मतिदाना धिकारें जमानि न्दनवना अधिकारें कहुवे इहां काइ पुजे जे कारण त कार्य थाये एम कही ठो तो कारण कार्यनु एरणु थाज ? तेहन उन जे थनिधान, फल लक्षण, सख्या, मस्यानादिस्त्रो जेद ठे तथा जेम जाणु जेम प्रथम माटी एहयु नाम हनु पढी घटनाम ययु माटी मृडता, इव्यतापमेवत हती. पट ते जजाहरण धर्मगत ठे. माट नि ता ठे, ए प्रथम उपादान कारण बतानु इनि तृतीयगाथार्थ ॥ ३ ॥
उपादानयी निन्न, जे विणु कार्य न थाये ॥ न हवे कारजरूप, कर्त्ताने व्यवसायें ॥ ४ ॥ कारण तेद निमित्त, चक्रादिक पटनावें ॥ कार्य तथा समवाय, कारण निपतने टारें ॥ ७ ॥
अर्थ - हये निमित्तकारणनु लक्षण बहे ठे जे कारण उपादान कारण निन्न कर्त्ता छुट ठे, यजे तेना मस्या गिना कार्य थाय नही, यज।

तेहने विषे जे कारण पण ते कर्त्ताने व्यवसाये केता कर्त्ताने उद्यमे ठे. ते निमित्त कारण कहिये, जेम घटनावे घटकार्य ठे तेहने चक्र, चीवर, दंदादिक ते निमित्त कारण ठे अने माटी उपादानकारण ठे ते उपादानकारणथी निमित्तकारण जे चक्र चीवरदंदादिक ठे ते सर्व निम्न ठे, अने ए निमित्त मट्या विना माटीनो घट थाय नही, तेमन ते चक्रादिक कदापि कोऽकालें कार्यपणु पामे नही, अने ए चक्रादिकने जेवारें कर्त्ता जे कुनकार ते घट करवारूप व्यापारे प्रवृत्तावे, तेवारें एने कारण कहिये, नहीतो कारणतापणु कहेवाय नही, ते पण समवायकारण केता उपादानकारण ते हने नियतनेदावे केता कर्त्ता जेवारें उपादान कारणने कार्यरूपे करतो होये, तेवारें जे उपगण कामे लगडवा, ते सर्व निमित्तकारण कहिये, अने तेज उपगण जेवारें कर्त्ता कार्यने करतो न होय, तेवार तेहने कारण कहिये नही, कारणतु स्वरूप एहबुज ठे जे कार्यने करे, ते कार्यान तर अथवा प्रथम अग्रयुक्तकालें जे दंदादिकने कारण कहे ठे, ते आरोप मात्र नेगमनयमतें जाणवो, परंतु स्वरूपें नथी, ते माटे कार्यनो जे कर्त्ता, ते उपादानकारणने कार्यरूप करता तेहमा जे जे उपगण प्रवृत्तावे, ते ते निमित्तकारण जाणवु एटले जे जे कार्यनी नियत जे नियामिकी ठे ते ते कार्यना निमित्त जाणवा जेम घटकार्यने चक्रादिक अने घटकार्यने तुरीव्यो मादिक एम सर्वत्र जाणवु ए निमित्तकारण कहु इति चतुर्थपंचम० ॥४॥५॥

वस्तु अचेद स्वरूप, कार्यपणु न ग्रहेरी ॥

ते असाधारण हेतु, कुने थास लहेरी ॥ ६ ॥

अर्थ - हवे असाधारण कारणतु स्वरूप कहे ठे ते वस्तु जे उपादान कारण तेहथी अचेदस्वरूपें ठे, अने कार्यपणु पामतो नथी, एटले कार्य नीपने ते रहेतो नथी, जेम घटकार्य नीपज्यु तोपण तेमाहे माटीपणु रहु ठे, तेनी परे ते रहेतो नथी, ते असाधारण हेतु केता कारण कहिये, जेम घटरूप कार्य करता स्थास कोश कुसजाकार थाये ठे, ते मृतपिप्पलू

१२५. अचेद ठे, परंतु घटरूपकार्य नीपने ते रहेता नथी, तेमाटे

१३. असाधारण कारण जाणवा, उक्त च “प्रमाणनिश्चयेन उपादानस्य

१४. अवातरावस्था असाधारण इति” ॥ इति षष्ठ्याथार्थ ॥६॥

જેઠનો નવિ વ્યાપાર, નિત્ર નિયત વદુનાવી ॥

નૂમી કાલ આકાશ, ઘટ કારણ સદનાવી ॥ ૭ ॥

અર્થ - હવે અપેક્ષાકારણ કહે છે, જે કારણનો વ્યાપાર પ્રવર્તન નથી. તથા કર્તાને પણ તે મેલવવાનો પ્રયાસ કરશે, પડતો નથી, અને કાર્ય થી નિત્ર કેતાં છુદો છે, તથા નિયત કેતાં નિયમાં નિમે તે જોડે, અને વદુનાવી કેતા અનેક વોજા સર્વે કાર્યમાં નાવી છે, એ રીતે કારણીક છે, તે અપેક્ષાકારણ કહીય જેમ નૂમી તથા આકાશ એ વિના કોઈ ઘટાડિ કાર્ય થતુ નથી અને નૂમી પ્રમુખ જેમ ઘટનુ કારણ છે, તેમ અન્યગ્રીના કાર્યોનુ પણ કારણ છે અને ઘટનુ કારણપણુ પણ ઠતુ છે, યજીરતા જેમ ઉપાદાન તથા નિમિત્ત કારણનો વ્યાપાર કરે છે, તેમ એનુ પ્રવર્તન કરતો નથી ॥ ૭ ॥

એદ અપેક્ષાદેતુ, આગમ માદે કહ્યો રો ॥

કારણપદ ઉપન્ન, કાર્યથયે ન લહ્યો રી ॥ ૮ ॥

અર્થ - તેથી એ અપેક્ષા દેતુ કેતા કારણ આગમમા તથા તત્ત્વાર્થાદિક ગ્રંથોમાં કહ્યું છે 'યથા ઘટસ્યોત્પત્તી અપેક્ષાકારણ વ્યોમાદિ અપેક્ષતે તેન વિના તદનાવાનાવાત્ ॥ નિર્ધારિતમપેક્ષાકારણ સ્તિતત્ત્વાર્થવૃત્તૌ' ॥ તથા વિશેષાવશ્યકેશ્વરધિક્ષાનાધિકારે 'હ્રાં દારનૃત શિષાત્તજાદિશ્ચ્યાનુત્પદમા નસ્યાવધિ સહકારકારણાનિ નવતિ થત્ર સહકારકારણગવેષ્યં સ્તિ' એ ચાર કારણનુ સ્વરૂપ કહ્યું હવે કારણપદ કેતાં જેહમાંહે કારણપણુ તે ઠતો મુજગા ધર્મ નથી, પણ ઠત્પન્ન છે, અને તે જેવારે કર્તા તે કાર્યનો અર્થો યડને જે ઉપકરણ તથા મૂલર્પિત તે રૂપે કાર્યપણે પ્રવર્તવે, તેવારે તે તેઢનુ કારણ કહીયે એટલે જેમ કાષ્ઠમાદમાદિક અનેક પદાર્થના ઠતાવણાની યાગ્યતા છે, પણ કોઈ કર્તા, દમનુ કારણ ઠત્પન્ન કરે, કોઈ પુનર્નોનુ કારણ ઠત્પન્ન કરે, તેમજ દમાદિકને કોઈ ઘટધ્વસપણે પ્રવૃત્તાવે, નો ઇટ્ત્વન કરે, તથા કર્તા જો દમાદિકને ઘટ કરવાપણે પ્રવૃત્તાવે તે નેઢનુ કારણ ધાય, માટે જે કારણપણુ છે તે કર્તાનુ કહ્યું થાય છે અર્થે 'યથા કારણકર્તુરાધીના સ્તિ કારણ કાર્યોત્પાદક તન્ કાર્યોત્પન્નૌ કારણત્વ નચકાર્યાકરણે' તે માટે કારણપણુ ને ઠત્પન્ન ઠ હવે શાંડ કેહેશે જે વસ્તુમા કાર્ડ કાર્યના કારણ તો ઠતા છે, તા ઠત્પન્ન ઠ, એમ શાવારતે

કહો ઠો ? તેહને ઉત્તર જે વિવક્ષિત કાર્યની કારણતા ઇત્પન્ન છે, અથવા જે કાર્યતા જે કાર્ત્તે તે કાર્યતા કર્તાના પ્રયોગની છે, તેમાટે ઇત્પન્નજ છે, પણ કાર્ય નિપજ્યા પઠી તેમધ્યે કારણપણુ ન પામીયે, જેમ અનાદિ મિથ્યાત્વીજીવ યદ્યપિ સત્તાવત છે, તેમજ અનવ્ય જીવ પણ સત્તાવત છે, પરતુ તેહનુ ઉપાદાન સિદ્ધતાના કાર્યનુ કરણહાર નથી, તેથી કાર્ય નીપજતુ નથી જેવારે કોઈક જીવનુ ઉપાદાન અરિહતાદિક નિમિત્ત પામીને, કારણતાપણે પરિણમે, તે કાર્ય કરે, માટે તે ઇત્પન્ન છે, અને તે કાર્ય સિદ્ધ થયા પઠી તે કારણ રહે નહીં, જો સિદ્ધતામા સાચકતાની ઠતી માનીયેં તો, સિદ્ધાવસ્થાયે પણ સાધકપણુ રહુ માનવુ પડે તે સિદ્ધાવસ્થામા સાધક પણ તો નથી માટે કાર્ય નીપજે, કારણતા રહે નહીં, તથા નિમિત્ત જે વમાદિક તે પણ કર્તા નિન્ન કાર્યના વ્યવસાયે કારણતા કરે, તો તે નિન્ન કાર્ય થાયે, પરતુ તેજ કાર્યની તે કારણતા રહે નહીં, એમ વારવુ ॥ ૬ ॥

કર્તા આતમહ્ય, કારયસિદ્ધિપણો રી ॥ નિ

જસત્તા ગત ધર્મ, તે ઉપાદાન ગણો રી ॥ ૭ ॥

અર્થ - હવે સિદ્ધતારૂપ કાર્યના ચાર કારણ દેલાડે છે સિદ્ધતારૂપ કાર્ય તે આત્માનુ અજેદસ્વરૂપ છે, માટે એહનો કર્તા આત્મા હ્યપોતેજ છે, અને સિદ્ધપણુ તે આત્માનુ કાર્ય છે, જે આત્મા સિદ્ધતાને પરમાનંદપણે જાણે તથા એહીજ માહરુ હમણા કરવાનુ કાર્ય છે, એકાર્ય કરવાની રુચિવિના અનંતો કાલ સત્તારમા જમ્યો સ્વરૂપન્નરૂ થયો, માહામોહેં બ્રહ્મો હવે મેં માહરો મૂલધર્મ શ્રદ્ધાનાસન ગોચર કહ્યો તેથી એ કાર્ય કરવુ એમ નિર્ધાર કરી તદનુગત ચેતનાવીયેં કરીને સ્વસ્વરૂપ કરવાનો કર્તા થયો, તો સિદ્ધતાના કાર્યને નિપજાવે, તે આવી રીતે જે પ્રથમ તો અગ્રોકર્તા થાય, પઠી ગુણવૃદ્ધિથવે, સર્પૂર્ણ કર્તાપણુ પામીને કાર્ય નીપજાવે હવે એ સિદ્ધતારૂપ કાર્યનો ઉપાદાનકારણ કહે છે, જે પોતાના સત્તાગત જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, વીર્યાદિક, અનંતગુણ છે, તેહિજ પોતાનુ સત્તાગત ધર્મ તે સિદ્ધિરૂપ થાય છે, માટે તેહીજ ઉપાદાન કારણ જાણવુ ઉપાદાન તે વસ્તુનો મૂલ ધર્મ અરૂપી સત્તા તેહીજ સિદ્ધ થાય છે, એસિદ્ધતા રૂપ કાર્યનુ ઉપાદાન કારણ દેલાડયુ ॥ ૭ ॥ ઇતિ નવમગાથાર્થ ॥

योग समाधिविधान, असाधारण तेह वदे री ॥ विधि
आचारणा नकि, जिणे निज कार्य सधे री ॥ १० ॥

अर्थ - हवे सिद्धतारूप कार्यनु असाधारण कारण केहे ठे मन, वच
अने कायाना योग तेहने इच्छयी तथा जावयी स्वगुणरमणमां धरामी,
अदेपीपणे प्रवर्त्तावियु, ते आत्मसमाधि कहीये तेनो जे विधान केतां क
रयो एटले घोथा गुणगणयी मामोने सिद्धपर्यंत जे गुणनी वृद्धि करयी,
एटले अनिनव गुणनो कारणपणु ते सर्व ज्ञान, दर्शन, चारित्र, श्रेणीगत
ध्यान परिणाम, कृपोपशमीनाच, विधिसहित आचरणा, तथा नकि, अने
गुणीनु घटुमान, जेयी पोताना कार्यनी सिद्धि निपजे ते ज्ञानक्रियारूप
साधक अस्वस्थानी तरतमता ए सर्व असाधारण कारण कहेवु ए असाधार
ण कारण ते आत्मगुणरूप दाननी निन्न निन्न कणता थकानी अस्वस्था
ठे, सदा पूर्वपर्याय उत्तरपर्यायनुं कारण ठे, ते समयेंज क्रियाकाल निष्ठा
पालनो अजेठ ठे ए असाधारण कारण कहा ॥ १० ॥ इति ॥

नरगति पढम सघयण, तेह अपेक्षा जाणो ॥ नि
मित्ताश्रित उपादान, तेहने लेखे आणो ॥ ११ ॥

अर्थ - हवे सिद्धतारूप कार्यनु अपेक्षा तथा, निमित्त एवे कारण कहेठे
नरकेतां मनुष्यनी गति पढमकेतां पहेलु सघयण वज्ररूपननाराच, पचेडि
पणु इत्यादि सिद्धतारूप कार्यनु अपेक्षा कारण जाणो इहा कर्त्तानो व्या
पार नथी, पण ए निभे जोड्ये ए पाया विना मोक्षरूप कार्यनी साधना
थाय नहीं, तेमाटे अपेक्षा कारण कहीये, पण ए मनुष्य गत्यादिक सर्व जे
जीरनु उपादान परिणमन, धर्मार्थीचइने निमित्त जे देव गुरु सिद्धांत तेहने
जेणे आश्रयो तो तेहनी मनुष्यगत्यादिक लेखे केता कारणपणे आणजो,
अने जेणे निमित्तने आश्रयो नथी, तेहनी मनुष्यगत्यादिक कारण पणामां
गणतो नहीं, ते हजी अनादिनी चालमा ठे, पटाटण करतो नथी,
तेमाटे ए अपेक्षा तथा निमित्त एवे कारण कहा ॥ ११ ॥ इति ॥

निमित्त हेतु जिनराज, समता अमृत खाणी ॥

अनुअपलवन सिद्धि, नियमा एह वखाणी ॥ १२ ॥

અર્થ— હવે આત્માને સિદ્ધતારૂપ કાર્ય કરતા નિમિત્ત કારણ શ્રીજિન રાજ વીતરાગ છે, તે વીતરાગ, સર્વજ્ઞ કહેવાય છે, સમતારૂપ અમૃતની ટ્રાણ છે, ઇષ્ટ અનિષ્ટતા રહિત સમતાના ધણી છે, શુદ્ધ ચારિત્ર પરિણામ તેહીજ અમૃત છે, તેહની ટ્રાણ છે, એહવા પ્રત્ન પરમેશ્વર પરમ ટ્યાજ, પરમાત્મા, શુદ્ધતત્ત્વરૂપ જોગી, પૂર્ણનિદો, ચિદાનંદ જે શ્રીઅરનાથ પ્રત્ન તેહને અવ લવવે પોતાનો જાસન પ્રત્નના તે ગુણ જાણવાને જોડી એમ અનતા ગુણ તે સર્વગુણના જાસનની રીજ તથા તે ડપર વહુમાન એહવે યાજવને રેહવુ, તેથી નિયમા સિદ્ધ નિરવાણ થાય એમ આગમમા વઠાણો છે, એહીજ મોહનુ ડપાય છે એ નિમિત્તકારણ કહુ ॥ ૧૨ ॥ ઇતિ ॥

પુષ્ટ હેતુ અરનાથ, તેહને ગુણથી હજીયે ॥ રી
જ જક્તિ વહુમાન, જોગધ્યાનથી મજીયે ॥ ૧૩ ॥

અર્થ—માટે પુષ્ટકેતા નિયામક હેતુકેતા કારણ તે જિનરાજ શ્રી અરનાથ પ્રત્ન તેહના ગુણ જે કેવલ જ્ઞાન, અનતાનંદરૂપ તેહથી હજીયે કેતાં આપણો આત્મા તેવિસે જોડીયે, પ્રગટગુણોના ગુણથી આપણી ચેતના જોડથી, રીજ કેતા રાગનીમગ્રતા, જક્તિકેતા સેવના, વહુમાન, યાદર, મોટા ઇ, જોગકેતા આસ્વાદન, ધ્યાનકેતા ચિત્તની એકાગ્રતા, તે શ્રીઅરનાથ પ્રત્નના ગુણની કરીને શ્રીપ્રત્નથી એકત્વપણે, તન્મયપણે મજીયે સાધકને શુદ્ધદેવ તશ્વને અવલવડુ તે પ્રધાન છે ॥ ઇતિ ત્રયોદશગાથાર્થ ॥ ૧૩ ॥

મોટાને ડત્સગ, વેઠાનેસી ચિંતા ॥ તિમ પ્રત્ન
ચરણ પસાય, સેવક ડયા નિચિતા ॥ ૧૪ ॥

અર્થ—તથા લૌકિક દૃષ્ટાંત કહે છે જે મોહોટાને ડત્સગે કેતા ટ્રોલા મા વેઠો તેહને કોઈ ચિંતા નહીં, તે નિચિંત થયો, તેમ સેવક પણ પ્રત્નજી નિરામય દેવ તેહના ચરણને સેવવે, ચિંતારહિત થયો, જે પરમોત્તમ, સર્વગુણજોગી, નિરાલવી, ચિન્મયી, અનત દાન, લાજ, જોગ, ડપનોગ, વીર્ય મયી, શ્રીજિનેશ્વર નિ કર્મ દેવતત્ત્વ, પરજાવના અકર્તા, પરજાવ અજોગી, પરાનુયાયીતા રહિત, એહવો દેવ જો આદશો છે, તો મોહનુ શુ જોર છે ? સસાર કોને છે ? કર્મની વીરુ કોને છે ? જો પરમોત્તમ ધણીમે માહરે માથે કશો છે જેહના ધ્યાનથી માહારો મોહ નીપજે, તે દેવનો યોગ મિત્રો છે, તેમાટે

चिंता नथी ॥ उक्त च श्रीजिनवज्जन पूज्यै ॥ पसरेइ तीयलोए, तावमोद्ध
पारनमइ जई ॥ सिचमताव मिष्ठतं, सित्र फुरइ फुढफुरताण ॥ १ ॥ तनाएस
पूरो, पयडमजीयसत्तोजाणसुरो ॥ १४ ॥ इति चतुर्दश गाथार्थ ॥

अर प्रभु प्रभुता रग, अतर शक्ति विकासी ॥ देव
चउने आणढ, अक्षय जोग विलासी ॥ १५ ॥ इति ॥

अर्थ - माटे श्री अरनाथ प्रभु अठारमा परमेश्वर जेणे तत्त्वरुचि थइ
ने तत्त्वानिलापी तत्त्वसाधक तत्त्वध्यानी चउने, तत्त्वप्रगट कथ्यु, ते प्रभुनी
प्रभुता, शुद्धज्ञायकता, शुद्धरमणता, शुद्धानुभवता, थपौजजिकता, अलग
ता अयोगिता, सकज प्रदेश निराचरणता, प्राग्जावी शुद्धसत्तानोग्यता,
तेहने रगे जे रगणा ठे, ते साधक सम्यग्दृष्टि, देशविरति, सर्वविरतिनी
अतरग शक्ति तत्त्वप्राग्जाव करवानी साधक कारकता, साधक कर्त्तापणु,
परमसत्वर पूर्वक परम सकामनिर्जरा रूप शक्ति, विकस्वर थवे, प्रगट थवे ते
शक्तिथी सर्वकर्म विगम थवे, सर्व आत्मिक धर्मने प्रगटवे करी, परमात्मा
देवमाहे चइमा समान श्रीनिम्पन्न परमेश्वर तेहनो जे ध्यानद, अथाप्राध,
शिव, अचज, अरुज, अविनाशी, तेहनो जे अक्षय स्वरूप, तेहनो जोग के
तां अनुभव तेनो विलासी आत्मा थाय, एटले स्वसपदा तत्त्वता आरमभु
अपरिणति, तेहने सादि थनतो काज जोगवे, अथवा वेवचइ जे स्तुति
कर्त्ता ते अक्षय ध्यानदना जोगनो विलासी थाय, माटे स्वरूपतिष्ठ, अरु
पी. चिइप, श्रीपरमेश्वर, तेहने सेवा, ध्यावा, नमो, गावा, तेहना गुण स
जारा, एहीज मोक्ष साधननु पुष्ट निमिन ठे, ए निमित्ते उपादानकारणरूप
थउने असाधारण कारणताए चढतो मनुष्यादिगति अपेक्षा कारणपणे करी
तत्त्वानंद रूप कार्यने करवो, तेमाटे उपादानादिक त्रणे कारणनी कारणता
निमित्तने अचल रे प्रगटे, तेथी निर्दोषपणे आगसादि दाप वर्जिने शुद्धनिमित्त
ने सेवे, त सेवनथी कर्त्तापणु समरे थने कर्त्तापणु समरेथी स्वकार्य करे, माटे
श्री अरनाथजीनी जकि ते परमाधार ठे ॥ १५ ॥ इति श्री अरजिनस्तवन ॥ १८ ॥

॥ अथ एकोनविंशति श्रीमल्लिनाथ जिनस्तवन ॥

देखी कामिनी दोऽ के, कामे व्यापियो रे के का० ॥ ए देशी ॥

मल्लिनाथ जगनाथ, चरणयुग व्याड्ये रे ॥ च० ॥

शुद्धातम प्राग्जाव, परम पद पाड्ये रे ॥ प० ॥

साधक कारक पट्क, करे गुण साधना रे ॥ क० ॥

तेहीज शुद्धसरूप, आय निरावाधना रे ॥ था० ॥१॥

अर्थ — हवे उगणीगमा श्री मल्लिनाथ परमेश्वरनी स्तवना करे ठे तिहा कारकशक्ति पलटवाथी सिद्धता निपजे ठे, ते पलटवानो उपाय श्री अरिहंतनी सेवना ठे, तेरूप स्तुति करे ठे श्रीमल्लिनाथ, परमेश्वर, परमज्ञानी, ते जग केता लोकना नाथ मोहनो जय एटले अतरंग नावरि पुथी ठोडाववाना परम कारण ठे, तेहना चरणयुग केता पदकमलनु जोडु तेहने ध्यायीयें, बार बार सजारियें, एहवा प्रभुने ध्यायवाथी ध्या ताने शु नीपजे ? ते कहे ठे शुद्ध जे आत्मानो परमात्मजाव अनतगुण निर्मलतारूप तेहनो जे प्राग्जाव केता प्रगटपणु निर्मज शुद्धतारूप परम पद निर्मज पद ते पामीयें, एटले पोतानी आत्मता निर्मलपणु नजे, ते आत्म सिद्धिरूप कार्य करवाने ठ कारक ठे तिहा सर्व कार्यमा कारक प्रवृत्तिनी कारणता ठे, कारकचक्र पिना कार्यनी निष्पत्ति नथी जेम १ कुञ्जकार ते कर्त्ता, २ घट ते कार्य, ३ मृत्पिण्ड चक्रादिक कारण, ४ माटीना पिंनने, नया पर्यायनी प्राप्ति ते सप्रदान, ५ पिंन ह्यासादि पर्यायनो चय ते अ पादान, ६ घटादि पर्यायनु आधारपणु ते आधार, एम घटरूप कार्यमा पट् कारक ठे, तेमज आत्माने अनादि कालना ए ठ कारक बाधक रूपे परिणम्या ठे, ते देखाडे ठे

१ आत्मा परविजाव रागादि ज्ञानावरणादि इव्यकर्मनो कर्त्ता थयो ठे
२ जावकर्म इव्यकर्मने जे आत्मा करे, ते कार्य नामा बीजु कारक
३ अशुद्धविजाव परिणतिरूप जावाअत्र थने प्राणातिपातादि इव्या अत्र, ए वे कारणथी कर्म वधाये, माटे ए करण नामा त्रीजु कारक
४ अशुद्धतानो तथा इव्यकर्मनो लाज ते सप्रदान नामा चोथुं कारक
५ स्वरूपरोध, ह्योपशमनी हाणी, तथा परानुजयायिता ते अपादान

६ धनती अशुद्धविजावता, तथा ज्ञानावर्णादि कर्मने राखवा रूप जे शक्ति ते आधार नामावहु कारक जाणवु ते

ए रीते ए ठ कारकसु चक्र थनादिनु अशुद्धपणे बाधकतापणे आत्मा ने परिणमी रहु ठे. ते जेवारें साधक आत्मा, पोतानी स्वधर्म नीपजाववा पणे परिणमाये, तेवारे ए ठए कारक साधकपणे प्रवृत्त्या गुणनी आत्म धर्मनी साधना करे ए रीते ए ठ कारक साधक पणे परिणम्या कार्य नीपजे शुद्धस्वरूप थाय ए स्वरूपपरिणामिकता रूप स्वकार्य कारण पणु कोने परिणमे ? ते कहे ठे जे निराबाध, श्रीसिद्धजगवत, तेहना ठ कारक, ते शुद्धपणे प्रवृत्ते ठे. थने बाधक जीवोना बाधकपणे परिणमे ठे, तथा सम केत गुणगुणायी मामीने थयोगी गुणगुणा पर्यंत, साधकपणे परिणमे ठे, तथा सिद्ध जगवतना शुद्धस्वरूपरूपे परिणमे ठे, कारक ते आत्मानामा जे कर्तारूप, इथ तेहनी ए परिणति ठे, उक्त च श्रीविजोपावश्यके

कारण व्याख्यानावसरे ॥ गाथा ॥ ठव्हि कत्ता इ, कारण कम्म च ततो य ॥ सपयाणा वायाण, तद् नासमिहाणाय इति ॥ १ ॥ गाथार्थ ॥ तथा च कारण पोढा ॥ यथा ॥ कारण महवा ठक्षा, तत् सततोत्ति कारण कत्ता ॥ वज्र पसाहगतम, कारणमिधं पिमदमाऽ ॥ १ ॥ कम्म क्रिया कारण, इत्यादि गाथायी जाणवु ॥ दोइ पमत्त मोक्खस्त कारण इद् यन्मोक्षस्य कारणहेतु तत् प्रशस्तजावकारण उच्यते ॥ इति वचनात्

माटे साधकपणे कारक परिणम्या तो सिद्धतारूप कार्यने करे, तेमाहे निराबाध जे सिद्ध निरावरण थव्याबाध सुखतेमा तेहनो कर्तादिक शुद्ध परिणामिक नाव शुद्धपणे थाय, स्वस्वरूप कर्तृत्वपणे परिणमे ॥ १ ॥ इति ॥

कर्ता आत्म अव्य, कार्य निज मिश्रता रे ॥ का० ॥

उपादान परिणाम, प्रयुक्त ते करणता रे ॥ प्र० ॥

आत्म संपद दान, तेद् भद्रदानता रे ॥ ते० ॥

दाता पात्रने देय, त्रिजाव अजेडता रे ॥ त्रि० ॥ १ ॥

अर्थ - १ पहेलु कर्ता नामा कारक कहे ठे तिहा कर्ता आत्मा इथ ते आत्मशुद्धता निपजाववा रूप कार्य प्रवर्तन पाप्मु, पोतावु कर्ता ठे

२ जे आत्मा पोतानी सिद्धता सर्वगुण पूर्णता सर्वसजाय सत्त्वाव

स्थानता ते कार्यनामा बीजं कारक जाणवु, ते कार्य जेणें परिणतिचक्रने प्रवर्तवा रूपें क्रियायें नीपजे, ते क्रियानु प्रवर्तववु ते कार्य ते कार्यने कारकता, नीपजाववा कालेंज ठे, नीपना पठी कार्यमा कारकता नथी, उक्त च जाण्ये ॥ तस्मात् बुद्धध्यावसित कार्य अम्यात्मकारणमेष्टव्य इति ॥

३ उपादानपरिणाम आत्मा स्वगुणनी परिणति, सम्यग्दर्शन, ज्ञान, चारित्ररूप रत्नत्रयीनी जे परिणति, तत्त्वनिर्धार, तत्त्वरुचि, तत्त्वज्ञान, तत्त्वरमणादिक रूप स्वगुण अहिसकता, वधहेतु अपरिणमन रूप, स्वरूप यथार्थनासनरूप, परजाव अग्रहणरूप, परजाव अज्ञोक्तारूप, स्वरूपग्रहण, स्वरूप जोगी, परजाव अक्षरणरूप, स्वरूप एकत्व रूप तत्त्वाराधन, चेतनास्वरूप प्रगटतानुयायी वीर्य, ते उपादान कारण अने इव्ययोग समारवा रूप अरिहताजवनादि, यथार्थ आगमश्रवणादि ते निमित्त कारण तेहनु प्रयुजवु आत्मकार्य करवा पणो आत्मानो प्रयोग करवो, ए उत्कृष्ट कारण माटे करणनामा त्रीजु कारक जाणवु, “साधकतम कारण करण” इति वाक्यात् आत्मसिद्धिरूप कार्यनु उत्कृष्ट कारण अने आत्मप्रतिस्वरूपानुयायी तथा शुद्धदेव प्रमुख ते करण नामा कारक कहियें

४ आत्मानो सपदा जे ज्ञानपर्याय, दर्शनपर्याय, चारित्रपर्याय, तेहनु दान आत्माने आत्मगुण प्रगट करवारूप देवु, तेहणी जे जे आत्मधर्म निपजता जाय, ते सप्रदान कहियें ॥ उक्त च ॥ गाथा ॥ देउं स जस्त त स पयाणमिह तं पि कारण तस्त ॥ होइ तद्विचारुं, न कीरइ तं बिणा जसो ॥ इति माटे जे आत्माना अस्तिधर्मनु थवु ते सप्रदानकारक जाणवु इहा दाता आत्मा तथा पात्र पण आत्मा अने आत्माने देय केता देवा योग्य ते पण आत्मधर्म, ए त्रणे जावनी अजेदता ठे, एटले गुणनु प्रगट करवु ते देय अने आत्मा दाता तथा आत्मगुणने प्रगट करे ते दातापण अने गुणनु पात्र पण आत्मा एटले दान, दाता अने ग्राहक, त्रणे अजेद ठे ॥ २ ॥

स्वपर विवेचन करण, तेह अपादानथी रे ॥ ते०॥

सकल पर्याय आधार, सर्वेय आस्थानथी रे ॥ स०॥

वाधक कारक जाव, अनादि निवारवा रे ॥ अ० ॥

साधकता अवलधि, तेह समारवा रे ॥ ते० ॥ ३ ॥

अर्थ - ५ जे आत्मायी समवाये रह्या तेहने स्वधर्म आत्मधर्म कहिये, अने तेहची विपरीत जे मोहादिक कर्म अशुद्ध प्रवृत्ति ते परजाव कहिये, तेहनु विवेचन करवु, निन्न करवु, अशुद्धतानो उन्नेद करवो, दोषनो त्याग करवो, एटले जे दोषविश्लेष करवो, अर्थात् अनादिसत्तार कर्त्तापणु तथा जोक्तापणु ते तजीने जे आत्मस्वरूप कर्त्तापणु जोक्तापणु तेहीज प्रगट करवु, ते पाचसु अपादान कारक कहिये

६ सकज केता समस्त सर्वपर्याय तेहनो आधार ते आत्मा ठे, आत्मा तथा आत्मपर्यायची स्वस्वामित्वसम्बन्ध ठे, व्याप्य व्यापक सबन्ध ठे ग्राह्यग्राहक सबन्ध ठे, आधाराधेय सबन्ध ठे, ए सर्वनु आस्थान केता ते कारण रूप क्षेत्र ते आत्मा ठे, ते आस्थानता माटे आत्मा आधार ठे, ए आधारनामा ठहु कारक जाणवु ए ठ कारक साधक पणाना कहा हरे ए साधकपणु केम पामे ? ते कहे ठे बाधक जे परजाव तेहने अनुपायी अशुद्ध कर्त्तादि कारक पणु मिथ्यात्व असयम कषाय रूप जाव अशुद्धतारूप सामान्य चक्र अशुद्धसाध्यानुगत अशुद्धकर्त्तापणु तेहने निवारवु ते चक्र रोकतीने स्वरूपानुगत करवु, तेमाटे ए अनादिनी नृल राजवी, जिहा सुधी कर्त्ता परजावकारक ठे, तिहा सुधी काऽ साधकता नथी जिहा सुधी कर्त्ता अशुद्धकार्यानुपायी सामान्य चक्र ठे, तिहा सुधी शुद्धसाधकतानो अश पण उपन्यो नथी, श्रीपूज्ये कसु ठे, जे आत्मा तत्त्वकर्त्ता पणे यथा विना सर्वशून्य प्रवर्त्तन ते याज्ञकनी चाल ठे, तेमाटे कारकचक्र बाधकतायी वारी ने, साधकताने अयज्ञवीने ते कारकचक्रने समारवु स्वरूपानुपायी करवु अने पोताना आत्माने एम कहेबु जे हे चेतन ! तु परजावनो कर्त्ता तथा जोक्ता अने ग्राहकता नही, तुतो संपुर्णनिदनो शुद्धविज्ञासी ठो, अने तु जे परजावमा रमा रह्यो ठा, तथा परजावनो जागो थड रह्यो ठो ? ए तुजने पटे नही, ताहुरु कार्य, तो अनेत गुण पारिणामिकरूप स्वरूपजोक्तापणु ठे, तेमाटे हे चैतन्यहस्त ! हवे तु यथार्थ निनवाणीरूप अमृत पान करीने, अनादिविजाव विष वारीने पोतानु तत्त्व सनारी स्वपर विवेचनकारी यज्ञे पोतानो जे सहजानंद तेहने कर एहीज ताहुरु कार्य ठे, तु तेहनु उपादान कारण शक्तिवत ठो, तेहनो सेवावाजो ठो, तु ताहरी गुणनपदा ताहरे प्रदेजे प्रगट करवारूप दाननो संप्रदानो ठो, माटे हे चेतन ! ए अनादि अ

छुद्द परिणामने तुंहीज त्याग करीश, अने ताहरी सत्तानो आधार पण तु
हीज ठो, माटे तुहीज ताह्या तत्त्वने कर, ताह्यु तत्त्व तु नीपजावीश एम
पोतें पोताना आत्माने कहिने. साधकपण आदरखु ते आदरतां कारक सम
रे, कारकने समरवेथी अनुक्रमें आत्मानु स्वकार्य नीपजे, पठी एहीज आ
त्मा सिद्ध थाय, माटे एहीज साधनना मार्ग ठे, साधन कीधे कार्यनी
सिद्धि थाय, ए क्रम ठे ॥ ३ ॥ इति तृतीय गायार्थ ॥

शुद्धपणे पर्याय, प्रवर्तन कार्यमे रे ॥ प्र० ॥ कर्तादिक परिणाम,
ते आत्म धर्ममे रे ॥ ते० ॥ चेतन चेतन जाव, करे समवे
तमे रे ॥ क० ॥ सादि अनतो काल, रहे निजयेतमे रे ॥ २० ॥ ४ ॥

अर्थ - पहेलो छुद्धपणे निष्पन्न आत्माना ज्ञानादिक पर्यायनु जा
णवा देखवा रूप कार्यनु प्रवर्तन, उत्पाद व्ययरूप परिणमन, ते कार्य
नो कर्ता आत्मा ठे, बीछु आत्मगुणनु परिणमन ते कार्य, बीछु आ
त्मगुणज्ञानादिक ते करण, चोथु आत्मगुणनो ज्ञान ते संप्रदान, पांच
सु परजाव त्यागपरिणति ते अपादान, षष्ठु अतनतगुणनु राखवु, ते आ
धार, ए ठ कारकनु चक्र ते निष्ठावस्थाने पिपे सदा स्वाधीनपणे फरि
रवु ठे, तेह्यी छुद्धनिष्पन्नपणे जे स्वपर्यायनु प्रवर्तन, तेहने कर्तादिक
ठ कारक तेहनु जे परिणमन ते आत्मधर्ममाहेज ठे, एटले सिद्धपणे
जे कर्तादिक ठ कारक ते स्वरूपमध्येज ठे चेतन केतां आत्मा ते
पोतानो चेतनजाव केता आत्मजाव करे, समयेतमे केतां समवाय
सबधमा ठे, एटले आत्मा आत्मजावनो कर्ता ठे, ए समवायसबधे
मूलपणे सादि अतनता कालपर्यंत निजयेतम केतां पोताना असख्या
ता प्रवेशरूप क्षेत्रमध्ये आत्मधर्ममा निष्पन्न सिद्धपणे रहे, सिद्धनी
थादि ठे, परतु अत नथी, माटे सादि अतनतो काल स्वक्षेत्र स्वस्वरूपमा
आत्मा रहे ॥ ४ ॥ इति चतुर्थ गायार्थ ॥

परकर्तृत्व स्वजाव, करे ता लगे करे रे ॥ क० ॥

शुद्ध कार्य रुचि जास, यये नवि आदरे रे ॥ थ० ॥

शुद्धात्म निज कार्य, रुचे कारक फिरे रे ॥ रु० ॥

तेहिज मूल स्वजाव, ग्रहे निज पद वरे रे ॥ अ० ॥ ५ ॥

अर्थ -पर केतां जे जावकर्म, इच्छकर्म अने नोकर्म, तेहने कर्त्तापणा ने न्यजावे करे तिहां सीम तेहनेज करे, एटले ए परकर्त्ता पण अनादिका जयी गरे ठे जिहां सुधी परनो रागी, परनो जोगी, तिहां सुधि परकर्त्ता पण ए आत्मा करे, पण जे गारें शुद्ध, निर्मज, निरावरण, स्वगुण प्रगट करवा रूप, कार्यनी रुचि थाय, तेगारें परकर्त्तापणु आदरे नहीं, शुद्ध आत्मस्वरूपनु म्याहाद रीतें परमानंदपणे जासन तथा रुचि तेहोज कारक पलटावयाना बीज ठे ते माटे जे सम्यक् दर्शन सम्यक् ज्ञान ते मोक्षनु मूल ठे, शुद्धात्मजनतज्ञान, दर्शन, अब्यायाय सुखमयी, अरुपी, सहजा नदरूप आत्मधर्म सत्ताप्राग्जाव, मकज परजावव्यतिरेकी, अरागी, अद्वेषी, असगी अपोगी, अलेशी, अकपायी, असहायी, एहबु शुद्धानंदरूप स्वकार्य, तेहनी रुचि थये थके कारक चक्र फिरे, जिहां सीम परपौजजिक सुखनी रुचि ठे तिहां सीम परनो कर्त्ता ठे तेहयी सर्वकारकनु चक्र ते रूपेंज परिणमे ठे, थने जे अवसरें जेदज्ञान धारायी, आत्मा परविभंज न करीने पोतानु आत्मस्वरूप एक उद्योग धर्म जाणु, तेहनेज हित मानु, तेवारें ते आत्मिक धर्मनीज रुचि उपजे, पठी जेहनी जेहने रुचि उ पजे, ते तेहीज कार्य करे, तेवारें कर्त्ताधर्म स्वकार्यने करे, सर्व कारकचक्र स्वकार्याश्रित थाय, तेवारें तेहीज पोतानो अचल, अखन अविनाशी, नि प्रयासी, स्वरूपपरिणमन रूप जे मूजसज्जाव स्वधर्म तेहने ग्रहण करे, केम जे ए कारक मूजधर्मने ग्रहे ठे, तेहयी निज केता पोताना परमात्म, पूर्णब्रह्म, पूर्णानंद पदने वरे, पामे, कृतकृत्य, अक्रिय, थकप, अनत, चिद्यक्ति, अरुपी, अब्यायायसुखी, एहीज आत्मा थाय ॥ इति ॥ ५ ॥

कारण कार्यरूप, अठे कारक दशा रे ॥ अ० ॥

वस्तु प्रगट पर्याय, एह मनमें वस्या रे ॥ ए० ॥

पण शुद्धस्वरूप ध्यान, ते चेतनता ग्रहे रे ॥ ते० ॥

तव निजसाधक जाव, सकल कारक लढे रे ॥ स० ॥ ६ ॥

अर्थ -ए ठ कारक ते कारण तथा कार्यरूप ठे, कार्यने निपजाववा रूप ठे, माटे कारणनाज जेद ठे, सर्वकार्य कर्त्ताने आधीन ठे कर्त्ता जे कार्य करे, ते कारणादि बिना थाय नहीं, माटे वस्तु केतां आत्म पदार्थ, तेह

ના એ ઠ કારક તે પ્રગટ નિરાવરણ પર્યાય છે, એમ મનમા વસ્તુ જે કર્તાપણ તેને આવરણ નથી, કર્તાપણું વિશેષ સ્વનાવ છે, અને વિશેષ ગુણને તથા પર્યાયને આવરણ છે, પરંતુ સ્વનાવને આવરણ નથી, સ્વનાવ તેહના કારણ નૂત ગુણ ચેતના તથા વીર્ય તેને આવરણે કર્તાપણાની પ્રવૃત્તિ મદ પડે, પરંતુ કર્તાપણ મૂલગુણ અવરાય નહીં, તે ચેતનાવીર્ય ગ્રિપરીત પરિણમવે, પરંતુ વ કર્તાપણે પ્રવૃત્ત્યો, તેહથી પોતાનું સ્વરૂપ અવરાયીજ ગયું, તે અગરાણું તેહથી સ્વસ્વનાવને કરી શકે નહીં, અને અદ્વૈતનો અનતમો જાગ, ચેતના અને યોગસ્યાનરૂપ વીર્ય, કૃપોપશમી રહ્યો, પરંતુ તે અનાદિ ધાતુથી પરનાવાનુયાયીજ છે, તેહથી સ્વરૂપકર્તા પણુ તો થયું નહીં, તેવારે કર્તાપણે પરનાવને કર્યો, આશ્રવચરૂપ કાર્યનો કર્તા થયો, એટલે અણુ-કાર્ય કણુ, પરંતુ અવરાણું નહીં, તેહથી કર્તાપણું અનાવૃત્ત થકે કારક પણ અવરાણું નહીં, જો કારકનું ચક્ર અવરાય, તો આશ્રવનાવ વંધપદ્ધતિ કેમ કરે ? તેહનો આદાતા અનિનવપર્યાયનો ત્યાગી પૂર્વપર્યાયનો આધાર, અણુ-દ્વૈતાનો કોણ થાય ? માટે કારક નિરાવરણ છે, પરંતુ વિકારી થયા, તેહથી મૂલસ્વરૂપથી ચૂક્યા એમ થયું હવે એનું પલટણપણું પણ આત્મા કરે, તો થાય, તે કહે છે જે ચેતન કેતાં ચેતના જેવારે સાકાર અનાકારને યથાયે જાતન કરીને પોતાના અણુ-સ્વજાને યદે, જાતનપ્રતિરુચિનું આચરણ પણ અગીકાર કરે, તેવારે એહીજ સકલ કેતા ઠા કારક નિજ કેતાં પોતાનો સાધકનાવ જે કર્મવિદારણ સ્વરૂપ પ્રગટ કરવારૂપ જાવ, તેને લહે કેતા પામે, એટલે એહીજ કારક તે ૧ સ્વધર્મકર્તા તે કર્તા, ૨ સ્વધર્મપરિણમન તે કાર્ય, ૩ સ્વધર્માનુયાયી ગુણપરિણતિ, ચેતનાવીર્ય શક્તિ, તે કરણ, ૪ સાધનગુણશક્તિનું પ્રગટવું, તે સપ્રદાન, ૫ પૂર્વપર્યાયનું નિવર્તન તે અપાદાન, ૬ સ્વગુણનું આધારીપણું તે આધાર એમ પટ્ટકારક સાધકપણું પામીને સિદ્ધતા પરમોત્તમતાનો ઝઘરણ સમાપ્તિ સકલ નિર્મજતા નિપજાવે ॥ ૬ ॥ સ્વધર્મ અવલંબનાની જાવના લરે છે ॥ ગાથા ॥ અદ્વૈત્તિ સત્ત્વ સુદ્ધા, નિમ્મમઝ નાણ દસણ સમગ્ગો ॥ તસ્મિન્નિત્તિ તદ્વિતો, સવેણ સપનેમિ ॥ ૧ ॥ અદ્વૈત આત્મા જ્ઞાનાદિ અનત ગુણપર્યાય રૂપ, અનતસ્વધર્મમયી તથા દૈવ્યપણે, અત્તમપણે, સમુદાપણે એક નું વજી નિશ્ચયનયથી અણુ નું, યદ્યપિ અનાદિ પરનાવમા લુપ્ત, સ્વનાવ પ્રપ્ત થકો અણુ-કાર્યો, તો પણ સ્વજાતિથી મૂજ

एकोनविंशति श्री मल्लिनाथजिन स्तवनं १५९

धर्मं धनतज्ञानादि गुणमय, शुद्ध, निष्कलक, निरामय, नि संग, निर्दोषी
तु सर्व ममकार परभाव माहारा पणायी रहित तुं, ज्ञान सकलजासन, प
रितेदनरूप, दर्शन सामान्योपयोग तेहिज मयी तु, एहवा जासन रमण, प
रिणमनरूप, ए आत्मा रह्यो थको सर्व परोपाधिने ह्य करी, स्वशुद्धस्वरू
पने ग्रही, सर्व परभाव जेद करी, निर्मलानन्द निपजावे ॥ ६ ॥ इति ॥

मादरु पूर्णानन्द, प्रगट करवा जणी रे ॥ प्र० ॥

पुष्टालवन रूप, सेव प्रजुजी तणी रे ॥ से ० ॥

देवचंड जिनचंड, जक्ति मनमें धरो रे ॥ ज० ॥

अव्याबाध अनंत, अक्षय पद आदरो रे ॥ अ० ॥ १॥

अर्थ - एहवा बाधकता परिणम्यो, माहारु कर्त्तादिक कारकपरिणाम ते
श्रीश्ररहित परमज्ञाता, स्वरूपरमणी स्वरूपविश्रामी, स्वरूपानदी, तेहनु
स्वरूप जाता, गाता, ते अशुद्ध कर्त्तापणु पलटे, ते पलटवायी फारक पण प
लटे, फारक पलटवायी कार्यशुद्धिश्चत्तारूप, धनत स्वसपदारूप नीपजे,
तेवारें जय जीउने पोतानी तत्त्व नीपजावचारूप शक्ति, ते श्रीश्ररहितजी
नी सेवनायी थाय, तेमाटेज निर्धार कखो ठे, जे हे प्रजुजी । माहारो जे
पूर्णानन्द, पूर्ण अव्याबाध सुख ते प्रगट करवाने पुष्टालवन केता पुष्ट
नियामकी आलवन केता आधार ते श्रीप्रजुजी जय जीवना आधार, सु
निजनना प्राणाधार, आचार्य वपाध्यायजीना परम दयाल, जायचिता
मणि समान, समकेंती जीवना ध्येय, ध्याताने प्रतिबुद्ध रूप धनत गुणार,
निर्मल ज्ञानानन्दना पात्र, एहवा श्रीजिनराज, माहारान, सुखममाज,
तेहनी सेवना तेहीज पुष्टालवन ठे, तेमाटे सर्वदेव जे इन्द्रादिक तेमध्य
चंडमा समान, एहवा जे जिनचंड श्रीगीतराग श्ररिता, तेहनी जक्ति, से
वना श्राद्ध मानवा रूप. तदनुपायीपणु तेहीन त्राण शरण ठे, एहवा
जक्ति मनमा धरा, स्थिर राखा, अथ स्तुतिकर्त्तांनु सवाधन, हे देवचंड ।
श्रीजिनचंडनी जक्ति केतां चरणासेवना ते मनमा धरा, ता अव्याबाध,
जिहा परभावनी पीडा नहीं, परमानन्दरूप, जेहना धनत गुण ते गणा
जाय नहीं, अक्षय केता जेहना वेद नहीं, बिनाउ नहीं, एहवु जे परमा
स्वरूप पद, त आवरा, एहले पामा माटे ए आत्मजायकता तला साधकता

માં રમે, સિદ્ધિ થાયે, એહીજ પ્રભુસેવાનાં ફલ ઠે, માટે હે સિદ્ધરુચિ જીવો ! તમે શ્રોમહિનાથ પરમપુરુષોત્તમ પરમેશ્વર, નિ કારણ, જગદ્ગત્સલ, તેહને ગાઠ, સ્તવો, સનારો, ઘ્યાઠ, પ્રથમથી સાધક જીવને એહીજ આધાર ઠે, એહીજ જીવન ઠે ॥ ૪ ॥ ઇતિ મહિનાથજિન સ્તવન ॥

॥ અથ વિશતિતમ શ્રી મુનિ સુવ્રતજિન સ્તવનં ॥

॥ ઝંજગડો ઝંજગડી સુહેલી હો, શ્રી શ્રેયાંસની રે ॥ એ દેશી ॥

ઝંજગડી ઝંજગડી તો કીજે, શ્રી મુનિ સુવ્રત સ્વામીની રે ॥

જેહ્યો નિજ પદ સિદ્ધિ ॥ કેવલ જ્ઞાનાદિક ગુણ

ઝલ્મસે રે, લહિએ સહેજ સમૃદ્ધિ ॥ ઝં૦ ॥ ૧ ॥

અર્થ - હવે શ્રીમુનિસુવ્રત પરમેશ્વર અદ્ભુત સ્વરૂપી પરમ અદ્વિતકની સ્તવના કરે ઠે, મુનિ જે નિર્મથ તેહના સુવ્રત કેતાં નજા વ્રત એહવાશ્રીમુનિ સુવ્રત પ્રભુ તેહની ઝંજગ કેતાં સેવા એટલે ગુણગ્રામ કરિયે જેહ્યો નિજપદ કેતાં પોતાનું પદ જે પરમાનંદ પદ તેહની સિદ્ધિ કેતાં નિષ્પત્તિ થાયે, વજ્રી કેવલ જ્ઞાનાદિક ગુણ ઝલ્મસે કેતા પ્રગટે, જ્ઞાનામૃતરસનો નોગી થાય, તથા સહજ અરુત્રિમ સ્વરૂપસમૃદ્ધિને પામે, એ પ્રભુસેવાનું ફલ ઠે ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥

ઝપાદાન ઝપાદાન નિજ પરિણતિ વસ્તુની રે, પણ

કારણ નિમિત્ત આધીન ॥ પુષ્ટ અપુષ્ટ હિવિધ

તે ઝપદેશ્યો રે, ગ્રાહક વિધિ આધીન ॥ ઝં૦ ॥ ૨ ॥

અર્થ - હવે હા આત્મસાધન કરવામધ્યે ઝપાદાન તે નિજ કેતાં પોતાની પરિણતિ તે વસ્તુનો મૂળધર્મ ઠે, એટલે જે આત્મસત્તા ઠતી ઠે, તે ઝપાદાન કારણ ઠે, પણ તે નિમિત્ત કારણને આધીન ઠે, નિમિત્ત સેવન કર્તા ઝપાદાન કારણ સમરે, તે નિમિત્તકારણના વે જેદ ઠે એક પુષ્ટ નિમિત્ત, વીજી અપુષ્ટનિમિત્ત, તેને ગ્રાહક જે કાર્યનો કર્તા, તે જે બિંધે કાર્ય થાય, તે પિંધે કાર્ય ગ્રહી પ્રગ્તાવે, તો તે નિમિત્તકારણ કાર્યનો હેમુ થાય પણ અવિધે ગ્રહણ કરે, તો નિમિત્ત કારણ કાર્ય કરે નહીં, જેમ કુન કાર ચક્રને ફેરવે, તો માટીના પિંમને ઘટપણે પમાડે, અને નહીં ફેરવે તો

न पमाहे. एटसे श्रीश्रिहतजी मोहना निमित्त कारण तो ठे, परंतु जे रीते श्याममध्यं कसु ठे, तेविधें श्यामातना टाली, पुज्जाशता रहित केवलहानादि गुणनी उजखाण सहित जो सेवे, तो मोहना निमित्त कारण थाप, पण श्रविधें सेवना, ते कामनी नहीं. माटे ग्राहकने विधि सहित कारण ग्रहबु, तो ते कार्यने करे ॥ २ ॥ इति द्वितीय गाथार्थ ॥

साध्य साध्य धर्म जेमाहे होवे रे, ते निमित्त अतिपुष्ट ॥ पु
प्पमाहे तिलवासक वासना रे, नवि प्रध्वसक छुष्ट ॥ ३ ॥

अर्थ - हवे पुष्टनिमित्तनु स्वरूप कहे ठे. साध्य केता करवा योग्य, जे कार्यधर्म, ते जे कारणमां होय, ते तेनु पुष्ट कारण कहियें, ते पुष्ट कारण विधियें कार्य करवाने अर्थ ग्रहो थको कार्यने करे, पण ते कार्यनो ध्वसक न थाय, तेहनो दृष्टांत कहे ठे जेम तेलने सुगंधवातना करवा रूप कार्य, तेहनो कारण पुष्प ठे, परंतु वातना करवी ते साध्य ठे, ते वातना फूलमध्ये ठे, अने ते फूल ते तेल तथा तेलनी वातनाना ध्वसक नथी, तेमाटे ते पुष्टनिमित्त ठे ॥ उक्त च विगेषावश्यके । कार्यस्य आसन्ननिमित्तं इति तदेव पुष्ट दूरतर कारणनैमित्तिक तत् अष्ट ॥ इति ॥ तथा च श्रीसिद्धसे नपूज्य ॥ पुष्टहेतुर्जिनेन्द्रोयं, मोहस्तद्भावसाधने ॥ इति ॥ तेहणी श्रीश्रिहतदेव ते माहुरूप कार्यना पुष्ट निमित्त ठे, जेमाटे साध्य जे निरावरण, परमात्मपद ते श्री श्रिहतने रिपे ठे, माटेज श्री श्रिहत ते पुष्ट निमित्त ठे, जो विधियें सेवन थाप, तो एही मोहकार्य निपजे ॥ ३ ॥ इति ॥

दमदमनिमित्त अपुष्ट घटा तणो रे, नवि घटता तसु माह ॥ साधक
साधक प्रध्वसकता अठे रे, तिणे नहीं नियत प्रवाह ॥ ४ ॥

अर्थ - हवे अपुष्टनिमित्त देखाहे ठे, जेम दम ते घटानु अपुष्ट निमित्त ठे, कारण के जेम फूलमाहे सुगंधवातना ठे तेम घटता केतां घट पण ते दममाहे नथी, कर्ताने प्रेरवे कारण ठे, ए दम घटनु साधक निपजाववानु कारण पण ठे, अने घटनु प्रध्वस करवानु कारण पण ठे, जो घट ध्वसकर्त्ता तेहीज दमने घट ध्वस करवाने प्रयत्नावे तो घट ध्वस करवानु कारण पण तेहीज दम थाप, माटे ए नियत प्रवाह केता निश्चयी एक चालनो नथी, जे निश्चे घट करे, ए धर्म एहमा

नयी, अने श्रौचरिहत परमात्मानु सेवन ते निश्चै सिद्धितानुं कारण ठे, एहने सिद्धिकार्यनी रुचे जे सेवे, तेहने नियमा सिद्धि निपजे ॥ ४ ॥ इति ॥

पट् कारक पट् कारक ते कारण कार्यनुं रे, जे कारण स्वाधीन ॥ ते कर्त्ता ते कर्त्ता सद्गुकारक ते वसुरे, कर्म ते कारण पीन ॥ ३० ॥ ५ ॥

अर्थ - हवे कारणनी पुष्टता कहेवा निमित्ते कारक कहे ठे १ कर्त्ता, २ कर्म, (कार्य) ३ करण, ४ सप्रदान, ५ अर्पादान, ६ अधिधारण ए ठ कारक ठे, ते हरेक कार्य, निपजवावना कारण ठे जिहा कर्त्ता क्रिया करे, तिहा ए ठ कारक जाणवा, इहा आत्मा पोतानु सिद्धितारूप कार्य तेने करवा रूप क्रिया करे, तेवारे ए ठकारक सर्व होय, तिहा कर्त्ता जे आत्मा तेहनु सिद्धरूप कार्य अचेद ठे, ते माटे तेना कारक पण अचेद ठे, अने निन्नकार्यनो कर्त्ता निन्न होय, तेवारें कारक पण निन्न होय, ए नीति ठे, परंतु निमित्त कारण तो सर्वकार्योमा निन्नज होय, माटे सिद्धरूप कार्यनु निमित्त कारण श्रौचरिहत ठे, तेहने कारक उपादान पणे सर्व पहाँचे ठे, ए नीति ठे

हवे ठ कारकमा प्रथम कर्त्ता नामे कारक ठे, तेहनु लक्षण कहे ठे जे कार्य निपजवानु स्वाधीन कारण एटले सर्वकारक तेहने आधीन होय ते कर्त्ता कारक कहीयें स्वतंत्र कर्त्ता, इति वचनात् ॥ कारणमहवा उक्ता त उस्ततोत्ति कारण कर्त्ता ॥ श्रीजाप्यसुधानुविवाक्य ॥ सर्वकारक ते कर्त्ताने वगें ठे आधीन ठे हवे बीज्य कर्मनामा कारक, ते जे कारणें पुष्ट थाये अने कलु थाय, ते कर्मकारक कहीयें ॥ उक्त च ॥ कम्म किरियाकरण इति ॥

कार्य कार्य सकटपे कारकदशा रे, उत्ती सत्ता सद्भाव ॥ अथवा तुल्य धर्मने जोयवे रे, साधारोपण दाव ॥ ३० ॥ ६ ॥

अर्थ - इहा कोई पृष्ठजे जे कर्म तो कार्य ठे, पण कारण नयी, तेहने उत्तर कहे ठे जे कर्त्ताने पहेला तो कार्यनो सकटप थाय ठे, ते वखतें ते कर्त्ता पहेला सकटपे कार्यने उचारे, तेवार पठो कार्य करे, तेमाटे कारण कहीयें ॥ उक्त च विशेषावश्यके ॥ सर्वेऽपि बुद्धौ सकृत् कार्य करोति इति ॥ व्यवहारस्ततो बुद्धाद्व्यवसितस्य कुनस्य चिकीर्षितो मृन्मय कुनस्तदुद्धा लवनतया कारण जवति ॥ अथवा स्थाप्तादि काज ते घटकार्यनु कारण

अने कर्ताने तो स्यासादि कार्य ठे, अथवा जें कार्य निपजाववाचूं
 नितिकादिक मूल उपादान, तेहमा जे कायनी स्थिति सत्तायें योग्यतापणे
 ही ठे, ते कार्यपणु सत्तागत ते प्राग्जावी कार्यनु कारण ठे ॥ वक्तव्य ॥
 अथवा नव्यो योग्य स्वरूपलानस्येति शक्यवत्पादयितुमत सुकरत्वात्कार्ये
 अप्यात्मन कारणमिष्यते अथवश्च कर्मण कारणत्वमेष्टव्य ॥ इति ॥ सत्ता जाव
 नीक पणे जे कारण उपादान निमित्त ते सर्व नजीक करे, कार्यने
 र्थें ते कारणनु सत्ता जाव उतापणुं ते कार्य बुद्धियें मेजवे, तेमाटे कार्यने
 कारण कहे, अथवा तुल्यधर्मनु जोवु, जे मुजने एहवु कार्य निपजाववु ठे,
 एम कोऽ त्यात्मा मोक्ष पूर्णनिद करवाने उद्यमी थयो, ते तिद्धरूपनिष्पन्न
 त्वने जावें, अने विचारे जे मने माहारु एहवु तत्त्व निपजाववु ठे, एम स
 त्व करवो, ते तुल्य धर्म जोऽ कार्यनी उद्यम पणो थाय, तेमाटे
 कार्यने पण कारण कहेवु ॥ वक्तव्य श्रीपूज्ये किंबहुना ॥ यथा यथापुक्तितो
 दते तथा सुधाया कर्मण कारणत्व वाच्यमन्यथा कर्मणो कारणत्वे करोति
 ति कारकमिति पक्षो कारकत्वाद्भुवपत्तिरेव स्यादिति ॥ ए रीतें कर्मने
 पण कारकपणु मानवु एमज कारकता ठे, साध्यनु थारोपण करवु एह
 र्मने कारकपणु जाणवु ॥ ६ ॥ इति पद्य गाथार्थ ॥

अतिशय अतिशय कारण कारक करणता रे, निमित्त
 अने उपादान ॥ सप्रदान सप्रदान कारण पद नव
 नथी रे कारण व्यय अपादान ॥ ३० ॥ ७ ॥

अर्थ - अतिशय वल्लुपपणे जे प्रवर्तने ते करणनामा व्रीडु कारक कहि
 , तेहना वे चेद ठे एक निमित्त कारण, बीडु उपादान कारण, ते
 आत्माना सत्ता धर्मनु निमित्त कारण श्रीअरिहतादिक अने कारण पदनु
 वन घणु एटले उपादान थयिक थयिक करणता पामे, ते कारणपर्याय
 तो जान, ते सप्रदान पणु जाणवु, जे उपादान कारणमां नवु नवु
 कारण पर्याय पामे, ते बांधु सप्रदानकारक कहियें, अथवा पारंपना
 वा नवा पर्यायनु प्राट घणु ते सप्रदान कहियें एटले कार्यपदनु न
 न ते सप्रदान कहियें, अने पादजा कारण पर्यायनो व्यय वेंतां विनाश
 उपादान पाचमु कारक कहियें, जीणें कारणपर्यायनो नाश नव्य कारण

तानु निपजनु, ते रीतें कार्यनी निष्पत्ति ठे ॥ ४ ॥ इति सप्तम गाथार्थ ॥

जवन जवन व्यय विणु कारज नवि होवे रे, जिम दृपदे न घटत्व ॥

शुद्धाधारशुद्धाधार सुगुणनो इव्य ठे रे, सत्ताधार सुतत्त्व ॥ ५ ॥ ॥ ५ ॥

अर्थ - कोइ कहेशे जे सप्रदान तथा अयादान तेहने शी कारणता ठे ? तेहने उत्तर कहे ठे जे जवन केता नवा पर्यायनु थबु, व्यय केता पूर्वपर्यायनो नाश, ए थया बिना कार्य निपजे नही, जेम माटोनो पिंन, ते पिंनपर्यायनो व्यय, स्थासपर्यायनु जवन तथा स्थासपर्यायनो व्यय कोशपर्यायनु जवन, कोशपर्यायनो व्यय, कुशल पर्यायनु जवन, कुशल पर्यायनो व्यय, कपाल पर्यायनु जवन, कपाल पर्यायनो व्यय, घटपर्यायनु जवन, ए रीतें कार्यनी उत्पत्ति ठे, तेम सिद्धताने नीपजाववाने विपे पण मिथ्यात्वपर्यायनो व्यय, सम्यक् पर्यायनु जवन, तेहना साधकपर्यायनो जीर्णनो व्यय, नवानो उत्पाद, ए रीतें कार्यनी निष्पत्ति ठे, परंतु जवन तथा व्यय बिना कार्य थाय नही, जेम दृपदेविपे घटपणु न थाय, यद्यपि कर्ता चक्रादिक व्यापार करे, तो पण दृपद (पापाणनो) घट न थाय, इया भाटे जे दृपद (पापाणने) विपे स्थासादि घटपर्यायनु जवन व्ययपणु नथी, तेभाटे निपजे नही,

हवे ठहु आधारकारक कहे ठे स्वगुण जे ज्ञानादिक तेहनो शुद्ध आधार इव्यपदार्थ ठे, एटले जीय, इव्य, ज्ञान, दर्शन, चारित्र, दान, जाज, जोग, उपजोग, अयावाध, अमूर्तता, अगुरुजघुता, असमता, निर्मलता, कर्तृता, पारिणामिकतादि मूलगुण, सर्वनो आधार जीवइव्य ठे, एम धर्मास्तिकायादि सर्व इव्य पोत पोताना गुणना आधारें ठे, तेहथी धर्मास्तिकायने आधार नामें कारक कहो ? एम कोई पूठे, तेहने उत्तर जे धर्मास्तिकायने गुणाधारीपणु ठे, परंतु कर्तृत्वपणु नथी, तेभाटे कारकपणु न गवेष्णु शुद्धतत्त्वने सत्तानो आधार ठे, सत्ता ते आत्मानो मूलधर्म जे निरामय, तेहनो आधार सुतत्त्व ठे ॥ ५ ॥ इति अष्टम गाथार्थ ॥

आतम आतम कर्ता कार्य सिद्धता रे, तसु सा

धन जिनराज ॥ प्रजु दीठि प्रजु दीठि कारज

रुचि उपजे रे, प्रगटे आत्मसमाज ॥ ५० ॥ ॥ ५ ॥

अर्थ - हवे उपनय करे ठे आत्मा स्वरूपरुचि, नवोद्दिप्त, मोहान्ति
लाभी, सम्यक्दर्शन गुण प्रगटे, जे स्वरूपनुं कर्त्तापण विरतिपण तत्त्व
ध्यान, तत्त्वतन्मयतादिकने करवे कर्त्ता ठे एटले तत्त्वार्थी आत्मा, कर्त्ता,
कार्यसिद्धता, सकलगुणप्रगटतापण, नि कर्मावस्था, तेदनु साधन निमि
त्त कारण श्रीजिनराज सर्वज्ञ ठे, जे कारणे प्रभु श्रीपरमात्मा दीठे यथा
र्थ जासन पाय, कार्यनी स्वसत्ता प्राग्जावन्नोगीपणानी रुचि ठपजे, ते
रुचि सपूर्णसिद्धतानुं मुख्य कारण ठे, ते रुचि बधती साधनजाव, ध्याना
वस्थाबलधीने पूर्णनिदता निपजावे, आत्मानो समाज केता सम्राज
प्रगटे, तेह्यो मोहूनो कर्त्ता आत्मा खरो पण मोहूनी रुचि विनानु कर्त्ता
पण प्रगटे नहीं, अने ते रुचि श्रीअरिहत्तदेवने दीठे निपजे, माटे श्री
अरिहत्तनु दर्शन, ते रुचिनु कारण ठे, अने रुचिते मोहूनुं कारण ठे एवी
रीते मोहूरूप कार्यनु मूलकारण श्री अरिहत्तज ठे, तेमाटे माहारे मोहू
निपजे, ए उपकारतत्त्वहितना करनार, श्रीअरिहत्तनो जाणु ॥ ९ ॥ इति ॥

वदन वदन नमन सेवन बली पूजना रे, स्मरण
स्तवन बली ध्यान ॥ देवचञ्च देवचञ्च कीजें जगदी
शनु रे, प्रगटे पूर्ण निधान ॥ ३० ॥ १० ॥

अर्थ - तेमाटे वदना केतां कर जोडन, नमन केतां शीश नमाववा
रूप, सेवना ते आज्ञा मानवारूप, बली पूजना ते पुष्पादिकनी, तथा स्म
रण ते बारंवार गुणनु सजारबु, स्तवन ते वचनें करी गुणनु कथन, ह
र्षधी करबु, तथा ध्यान ते प्रभुगुणे चित्तनी एकाग्रतानु करबु, एटला सर्व
उपाय ठे, ते सर्व देवचञ्च स्तुतिकर्त्ता ते पोताने कहे ठे जे वदनादिक क
र्त्तव्य कीजें, श्री जगदीशनी त्रैलोक्यदयालनी ते करता सेवा प्रगटे केतां
प्रकाश पामे, पूर्ण निधान, अनंतगुण, आत्मशक्ति, परमानंदरूप निधान
प्रगटे एटले श्रीजिनराज परमात्मानी सेवा करता पोतानी पूर्णपरमा
त्मता निपजे, अविनाशी धन प्रकाश पामे, ए श्री मुनिसुव्रत देवाधि देवनो
परम उपकार ठे ॥ १० ॥ इति श्री मुनिसुव्रतजिनस्तवनं सपूर्ण ॥ २० ॥

वर्षाकार्जे सर्वलोक पोताने परे रहे तेम इहां पण अनादिनो वक्षत
परनावजिजारी आत्मा ते अनेक विषय विहाररूप जागमां रहेतो
होतो, तेने श्रीनि कर्मदेवने निमित्ते स्वरूपनी प्राप्ति थइ, चेतनसमताने
सग रंगे केतो रीज करीने कमल्यो थको समतामां रमी रहे, स्वात्म
मनावमां अनुनव रंगे रमी रहे ॥ २ ॥ इति तृतीय गाथार्थ ॥

मम्यगृह्णति मोर, तिह्वा हरपे घणु रे ॥ ति० ॥

देगी अद्भुत रूप, परम जिनपर तणु रे ॥ प० ॥

प्रभुगुणना उपदेगा, ते जलपारा वढी रे ॥ ते० ॥

धर्ममयि चित नूमि, माहे निश्चल रढी रे ॥ मा० ४ ॥

अर्थ - जिनपरिरूप मेर वखीने मम्यगृह्णति तत्परचिरूप मोर ते
हो अर्थ - हवे आनंद उपजे, श्रीतीर्थकार देवतु रूप केहेतु ते ? जो अ
हंर परमात्मागृह्णत गरी वयता मजीत तिहुं, तो पण श्री अरिहंतना
एवमा अगुता समान रूप करी जाऊ नही, एतवु परमशीत निर्विकारी पामे
भरतु रूप इतीने मम्यगृह्णति जीव वर्षाकारना मारपी पर हर्ष आनंद पामे
प्रभु श्री तीर्थकार ने, तेनी नजिमां परिणम्या, एवा तत्परमयि चित,
ते पोताना वचन उचार करीत प्रभुना गुणग्राम करे, ते प्रभुगुणग्रामरूप मे
एतो हन शा, वर्द्धन त जनपारा धर्ममयि जीवना चितरूप नूमिका माहे नि
श्चन रहे, एतउ तत्परमचिरन जीवना चितमां प्रभुना गुण समाड रहे ॥ ४ ॥

च'तक श्रमण समृद्ध, करे तज पारणो रे ॥ क० ॥

अनुनय रम आम्वाड, मकल छ म पारणो रे ॥ म० ॥

अज्ञानाचार निवारण, तणु अकरता रे ॥ तृ० ॥

विरति तणा परिणाम, ते मीजनी पूरता रे ॥ ते० ॥ ७ ॥

अर्थ - प्रभुमंगलना चक्रमाग समता श्रमण विषय तत्परमजी
महामुनि तउ जे आनंद ते पारणु करे ते, एतने मम्यगृह्णत कार्जे
तत्परमरूपे पारणु अनुनयनी पीवता थड जीव त पीवता श्रीजिन नजि
कर कारण पारणे आत्ममयानु वयाये हान ते रूप अनुनय नहना रत
तु आत्ममय केत नमदशादसु ते रूप पारणु करे, एत ए पारणु करे

बुद्धे? जे तरुन सांसारिक विजाव जे कर्मजार उपता गुणावरणतादिक तेनो
वारणो केता वारणहार ठे, एटजे तदूपहु खनु निवारण करे ठे

इहे परांशालें नीना तण कगे, तेम जिननकिरूप मेहमाहे पण थण
जश्राचारनु निवारण थणु, ए हणना नीना थकूर प्रगटया.

परांशालें परेणी लोक धरतीमां बीज बावे, तेम इहां आश्रवणी
रिमयारूप रिरतिना परिणाम घपना, तेहीज बीननी पूर्णता मइ ॥ ५ ॥

पंच महाव्रत धान्य, तणा कर्पण बध्या रे ॥ त० ॥

माध्यन्नाय निज थापी, माधनतायें सध्या रे ॥ सा० ॥

हार्तायिक दरिसण ज्ञान, चरणगुण उपनार रे ॥ च० ॥

आदिक बहुगुण सस्य, आतम घर नीपनार रे ॥ आ० ॥ ६ ॥

अर्थ - परांशालमां जे बीन बाध्या होय, ते कगीने वपे, इहां इय्य
तथा जायपी पांच माहाव्रत “सण्ड पाणाइवायाड रिरमण” इत्यादिक
धान्य कगीने वरतगांरुलत्री माहाव्रत ते निरतिचार थया, तेहीज ध्यानतां
कर्पण वृद्धि पाम्यो, पण साध्यजाव केता साध्यपणु निज केता पोतानो
आत्मजाव ते साध्यपणे थापीने साधन कार्य निपजाववानी शक्ति,
तेपणे सध्या, एटजे साधनरूप थया. जावाये जे आत्मानी सत्ता सपूर्ण
प्राग्ज्ञाउ करवी एहवा साध्य धारीने, माहाव्रत परिणतिरूप साधनार्यें
परिणम्या, ह्यायकनिरावरण, सपूर्ण केवल ज्ञान, केवल दर्शन, यथा
ग्यात चरित्र प्रभाव गुण कपना प्रगट थया इत्यादिक स्वगुणनी थन
सत्ता तेहीज सस्य केता धान्य ते जे आत्मा जिनसेवनमयी थयो हतो,
तेहना घरे नीपना, आत्मप्रदेशसर्व ज्ञान, दर्शन, चरित्रनी पूर्णता पाम्या ॥ ६ ॥

प्रजुःरिसण महा मेहु, तणे प्रवेशमे रे ॥ त० ॥

परमानंद सुजळ, थया मुज देशमे रे ॥ थ० ॥

देवचंड जिनचंड, तणा अनुचव करो रे ॥ त० ॥

सादि अनतो काल, आतमसुख अनुसरो रे ॥ आ० ॥ ७ ॥

अर्थ - एहवा एकवीशमा जिनेइ श्री नमिनाथ, परम दयालु, गुण
समुद्, जगधयजीवना जावजास्कर, कर्मरोगना माहावैय, तेहनु जे

દર્શન કેતાં મુદ્દાનુ જોવું, અથવા શાસ્ત્રન, અથવા દર્શન શબ્દે સમક્ષિત, તેહીજ માહાવર્ણાદિ, તેહને પ્રવેગેં કેતાં પેસવે કરીને પરમાનન્દ આત્મિક ધ્યાનરૂપ સુનદ્ર કેતા સુગાજ થયો, માહારા દેશ કેતાં અસહ્યાત પ્રવેશ રૂપ ક્ષેત્રને વિષે તેમાટે દેગમાંહે ચડ્મા સમાન અથવા દેવચડ્ જે સ્તુતિકર્તા તેહનુ સચોપન હે દેવચડ્ ! શ્રીજિનચડ્ શ્રીગીતરાગ, સર્વજ્ઞ, સર્વદર્શી, તેહના અનુજવ ગુણજ્ઞાનાદિનુ આસ્વાદન કરો, તેહનાજ ગુણ વદુમા નમાહે લીન રહો, તો થોડા કાજમા સાદિ કેતા જેહની આદિ ઠે, પરતુ અનન્ત કેતા ઠેહો નથી, એહવુ જે અગિનાશી આત્મિક સુલ્લ, તેહને અનુસરો કેતા પામો, એટલે અહો જબ્બજીયો ! તુમેં શ્રીનિર્મજાનદી સપૂર્ણસ્વરૂપનોગી, એહવા શ્રીજિનેશ્વર તેહના ગુણનુ વદુમાન તથા તેહની આજ્ઞાનુ માનવુ, તેમધ્યે રહો, તો સપૂર્ણમિદ્ર અગિનાશી, અદ્વિત્યાત્મિક, અનન્ત સપદા પામો, સ્વસપદા પ્રગટ કરવાનો એ નિયમા પુષ્ટ ઉપાય ઠે ॥ ૭ ॥

૬તિ શ્રીનમિનાયજિનસ્તવન સપૂર્ણ ॥ ૨૧ ॥

॥ અથ દ્વાવિંશ શ્રીનેમિનાયજિનસ્તવન ॥

॥ પદ્મપ્રજ્જિન જડ્ અજગા વસ્યા ॥ એ દેશી ॥

નેમિ જિનેસર નિજ કારજ કરચુ, ઠામયો સર્વ
વિજાવો જી ॥ આતમશક્તિ મરુલ પ્રગટ કરી,
આસ્વાયો નિજ જાયો જી ॥ ને૦ ॥ ૧ ॥

અર્થ - હરે વાવીશમા શ્રીનેમિનાયની સ્તુતિ કરે ઠે જાદચક્રનમાં નિનક સમાન, માહાઉપગારી, એહવા શ્રીનેમિનાય જિનેશ્વર નિજ કેતાં પોતાનુ કાર્ય કરુ, ક્યાંહી પણ આત્માને સ્વરૂપ દીગ નહોં, ઠામયો કેતા તજ્યો સર્વ કેતા સમજ્જ ચાર નિદેપેં ગિજાવ તે અતરગ તથા વાહ્ય કારણ થી સર્વવિજાવ તજ્યો, આત્માની શક્તિ અસહ્યાત પ્રવેશને વિષે જે અનન્ત જ્ઞાન, અનન્ત દર્શન, અનન્ત ચારિત્ર, અનન્ત સુલ્લ, અનન્ત અગુરુનધુ, અનન્ત દાન, અનન્ત લાજ, અનન્ત નોગ, અનન્ત ઉપનોગ, અનન્ત વીય, અવર્ણ, અગર, અરમ, અસ્પર્શી, પરમ અત્તગતા, અયોગીનારૂપ પોતાનુ પ્રસુત્વ, પ્રિતુત્વ, કારણત્વ, કાર્યત્વ, વ્યાપકત્વ, નિચ્ચત્વ, અનિચ્ચત્વ, અતિત્વ,

विद्युत्, ते एते पण्डिते नद्वे, केन के एता ग्राहके नो अनेता ज्ञेय
 विग्राहकस्य पठ्या वे ॥ ३ ॥ इति धर्मशास्त्रे ॥

रागिभिर्देवैः रागादृष्टो बध्, आपत्तिषु समस्ये जी ॥ नीरगो
 श्री रे रागिषु जीह्व, ललितं नवनी पारी जी ॥ नमो ॥ ४ ॥

अथ - इति पाचसु जीह्वस्य हे अनेक आरामा वे, वला स्वजाति पण्डिते
 वे, माटे वेदने गदो राग करीये, परंतु एक अग्र्य पठ्या पण्डिते,
 ते कहे वे, वे समसी जीर नो राग इव सयुक्त वे, माटे वेदने सग कीर्त
 नो आपणाने पण राग दशा वध् अने रागदशा नो अनिभवपनो वेदु वे,
 अतिवैतन्यना आगम जोता अने अरमधुम जोता, राग नो नजवा
 धीय वे, रागधी चार गतिरूप समार धाए वध्, माटे ए पण्डित आरमद्विन न
 द्वे, वेमाटे नीरगो, वीतराग, परमधारिणी, सर्वपरनाश्यानीधी, जो राग जो
 दीये, नो नजनी पार धामीये, यद्यपि ज्ञेय नो रागानेन करी वे, पण
 प्रथम राग पलटावानी ए वध् वे, वे नीरगोधी राग जीह्व, एटवे
 वे नीरगो राग करे नद्वे, वेधी अनेकम ए आपणो राग पण्डिते वे, माटे
 वेमाटे ए आरामा वीतरागव नवे ॥ ४ ॥ इति धर्मशास्त्रे ॥

अथ शोक्ताना रे टावा प्रोक्ताना, करता आश्रय नासे जी ॥
 सपर गाध रे साधे निजरा, आत्मनय प्रकासे जी ॥ नमो ॥ ५ ॥
 अथ - वेमाटे कामरूप वे अग्र्यस्य राग देता, वे टावा अतिवैतन्यना
 रूप प्रयोजन करी, गुणी वपर राग वे प्रयोज वे, वे साधनकासे का
 मनी वे, वे प्रयोजन करता अनेकम आश्रय नाशे पाये, नया कर्त वे
 यत्न अथक परिचित टवे, टावा प्रयोजनी नीर, वे गुणीने अथ
 लया रे, वेदधी सगुणी एतजना रे, वे सगुण एतजना परिणाम
 मधी सगुणीयित वध्, अने पुनरेन कर्तनी निजरा परीसहितरूप वे
 पण्डिते सरी करी नीरवे, वे सगुणीयित गदो आरामा नाशये,
 अथ शोक्ताना प्रकाश पाये ॥ नमो ॥ ६ ॥

॥ અથ ત્રયોવિશ શ્રીપાર્શ્વનાથજિનસ્તવન ॥

॥ કઢલાની દેશી ॥

સદ્ગુણ આગરો સ્વામી સુખસાગરો, જ્ઞાનવૈરાગરે પ્રજ્ઞ સવાયો ॥
શુદ્ધતા એકતા તીક્ષ્ણતાજાવથી, મોહરિપુજિતિ જય પઢહવાયો ॥૧॥

અર્થ - હવે ત્રેવીશમા શ્રીપાર્શ્વનાથ પુરપાદાની પરમેશ્વરની સ્તુતિ કરે છે શ્રીપાર્શ્વનાથ પ્રજ્ઞજી કહેવા છે ? સદ્ગુણ અકૃત્રિમ વસ્તુના મૂળ ધર્મ જ્ઞાનાનંદાદિક તેહના આગર છે, અનંત આત્મગુણ ઉપજવાના ધામ છે, સ્વામી કેતાં સ્વત્ત્વપદાના અધિપતિ છે, સુખના સાગર છે, એટલે જે અતીન્દ્રિય, સ્વામીન, નિરામય, નિ પ્રયાસ, અવિનાશી સુખ તેના સમુદ્ધ છે, નિ સગ સુખના પાત્ર છે, કેવલજ્ઞાનરૂપ વચર કેતા વજ્ર તે હીરો તેહના આગર છે, સદા સર્વદા પ્રજ્ઞ તુમે સવાયા ઠો, એ શ્રીપાર્શ્વનાથ સ્વામીનો શુદ્ધતા, જ્ઞાનની અપાર્યતા, નિર્મલતા, એકતા, તે ચારિત્રની સ્વરૂપ તન્મયતા તીક્ષ્ણતા, તે વીર્યની તીવ્રતા, વીર્યની તીક્ષ્ણતા તે ધારા છે, અંતે ચારિત્રની એકતા તે પુમ્લથી પ્રેરણા છે, તથા જ્ઞાન તે પ્રકાશ દેલાડણ દાર છે, તેમાટે એ મલેજ મોહ છે કોઈ કહેશે જે સમ્યક્દર્શન કાં ન કલુ ? તેહને યત્તર જે જ્ઞાન તે દર્શનયુક્તનેજ કહે છે, એટલે જ્ઞાનમધ્યે દર્શનનુ એકપણ છે, તથા તપ તે વીર્યની તીક્ષ્ણતા કહી છે, યત્તર ચ આવશ્યકનિર્યુક્તો ॥ નાણ પયાસગતો, હગો ય તવો સયમો ય ગુત્તિકરો ॥ તિએહવિ સમાઝંગો, મોહકો જિણસાસણે જણીઠ ॥ ૧ ॥ એટલે શુદ્ધતા, એકતા, તીક્ષ્ણતાથી મોહરિપુને જીતીને અર્થાત્ જ્ઞાન, ચારિત્ર, તથા તપના વસે મોહાદિક કર્મને હણીને, જયનો પઢહો વજાવ્યો ॥ ૧ ॥ ઇતિ પ્રથમ ગાથાર્થ ॥

વસ્તુ નિજજાવ અવિજાસ નિકલંકતા, પરિણતિ
વૃત્તિતા કરી અંતે ॥ જાવ તાદાત્મ્યતા શક્તિ
હાસથી, સતતિ યોગને તુ ઝહેદે ॥ સવ ॥ ૭ ॥

અર્થ - હવે શુદ્ધતાદિકનુ સ્વરૂપ કહે છે વસ્તુ જે જીવાદિક ॥ ૬ ॥ અર્થ, તેહના જે નિજ કેતાં પોતાના જાવ તે ગુણપર્યાયરૂપ ઉત્પાદ, વ્યય પરિણતિનો અવિજાસ કેતા જાણવુ, તે પણ નિકલક એટલે એકાંતતા અથ

दोष गुण वस्तुनी लखीय यथार्थता, लही उदासी
नता अपरजावे ॥ ध्वसि तत्कन्यता जावकर्तापणुं,
परम प्रभु तु रम्यो निज स्वजावें ॥ स० ॥ ३ ॥

अर्थ - हवे वली एज शुद्धता, एकता, तीक्ष्णता ए त्रणेनो अथांतर
कहे ठे वस्तु जे वस्त्र, वन, वनिता, शीत, आतप, त्रिपादि, तेना दोष
ते अशुभ वर्णादिक तथा गुण ते शुभवर्णादिक, तेहने लखे केता जाणे,
यथार्थपणे एटले अशुभदोष सहित वस्तुने अशुभदोषी सहित जाणे
अने शुभगुणवत वस्तुने शुभ जाणे, जड वस्तुने जडपणे जाणे, चेतन
वस्तुने चेतनपणे जाणे, ते यथार्थ स्यादादपणे जाणे, ए शुद्धता कहीयें
अने ते वस्तुने इष्टता, अनिष्टता रहितपणे जाणे, ते उदासीनता क
हिये एहवु उदासीनतापणु तेने लही केता पामीने एटले एवु उदासी
नपणु जे पाम्यो, तेथी एक पोतानो आत्मा असख्यातप्रवेशी तेहने विपे
व्याप्यव्यापकनावें रह्या जे गुणपर्याय, तेहथी अपर जाव केता अन्यजावने
एटले बीजा अन्य केता जुदा जे अनंता जीव तथा अनंता पुत्रादिक
अजीव पदार्थ, ते सर्वथी उदासपणे सर्वना अग्राहक अजागी अस्तगी
थया, ए सर्व चारित्र परिणतिने एकता कहियें अने ध्वसी केता वधेदीने
तत्कन्यतानावें केता तदुत्पत्तिजावें जे विजावकर्तापणु तेहने वेदीने वेद केता
शक्ति ते तीक्ष्णता जाणवी ए कार्य करवे हे प्रभुजी। तू निज केता पोताने
स्वजावे रम्यो, आत्मस्वजावरमणी थयो ॥ ३ ॥ इति तृतीय गाथार्थ ॥

शुभ अशुभ जाव अविनास तत्किकता, शुभ अशु
भ जाव तिहा प्रभु न कीवु ॥ शुभपरिणामता वीर्यक
र्ता अइ, परम अक्रियता अमृत पीवु ॥ स० ॥ ४ ॥

अर्थ - वली एहीज त्रिजगीनो अथांतर कहे ठे शुभ केता प्रशस्त अशु
भ केता अप्रशस्त जे जाव, तेहनी जे अविनास केता अलखाण, तत्किकता
केता तेहने निवारिं तेशुद्धता पणे ए सर्व तमें जाणु परतु हे परमेश्वर।
तुमें तिहा रागीक्षेपीपणे शुभअशुभ जाव पणु कखं नहीं, एहीज एकता, चा
रित्र धर्मेनी थरागी, अक्षेपी, परिणति ते एकता शुभनिरावरण परिणामता,

ते पारिणामिकत्वावे जे वीर्यगुण, तेहना कर्त्ता यझे एटले रागद्वेषने अतु
यापोपणे वीर्यनो विकार ठे, ते रागद्वेष रहितपणे थये, वीर्य शुद्ध थाय
तेचारें स्ववीर्यवलें पारिणामिककर्त्ता यझे, एटले स्वपरिणामिकताना कर्त्ता
यझे परम केता उत्कृष्ट अक्रियपणारूप अमृततु पान तमें कसुं एटले
बिनाव कर्त्तता तथा साधकरूप कर्त्तता तजीने अकप, अचज, वीर्यपणे
हे परमेश्वर ! तमें अक्रिय थया ॥ ॥ ॥ इति चतुर्थे गाथार्थे ॥

शुद्धता प्रभु तणी आत्मत्वावे रमे, परम परमात्म
ता तास थाए ॥ मिश्रत्वावे अठे त्रिगुणनी निन्नता,
त्रिगुण एकल तुज चरण आए ॥ स० ॥ ५ ॥

अर्थ - एहवी शुद्धता, निरावरणता, तथा अतन्त्रगुणनोगीपणानी जे
प्रभुता, ते आत्मत्वावे केता पोताने आत्मपणे रमे, एटले प्रभुनी प्रभुता तेनो
रणी जे जीव, तेहने परम उत्कृष्ट शुद्ध परमात्मापणु थाय, मिश्रत्वावे जे क
योपशम त्वावे त्रिगुण जे सम्यग्दर्शन, ज्ञान, चारित्र, तेहनी निन्नता केता
नैदग्धत्रयी ठे, साधक ठे, परतु सविकल्प ठे, ते त्रिगुण जे रत्नत्रयी, तेह
तु जे एकल केता एकपणु अनेदपणु ते थाय, तुज केता ताहरे चरण
पथात्मात ध्यायक चारित्र थावे, प्रगटे, एटले क्षीणमोहगुणताणें एकल त्रि
तर्क अग्रविचार शुक्लध्यान उपने, जे दर्शन निधाररूप, तथा चारित्र स्थिर
तारूप, ए वे धारा, ज्ञानधारायी अनेद थई, एटले प्रथम मिथ्यात्वकालें तो
ज्ञान विपर्यास रूपें हतु ते सम्यग्दर्शन प्रगटे. यथार्थज्ञान थयु, तेचारें
ज्ञानस्वरूप रमणी थयो, पती ते ज्ञान स्वरूप रमणी स्थिरता जावने नजे,
एम ध्यानारूढ थयो, विकल्प तजता, पोतानी आत्माने तत्त्वपरिणतिमध्ये
तन्मयता पमाडतो पती ज्ञानतुज रमण, ज्ञाननोज निधार, एटले पर्याय
जेदे ते मूजगुणें एकल पामे. ए अनेदरत्नत्रयीतु स्वरूप, ध्यानिगम्य ठे, प
रतु मूजनयें आत्मा ज्ञान, दर्शन, ए वे गुणें सहित ठे, एहरी आम्नाय ठे,
शेष निधारधिरताए सर्व चेतना गुणनी प्रवृत्ति ठे, तेमाटे ए ज्ञानमोहेज
स्थिरत्वपरिणति ते अनेदता कहेवी, प्रथम क्षयोपगामी चजरीयताए चेत
कापर्यायनी प्रवृत्ति अस्त्वसमयी हती, ते जासनप्रवृत्ति पती क्रमें कारण
नार्यमां धिरतापरिणतिए हती, ते क्षीणमोहकालें रोधरुने क्षयें समराज

અસહ્યસમઘી પ્રવૃત્તિ થઈ, તે કેવલજ્ઞાન થયે નિરાવરણતાયે એકસમયી થઈ, એ રીતે અજેદતા રત્નત્રયી થાય છે. એ શ્રી નાપ્યથી સમજવી ॥ ૫ ॥

ઉપશમ રસ જરી સર્વ જન શંકરી, મૂર્તિ જિનરાજ
ની આજ જેટી ॥ કારણે કાર્યનિષ્પત્તિ શ્રદ્ધાન
ઠે, તેણે જવન્નમણની જીડ મેટી ॥ સ૦ ॥ ૬ ॥

અર્થ - ઉપશમ રસ જે કપાયનો અજાણ, તેહથી જરી અને સર્વલોકને શકરી કેતા કટ્યાણની કરનારી એહવી પ્રચુની થાપના કેતા મૂર્તિ તેહ ની શાત થવજ અસ્પૃહમુદ્દા, તે આજ જેટી કેતા નમસ્કારરૂપે સેવી હૈ કારણે કાર્ય નિપજે, એહવી શ્રદ્ધા પ્રતીત છે, તેણે મોક્ષનુ નિમિત્ત કારણ, શ્રીજિનમુદ્દાનો યોગ થયો, અને ઉપાદાન કારણ આત્મોપયોગ પ્રમુખ અધ્યવસાય જિનગુણજાસન રાગહર્ષે પરિણમ્યા, એહવા કારણને મજબે, જાણુ હુ, જે કારણતા તે કાર્યનો હેતુ છે, માટે કારણ મણે કાર્યની નિષ્પત્તિ થશે, એહવો આગમિક જ્યેષ્ઠાચોત ઉપયોગ થયો, તેહથી જાણુ જે એ પરમપુરુષોત્તમ દેવ શ્રી વીતતરાગની ઇષ્ટતા તો ઉપની, તો કોઈ દિવસે એ આત્મા ગુણી થનાર છે, એ અનુમાને જાણો જે કારણ મદ્યુ તો કાર્ય નિપજશે અને જવન્નમણ પણ ટલશે, એ હર્ષનુ વચન છે, જવન્નમણની જીડ મેટી, એ કારણે કાર્યોપચારી વચન છે, એમ જાણના કરવી જો પ્રચુની પ્રચુતા ઇષ્ટ લાગે છે, તો આત્મા સિદ્ધતા વરશે ॥ ૬ ॥ ઇતિ પદ્યગાથાર્થ ॥

નયર સ્વજ્ઞાયતે પાર્શ્વપ્રજ્ઞુ દર્શને, વિકસતે હર્ષ
નુત્સાહ વાધ્યો ॥ હેતુ એકલતા રમણ પરિણામ
થી, સિદ્ધિ સાધક પણો આજ સાધ્યો ॥ સ૦ ॥ ૭ ॥

અર્થ - એહવા અધ્યવસાય શ્રીસ્વજ્ઞાયત તીર્થે શ્રી સુલ્કસાગર પાર્શ્વજિન નુ વદન કરતા, કોઈક પ્રચુની પ્રચુતા ઋપર અપૂર્વ રાગ ઉપનો તે હર્ષે એ વચન જાણુ છે, તે માટે સ્વજ્ઞાયતનુ નામ જાણુ છે, જે એ સ્વજ્ઞાયત નગરમા વિકસિત હર્ષને વિકસ્વર થયે નુત્સાહ વાધ્યો કેતા વધ્યો હેતુ જે કારણ શ્રી અરિહત દેવ, તેહથી એકલ પણે અત્યંત રાગે રમ્યો જે પરિણામ, એટલે પ્રચુથી અતિરાગી પરિણામ થવાથી, સિદ્ધિ જે મોક્ષ તેહનુ સાધકપણુ

ए श्यामामाहे ठे, एहबु अनुमान सधु एटले प्रचुरागें अनुष्ठान रहित
आसारहित परिणम्यु, तो जाण्यु जे ए जीवमोक्ष निपलाववानी योग्यतावत
ठे, माटे एहबु अनुमान कीधु जे आज केता जे दिवसे प्रचुरने नेटयो, ते
विसें माहरो सिद्धिदायकपण सधु ॥ ७ ॥ इति सप्तम गाथार्थ ॥

आज कृतपुण्य धन्य दीह माहरो थयो, आज नरज
न्म मे सफल जाव्यो ॥ देवचड स्वामि त्रेवीशमा
वदीयो, नकिन्नर चित्त तुज गुण रमाव्यो ॥ स० ॥ ८ ॥

अर्थ - आज जे वेलायें अनुष्ठानादिक दोष रहित आत्मा प्रचुरने प
रिणम्यो, ते दिवस कृतपुण्य केतां पुण्योदय थयो, ए दिन धन्य थयो, ए
दिने निननकि रत्त अध्यवसाय थवे ए नर जन्म सफलपणे विचार्यो जे
माहरो ए जन्म सफल ठे, जे में नीरागी, निस्पृही, परमगुणी, सर्वदर्शी
देव, श्रीपार्श्वनाथस्वामी त्रेवीशमा तीर्थकर तेने नेटयो, वाव्यो, स्तव्यो,
थने तेहनी नकिन्नरने विपे चित्त केता मन रमाव्यु एटले पुज्जरमणता
तजी, श्रीशरिहतगुणनी रमणताए मन रमाव्यु तेहीज दिन कृतार्थ कृतपुण्य
सफल मानवो, ए दिन लेखानो जाणवा, सर्वदेवमाहे चडमा समान अथवा
स्तुतिकर्ता जे देवचड ते एहवो लाज पाव्यो ॥ ८ ॥ इति श्री पार्श्वजिनस्तवन ॥

॥ अथ चतुर्विंश श्रीमाहावीरजिनस्तवनं ॥

॥ टाज कडखानी देशीए चाले ठे ॥

तार ढो प्रजु तार मुज सेवक जणी, जगतमां एटलु
सुजश लीजें ॥ दास अवगुण नरयो जाणी पोतात
णो दयानिधि दीनपर दया कीजें ॥ ता० ॥ १ ॥

अर्थ - कोइक थवसरें श्रीजिनागमना थन्यामे करीने सनार प्रमण
ज्ञानावरणादि आवरणे आवृत पोतानी अनत आत्मशक्ति जाणीने थना
दि परजावानुपगता दोषने डु खे वडिअ आत्मा ते पोतानी साधकता शक्ति
थणदेखतो परमनिर्यामिक समान चोवीशमा श्रीवीरनायना चरण शरण
निर्धारिने श्रीवीरप्रभुनी आगज प्रार्थना सहित, विनति करे ठे जे हे

નાથ ! હે દીનદયાલ ! હે પ્રજ્ઞાજી ! મુજ સરિલો જે તત્ત્વમાધન તથા આજ્ઞા નિર્વાહમા અસમર્થ, તેને માત્ર નામથી સેવક જાણી તાર તાર, એ ગુણરોધક રૂપ હાલથી નિસ્તાર, તુજ સરીલો પ્રજ્ઞા વિના વીજા કોને કહુ ? જગત્માં એટલું મુજશ લીજે, યદ્યપિ પ્રજ્ઞા તો જણના કામી નથી, પરંતુ ઠપ્પારે નક્કિ આતુરતાએ કહે છે, જે મુજ સરીલો દાસ તે યદ્યપિ રાગ, દેષ, અસયમ, અનુષ્ઠાનાશસાદિ દોષ, એકતાદોષ, અનાદરાદિદોષરૂપ અવગુણે કરી જાયો છે, તો પણ સાહરો કહેવાય છે, તેમાટે હે દયાનિધિ ! કેતા જાવકરુણાના નિધાન ! દીન જે દુઃસ્થ, અશરણ, હાલિત, તત્ત્વજ્ઞાન, જ્ઞાનાદિ સપદારહિત, જાવદરિદો, માર્ગનો વિરાધક, અસયમસચારી, માદા વિકારી, તમારી આજ્ઞાથી વિમુક્ત, અનાદિનો ઝડત, એવા મુજ કપર દયા કરીજે તારી રૂપા તેહીજ ત્રાણ (શરણ) થશે યદ્યપિ અરિહત તો રૂપાવતજ છે, તો રૂપા શી કરવો છે ? તો પણ અર્થો વિચારે નહીં માટે અર્થોનું એ વચન છે, જે દયાવતનેજ એમ કહેવાય છે, જે હે દેવ ! તમે દયા ના નંદાર થો, તમનેજ અવલંબે તરીશ, એજ સત્ય છે ॥ ૧ ॥ ઇતિ પ્રથમ૦ ॥

રાગદેષે નરયો મોહ વૈરી નહયો, લોકની રીતમા ઘ
ણુએ રાતો ॥ ક્રોધવશ ધમધમ્યો શુદ્ધગુણ નવિ ર
મ્યો, નમ્યો જવમાહે હુ વિષય માતો ॥ તા૦ ॥ ૨ ॥

અર્થ - દાસ કહેવો છે, રાગદેષે જાયો, જગતમા પડ્યો, ગુણીથી ર્થોકરે છે, મોહ જે મુજિતપણું તે તત્ત્વની અજ્ઞાણતા વિષયાસતા, હેતુર્યે મોહવૈરી નહયો તેથી દલાણો છે, તથા લોકની જે રીત કેતા ચાલ તેમાહે ઘણોજ માતો છે, લોકની ચાલમાહે મગ્ર છે, લોકરજનનો અર્થો છે, ક્રોધ જે તાતા ચન્દ્રપરિણામ તેહને વિષે ધમધમી રહ્યો છે, જેમ ધમણ ધમતાં અગ્નિ તપે, તેમ તપી રહ્યો છે, શુદ્ધ ગુણ જે સમ્યગ્દર્શન, સમ્યક્જ્ઞાન, શુદ્ધ ચારિત્ર, ક્રમા, માર્ગ, આર્યવાદિ આત્મગુણ, તેને વિષે રમ્યો નહો, તન્મયી ત થયો તે રૂપ ન થયું વળી નમ્યો ચતુર્ગતિરૂપ જવચક્રમાહે દ્ય, ક્ષેત્ર, કાલ, જાવ રૂપ સ સાર તેને વિષે હુ વિષય જે પાચેંદ્રિયાના સ્વાદ, તેમાહે માતો કેતા મગ્ર થયો, વિષયયસ્ત થયો થકો એમ સસારચક્ર અનુભવ્ય તે હવે મુજને તાર તાર હે નાથ ! દીનવધુ ! નિંકારણ દયાજ ! મુજને તાર જવહાલથી ઝગાર ॥ ૨ ॥

आदरयो आचरण लोक उपचारधी, शास्त्रअन्यास
पण कोइ कीयो ॥ शुद्ध श्रद्धान बली आत्मअवलव
विनु, तेहयो कार्य तेणे को न सीधो ॥ ता० ॥ ३ ॥

अर्थ - कदाचित् कोइ केहेइ जे आवश्यककरणादिक आचरण थाद
सु श्रुतीकार कसु. परंतु ते सर्व लोकोपचारधी एटले विद तथा गरल
तथा अन्योन्यानुष्ठानधी जावना धर्म विना उपचारें श्रुतीकार कसु तथा
साइ केहेइ उद्योगोत्र पशादिक कर्मना रिपाकें ज्ञानावरणीय क्षुणोपशम
पाणें शास्त्रनो अन्यास पण कीयो, शास्त्र नष्पा, शास्त्रना यथार्थ अर्थ पण जा
ला, तथा अध्यात्मजाउनाए स्पर्शज्ञानानुभव विना श्रुतान्यास कीयो, परंतु
एइ यथार्थस्यादादांपेत जावधर्म ते विना जोप जावधर्मनी रुचियें जे
प्रवनेन दान दयादिक करीयें ते सर्व कारण समजवा, परंतु मूल धर्म नहीं,
धर्म ते वस्तुनी सत्ता, आत्माने विषे स्वरूपपणे परिणामिकताए रह्यो ठे,
तेमाहे जे प्रगटयो ते धर्म, एहवु शुद्ध श्रद्धान, शुद्धप्रतीति, तथा बली आ
त्माने स्वरूप प्रगट करवा रूप रुचि तथा आत्माना स्वगुणने आज्ञान विना
जे आचरण तेणे आचरणें तथा श्रुतान्यासें तेहवु कार्य जे कार्यधी आ
त्मानु साधन थाय, ते कोइ नीपसु नहीं, जे थकी आत्मगुण कोइ प्रगटे,
ते थपु नहीं, तेमाटे अहो परमेश्वर ! ताहरीज रुपा पार कतारे, निस्ता
रे, तेमाटे तार तार ॥ ३ ॥ इति तृतीय गायार्थ ॥

स्वामिदर्शन समो निमित्त लही निर्मलो, जो उपा
दान ए शुचि न थाशे ॥ दोपको वस्तुनो अहवा उ
द्यम तणो, स्वामिसेवासही निकट लाशे ॥ ता० ॥ ४ ॥

अर्थ - स्वामी श्रीवीतराग जे परकार्यना श्रकर्ता, परजावादिना श्रजो
का इष्टा, जीजा, चपलता रहित एटले जे इष्टा ते तो ऊणतावतने ठे, अने
जे परमेश्वर तेतो पूर्णसुखी ठे, तेमाटे इष्टारहित, बली लीजा पण सुखनी
लाजच बाजाने हाय, अने लालचीपणु ते सुखनी कणतार्ये थाय ठे, ते
माटे लालचीपणु नहीं, एहवा सामोना वर्शन समान निर्धज निमित्त
लही केता पामाने जो ए आत्मानु उपादान मूलपरिणति ते शुचि केता

पवित्र नहीं थाज्ञे तो जाणीये ठइये जे वस्तु जे जीव, तेहनाज दोष केतां अवगुण ठे, एटले रखे ए जीवनो दल अयोग्य होय ? ए जीवनी सत्ता केवी रीतनी ठे ? अथवा पोताना उद्यमनी खामी ठे ? केम के आकरे प्रयत्न उद्यम करी आत्मानें समरवो जोइये, ते ए जीव पोतानी कणाज्ञे आत्माने समरतो नथी, तेमाटे हवे खु करवु ? जे बीजो उपाय कोइ नथी, तो श्रीअरिहतनी सेवा तेहीज निश्चे निकट केता नजीकता लासे केता पमाडगे एटले ए आत्मा डट ठे, परतु श्रीजिनराजनी सेवनाथी डटता तजशे ॥ ४ ॥

स्वामिगुण उलखी स्वामीने जे नजे, दर्शन शुद्ध
ता तेह पामे ॥ ज्ञान चारित्र तप वीर्य उल्लासथी,
कर्म जीपी वसे मुक्तिधामे ॥ ता० ॥ ५ ॥

अर्थ - स्वामी जे श्रीअरिहत, तेहना गुणने उलखीने जे प्राणी श्रीअरिहतने नजे, केता सेवे, ते दर्शन केता समकेतरूप गुण पामे, दर्शननी निर्मलता पामे, ज्ञान ते यथार्थज्ञासन, चारित्र ते स्वरूप रमण, तप ते तत्त्वएकाग्रता, वीर्य ते आत्मसामर्थ्य तेहना उल्लासथी केता उल्लासवेथी ज्ञानावर्णादिकर्मने जीपीने वसे केता रहे. मुक्ति केता मोक्ष निरावरण संपूर्ण सिद्धतारूप धामें केतां थानके वसे ॥ ५ ॥ इति पंचम गाथाय ॥

जगत वत्सल महावीर जिनवर सुणी, चित्त प्रभु
चरणने शरण वास्यो ॥ तारजो बापजी विरुद्ध निज
राखवा, दासनी सेवना रखे जोशो ॥ ता० ॥ ६ ॥

अर्थ - जगद्यवत्सल केता जगद्ययना धर्महितकारी, एहवा महावीर श्रीचोवीशमा जिनवर, तेहने सुणी केतां सांजनिने चित्त केतां मन ते प्रभुने चरणने शरणें वास्यो केतां वसाव्यो, तेमाटे हे प्रभु परमेश्वर । माहरो आत्मा तो पजटीने सर्वसाधन करे, एहवो शक्ति देखाती नथी माटे नइक नकि ए कहु दु जे हे तात । हे दीनवधो । मुज दासने तुमें तारजो, तमारु तारकतानु विरुद्ध राखवा माटे दास जे सेवक तेहनी सेवना नकि ता मु जोशो मा, जे ए आज्ञाप्रमाणे नकि करे, तो तरे, ए बात तो स्वामी माहारा मा थवी डर्जन ठे, पण तमारे सयोगे तरीयें, एहीज नियमा आधार ठे ॥ ६ ॥

विनति मानजो शक्ति ए आपजो, नावस्याघा
दता शुद्ध नासे ॥ साधि साधक दशा सिद्धता अनु
भवी, देवचंद्र विमल प्रभुता प्रकासे ॥ ता० ॥ ७ ॥

अर्थ - माहरी एटली विनति मानजो, ए पण नष्टकपणाची नक्तिर्तु
वचन ठे, जे शक्ति सामर्थ्य एवी आपजो, ते कहे ठे, जे जाय केता वस्तुधर्म ते
स्या दादरीतें नित्य, एक, अनेक, अस्ति, नास्ति, जेद, अजेदपणें ठ इधना अ
नता धर्म शुद्ध, शकाटिक द्रुपण रहित नासे, केता जाणपणामध्ये थावे,
साधि केता नीपजावीने साधकदशा ते जेदरत्नत्रयी, सिद्धता, निष्पन्नता,
अनुभवे, केता नोगवे, सर्वदेवमाहे चक्षुमा समान सिद्ध जगवान् तेहनी
विमल केता निर्मल जे प्रभुता, ते प्रकासे केता प्रगट करे एटले न्यादाद
ज्ञानें साधकता प्रगटे, साधकताची सिद्धता प्रगटे. एहीन सारपद्धति ठे ॥७॥

एटले ए चोवीश स्तवन थया पोताना जाणपणाप्रमाणे परमेश्वरानी
गुण ग्रामें स्तवना करी, तेमाहे जे थयार्थ ते प्रमाण, अने थयथार्थनु मिष्टामि
डुक्कड गीताथें गुण सेवो, दांप तजवो, में नष्टकतायें ए रचना करी ठे, मा
होटा पुरुषें ह्रमा राखी गुण सेवा ॥८॥ इति माहावीरजिन स्तवन ॥२४॥

अथ सामान्यकलशरूप पंचविंशतितम स्तवनं ॥

॥ कलश बोजवानी देशीमा ॥

चोवीशे जिनगुण गाईये, ध्याईये तत्त्वस्वरूपो जी ॥

परमानंद पद पाईये, अक्षय ज्ञान अनूपो जी ॥ चो० ॥ १ ॥

अर्थ - श्रीश्वरनदेवधी मांमोने माहावीर पर्यंत अवसाम्पिणी काळें शा
सनना नायक गुणरत्नाकर, माहामाहण, माहागाप, माहाविद्य, एदगा
चोवीश तीर्थस्वर थया, तेहने गाईये केता गुणग्राम करीये, अन पाताना त
स्वरूपने ध्यावीये तेहने ध्यावे, तस्वना एकाग्रता पामोये, तेथी पर
मानंद अविनाशीपद पामोने वजी अक्षय, अग्निनादो, एतु दापिक ज्ञान
ते अनूप केता अद्विज पामोजे ॥ १ ॥ इति प्रथम गाय ॥

चवददसें वाचन जला, गणधर गुणजगारो जी ॥ समनाम
यी सादु सादुणी, सावय सावयी सारो जी ॥ चो० ॥ २ ॥

અર્થ - ચોવીજો જિનરાજના ગણધર (૧૪૫૨) નજા ગણ ગણિ પિટક ના ધણી, ગુણના નફાર તથા સમતામયી સાધુ સાધવી, અને શ્રાવક, શ્રાવિકા સાર કેતાં પ્રધાન ધર્મના ધોરી, સમ્યગ્વર્ણન, જ્ઞાન, ચારિત્રના પાત્ર. એ ચાર પ્રકારનો સઘ તે સહિત ગાયત્રો ॥ ૨ ॥ ઇતિ દ્વિતીય ગાયાર્ય ॥

વર્ધમાન જિનવર તણો, શાસન અતિ સુસ્વકારો જી ॥ ચૌ વિઠ સઘ વિરાજતો, હુમમ કાલ આધારો જી ॥ ચો૦ ॥ ૩ ॥

અર્થ - તથા હમણાં શ્રીવર્ધમાન માદ્વાગીર સ્વામીનું શાસન અત્યંત સુસુખી શરુ છે, એ શાસનમાંહે જે પેતા, તે જીવ સમારનો પાર પામે, તથા હુમમ કાલ મોંઘમા આરામન્યે નમ્યજીવને આવાગૃત ચતુર્થી સઘ વિરાજે છે, વર્તમાન રાજે નવતર વદ્ધિથી પૂજ્યાણ થાય મિથ્યાત્વ અસયમનો જે જે વ્રાત થાય, તે વગર શ્રીગીરવ્રતના શાસનનો છે, તે શ્રીગીરનાજ આગમ આધાર છે ॥ ૩ ॥

જિનસેવનથી જ્ઞાનના, લહે દિતાદિત વોગો જી ॥ અદિત ત્યાગ દિત આદરે, મયમ તપની શૌયો જી ॥ ચો૦ ॥ ૪ ॥

અર્થ - એ જિનસેવનાનું ફક્ત શ્રીવિશેષાવશ્યકને અનુસાર કહીયે ઠેય. તે શ્રીગીરનાગના ઉપદેશ્યાં સૂત્ર તે સાંનિગથી જાણવળુ વધ, તે જ્ઞાનથી દેત અદિતનો મોગ થાય, પત્રી અદિતના ત્યાગ કરે, તથા દિતને આદરે, તરમપન આદર તેહથી સયમ તપની શાય કતાં શુદ્ધતા થાય ॥ ૪ ॥

અનિવ કર્મ અગ્રદળતા, જીર્ણકર્મ અનાયો જી ॥ નિ ક મૌને અમાયતા, અગ્રદન અનાકુલ જાવો જી ॥ ચો૦ ॥ ૫ ॥

અર્થ - સયમ તપની શુદ્ધતા ચલાયી નવા કર્મેની અગ્રદળતા થાય, એટલે નવા કર્મ ન થાય, અને જીર્ણ કર્મો જુના કર્મેના અનાય થાય, એટલે એવડ સનાતન કર્મે નિર્વરે અને નવાનો વધ નહીં થાય, તથા મૂનગા મ મગત ક્ય નાવ, તેવાં આત્મા નિ કર્મો કેતાં સર્વકર્મગતિ થાય, અગ્રાય ન કેતાં વાધા રહિત થાય, જે વાધા તે આત્મપ્રવેગ પુલ્નના સગની ન, પુલ્નમગ દહે વાધા મટી ગડ તેવાં આત્મા અગ્રદન અનાકુલવળુ પામ્યો ન નાકુલના પગેશધિની કત્રી તે ગડ, તે મર્કે વ્રતનકિના વગર જાણ્યો તે નાંદે ચોવીજો જિનને મનવીં દેહીત માગ છે ॥ ૫ ॥ ઇતિ પચમ ગાયાર્ય ॥

जावरोगना विगमयी, अवल अक्षय निराबाधो जी ॥

पूर्णनददशा लही, विलसे सिद्ध समाधो जी ॥ चो० ॥ ६ ॥

अर्थ - पत्नी जावरोग जे परानुयायीपण तेदना विगम केता सर्वथी टलवे करीने अचज केता चपलता रहित अक्षय केता अविनाशीपणुं निराबाध केता अव्याबाध पद प्रगटे, ते सर्वनु भूल कारण जिनराज श्री बीतराग देवनी सेवना जाव रुचे, इथ तथा जावथी प्रगटे, माटे सेवना करवी एहीज हित ठे, पूर्णनद परमानद अनन्त गुणना जागरूप स्वसिद्धता दशा लही केता पामोने विजसे केता अनुनवे, सिद्धनिष्पन्न परनिष्ठितार्थ आत्मिक समाधि, ज्ञान दर्शन समाधि, अव्यावाधानदसमाधि जोगवे, पामे, ए श्रीजिनेश्वरना सेवननु फल एहीज परम निर्वाणपदनो प्राप्ति ठे, तेणें सर्वविकल्प कल्पना निवारीने, सर्वज्ञ सर्वदर्शी शुद्धतत्त्वी परमेश्वर निर्विकारी देवनु सेवन करो, एहीज परमसुखनु पुष्ट कारण ठे ॥ ६ ॥

श्रीजिनचडनी सेवना, प्रगटे पुण्यप्रधानो जी ॥ सुमति सा

गर अति उल्लसे, साधुरग प्रजु ध्यानो जी ॥ चो० ॥ ७ ॥

अर्थ - श्रीजिनचड अरिहत देव तेदनी सेवना करता पुण्यप्रधान प्रगटे थने श्रेष्ठ सुमति जे परमानद सायकमति, ते उल्लसे केता उल्लास पा मे थने प्रजुने ध्याने साधु केता जजो रग घाय बीनो अर्थ श्रीजिनचड सृजिहारक श्री खरतरगवाधेश्वर तेदना शिष्य श्रीपुण्यप्रधानोपाध्याय, तेदना शिष्य श्रीसुमति सागरापाध्याय, तेदना शिष्य श्रीसाधुरगवाचक, ए स्तुति कर्त्तानी परपरामा बहुश्रुत यथा, तेदना नाम कदां ॥ ७ ॥ इति सप्तम गाथा ॥

सुविहित खरत गठवरू, राजसार उवझायो जी ॥ ज्ञानधर्म

पाठक तणो, शिष्य सुजस सुखदायो जी ॥ चो० ॥ ८ ॥

अर्थ - सुविहित कदता पचाणी प्रमाण रत्नत्रयीनो हेतु केता कारण ॥ हवी जेदनी ममाचारी एहवो जे खरतरगठ ते मध्ये खर केता प्रधान सर्व शास्त्र निपुण मरुत्पन्नविषे अनेक निनचैन्यप्रतिष्ठा कारक आवश्यकोदार प्रमुख ग्रंथोना कर्ता यथा महाभाष्याय, श्रीराजसारजी यथा, तेदना शिष्य श्रीज्ञानधर्म उपाध्याय, न्यायादिक यथाध्यापक, जेण शाठ वर्ष पमे

१७६ श्री देवचञ्जरीकृत विंशति विहरमानजिन स्तवनं.

त जिह्मना रस तजी शाक जाति तजी, ने संवेगवृत्ति धरी, तेमना शि
शिष्य रुडा यशना धणी, सुखना देवावाजा एहवा ॥ ७ ॥ इति अष्टम गायार्थ ॥

दीपचंङ पाठक तणो, शिष्य स्तवे जिनराजो जी ॥ देवचङ
पद सेवता, पूर्णानंद समाजो जी ॥ चो० ॥ ९ ॥

अर्थ - तथा जेणे श्री शत्रुजय तीर्थे उपर शिशासोमजीकृत चोमुखनी अ
नेरु विचप्रतिष्ठा करी तथा पाच पांमयना विंशती प्रतिष्ठा करी, तथा समोत्त
रण चेत्य तथा श्रीरुद्रनाथ चेत्य प्रतिष्ठा करी, श्रीराजनगर सहस्रफलापार्थ
ग्रहणी प्रतिष्ठा करी, एहवा उपाध्याय श्रीदीपचङ्गी, तेहना शिष्य पदित देवच
ङ्गणि तेणे ए गंगेश प्रभुनी स्तवना जकिवर्ण करी, पोतानी जकि परिणति
मज्जनद हेतु ठे, एहवा गुणना नाथ, देवचङ् पदसेवता पूर्णानंद जे सिद्ध अख्या
पाथ ध्यानदना समाज केता समुदाय ते पामे, ए जिनजकि ते मोक्षनो प
रमोपाय ठे ॥ ९ ॥ इति श्री चोरीश जिनस्तुतिनो बाजावयोप सपूर्ण ॥

॥ इति श्री देवचङ्गीमाहाराजकृत बाजावयोपसहित
चतुर्विंशति जिनस्तवनानि सपूर्णानि ॥

॥ अथ श्रीदेवचङ्गीकृत विंशति विहरमानजिन स्तवनानि ॥

॥ तत्र प्रथम श्रीमीनिगनिन स्तवन ॥ सिद्धचक्रपद वदो ॥ १ ॥ देशी ॥

॥ श्री सीमंजर निनगर म्यामी विनतडी अथारो ॥ छंदधर्म प्रगटयो जे
तुमचे, प्रगटा तह अम्हारा रे म्यामी विनरीये मनरंग ॥ १ ॥ जे परिणामिक
धर्म तुमारो, तेहना अमचा धर्म ॥ अक्षानामन रमण रियागे, वनगो
विनाव अथर्म रे सामी ॥ वि० ॥ २ ॥ उस्तु मजार मजाति तेहना, मून
अजार न याय ॥ परिणार अनुगत परिणतिची, कमें ते अवराय रे
म्यामी ॥ वि० ॥ ३ ॥ जे विनार ते पण नैमिनिह, सत्रति नार अना
जि ॥ परिनिनि ते विहर सगामिह, ते मयोग सादि रे सामी ॥ वि० ॥
४ ॥ अरुढ निमिर्न म समस्ता, अना कना परनो ॥ अरुढ निमित्त म्मे
जय रिदून, कनो जोना घरनो रे सामी ॥ वि० ॥ ५ ॥ जेहना धर्म अन

श्रीदेवचंडीकृत विंशति विहरमानजिन स्तवन १५७

ता प्रगट्या, जे निजपरिणति वरीयो ॥ परमात्म जिनदेव अमोही, ज्ञाना
दिक गुण दरीयो रे स्वामी ॥ त्रि० ॥ ६ ॥ अचलजन उपदेशक रीतें, श्री
सीमधर देव ॥ जजोयें शुद्ध निमित्त अनोपम, तजोयें जवजय टेंग रे
स्वामी ॥ त्रि० ॥ ७ ॥ शुद्धदेव अचलवन करता, परद्वरीयें परनाथ ॥ आ
तमधर्म रमण अनुनवतां प्रगटे आतम जाव रे स्वामी ॥ त्रि० ॥ ८ ॥
आतमगुण निर्मज नीपजतां, ध्यानसमाधि स्वजावें ॥ पूर्णनिद तिष्ठता
साधी, देवचड पद पावे रे स्वामी ॥ वि० ॥ ए ॥ इति सीमधरजिन स्तवन ॥
॥ अथ द्वितीय श्रीपुगमधरजिन स्तवन ॥

॥ देशी नारायणानी ॥ श्री पुगमधर वीनबु रे, विनतडी अवधार रे ॥
दयानराय ॥ ए परपरिणति रगथी रे, मुजने नाथ उगार रे ॥ द० ॥ १ ॥
श्री० ॥ कारक ग्राहक जोग्यता रे, में कोधी माहाराय रे ॥ द० ॥ २ ॥ पण तु
सखिओ प्रभु लहि रे, साची बात कहाय रे ॥ द० ॥ ३ ॥ श्री० ॥
अपि मूल स्वजावमें रे, परकर्तृत्व विजाय रे ॥ द० ॥ ४ ॥ अस्तिधरम जे मा
रो रे, एहनो तय्य अजाव रे ॥ द० ॥ ५ ॥ श्री० ॥ परपरिणामिकता दशा
जहि परकारण योग रे ॥ द० ॥ ६ ॥ चेतनता परगत थड रे, राखो पुजन
ग रे ॥ द० ॥ ७ ॥ श्री० ॥ अशुद्ध निमित्त तो जड अडे रे, वीर्यशक्ति
हीन रे ॥ द० ॥ ८ ॥ तूतो वीरज ज्ञानथी रे, सुख अनते लीन रे ॥ द० ॥
श्री० ॥ तिण कारण निशे कखो रे, मुज निज परिणति जोग रे ॥
॥ द० ॥ १० ॥ तुज सेवाधी नीपजे रे, जाजे जवजय सोग रे ॥ द० ॥ ११ ॥
॥ शुद्ध रमण ध्यानदता रे, ध्रुव निस्तग स्वजाव रे ॥ द० ॥ १२ ॥ सकज
अमूर्तता रे, ध्यातां तिष्ठ उपाय रे ॥ द० ॥ १३ ॥ श्री० ॥ सम्यग्
जे उपदिश्यो रे, सुणतां तत्त्व जणाय रे ॥ द० ॥ १४ ॥ अक्षाज्ञानें जे
रे, तेहिज कार्य कराव रे ॥ द० ॥ १५ ॥ श्री० ॥ कार्यरुचि कर्ता
र मगल थाय रे ॥ द० ॥ १६ ॥ श्री० ॥ आतमगतें आतम रमे रे,
तुजी नव्य सहाय रे ॥ द० ॥ १७ ॥ देवचड पद नीपजे रे, जिनपदक
साय रे ॥ द० ॥ १८ ॥ श्री० ॥ इति श्रीपुगमधरजिन स्तवन ॥
॥ अथ तृतीय श्रीवाडुजिन स्तवन ॥
वजिन अवधारीयें ॥ ए देशी ॥ वाडुजिणद दयामयी, वर्तमान जगवा

१७८ श्री देवचञ्जकीकृत विशति विहरमानजिन स्तवन.

न ॥ प्रभुजी ॥ महाविदेहे निचरता, केवल ज्ञान निधान ॥ प्र० ॥ १ ॥ बा० ॥
 इत्यथकी ठ कायने, न हणो जेह लगार ॥ प्र० ॥ नावदया परिणामनो,
 एहीज ठे व्यवहार ॥ प्र० ॥ २ ॥ बा० ॥ रूप अनुत्तर देवधी, अनत गुण
 अनिराम ॥ प्र० ॥ जोतां पण जगीजतुनें, न वधे विषय गिराम ॥ प्र० ॥
 ॥ ३ ॥ बा० ॥ कर्मउदय जिनराजनो, नविजन धर्मसहाय ॥ प्र० ॥ ना
 मात्तिक मनारता, मिथ्यादोष गिजाय ॥ प्र० ॥ ४ ॥ बा० ॥ आत्म
 गुण अगिराधना, नावदया नदार ॥ प्र० ॥ ह्यापिक गुण पर्यायमें, नवि
 परधर्मप्रचार ॥ प्र० ॥ ५ ॥ बा० ॥ गुणगुण परिणति परिणमे, बाधक
 नाग रिहीन ॥ प्र० ॥ इय्य असगी अन्यनो, शुद्ध अद्विसकपीन ॥
 ॥ प्र० ॥ ६ ॥ बा० ॥ हेतु संप्रदेशनें, नदी परनाव प्रसाग ॥ प्र० ॥
 अतनु अयागी नायधी, अगगादना अनग ॥ प्र० ॥ ७ ॥ बा० ॥ उ
 र्याद व्यय ध्रुव पणो, सहेज परिणति थाय ॥ प्र० ॥ वेदन योजनता
 नदी, वस्तुधनार समाय ॥ प्र० ॥ ८ ॥ बा० ॥ गुण पर्याय अनत
 ता, कारर परिणति तेम ॥ प्र० ॥ निज निज परिणति परिणमे, नाव अ
 द्विसक एम ॥ प्र० ॥ ९ ॥ बा० ॥ एम अद्विसकता मयी, दीगो गु
 निनगन ॥ प्र० ॥ रहुक निज परजीयना, तारण तरण जिहाज ॥
 प्र० ॥ १० ॥ बा० ॥ परमात्म परमेस्वर, नावदया दातार ॥ प्र० ॥
 तेरो प्यारा एहने, देवचञ्ज सुगम ॥ प्र० ॥ ११ ॥ बा० ॥ इति ॥ ३॥

॥ अथ चतुर्थ श्रीगुगुजिन स्तवन ॥

ज्ञान ॥ माहरो गाना ब्रह्मचारी ॥ ए देवी ॥ श्रीगुगुजिन अतरजामी,
 मुक्त मनना गिरगमी रे ॥ प्रभु अतरजामी ॥ आत्म धर्म तथा आरामी,
 पापरिणति नि कामी रे ॥ प्र० ॥ १ ॥ कर्मा ज्ञान अनत प्रसागी, नवि
 जन कमन गिरामी रे ॥ प्र० ॥ विद्वानद धन तरगिरासी, शुद्धस्वकप
 निवामी रे ॥ प्र० ॥ २ ॥ यद्यपि हू मोहादिक उनीयो परपरिणतिष्टु न
 नीया रे ॥ प्र० ॥ दवे नुरु सम मुक्त साहिय मारीया, निरो रागि नव
 नय टजिरो रे ॥ प्र० ॥ ३ ॥ ध्येय मनाय प्रभुअरगरी इयांता परिणति वा
 गी रे ॥ प्र० ॥ नगन रोय एफतामारी, व्यान मदत मनारी रे ॥
 ॥ प्र० ॥ ४ ॥ ध्याना ध्येय समाधि अनेद, परपरिणति विदेद ॥ प्र० ॥
 ध्याना साधक नाय उरु, ध्येय मिहना वेद रे ॥ प्र० ॥ ५ ॥ इत्यदि

श्री देवचञ्जीकृत विंशति विद्वरमानजिन स्तवनं १५९

या साधन विधि याची, जे जिन आगम वांची रे ॥ प्र० ॥ परिणति वृत्ति
विनावें राची, तिण नवि थाये साची रे ॥ प्र० ॥ ६ ॥ पण नवि नय
जिनराज पसायें, तत्त्वरसायण पाये रे ॥ प्र० ॥ प्रभुनगर्ते निज चित्त
वसाये, जावरोग मिट जाये रे ॥ प्र० ॥ ७ ॥ जिनवर वचन थमृत थनु
सरीयें, तत्त्व रमण आदरीयें रे ॥ प्र० ॥ इव्यजाव आश्रय परिहरीयें दे
वचइ पद वरीयें रे ॥ प्र० ॥ ८ ॥ इति चतुर्थी श्री सुबाहुजिन स्तवन ॥ ४ ॥

॥ अथ पंचम श्रीसुजातजिन स्तवन ॥

॥ वेहु देहु नणद हरीजी ॥ ए देशी ॥ स्वामी सुजात सुहाया, दीठा था
पाद उपाया रे ॥ मनमोहना जिनराया ॥ जिणें पुरण तत्त्व निपाया, इ
व्यास्तिक नय ठहराया रे ॥ म० ॥ १ ॥ पर्यायास्तिक नयराया, ते मृज
स्वजाव समाया रे ॥ म० ॥ ज्ञानादिक स्व परजाया, निजकार्य करण वरता
या रे ॥ म० ॥ २ ॥ अशनय मार्ग कहाया, ते विकल्पजाय सुणाया
रे ॥ म० ॥ नय चार ते इव्य थपाया, शब्दादिक जाव कहाया रे ॥ म० ॥
॥ ३ ॥ दुर्नय ते सुनय चलाया, एकत्व अजेवें ध्याया रे ॥ म० ॥ ते त
वि परमार्थ समाया, तसु वर्तन जेद गमाया रे ॥ म० ॥ ४ ॥ न्यादादी
वस्तु फहीजें, तसु धर्म थनत लहीजें रे ॥ म० ॥ सामान्य विगोपनु धाम,
ते इव्यास्तिक परिणाम रे ॥ म० ॥ ५ ॥ जिनरूप थनत गणीजें, ते दिव्य
ज्ञान जाणीजें रे ॥ म० ॥ श्रुतज्ञानें नयपथ लीजें, थनुचव आसादन
फीजें रे ॥ म० ॥ ६ ॥ प्रभुशक्ति व्यक्ति एकजावें, गुण सर्व रक्षा समजा
वें रे ॥ म० ॥ माहरे सत्ता प्रभु सरखी, जिनवचन पसायें परखी रे ॥
॥ म० ॥ ७ ॥ तुतो निज तपति नोगी, हुतो परपरिणतिनो यागी रे ॥
॥ म० ॥ तिण तुम्ह प्रभु माहारा स्वामी, हु सेवक तुज गुणग्रामी रे ॥
॥ म० ॥ ८ ॥ ए सवधे चित्त समवाय, मुळ निठिनृ काण्ठ थाय रे
॥ म० ॥ जिनराजनी सेवना करवी, ध्येय ध्यान धारणा धरवी रे ॥ म० ॥ ९ ॥
तु पूरण ब्रह्म थरूपी तुंज्ञानानंद स्वरूपी रे ॥ म० ॥ इम तत्त्वानयन क
रीयें, तो देवचइ पद वरीयें रे ॥ म० ॥ १० ॥ इति सुजातजिनस्तवन ॥

॥ अथ षष्ठ श्री स्वर्पन्नजिन स्तवन ॥

॥ भोमनडोहेडावडोमिपरिठाडुरो महदरो ॥ ए देशी ॥ स्वामी स्वर्पन्न
ने हो जाष्ठ नामणे, हरवे वार हजार ॥ वस्तूपर्मे पुरण जसु नीरनो, जाय

१६० श्री देवचंज्जीकृत विंशति विहरमानजिन स्तवन

रूपा किरतार ॥ १ ॥ स्वा० ॥ इव्यधर्म ते हो जोग समारवा, विषया
दिक परिहार ॥ आतमशक्ति स्वभाव सुधर्मनो, साधनहेतु उदार ॥ २
॥ स्वा० ॥ उपशम जावें हो मिश्र क्लायिकपर्णें, जे निज गुण प्राग्जाव ॥
पूर्णविस्थानें नीपजावतो, साधन धर्म स्वभाव ॥ ३ ॥ स्वा० ॥ समकि
त गुणथी हो झेलेशी लगे, आतम अनुगत जाव ॥ सवर निर्जरा हो उपादा
न हेतुता, साध्यालवन दाव ॥ ४ ॥ स्वा० ॥ सकलप्रदेर्गे हो कर्म अ
जावता, पूर्णानंद स्वरूप ॥ आतम गुणनी हो जे सपूर्णता, सिद्ध स्वजा
व अनुप ॥ ५ ॥ स्वा० ॥ अचल अबाधित हो जे निस्सगता, परमातम
चिडूप ॥ आतमजोगी हो रमता निज पदें, सिद्धरमण ए रूप ॥ ६ ॥
॥ स्वा० ॥ एहवो धर्म हो प्रभुने नीपन्यो, नाख्यो एहवो धर्म ॥ जे आव
रता हो नवियण शुचि हवे, त्रिविध विदारी कर्म ॥ ७ ॥ स्वा० ॥ नाम
धर्म हो ठवण धर्म तथा, इव्यक्षेत्र तिम काल ॥ जावधर्मना हो हेतुपर्णे
नजा, जाव विना सद्गु आल ॥ ८ ॥ स्वा० ॥ अक्षा जासन हो तत्त्व रम
ण पणें, करता तन्मय जात्र ॥ देवचंज्जिनवर पद सेवता, प्रगटे वस्तु
स्वभाव ॥ ९ ॥ स्वा० ॥ इति पद्य श्री स्वपप्रजजिन स्तवन सपूर्ण ॥

॥ अथ सप्तम श्रीरूपज्ञाननजिन स्तवन ॥

॥ वारी हुं गोडी पासने ॥ ए देशी ॥ श्रीरूपज्ञानन वादीयें, अचंज्ज अनंत
गुणवास ॥ जिनवर ॥ क्लायिक चारित्र जोगथी, ज्ञानानंद विज्ञास ॥ जि० ॥
१ ॥ श्री० ॥ जे प्रसन्न प्रभु मुख ग्रहे, तेहीज नयन प्रधान ॥ जि० ॥ जि
नचरणे जे नामीयें, मस्तक तेह प्रमाण ॥ जि० ॥ २ ॥ श्री० ॥ अरिहाप
दकज अरचीयें, स लहीजें ते हृद्य ॥ जि० ॥ प्रभुगुण चितनमे रमे, तेहज
मन सुरुयद्य ॥ जि० ॥ ३ ॥ श्री० ॥ जाणो ठो सद्गु जीवनी, साधक बा
धक जात ॥ जि० ॥ पण श्रीमुखथी साजती, मन पामे नीरात ॥ जि० ॥
४ ॥ श्री० ॥ तीन काटा जाणग नणी, शु कदियें वार वार ॥ जि० ॥ पूर्ण
नदी प्रभु तणु, ध्यान ते परम आधार ॥ जि० ॥ ५ ॥ श्री० ॥ कारणथी
कारज दुणे, ए श्री निनमुख वाण ॥ जि० ॥ पुष्टहेतु मुळ मिथना, जाणी
कीय प्रमाण ॥ जि० ॥ ६ ॥ श्री० ॥ शुद्ध तत्त्व निज सपदा, ज्यां लगे
पूर्ण न थाय ॥ जि० ॥ त्यां लगे जग गुरु देवना, सेवु चरण सदाय
॥ जि० ॥ ७ ॥ श्री० ॥ कारज पूर्ण कसा विना, कारण केम मुकाय

श्री देवचञ्जकीकृत विशति विहरमानजिन स्तवन १६१

॥ नि० ॥ कारज रुचि कारणतणा, सेवे छुछ अषाय ॥ जि० ॥ ८ ॥ श्री० ॥
ज्ञान चरण सपूर्णता, अव्याबाध अमाय ॥ जि० ॥ देवचञ् पद पामीपे,
श्री जिनराज पसाय ॥ जि० ॥ ९ ॥ श्री० ॥ इति श्री कृपज्ञानजिन स्तवन ॥

॥ अथ अष्टम श्री अनतवीरपजिन स्तवन ॥

॥ चरणांली चामुनारण चढे ॥ ऐ देशी ॥ अनतवीरज जिनराजनो, छुचि वी
रज परम अनत रे ॥ निज आत्मम जावे परिणम्यो, गुणवृत्ति वर्तनावत रे ॥ १ ॥
मन मोक्ष अम्हारु प्रभुगुणे ॥ ऐ आंकणी ॥ यद्यपि जीउ सद्गु सदा, वीर्यगुण
सत्तावत रे ॥ पण कर्म आवृत्तचज तथा, वाज बाधक जाव लहत रे ॥ २ ॥ म० ॥
अल्पवीर्य कृपोपशम अडे, अग्निनाग वर्गणा रूप रे ॥ पद्गुण एम अत्त
त्वयी, धाये योग स्थान तरूप रे ॥ ३ ॥ म० ॥ सुद्धम निगोदी जीउथी, जात
झीवर पङ्कत रे ॥ योगना ठाण असत्त्व ठे, तरतम मोहें परायत रे ॥ ४ ॥ म० ॥
सपमने पागे वीर्य ते, तुम्ह कीधा पमित दह रे ॥ साध्य रसी लाधक पणे,
अनिसपि रम्यो निज लह रे ॥ ५ ॥ म० ॥ अनिसपि अवधक नोपने,
अननिसपि अजधक धाय रे ॥ स्थिर एक तत्त्वता वरततो, ते ह्यायिक शक्ति
समाय रे ॥ ६ ॥ म० ॥ चक्रप्रमणन्याय सयागता, तजी कीध अयोगी
धाम रे ॥ अकरण वीर्य अनतता, निजगुण सहकार अकाम रे ॥ ७ ॥
म० ॥ छुछ अचज निजवीर्यनी, नैरुपाधिक शक्ति अनत रे ॥ ते प्रग
टी में जाणी सही, तिणें तुमहीज देव महत रे ॥ ८ ॥ म० ॥ तुज
ज्ञानें चेतना अनुगमी, मुज गीर्य स्वरूप समाय रे ॥ पमित ह्यायिकता पा
मशे, ए पूरणसिद्धि वषाय रे ॥ ९ ॥ म० ॥ नायक तारक व धणी, सेव
नथी आत्म सिद्धि रे ॥ देवचञ् पद सपजे, वर परमाणद समृद्धि रे ॥ १० ॥ म० ॥

॥ अथ नवम श्रीसूरप्रनजिन स्तवन ॥

॥ देशी कडवान्नी ॥ सूर जगदीशनी तीक्ष्ण अति शृंगता, तेणे चिक्ताज
नो मोह जीत्यो ॥ जाव स्यादावता छुछ परमाश करि, नीरना परम पद
जग वदीनो ॥ १ ॥ सू० ॥ प्रथममिष्यात्व हणि छुछ दमण निपुण, प्रगट
करि जेणें अविरति पणासी ॥ छुछचारित्र गत वीर्य एस्त्वयी, परिणति कजु
पता सवि विणाशी ॥ २ ॥ सू० ॥ वारि परजावनी कर्त्तता मृनयी, आत्म
परिणाम कर्तृत्व धारी ॥ श्रेणी धारोदतां वेद ह्याम्यादिनी, सगमी चेतना
प्रभु निवारी ॥ ३ ॥ सू० ॥ जेदज्ञानें यथा वस्तुता ठेनयी, इत्य पर्याय

१६९ श्री देवचंज्जरीरुत विंशति विहरमानजिन स्तवनं.

मे थऽ अजेदी ॥ जाव सविकल्पता ठेदि केवज सकज. ज्ञान अनंतता
 श्यामि वेदी ॥ ४ ॥ सू० ॥ वीर्यह्रायिक वल्ले चपजता योगनी, रोधि चेत
 न कखो छुचि अलेशी ॥ जाव शेलेशीमें परम अक्रिय थऽ, कृष करी चार
 तनु कर्मजोपी ॥ ५ ॥ सू० ॥ वर्ण रस गव त्रिनु फरस सस्यान विनु, यो
 गतनु सग विनु जिन अरूपी ॥ परम आनद अत्यंत सुख अनुनवी, तत्पत
 न्मय सदा चित्सवरूपी ॥ ६ ॥ सू० ॥ तादरी शूरता बीरता तीष्ठणता, देखि
 सेरक तणो चित्त राख्यो ॥ राग सुप्रशस्तथी गुणी आश्चर्यता, गुणी अनुत
 पणो जीव माख्यो ॥ ७ ॥ सू० ॥ आत्मगुण रुचि थये तत्त्व साधन रसी,
 तत्त्व निष्पत्ति निर्वाण थावे ॥ देवचढ छुद्ध परमात्म सेवनथकी, परम आ
 त्मिक आनद पावे ॥ ८ ॥ सू० ॥ इति नवम सूरप्रजजिन स्तवन ॥ ए ॥

॥ अथ दशम श्रीविशालजिन स्तवन ॥

॥ प्राणी वाणी जिनतणी ॥ ए देशो ॥ देव विशाल जिणदनी, तमे ध्यावा
 तत्प समाधि रे ॥ चिदानद रस अनुनवी, सहज अकृत निरुपाधि रे ॥ १ ॥
 सू० ॥ अरिहत पद वदोयें गुणवत रे ॥ गुणवत अतत महत स्तवो, नवता
 रणो जगवत रे ॥ ए आंकणी ॥ नव उपाधि गद टालवा, प्रभुजी ठो वैद्य
 अमोघ रे ॥ रत्नत्रयि औपध करी, तमें ताखा जविजन उंघ रे ॥ २ ॥ सू० ॥
 नव समुद् जल तारवा, निर्यामिक सम जिनराज रे ॥ चरण ऊहाजें पामी
 रें, अक्षय शिवनगरनु राज रे ॥ ३ ॥ सू० ॥ नव अटवी अति गहनथी,
 पारग प्रभुजी सद्यवाह रे ॥ शुद्धमार्ग दर्शक पणो, योग छेमकर नाह रे
 ॥ ४ ॥ सू० ॥ रक्षक जिन ठ कायना, वली मोहनिवारक स्वामी रे ॥ अम
 ण सय रक्षक सदा, तेषों गोप ईश अनिराम रे ॥ ५ ॥ सू० ॥ जाव अ
 हितक पूर्णता, माहणता उपदेश रे ॥ धर्म अहितक नीपनो, माहण ज
 गदीश प्रजोप रे ॥ ६ ॥ सू० ॥ पुष्ट कारण अरिहतजी, तारक ज्ञायक सु
 तिचद रे ॥ मोचक सर्व विजावथी, जीपावे मोह अरिंद रे ॥ ७ ॥ सू० ॥
 कामकुन सुरमणि परें, सहेजें उपगारी थाय रे ॥ देवचड सुखकर प्रभु,
 गुण गेह् थमोह थमाय रे ॥ ८ ॥ सू० ॥ इति श्री विशालजिन स्तवन ॥

॥ अथ एकादश श्रीवज्रधरजिन स्तवन ॥

॥ नदी यमुनाके तीर ॥ ए देशो ॥ विहरमान जगवान, सुणो मुज पि
 नति ॥ जगतारक जगनाथ, थठो त्रिभुवन पति ॥ जासक लाकाजोक, ति

श्री देवचञ्जकीकृत विंशति विहरमानजिन स्तवनं १६३

जे जाणो ठतो ॥ तो पण वितक चात, कहु वु तुज प्रति ॥ १ ॥ हू सरूप
निन गहि, रम्यो पर पुज्जे ॥ जीवो वज्रट थाणो, विषय तृष्णाजर्जे ॥ था
अर वधविनाव, करु रुचि थापणी ॥ नृच्यो मिथ्यावात, दाप दु परजणी
॥ १ ॥ अत्रगुण हाकण काज, करु जिनमत क्रिया ॥ न तज्जु अवगुण चान,
अनादिनी जे प्रिया ॥ दृष्टिरागनो पोष, तेह समकित गणु ॥ स्थादादनी
रीन न देखु निजपणु ॥ २ ॥ मन तनु चपज स्वनाव, वचन एकातता ॥
वस्तु अतत स्वनाव, न नासे जे ठता ॥ जे लोकात्तर वेव नमू लौकिक
पी ॥ दुर्जन सिद्ध स्वनाव, प्रनो तहकीकपी ॥ ४ ॥ महाविदेह मजार के,
तारक निनयरु ॥ श्रीवज्रधर अरिहत, अतत गुणाकरु ॥ ते निर्धामक
श्रेष्ठ, तही मुज तारजे ॥ महावेद्य गुणयाग, रोग नव वारजे ॥ ५ ॥ प्रभुमुख नथ्य
स्वनाव, सुणु जो माहरो ॥ तो पामे प्रमोद, एह चेतन खरो ॥ थाये शिव
पद थाश, राशि सुरवृंदनी ॥ सहज स्वतंत्र सरूप, खाण थाणदनी ॥ ६ ॥
वज्रगा जे प्रभुनाम धाम ते गुण तणा ॥ धारो चेतन राम, एह धिरवात
ना ॥ देवचञ्ज जिनचञ्ज, हृदय स्थिर थापजो ॥ जिन थाणायुत नक्ति, शक्ति
मुज थापजा ॥ ७ ॥ इति एकादश श्री वज्रधरजिन स्तवन ॥ १ ॥

॥ अथ द्वादश श्री चक्षाननजिन स्तवन ॥

॥ बीरा चढला ॥ ए दशी ॥ चक्षाननजिन, सांननीए थरदात रे ॥ मुज
सेवरु जणा, ठे प्रभुनो विश्वासो रे ॥ १ ॥ च० ॥ जरतहोत्र मानव पणो
रे, लाथा हू तम कान ॥ जिनपूरवधर विरहपी रे, झुलदा साधन चाजो रे
॥ २ ॥ च० ॥ इष्य क्रिया रुचि जीवडा रे, नाव धर्मरुचिहीन ॥ वपदेश
क पण तेहवा रे, शु करे जीवनवीन रे ॥ ३ ॥ च० ॥ तत्त्वागम जाणग
तजी र, बहुजन समत जेह ॥ मूढ हठी जन थादणा रे, सुगुरु कहावे
तेह रे ॥ ४ ॥ च० ॥ थाणा साप्प विना क्रिया रे, लाकें मान्या रे धर्म ॥
दसण नाण चरित्रनो रे, मूज न जाणो मर्म रे ॥ ५ ॥ च० ॥ गठ कदा
मह साचवे रे, माने धर्म प्रतिद्ध ॥ आतम गुण अरुपायता रे, धर्म न
जाणो शुद्ध रे ॥ ६ ॥ च० ॥ तत्त्वरसिक जन थोडला रे, बहुजो जन स
वाद ॥ जाणो ठा जिनराजजी र, सघलो एह विवाद रे ॥ ७ ॥ च० ॥
नाथ चरण वदन तणा रे, मनमां घणो ठमग ॥ पुण्य विना किम पामीपें
रे, प्रभुस्तवनना रग रे ॥ ८ ॥ च० ॥ जगतारक प्रभु वादीए रे, महाजिद

१६४ श्रीदेवचञ्जीकृत विंशति विहरमानजिन स्तवन

ह मकार ॥ उत्तुर्गम्यादादता रे, सुणि करिये निर्धार रे ॥ ए ॥ च० ॥
 वृत्त कृष्ण महु उरु रे, सरखी ठे महाराय ॥ पण श्रिरा रक जीने रे,
 काण सक्तु थाय रे ॥ १० ॥ च० ॥ एहण पण नरि जीने रे, देव नकि
 प्रायार ॥ प्रनुममरणयो पामीये रे, वेचइ पदसार रे ॥ ११ ॥ च० ॥ इति ॥

॥ अथ त्रयोदश श्रीचञ्जादुजिन स्तवन ॥

॥ श्री प्रनाय उपामना ॥ ए देशी ॥ चञ्जादुजिन सेवना, जयनाशिनी
 लेह ॥ परपण्डितना पासने निष्कामन रेह ॥ १ ॥ च० ॥ पुढा नार आ
 गमना अबागन केतु ॥ गम्यगदर्शन वाराना, जागनचरण समेत ॥
 २ ॥ च० ॥ विरगण योग प्रगमना, गुणस्तयना रंग ॥ वदन पूजन नाच
 ना विजयाना अग ॥ ३ ॥ च० ॥ परमात्म पद कामना, कामनाजन
 र ॥ गतागमि प्रागना करण गुणगेह ॥ ४ ॥ च० ॥ परमेश्वर आज्ञेव
 ना, गव्या नेर जीव ॥ निर्मिता मायनी साधना, साधे तद सदीव ॥ ५ ॥
 च० ॥ दामानद उपायगा, प्रतु पुष्ट उपाय ॥ तुळ राम तारक सेवती, प
 रमेश्वर थाय ॥ ६ ॥ च० ॥ शुद्धात्म गपति तणा, तुम्ह कारण सार ॥
 देवदइ अस्मिन्नी, मेरा मुखाग ॥ ७ ॥ च० ॥ इति चञ्जादुजिन स्तवन ॥

॥ अथ चतुर्दश श्रीनुजगमामि स्तवन ॥

॥ देशी नयगती ॥ पुष्पनाड विनय दा, के विररे तीर्थगति ॥ प्रनुवर
 एने मेवे दा, क मुग्ध नर अमुग्धति ॥ नम गुण प्रगट्या दा, के रात्र प्र
 देवता ॥ आनन गुणना दा क विरमी अनत रमा ॥ १ ॥ सामान्य मनारनी
 दा के पण्डिति अमराड ॥ रमेविजयना दा क गुणने अनुज्ञाड ॥ गुण
 मकर प्रवेश दा क निननिन कारे र ॥ समुदाय प्रसेत दा क कर्मा
 चर ॥ २ ॥ च० इय चतुष्क दा क करानाय नरी ॥ सरी प्रदग्
 दा क वृत्ति रित्त कदा ॥ चतन इयन दा, क सप्त प्रग मिने ॥
 गुणवना रने दा, क उम्तुने मन्त्र वने ॥ ३ ॥ गरर गव्यारी दा, के
 मन्त्रे गुण रने ॥ इय, विर पण्डिति दा क नार्य अनुमन ॥ दानाधिक
 लरि दा, क न हवे मणाय रिता ॥ मन्त्रा अरग ना, क गुणती गुवि
 दन ॥ ४ ॥ पदार्थ अनन दा, क जे रर कार्यण ॥ रने नेरने दा,
 के चित्त र गुण वनी ॥ दानाधिक गुणनी दा, क राना तीव प्रने ॥
 दानाधिक इयने दा क मन्त्रा कने ॥ ५ ॥ दाना व्यापरा दा, क

श्री देवचञ्जीरुत विशति विहरमानजिन स्तवनं १६५

प्रभुनुम धर्म रमो ॥ आतम अनुनय्यो हो, के परिणति अन्य रमो ॥
 तुज शक्ति अनती हो, के गाताने भ्याता ॥ मुज शक्ति विकासन हो, के
 घाये गुण रमता ॥ ६ ॥ इम निज गुणनोगी हो, के स्वामि छुजग मुदा ॥
 जे नित्य वदे हो, के ते नर धन्य सदा ॥ देवचङ् प्रभुनी हो के पुण्य नकि
 सधे ॥ आतम अनुनयनी हो, के नित्य नित्यशक्ति वधे ॥ ७ ॥ इति ॥ १४ ॥

॥ अथ पचदश श्री ईश्वरदेवजिन स्तवन ॥

॥ काल अनतानत ॥ ए देशी ॥ सेवो ईश्वर देव, जिणे ईश्वरता हो निज
 अद्भुत बरी ॥ तिरोनायनी शक्ति, आविर्जावे हो सहु प्रगट करी ॥ १ ॥
 अस्तित्वादिक धर्म, निर्मज जावे हो सहुने सर्वदा ॥ नित्यत्वादि स्वभाव,
 ते परिणामी हो जडचेतन सदा ॥ २ ॥ कर्ता नोक्ता जाव, कारक ग्राहक
 हो ज्ञान चारित्रता ॥ गुणपर्याय अनत, पाम्या तुमचा हो पूर्ण पवित्र
 ता ॥ ३ ॥ पूर्णानंद स्वरूप, नोगी अयोगी हो उपपायी सदा ॥ शक्ति
 सकज स्वाधीन, बरते प्रभुनी हो जे न चले कदा ॥ ४ ॥ दास विनाय अ
 नत, नासे प्रभुनी हो तुज अवजगने ॥ ज्ञानानंद महत, तुज सेवार्थो
 हा सेवकने बन ॥ ५ ॥ धन्य धन्य ते जीव, प्रभुपद वही हो जे देशन
 सुणे ॥ ज्ञानक्रिया करे शुद्ध, अनुनय यागे हो निज साधक पणे ॥ ६ ॥
 बारबार जिनराज, तुज पद सेवा हो हाजो निर्मली ॥ तुज शासन अनु
 जाइ, दासन नासन हो तत्परमण यत्री ॥ ७ ॥ शुद्धात्मनिज धर्म, रुचि
 अनुनयनी हा साधन सत्पता ॥ देवचङ् जिनचङ्, नकि पताय हो
 दोशे व्यक्तता ॥ ८ ॥ इति पचदश श्री ईश्वरनामानि स्तवन ॥ १५ ॥

॥ अथ षाडश श्री नमिप्रनजिन स्तवन ॥

॥ अरज अरज सुणोने रुडा राजीपा हाजी ॥ ए देशी ॥ नमिप्रन नमि
 प्रनप्रभुजी बीनबु हाजी, पामी पामीवर प्रस्ताव ॥ जाणो वा जाणो वा विण
 विनवे हो जी, तापण दासस्वभाव ॥ १ ॥ न० ॥ हु करता हु करता पर जायतु
 हाजी, नोक्ता पुजतरूप ॥ ग्राहक ग्राहक व्यापक एहनो हा जी, राच्या जड
 नव रूप ॥ २ ॥ न० ॥ आतम आतम धर्म विस्तारीया हा जी, मेया मिप्या
 माग ॥ आश्रय आश्रय वधपण कसु हा जी, सवरनिर्झर त्याग ॥ ३ ॥
 न० ॥ जडचज जडचज कर्म जे वेहने हो जी, जाणु आतम तत्त्व ॥
 बहिरातम बहिरातमता म गही हो जी, चतुरंगे एकत्व ॥ ४ ॥ न० ॥ के

१६६ श्री देवचञ्जकीकृत विंशति विद्वत्मानजिन स्तवन

वज्र केवज ज्ञानमहोदधि हो जी, केवज दंसण बुद्ध ॥ वीरज वीरज
 अनत स्वनायनो हो जी, चारित्र्य ह्याधिक बुद्ध ॥ १ ॥ न० ॥ विश्रामि
 विश्रामि निजनायना हो जी, म्यादादी अग्रमाद ॥ परमात्म परमात्म
 प्रभु देखता हो जी, नागि प्राति अनाद ॥ २ ॥ न० ॥ जिनसम जिनस
 म सना उजखी हो जी, तसु प्राग्नायनी इह ॥ अतर अतर आत्म
 ता जहो हो जी, परपरिणति निरोह ॥ ३ ॥ न० ॥ प्रतिबद्ध प्रतिबद्ध जि
 नराजने हो जी, करता सायक नाय ॥ देवचञ् देवचञ् पद अनुनये हो
 जी, शुद्धात्म प्राग्नाय ॥ ४ ॥ न० ॥ इति षोडश नमिप्रनजिन स्तवन ॥

॥ अथ सप्तदश श्री वीरसेनजिन स्तवन ॥

॥ जावने मात महार ॥ १ ॥ देशी ॥ वीरसेन जगदीश, तादृगी परम
 जगीश, आन हो दीये रे वीरजता त्रिभुवनथी वणी जी ॥ १ ॥ अणदारी
 अणरीर, अक्षय अजय अतिधीर, आज हा अग्निनाशी अनेशी धुर प्रभु
 ता वणी जी ॥ २ ॥ अतींद्रिय गत कोह, विगतमाय मय तोह, आज हो
 सोहे रे मोहे जगजनता जणी जी ॥ ३ ॥ अमर अखम अरूप, पूर्णानंद
 सरूप, आज हा विदुषें दीपे विर समता वणी जी ॥ ४ ॥ वैद्वरहित अ
 कथाय, बुद्ध निह अक्षय, आन हा ध्यायके नायकने ध्येयपद प्रदा
 ती ॥ ५ ॥ दानज्ञान निज नाग, शुद्धस्वगुण उपजोग, आज हो अजोगी
 करता जोला प्रभु नद्या जी ॥ ६ ॥ परिमण ज्ञान चारित्र, सकल प्रत्य पवि
 त्र, आन हो निर्मल निम्मगी अग्निहा वदाय जी ॥ ७ ॥ देवचञ् जिन चञ्,
 प्रणानंदना वृद्ध, आज हा जिनपरमेवायी, विर आनदीये जी ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ अष्टादश श्री महानन्दिन स्तवन ॥

॥ तट वसुनानु रे अनि मीयामणुने ॥ १ ॥ देशी ॥ महानन्दि जितराज, राज
 मानसिने हा आन तुमारडो ती ॥ ह्याधिकारीय अनत, धर्म अनग हा तु
 मादिय प्रदा ती ॥ १ ॥ दुःखनिहारो रे श्री जिनराजतणी ॥ कर्ता जाया जा
 य कर्म कारण हो तुं स्वामी वतो जी ॥ ज्ञानानंद प्रमान, गरिष्ठनुतो
 हो धर्म प्रसायना जी ॥ २ ॥ दुःख ॥ सम्यग्दर्शन निज स्थिरनिर्धार रे अ
 रिमगदना ती ॥ अयावादि समाधि राग अनराग रे निज आनदता
 जी ॥ ३ ॥ दुःख ॥ दण अनाय प्रदेण, निजनिज गीतें रे गुण मयनि नगा
 जी ॥ चारित्र्य ही अनत, आत्म शके हा परजय मय्या ली ॥ ४ ॥ दुःख ॥

श्री देवचञ्जरीकृत विंशति विहरमानजिन स्तवनं १६७

धर्महृमादिक सैन्य, परिणति प्रसुता हो बुज बल आको जी ॥ तत्त्व सरु
ल प्राग्जाय, सादि अनती रे रीने प्रसु धरो जी ॥ ७ ॥ हु० ॥ इव्य नाव अ
रिलेग, सकल निवारी रे साहिव अयतखो जी ॥ सहज स्वजाय विलास, जो
गी उपयोगी रे ज्ञान गुणें जसो जी ॥ ६ ॥ हु० ॥ आचारिज ठवजाय सा
यक मुनिवर हो देस विरत धरु जी ॥ आतम सिद्ध अनत कारणरूपें रे
योगदेमकरु जी ॥ ७ ॥ हु० ॥ सम्पद्दृष्टि जीय, थाणारागी हो सह
निराजना जी ॥ आतम साधन काज सेवे पदकज हो श्री महाराजना
जी ॥ ८ ॥ हु० ॥ देवचइ जिनचइ, जगते राचा हो जवि आतम रुचि
जी ॥ अच्यय अक्षय शुद्ध, सपति प्रगटे हो सत्तागत शुचि जी ॥ ९ ॥ हु० ॥

॥ अथ एकोनविंश श्रीदेवजमानजिन स्तवन ॥

॥ महाविदेह क्षेत्र साहामण ॥ ए देशी ॥ देवजता दरिणकरा, गिर
टे मोह विनाय लान रे ॥ प्राटे शुद्ध स्वजायता, आनद लहरी दाय ला
ल रे ॥ १ ॥ दे० ॥ सामी बसा पुनर वर, जपनरते दास लाज रे ॥ क्षेत्र
जिनेद घणो पढया किम पाहाचे यत्नास लाज रे ॥ २ ॥ दे० ॥ होयत
जो तनु पांखडी आवत नाथ हजूर लाज रे ॥ जा हाती गिन आसडी, देख
त नित्य प्रसु नूर लाज रे ॥ ३ ॥ दे० ॥ शासननक जे सुरवरा, बिनपु गी
प नमाय लाज रे ॥ रुपा करा मुज ठपरे, तो चिनयदन थाप लाज
रे ॥ ४ ॥ दे० ॥ पृष्ठ पूर्व विराधना शीफीपी इणे जीय लाज रे ॥ अगिरति
मोह टले नहीं, दीठे थागमदीय लाज रे ॥ ५ ॥ दे० ॥ आतम शुद्ध स
जायने, सोधन सोधनकाज लाज रे ॥ रत्नत्रय प्राति तणा, हेतु कहा महा
राज लाज रे ॥ ६ ॥ दे० ॥ बुज सरियो साहिव नित्या, जांजे नरघम
देय लाज रे ॥ पुष्टजवन प्रसु लहि, काण कर परसेय लाज रे ॥ ७ ॥
दे० ॥ दीनदयाल रुपाजुठ नाथ जगिक थापार लान रे ॥ इवचइ चिन से
यना, परमामृत सुपकार लाज रे ॥ ८ ॥ दे० ॥ इति श्रीदेवजमानजिन स्तवन ॥

॥ अथ गिगति श्री अनितवीरचिन मयन ॥

॥ अनितवर्यजिन गिरता रे ॥ मनमोहनारे लाज ॥ पुनर अर्द्धदे
ह रे ॥ जगिबोहना रे लाज ॥ जगम सुरतन सारिमा रे ॥ मन० ॥ सेरे
धन्य धन्य तेह रे ॥ जगि० ॥ १ ॥ चिनहुण अमृत पानपी रे ॥ म० ॥
अमृतकिमा सुपसाय रे ॥ न० ॥ अमृतकिमा अनुदानपी रे ॥ म० ॥

१६६ श्री देवचञ्जकीकृत विंशति विहरमानजिन स्तवन

बल केवज ज्ञानमहोदधि हो जी, केवल दसण बुद्ध ॥ वीरज
अनत स्वभावना हो जी, चारित्र्य दायिक बुद्ध ॥ ५ ॥ न० ॥
विश्रामि निजभावना हो जी, म्यादादी अग्रमाद ॥ परमात्म ८
प्रभु देखता हो जी, नागि प्रांति अनाद ॥ ६ ॥ न० ॥ जिनस
म सना उलखी हो जी, तसु प्राग्भावनी ५६ ॥ अंतर अ
ता लही हो जी, परपरिणति निरीह ॥ ७ ॥ न० ॥ प्रतिठठे
नराजन हो जी, करता सायक जाव ॥ देवचञ् देवचञ् पद
जी, बुद्धात्म प्राग्भाव ॥ ८ ॥ न० ॥ इति पौडश नमिप्रन

॥ अथ सप्तदश श्री वीरसेनजिन स्तवन ॥

॥ लाठजदे मात मटहार ॥ ए देशी ॥ वीरसेन जगदी
जगीश, आज हो दीसे रे वीरजता त्रिभुवनयी धणी जी
अशरीर, अक्षय अजय अतिधीर, आज हो अविनाश
ता धणी जी ॥ १ ॥ अतींद्रिय गत कोह, विगतमाय
सोहे रे मोहे जगजनता धणी जी ॥ २ ॥ अमर अ
स्वरूप, आज हो चिडूपे दीपे धिर समता धणी ॥
कपाय, बुद्ध सिद्ध असहाय, आज हो ध्यायके
जी ॥ ५ ॥ दानलाज निज जोग, बुद्धस्यगुण वप
करता जोक्ता प्रभु लह्यो जी ॥ ६ ॥ दरिसण ज्ञान
त्र, आज हो निर्मेज निस्तगी अरिहा वदीये
पूर्णनिदनो वृद्ध, आज हो जिनवरसेवायी, ॥

॥ अथ अष्टादश श्री मद्राज

